

Ақжал негізгі орта мектебі

Ә/Б отырысында қаралды:

Хаттама № 1
Мешелова С.Т.
« 28 » 08 2023ж

«Келісемін»:

Оқу тегінің меңгерушісі:
Секебаева С.С.
« 31 » 08 2023ж

Мектеп директорының м.а:
Таттимбетова А.Б.
« 31 » 08 2023ж

МЕКТЕП ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ МЕН ОҚЫТУДЫҢ
Мектепалды даярлық сыныбының
тәрбиелеу – білім беру процесінің циклограммасы

2023-2024 оқу жылы

Мектепалды 0 «Ә» сыныбының тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: Ақжал НОМ

Сынып/Топ: Мектепалды 0 «Ә»

Балалардың жасы: 5-6 жас

Жоспардың құрылу кезеңі: 4-апта ,25.09-29.09.2023-2024 оқу жылы

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 25.09	Сейсенбі 26.09	Сәрсенбі 27.09	Бейсенбі 28.09	Жұма 29.09
13:30-14:00 Балаларды қабылдау	Балалармен қарым-қатынасы: отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу, қарым-қатынас және көтеріңкі көңіл-күй орнатуға ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату.Балаларға қолайлы жағдай жасау. Баланың бүгінгі көңіл-күйі туралы әңгіме,баланың жеке пікірін білдіруіне қосыла отырып, оны не қызықтыратыны туралы. Денсаулық мәселелері бойынша ата-аналармен әңгімелесу; консультациялар.				
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен, кенес, әңгімелесу	Ата-аналармен денсаулық мәселелері, балаға үйде күтім жасау, білім алу, даму және жетістіктер туралы әңгімелесу, кеңес беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалар арасында достық қарым-қатынасты тәрбиелеу. Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары (роботехника құралдары, шашка). Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарау, Табиғат бұрышындағы еңбек (бөлме өсімдіктеріне күтім жасау) Заттық-кеңістіктік дамытушы ортамен жеке жұмыс				
	Сөйлеуді дамыту– коммуникативтік, ойын әрекеті (үстел үсті ойындары пазлдар, домино және т.б.); Үстел үсті ойыны : «Гүлді түсіне қарай жинау» ойнау. Мідеттері: Түстерді ажырата білу, күз туралы білімдерін толықтырып, гүлдердің түрлерімен таныстыру. Гүлдердің атауларын, сырт келбетін, жеке бөлшек атауларын айтуын, оларды баптап, күту ережелерімен таныстыру. Дағды: гүлдің бөліктерін нақтылы құрай білуге және түстерді анықтай алуға дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Үстел үстінен Жасырын тұрған қай түсті	Жапсыру– шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: «Әдемі өю өрнек құрастыр» Міндет: ойынға қызығушылықты тудыру және зейіндерін дамыту. Дидактикалық ойынды өткізуге арналған әдістемелік нұсқаулар: Тәрбиеші үстелге әр түсті текшелер бар қорапты қояды. Балалар берілген үлгі бойынша құрастырады. Команда бойынша "Бастайды!"балалар кірпіш жинайды. Тезірек жинайтын адам жеңеді. Ықтимал күрделендіру: 1.Текшелерден құрастырған заттарын атап айтады	Дене шынықтыру - коммуникативтік, ойын әрекеттері, қимыл белсенділігі (іс әрекет арқылы қимылды ойын) Сәйкестендіру жаттығу ойыны: «Ою құрастыру,қимыл арқылы көрсет» Міндет: ою элементтерін біліп, оларды дене қимыл жаттығуларын жасауға үйрету. Дағды: оюларды құрастырады, атын атайды, дене қимыл жаттығуларын жасауға дағдыларын қалыптастыру. Әдістемелік нұсқаулар: Балалар бірнеше бөліктерден тұратын оюларды құрастырады, атын	Көркем әдебиет - коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: Ойын жаттығу: «Сәйкесін тап» Міндет: Балалардың ойлау қабілеттерін дамыту. Ойын шарты: үстел үстінде гүлдер мен ойыншықтар берілген. Арасынан әдемі гүлдерді таба білу. Дағды: ұқсас гүлдерді бір-бірімен сәйкестендіруге дағдыландыру. Ықтимал күрделендіру: тез жаса, өз ойынша басқа гүлдер,ойыншықтар сурет құрастыр.	Қоршаған ортамен таныстыру – еңбек, коммуникативтік әрекет Қима құрастыру ойыны: Ойын: Үстел үсті ойындары: «Гүлдерді топта» Міндет: Әдемілікті сезіне білуге,шырайлы жаз талғамдарының жетілуіне ықпал ету. Табиғатты қорғауға, адамгершілікке, ұқыптылыққа, бастаған ісін аяқтай білуге тәрбиелеу. Дағды: дала гүлдері мен бөлме гүлдерін айыра білуге дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Дала гүлдерін көк қыстырғышпен, бөлме гүлдерін қызыл қыстырғышпен қыстырып белгілеуді ұсынады. Биыл көктемде гүлдер аз

атасам жерде шашылып жатқан гүлдердің ішінен сол түсті тауып көрсетілген түске әкеліп саласындар , біз түстерді ажырата біледі екенбіз балалар.

Ықтимал күрделендіру: тез жаса.

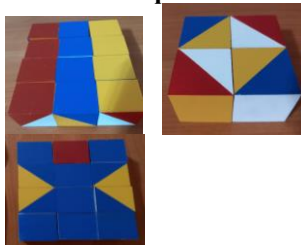
2. Өз ойларынан құрастыруды ұсыну
Ойынның нұсқаулары: Түстерді шатастырмай бастапқыда үлгі бойынша жұмыс жасау.

Берілген үлгі

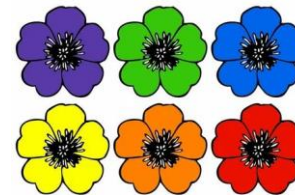
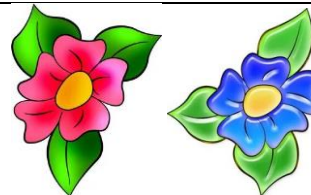
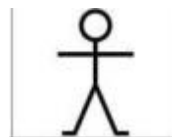
Жасалған жұмыс

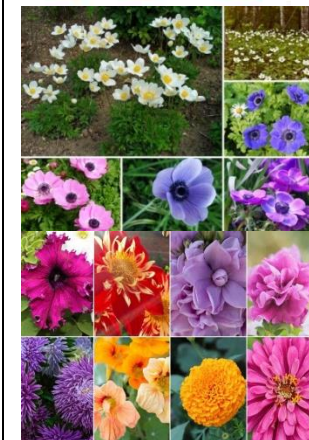
атайды, ұқсас оюларды топтастырады.

Ықтимал күрделендіру: тез жаса, өз ойынша басқа сурет құрастыр.

Ойынның нұсқаулары: дене жаттығуларын не үшін жасалатынын сұрау.

өсіпті, сондықтан гүл жасауды ұсынады.
Ықтимал күрделендірулер: Өз ойларын еркін жеткізу.

<p>Таңертеңгі жаттығу Таңертеңгілік жаттығу балаларды ақыл- ой, адамгершілік, еңбек және эстетикалық жағынан тәрбиелеу жұмысын жүзеге асыруға, олардың сергек, шат көңілді және күні бойы белсенді болуларына ықпал етуі тиіс. Таңертеңгі жаттығу балаларды сауықтыру мен тәрбиелеудегі бағалы құрал болып табылады. Таңертеңгі жаттығумен жүйелі айналысушыларда ұйқышылдық жоғалады, эмоционалдық өрлеу басталады, қабілеттілігі артады. Балаларды тәртіптендіреді.</p>	<p>№ 17 гимнастика кешені Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті. ӘДІСТЕМЕЛІК КУӘЛІК № 4 жиынтық 1.«Таяқша жоғарыда». Б.к. – аяқтарын табан еніндей алшақтатып қойып тұру. Таяқты басының артынан иықтарына қою. 1 – таяқшаны жоғары көтеріп, созылу; 2 – қолдарын бүгіп, таяқшаны басынан асырып, иықтарына қою; 3 – таяқшаны қайта жоғары көтеру; 4 – таяқшаны төмен түсіру, б.к. (8 рет). 2.«Таяқшаны жоғары көтеру». Б.к.: – тұру. Таяқшаны жоғары көтеру. 1-3 – таяқшаны жоғары-артқа көтеру, аяқ басына тұрып, жоғарыға ұмтылу; 4 – б.к. 8 рет. 3.«Отырып-тұру». Б.к.: – аяқтарын табан еніндей алшақтатып қойып тұру. Таяқты басының артынан иықтарына қою. 1 – отыру, таяқша төменде; 2 – б.к. (8 рет). 4.«Еңкею». Б.к.: – аяқтарын алшақ қойып, таяқшаны төменде ұстау; 1-2 – алдыға еңкею, таяқшаны жоғары көтеру, керілу; 3-4 – б.к. (8 рет).</p>	<p>№ 18 гимнастика кешені Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті. ӘДІСТЕМЕЛІК КУӘЛІК № 5 жиынтық 1.Б.к.: тұру. 1-2 – таяқшаны жоғары баяу көтеру, оң (сол) аяқ басын артқа басып, өкшесін өзіне тарту, демін ішіне тарту; 3-4 – б.к. 4–6 рет қайталау. 2.«Алдыға қара». Б.к. – аяқтарын алшақтатып қойып тұру. Таяқты басының артынан иықтарына қою. 1-2 – басын түзу ұстап, алдыға еңкею; 3-4 – б.к. Аяқтарын бүкпеу. 5–8 рет қайталау. 3.«Жанына иілу». Б.к. – аяқтарын айкастырып қойып тұру. Таяқты артынан шынтақтыңбүгілген жеріне қою. 1 - 2 – оңға иілу, таяқты жерге тигізу; 3 - 4 – б.к. (6 рет). 4.Б.к.: шалқалап жату. 1 – таяқшаны жоғары көтеру; 2 – екі аяғын бірдей сермеу, аяқбасын созу, таяқшаға тигізу. 3-4 – б.к. 6–8 рет қайталау.</p>	<p>№ 19 гимнастика кешені Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті. ӘДІСТЕМЕЛІК КУӘЛІК № 6 жиынтық (бір таяқшамен жұптасып орындайды) 1.«Зілтемірші». Б.к.: бір қадам қашықтықта бір-біріне арқасымен қарап, таяқшаны төмен ұстап тұрады. 1-2– қолдарын жоғары көтеріп, таяқшаны серігіне басынан асырып береді, демін ішіне тартады; 3-4 – қолдарын төмен түсіреді, демін сыртқа шығарады. 8 рет қайталау. 2.«Ескекшілер». Б.к.: бір-біріне табанымен тіреліп, қарсы қарап, таяқшадан ұстанып отырады, аяқтарын тік ұстайды; таяқшаны бірі тартып, шалқайса, бірі еңкейіп қозғалады. 8–10 рет қайталау. 3.«Таяқшаны тарту». Б.к.: бір-біріне қарап қолдарымен арт жаққа тіреліп отырады; таяқшаны ортаға қояды; таяқшаны аяқтарының бармақтарымен әркім өзіне қарай тартуға тырысады. 4–6 рет қайталау.</p>	<p>№ 20 гимнастика кешені Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті. ӘДІСТЕМЕЛІК КУӘЛІК Диаметрі кішкентай доппен орындалатын жаттығулар № 1 жиынтық 1.Б.к.: аяқтарын иық еніндей ашып, қолдарына доп алып тұру. 1– қолдарын екі жаққа созу; 2 – қолдарын жоғары көтеріп, допты сол қолына алу; 3 – қолдарын екі жаққа созу; 4 – б.к. (8 рет) 2.Б.к.: аяқтарын иық еніндей ашып, оң қолына доп алып тұру. 1-2 – оңға бұрылып, доптыеденге ұрып, қайта екі қолмен қағып алу; 3-4 – б.к. (8 рет) 3.Б.к.: аяқтарын иық еніндей ашып, оң қолына доп алып тұру. 1-2– алдыға еңкею, доптысол аяғының артынан сол қолына алу; 3-4– денені түзеп тұру, сол қолдан оң қолға допты ауыстыру. (8 рет) 4.Б.к.: аяқтарын табан еніндей ашып, оң қолына доп алып тұру. 1-2– отырып, доптыеденге ұрып, қайта қағып алу; 3-4– б.к. (8 рет)</p>	<p>№ 21 гимнастика кешені Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті. ӘДІСТЕМЕЛІК КУӘЛІК Диаметрі кішкентай доппен орындалатын жаттығулар № 2 жиынтық 1.Б.к.: еркін тұру. Допты кеудесінен жоғарыға көтеру; жоғары, қайта кеудесіне, төмен,қайта кеудесіне ауыстыру. (8–10 рет) 2.Б.к.: еркін тұру. Қолдарын кеуде тұсына қою; оңға (солға) бұрылу; доп ұстап тұрып,қолдарын бұрылған жағына апару. (8–10 рет) 3.Б.к.: тұру, алға еңкею, допты оң (сол) аяқтарын айналысып дөңгелету, денесін қайтатүзеу. (8–10 рет) 4.Б.к.: еденге қолдарын арт жағында жерге тіреп отыру; допты екі аяғының басымен қысыпұстап, түсіріп алмай, аяқтарын бұғу, қайта созу. (8–10 рет) 5.Б.к.: арқасына шалқалап, қолдарына допты басынан асырып ұстап жату; арқасынан ішіне,ішінен арқасына қарай аударылып, дөңгелеу. (8–10 рет) 6.Б.к.: оң аяқ, сол аяқпен бір орында тұрып, аяқтарын кезектестіріп, секіру. (2-3 рет).</p>
<p>Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық</p>	<p>Сөйлеуді дамыту– коммуникативтік, ойын, танымдық әрекет</p>				

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттері мен уақыты					
	25.09.23 Дүйсенбі	26.09.23 Сейсенбі	27.09.23 Сәрсенбі	28.09.23 Бейсенбі	29.09.23 Жұма
	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Дене шынықтыру	Сауат ашу негіздері Қоршаған ортамен танысу Жапсыру Музыка	Математика негіздері Көркем әдебиет Сауат ашу негіздері Дене шынықтыру	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Музыка	Сауат ашу негіздері Көркем әдебиет Қоршаған ортамен танысу Дене шынықтыру
1-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті					
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)	1.Математика негіздері – ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: 7 саны және цифры. ҮІӨ міндеттері: цифр мен заттар санын сәйкестендіруді үйрету; заттарды санау дағдыларын жетілдіру; заттарды дұрыс тану мен 7 санның бейнелеуді үйрету; зейін мен логикалық ойлауды дамыту; есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Дағды: есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: 7 сандарын айтуды; Түсінеді: заттардың саны мен осы заттар санын белгілейтін цифрды қалай сәйкестендіру керектігін; Қолданады: заттарды топқа бөлуді, 7сандарын тануды. 6-ға дейін санау, берілген заттар санына қарай тобын табуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Демонстрациялық материалмен жұмыс Балалар ойын алаңында	1. Сауат ашу негіздері – тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: сөйлеу тілінің дыбыстық ерекшелігін меңгерту; сөйлеу тілін жетілдіру. Дауысты, дауыссыз дыбыс ерекшелігін түсіндіру. Дағды: Дауысты және дауыссыз дыбыстарды бір-бірінен ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауыссыз, дауысты дыбыстарды ажыратады, түсіп қалған дыбыстарды сөз ішінде табады. Түсінеді: дауыссыз дыбыстар көк түспен белгіленетінін. Қолданады: дауысты дыбыстарды анықтау, сөз ойлайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Артикуляциялық жаттығу жасау. « Күрекше » – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек. « Ине » – ауызды кең ашып, тілді алға қарай сүйірлей	1.Математика негіздері – ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: 8 саны және цифры. ҮІӨ міндеттері: цифр мен заттар санын сәйкестендіруді үйрету; заттарды санау дағдыларын жетілдіру; заттарды дұрыс тану мен 7 және 8 санның бейнелеуді үйрету; зейін мен логикалық ойлауды дамыту; есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Дағды: есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: 8 сандарын айтуды; Түсінеді: заттардың саны мен осы заттар санын белгілейтін цифрды қалай сәйкестендіру керектігін; Қолданады: заттарды топқа бөлуді, 8сандарын тануды. 7 санына дейін санау, берілген заттар санына қарай тобын табуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі:	1.Математика негіздері – ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: 9 саны және цифры. ҮІӨ міндеттері: цифр мен заттар санын сәйкестендіруді үйрету; заттарды санау дағдыларын жетілдіру; заттарды дұрыс тану мен 7,8 және 9 санның бейнелеуді үйрету; зейін мен логикалық ойлауды дамыту; есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Дағды: есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: 9 сандарын айтуды; Түсінеді: заттардың саны мен осы заттар санын белгілейтін цифрды қалай сәйкестендіру керектігін; Қолданады: заттарды топқа бөлуді, 9сандарын тануды. 8 санына дейін санау, берілген заттар санына қарай тобын табуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі:	1. Сауат ашу негіздері – тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Біз нені үйрендік? ҮІӨ міндеттері: балаларға дыбыстық талдау жасауды үйрету; сөздерді буынға бөлуді дамыту; саусақ моторикасын дамыту. Дағды: Сұрақ-жауап әдісі арқылы сұраққа толық, тиянақты, нақты жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауысты, дауыссыз дыбыстарды атайды, сөздерді қосады. Түсінеді: дауысты және дауыссыз дыбыстардың қалай белгіленетінін. Қолданады: дауысты, дауыссыз дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Қарама-қарсы сөзді тап» ойынын балалармен ойнайды. сұйық – ... (қою) жуан – ... (жіңішке) кішкентай – ... (үлкен) ашық – ... (жабық) ақылды – ... (ақымақ)

	<p>ойнады. Төбешіктен сырғанауды шешті. Кестеден 6 баланы төбешікке орналастырады. Ал 7-ші баланы төменгі баспалдақтың қасына қояды. Қанша бала төбешікте сырғанағысы келіп тұр? 6 цифры жазылған карточканы қояды. Қараңдаршы, тағы бір бала жүгіріп келіп, төбешікке көтеріліп жатыр. Олар енді нешеу болады? Санайық. (7 бала.)</p> <p>Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалмен жұмыс Педагог 7, 8, 9 цифрларын көрсетеді. Қажетті заттар саны бар суреттерді табуды ұсынады. Балалар заттар санын белгілейтін цифрды қалай сәйкестендіру керектігін үйренеді.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Шашыраңқы сандар» дидактикалық ойыны Педагог ойын шартын түсіндіреді: тоғыз балаға бірден тоғызға дейінгі сан беріледі. Әр-қайсысы бір-бірден алады. Шартты дабыл бойынша «тірі» цифрлар бөлмеде шашыраңқы болып жүгіреді. Жүргізушінің екінші дабылмен барлық сандар өз ретімен бірден тоғызға дейін сол жақтан оң жаққа қарай тұрады. Содан соң әр цифрға бөлек тапсырма беріледі. Цифры қанша болса сонша алақанын соғу, алға қарай қадам жасау.</p>	<p>шығарып, 10–15 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Төбешік» – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Түтікше» – тілді ауыздан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен үрлегендей үрлеу.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Мұқият бол» дидактикалық жаттығуы Педагог жуан, жіңішке дауысты дыбыстарды араластырып айтады, балалар жуан дауысты дыбысты айтқанда, қызыл түсті шаршыны, жіңішке дауысты дыбыстарды айтқанда, қызыл түсті тіктөртбұрышты көтереді.</p> <p>«Дауысты дыбыстан басталатын сөз қос» дидактикалық ойыны – Мен сендерге суретті көрсетіп, сол суреттегі заттың атын айтамын. Сендер сол сөзге мағынасына сәйкестендіріп, дауысты дыбыстан басталатын сөзді айтып жалғастырасындар. Мысалы: <i>үлкен (алма), тәтті (алмұрт), дәмді (айран), домалақ (өрік), сопақ (асқабақ), қоңыр (етік), жасыл (айва), сары (апельсин), қалың (орман), мамық (орамал), ақылды (әже), үлкен (ата), жүйрік (ат), ұзын (ожау), бұзық</i></p>	<p>Демонстрациялық материалмен жұмыс Балалар ойын алаңында ойнады. Төбешіктен сырғанауды шешті. Кестеден 6 баланы төбешікке орналастырады. Ал 7-ші баланы төменгі баспалдақтың қасына қояды. Қанша бала төбешікте сырғанағысы келіп тұр? 6 цифры жазылған карточканы қояды. Қараңдаршы, тағы бір бала жүгіріп келіп, төбешікке көтеріліп жатыр. Олар енді нешеу болады? Санайық. (7 бала.) Тағы бір бала жүгіріп келіп, төбешікке көтеріліп жатыр. Олар енді нешеу болады? Санайық (8 бала.)</p> <p>Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалмен жұмыс Педагог 7, 8, 9 цифрларын көрсетеді. Қажетті заттар саны бар суреттерді табуды ұсынады. Балалар заттар санын белгілейтін цифрды қалай сәйкестендіру керектігін үйренеді.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Шашыраңқы сандар» дидактикалық ойыны Педагог ойын шартын түсіндіреді: тоғыз балаға бірден тоғызға дейінгі сан беріледі. Әр-қайсысы бір-бірден алады. Шартты</p>	<p>Демонстрациялық материалмен жұмыс Балалар ойын алаңында ойнады. Төбешіктен сырғанауды шешті. Кестеден 6 баланы төбешікке орналастырады. Ал 7-ші баланы төменгі баспалдақтың қасына қояды. Қанша бала төбешікте сырғанағысы келіп тұр? 6 цифры жазылған карточканы қояды. Қараңдаршы, тағы бір бала жүгіріп келіп, төбешікке көтеріліп жатыр. Олар енді нешеу болады? Санайық. (7 бала.) Тағы бір бала жүгіріп келіп, төбешікке көтеріліп жатыр. Олар енді нешеу болады? Санайық (8 бала.) Тағы бір бала жүгіріп келіп, төбешікке көтеріліп жатыр. Олар енді нешеу болады? Санайық. (9 бала.)</p> <p>Санағанымызда суретте 9 бала бар. Тағы бір рет санайық (әр баланы төбешіктен домалатып, бәрі хормен санайды) біз ешкімді жіберіп алған жоқпыз ба?</p> <p>Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалмен жұмыс Педагог 7, 8, 9 цифрларын көрсетеді. Қажетті заттар саны бар суреттерді табуды ұсынады. Балалар заттар санын белгілейтін цифрды</p>	<p>Түсіну деңгейі: Артикуляциялық жаттығу жасау. «Күрекше» – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек.</p> <p>«Ине» – ауызды кең ашып, тілді алға қарай сүйірлей шығарып, 10–15 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Төбешік» – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Түтікше» – тілді ауыздан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен үрлегендей үрлеу.</p> <p>«Сөзге сөз қос» дидактикалық ойыны. Балалар, мен сендерге сөз айтып, сурет көрсетемін, сендер сол сөзге дауысты дыбыстан басталатын сөз қосуларың керек. Мысалы: <i>қызыл ... (алма), ыстық ... (от), әдемі ... (әтеш), темір ... (ыдыс), қабаған ... (ит), жаңа ... (өшіргіш), тәтті ... (алмұрт), жылы ... (етік), гүрілдеген ... (экскаватор), дәмді... (ірімшік) т.б.</i></p> <p>Қолдану деңгейі: «Қай дыбыс қайталанды?» дидактикалық жаттығуы Асан бақша жақтан, Ақ сабақты асқабақ әкел Басқа жақтан, Басқарақ асқабақ әкелді. Балалар осы жаңылтпашта</p>
--	---	---	--	--	--

	<p>«Тірі» цифрлар тапсырмасын орындайды, топтағы басқа балаға цифрды береді. Барлық қатысушылар ауысқаннан кейін ойын қайтадан басталады.</p> <p>Сергіту сәті. 8 рет секіру, 9 рет қол соғу, 7 рет әрбір аяқпен еденді топылдату, 6 рет көршіңмен алақан соғыстыру.</p>	<p>(<i>әтеш</i>), <i>үлкен (ақула), кең (алқан), дәмді (ас), мықты (ит), батыр (адам), ақымақ (Омар) т.б.</i></p> <p>«Қайтала»(доппен) дидактикалық ойыны Балалар, мен сендерге допты лақтырып, бірінші дыбысты айқынырақ айтып, сөздер айтамын, ал сендер сол айқынырақ айтқан дыбысты дәл мен сияқты бәрімізге естілетіндей етіп қайталап, допты кері лақтырасыңдар. Мысалы: <i>тттиін(т), қққасқыр(қ), бббаққа(б), вввагон(в), ггарыш(г), дддоп(д), жжжалбыз(ж), зззәкір(з), ккккітап(к), лллақ(л), мммақта(м), нннан(н), сссағыз(с), пппарта(п), ррррадио(р), һһһаһ(һ), ффффабрика(ф), чччупа-чччупс(ч), цциркуль(ц), шиишахмат(ш) ццицетка(ц), хххат(х), уууылдырық(у) т.б.</i></p> <p>Қолдану деңгейі: «Тиісті түсті көрсет» дидактикалық ойыны. Педагог а, б, у, о, и, с, п, р, л, д, ф, ж дыбыстарын айтады. Балалар тиісті түсті көтереді, егер дыбыс дауысты болса – қызыл, ал дыбыс дауыссыз болса, көк фишканы көтеру керек.</p> <p>«Түсіп қалған дыбысты тап» дидактикалық ойыны Педагог заттың суреттерін көрсетеді. – Балалар, мен сендерге сурет көрсетіп, сөздердің бір дыбысын түсіріп айтамын, сендер түсіп қалған</p>	<p>дабыл бойынша «тірі» цифрлар бөлмеде шашыраңқы болып жүгіреді. Жүргізушінің екінші дабылмен барлық сандар өз ретімен бірден тоғызға дейін сол жақтан оң жаққа қарай тұрады. Содан соң әр цифрға бөлек тапсырма беріледі. Цифры қанша болса сонша алақанын соғу, алға қарай қадам жасау.</p> <p>«Тірі» цифрлар тапсырмасын орындайды, топтағы басқа балаға цифрды береді. Барлық қатысушылар ауысқаннан кейін ойын қайтадан басталады.</p> <p>Сергіту сәті. 8 рет секіру, 9 рет қол соғу, 7 рет әрбір аяқпен еденді топылдату, 6 рет көршіңмен алақан соғыстыру.</p>	<p>қалай сәйкестендіру керектігін үйренеді.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Шашыраңқы сандар» дидактикалық ойыны Педагог ойын шартын түсіндіреді: тоғыз балаға бірден тоғызға дейінгі сан беріледі. Әр- қайсысы бір- бірден алады. Шартты дабыл бойынша «тірі» цифрлар бөлмеде шашыраңқы болып жүгіреді. Жүргізушінің екінші дабылмен барлық сандар өз ретімен бірден тоғызға дейін сол жақтан оң жаққа қарай тұрады. Содан соң әр цифрға бөлек тапсырма беріледі. Цифры қанша болса сонша алақанын соғу, алға қарай қадам жасау. «Тірі» цифрлар тапсырмасын орындайды, топтағы басқа балаға цифрды береді. Барлық қатысушылар ауысқаннан кейін ойын қайтадан басталады.</p> <p>Сергіту сәті. 8 рет секіру, 9 рет қол соғу, 7 рет әрбір аяқпен еденді топылдату, 6 рет көршіңмен алақан соғыстыру.</p>	<p>қай дыбыс жиі естіліп тұр? А дыбысы. Адыбысы дауысты ма, дауыссыз ба? Дауысты дыбыс. А дыбысы жуан дауысты ма, әлде жіңішке дауысты ма? Жуан дауысты дыбыс. А дыбысы дауысты дыбыс, оны әндетіп айтуға болады. Ауыз қуысынан кедергісіз шығады. А дыбысының дұрыс айтылу артикуляциясы мынадай. А дауысты дыбысын айтқанда ауыз кең ашылып, тіл ауыз қуысында еркін жатады. Дауыс шымылдығы ашық болады. Осылай а дыбысы жасалады. Тағы бір жаңылтпаш тыңдаңдар. «Жуан дауысты дыбысты тап» дидактикалық жаттығуы. –Балалар, мен сендерге сөздер айтамын, сендер жуан дауысты дыбыстан басталған сөзді естісеңдер, бір рет шапалақ ұрыңдар. Мысалы: <i>алма, гүл, ұлу, жүзім, қатық, апорт, от, тима, Ұлбала, қайшы, ұл, ыдыс, оқтау, аққу, әтеш, тауық, Ұлжан, көбелек, ымырт, Алтамыс, айна, етік, қарлығаш, жүген, түйе, ұста, ожау, тамаша, алмұрт, ірімшік, сытырғыш, Олжас, жылан, отын, алақан т.б.</i> Саусақ жаттығуы «Бәрінен де мен күшті»,</p>
--	--	--	---	--	--

	<p>дыбысты қосып, толық сөзді айтуларың керек. (Балалар суретке қарап, педагогтің қатесін түзеп, түсіп қалған дыбысты айқынырақ айтады. Мысалы: ұша...(қ), қызына...(қ), бана...(н), тор...(т), апельси...(н), қоя...(н), автоб...(с), шәйне...(к), қо...(й), текш...(е), до...(н), күші...(к), сыпырғы...(ш), қамш...(ы), телефо...(н), қылы...(ш), қайы...(қ), балапа...(н), тырн...(а), тара...(қ), бақ...(а), балмұзда...(қ), қан...(т), қия...(р).</p>		<p>– Дөп айтады оң қол. «Неге сен? Ал мен ше!» – Дөп келіспейді сол қол. Екі қолдың күштерін, Кәне, сынап көрейік. Оңға, солға тартайық, Достастырып қайтайық.</p>
--	---	--	--

1 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

«Еркін қозғалу, өз әрекеттерімен қимылдауға» арналған ойын: «Қарлығаш»

Басты мақсат: балаларды шапшаңдыққа әрі шыдамдыққа, ұйымшылдыққа үйрету.

Артикуляциялық жаттығулар:

Ойын: «Күз туралы» /ҚАЙТАЛАУ/

Міндеті: Тілдерінде артикуляциялық кемістігі бар балалармен үзбей күнделікті жасау арқылы біз алдымызға қойған мақсатымызға жетеміз. Сабақ үстінде, ойын кезінде қадағалап балалардың тілін дұрыс дамуына бағыт беру.

Ата – аналармен бірлесе қарым – қатынас жасай отырып ортақ мақсатымызға жетеміз.

Әдістемелік нұсқау.

1. Жаттығуда орындаған кезде тек тіл жұмыс істеуін, иектің қимылдауын қадағалау керек.
2. Тіл жалпақ болып бүйірлер ауыз бұрыштарына тиіп тұруы керек.
3. Тіл оңға - солға емес, тек төмен және жоғары қозғалу керек.
4. Егер бала жаттығуды жасай алмай жатса, «пя - пя - пя» жаттығуына оралу қажет. Бала тілін жалпақ қалпына келтірген сон шпательмен тілді жоғары ерінің үстіне қайыру керек.

Күз туралы

Үз – үз – үз,

Еркін ойын түрі: «Қарлығаш»

Мақсаты: балаларды шапшаңдыққа әрі шыдамдыққа, ұйымшылдыққа үйрету.

Дағды: зейіндерін, байқағыштықтарын, жүгіру дағдыларын дамыту.

Әдістемелік нұсқаулар:

Залда ойыншылар саны бойынша шеңберлер қойылады, олар – қарлығаштардың ұялары.

Қарлығаштар болып ойнайтын ойыншылар залды шарлап жүгіріп, қанаттарын қағып жүреді.

«Қарлығаш, қарлығаш, қарлығаш – біздің үйге ұшып кел!» пәрмені бойынша олар тез орын алуға тырысуы керек.

II нұсқа

Әдістемелік нұсқаулар:

Бұл ойынды өткізу үшін міндетті түрде дөңгелек қажет. Одан кейін «қарлығашты» және «күзетшіні» таңдайды, қарлығаш дөңгелек ортасында отырады, ал күзетші басқа ойыншылардың шабуылынан қорғап жүреді. «Күзетші» шабуылдың біреуін ұстап алуға тырысады. Егер ол тырысып, ойыншының біреуін ұстап алса, ол «күзетші» атанады.

<p>Жаңбырлы Күз. Рақ – рақ – рақ, Саулайды жапырақ. Ел – ел – ел, Соғадыжел. Іс – іс – іс, Піседі жеміс. Дай – дай – дай, Жинаймыз бидай.</p>		<p>Ұсыныс: ойында әртүрлі ойын іс-әрекеттер пайдалануға болады.</p>
---	--	--

2-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Қорыққанға қос көрінеді (ертегі)сахналау. ҮІӨ міндеттері: ертегіні соңына дейінтындауға үйрету;балалардың сөйлеу шеберлігін, сөздікқорларын дамыту; баланы өжеттілікке, батырлыққа тәрбиелеу. Дағды: "г" "к" дыбыстарға сөз ойлап, сөйлем құрай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: "г" "к" дыбыстарына сөз ойлап айтады, ертегі мазмұны бойынша сұрақтарғажауап береді, әр кейіпкерлердің өз шелегін өз орынына қояды; Түсінеді: ертегі мазмұнын түсінеді; Қолданады: өз ойларыннан ертегіге тақырып қояды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Балалар, сендер айтқан жауаптардың басындағы дыбыстар, бүгінгі жаңадан танысатын дыбыстарың. Балалар, «күн» сөзі қандай</p>	<p>2.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Су – тіршілік көзі. (ойын,танымдық зерттеу іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: судың қасиеттерін таныстыру; танымдық мүмкіндіктерін арттыру, Дағды: тәжірибе жасай білу дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтиже: Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Ал енді балалар барлығымыз жайғасып отырайық, арқамызды тік ұстап, әдемі отырамыз. Бүгінгі оқу қызметінің тақырыбын айтпас бұрын, мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр, ал сендер мұқият тыңдаңдар: Дәмі де жоқ, түсі жоқ Пайдаланбас кісі жоқ. Ол не? Дұрыс балалар, әрине су. Ал ендеше бүгінгі. Оқу қызметінің тақырыбы «Су тіршілік көзі» екен. Судың дыбысын тыңдау.</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Шаруа мен аю(орыс халық ертегісі)сахналау. ҮІӨ міндеттері: ертегіні баяндауда сюжеттік бірізділікті сақтау, қисынды мазмұндауға үйрету; ертегіні әңгімелеу барысында бейнелеуіш сөздерді қолдану, еңбек дағдыларын дамыту; ертегі арқылы балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Дағды: Ертегіні әңгімелеу барысында бейнелеуіш сөздерді қолдану, еңбек дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ертегінің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап береді, ертегінің ерекшеліктеріне көңіл бөледі; Түсінеді:ертегінің мазмұнын түсінеді; Қолданады: мазмұнының жүйесін сақтай отырып, ертегіні айтып бере алады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Отбасының күзгі еңбегі. ҮІӨ міндеттері: отбасының күзгі бақшадағыеңбектері жайлы әңгімелесу; отбасының еңбегі туралы шығармашылық әңгіме құрауға үйрету; балалардың сөйлеу және ойлау қабілетін дамыту; балаларды еңбек етуге тәрбиелеу. Дағды: күз мезгілінің ерекшеліктерін, сипаттайтын көркем сөздер құрай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: «Отбасының күзгі еңбегі» тақырыбына әңгіме құрайды, көгөністерменжемістерді ажыратады; Түсінеді : сөздің дыбыстан құралатынын; Қолданады:күз мезгілінің ерекшеліктерін, сипаттайтын көркем сөздер қолдана алады. Ойлау деңгейі: білу,</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Мақтақыз бен мысық(қазақ халық ертегісі) ҮІӨ міндеттері: -ертегі мазмұнын эмоциялық, бейнелі қабылдауға, баяндауда бейнелеуіш сөздерді қолдануға, ертегіні баяндауда сюжеттік бірізділікті сақтау арқылы қисынды мазмұндауға үйрету; ертегі мазмұнында қоршаған орта, табиғат туралы түсініктерін және ойлау орта, қабілеттерін дамыту; адал дос болуға тәрбиелеу. Дағды: Ертегіні мазмұндауда балалардың қабілеттілігін қалыптастыру. Ертегінің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ертегіні тыңдайды, кейіпкерлерді атайды; Түсінеді: ертегінің мазмұнын түсінеді, сұрақтарға жауап береді;</p>
---	--	--	---	---	--

	<p>дыбыстан басталады? Бәріміз бірге «күн» деп айтайықшы.</p> <p>«Гүл» сөзі қандай дыбыстан басталады?</p> <p>«Г» мен «К» дыбыстарының дұрыс артикуляциясы мынадай: ерін ашылып тілдің ұшы астыңғы тістің түбіне тиеді. Тілдің үстіңгі жағы тандайға тиеді. Дем жоғары көтеріліп, тілмен тандайдың арасынан шыққанда «К» дыбысы жасалады. Дауыс шымылдығының дірілінен «Г» дыбысы естіледі. Бұл екі дыбыс та – дауыссыз дыбыстар.</p> <p>Қолайналарыңды алып, «Г», «К» деп айтып көріңдер. Бұл екі дыбыс бір-біріне ұқсас ағайынды дыбыстар. «Г», «К» дыбыстарынан басталатын сөздерді айтыңдаршы?</p> <p>Иә, сендер осы екі дыбыстан басталатын біраз сөз біледі екенсіңдер.</p> <p>Түсіну деңгейі: Балалар, мына сөздерде "г" "к" дыбыстары қай буында кездесіп тұрғанын айтыңдар:</p> <p>Гү-лім, кө-гім. Гү-ріл, жү-гір. Кө-лік, кө-лең-ке. Ке-се, кес-те.</p> <p>Қолдану деңгейі: Қорыққанға қос көрінеді Баяғыда қартайған әже, күлегеш немере, қыт-қыттай беретін Тауық және пештің астын мекендейтін Тышқан болыпты. Олар күнде су</p>	<p>- Балалар сендер қандай дыбыс естіп тұрсыңдар? Су бізге не үшін қажет?</p> <p>- Қалай ойлайсыңдар, мұз, қарды жылы жерге әкелсек не болады?</p> <p>- Әрине ериді, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде сендермен тәжірбелер жасаймыз.</p> <p>Ендеше соны дәлелдеу үшін 1-тәжірбеміз: ыдыстағы қар мен мұзды оқу іс-әрекетінің соныңна дейін үстелдің үстіне қоямыз.</p> <p>Түсіну деңгейі: Тәжірбелер. I. Ал судың иісі бар ма, иіскеп көріңдерші? Судың иісі жоқ (Балалар суды иіскеп көреді, судың иісінің жоқ екенін сезінгенше, тағы да қайталап иісету керек. Ал екінші ыдыста тұссіз тәтті суға ванилин араластырған суды құйып, балаларға иісету керек. Балалар екі ыдыстағы судың айырмашылықтарын айтады).</p> <p>II. Судың пішіні бар ма? «Суда пішіні жоқ» Біз қазір судың пішіні бар ма, жоқ па соны тексереміз. (тәрелкеге су құю) Әрине жоқ, суды қай ыдысқа құйсаң ол сондай пішінді болады.</p> <p>III. Судың дәмі бар ма? «Суда дәм жоқ» Осыны да біз тексерейік, алдарында ыдысқа су құйылған. Сол суды түтікше арқылы ішіп көріңдер.</p> <p>Қолдану деңгейі: Су</p>	<p>Білу деңгейі: «Ойлан тап!» балаларға жұмбақ жасырады: Балпаң-балпаң басады, Қыр-жотадан асады. Паналайды үңгірді, Іздемейді тасаны. Ол не? (Аю) Балалар, бүгін «Шаруа мен аю» орыс халық ертегісімен танысамыз. Әдеби жанрдың бір түрі – ертегі екенін түсіндіру. Балаларға ертегіні толық оқып, мазмұнын түсіндіру.</p> <p>Түсіну деңгейі: Сөздік жұмыс: <i>Шаруа</i> – жерді баптап, күтіп, егін өсіретін еңбекқор адам. <i>Соқа</i> – жер қазатын құрал. <i>Орман маңы</i> – орманға жақын жер.</p> <p>Сұрақ-жауап -Ертегі қалай аталады? -Ертегіде қандай кейіпкерлер кездесті? -Шаруаға не келді? -Аю шаруаны қалай қорқытты? -Олар неге келісті? -Шаруа не екті? -Аюға қай жағын берді? -Келесі жылы шаруа не екті? -Аю нені білмеді?</p> <p>Қолдану деңгейі: Ертегі желісі бойынша іс-әрекетті қимылмен қайталау. -Шаруа бірінші не екті? -Қалай екті? (Қимылмен көрсетеді) -Аю қалай келді? (Қимылмен көрсетеді) -Келесі жылы шаруа не</p>	<p>түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: -Қазір жылдың қай мезгілі? -Күз мезгілі екенін қайдан білеміз? -Қандай көгөніс түрлерін білесіңдер? -Күз мезгілі несімен ұнайды? -Күз мезгілінде адамдар, жан-жануарлар қысқа дайындалады. Тиіңдер жаңғақтарын жинаса, кірпілер іңдеріне саңырауқұлақтар тасып алады. Ал адамдар күзде қалай еңбек етеді?</p> <p>Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалмен жұмыс. Күз мезгілінің суретіне карап, әңгіме құрайды: «Күз мезгілі, бақшаның іші сары алтындай жарқырап тұр. Ағаштардан түскен жапырақтар жерде саудырап жатыр». Жапырақтардың түстері қандай? Бақшада кімдер жүр? Бақшадағы балаларға ат қойыңдаршы? Бақшада балалар не істеп жүр? Әкесі мен анасы не жинап жүр? Балалар суретке карап, әңгіме құрайды. Педагог «азық» сөзінің мағынасын түсіндіреді. Азық – тамақ, қысқы қорек.</p> <p>Қолдану деңгейі: Сөйлеу</p>	<p>Қолданады: сюжетті сурет бойынша ертегі мазмұнын шығармашылықпен құрастыра алады, жұмбақтың шешімін айта алады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: «Тонын киіп туған, Жалап бетін жуған». (Мысық) – Балалар, бүгін «Мақтақыз бен мысық» ертегісімен танысамыз. Ертегі – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Ертегіні оқып, мазмұнын ашу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Сұрақ-жауап: Ертегі қалай аталады? Мақтақыз не тауып алды? Мысық не істеді? Мақтақыз мысықты қалай жазалады? Мысық қатық іздеп нелерге кездеседі? Мысық құйрығын қалай қайтарып алды? Қолдану деңгейі: Ертегіні қайталап, есімізге түсірейік. Оқылған ертегі сюжеті бойынша мазмұнын шығармашылықпен әңгімелейді. 3-4 балаға айтқызып қайталату.</p> <p>Дәптермен жұмыс: Сурет бойынша ертегі жүйесін сақтап баянда. Мысық не істеді? Мақтақыз неге ашуланды деп ойлайсың?</p>
--	---	--	--	--	--

	<p>тасиды екен. Әжесінің қолында үлкен шелек, немересінің қолында кішірек шелек, Тауықта қиярдың үлкендігіндей, Тышқанда оймақтай шелек бар. Әжесі суды құдықтан, немересі астаудан, Тауық шалшықтан, Тышқан Торайдың тұяғы кірген жерден алады екен. Олар кейін қайтқанда су шолп-шолпетеді екен. Жол бойындағы бақшада самсап алмаағашы өсіп тұратын. Бұтақтарында самсаған алма болатын. Оның астында Қоян отыратын. Бір жолы суға барып қайтып келе жатқанда жел соғып, алмаағашының бұтағынан бір алма түсіп, қоянның басына тиеді. Қоян атқып жөнеліп, су әкеле жатқандардың аяғына оралды. Сушылар үрейлері ұшып, үйлеріне қашады. Әжесі сәкіге құлай кетеді, немересі әжесіне тығылады, Тауық пештің үстіне қонақтайды, Тышқан пеш астындағы інге тығылады. Әжесі: «Ойпырмай! Аюдың мені таптап кете жаздағаны-ай!» – деп сарнайды. Немересі: «Әже, бір құбыжықтай қасқыр маған тап берді!» – деп жылайды. Тауық: «Қыт-қыт-қыт! Түлкі мені аңдып жүр екен, жеп қоя жаздады!» – дейді. Тышқан: «Әлгі мұрты едірейген дәу Мысықтың үрейімді ұшырғаны, жаным шығып кетежаздады!» –</p>	<p>туралы қандай өлең шумақтарын білесіңдер. Ойын. Жарайсындар балалар, ал енді «Күн мен жаңбыр» деген ойынды ойнайық. Ойын шарты: Мен сендерге күн дегенде сендер жүгіресіңдер, серуендейсіңдер, ал жаңбыр дегенде қолшатырдың астына тығыласыңдар жақсы ма? Ал, балалар жаңа ғана біз сендермен жұмбақтардың жауабын шештік, бірнеше тәжірибелер жасадық. Ал енді мен сендерге сыйқыр көрсетейін Сыйқыр (фокус) көрсету: <i>(осы сәтте жәй ғана музыка ойнап тұрады)</i> <i>Керек заттар: шикі жұмыртқа, стақан, бірнеше шай қасық тұз.</i> 1. Стақанға таза су құйып, суға шикі жұмыртқаны саламын. Жұмыртқа су түбіне батып кетеді 2. Жұмыртқаны стақаннан шығарып қоя тұрып, стақандағы суға тұзды жақсылап ерітемін. 3. Енді жұмыртқаны қайтадан осы суға саламын. Жұмыртқа суға батқан жоқ! 4. Тұз судың тұздылығын арттырады. Судағы тұздың мөлшері көбейген сайын оның тығыздылығы күшейіп, ол суға түскен кезкелген зат батып кетпей су бетінде қалқып жүреді.</p>	<p>екті? -Бидайы қалай өсті? <i>(Қимылмен көрсетеді)</i> -Шаруа қызылшаны қалай жинады? <i>(Қимылмен көрсетеді)</i> Ертегідегі шаруа, соқа, орман маңы сөздерінің мағынасын қайталату. Оқылған ертегі мазмұны бойынша көмекші сұрақтар қоя отырып, 3-4 балаға ертегінің мазмұнын айтқызып қайталау.</p>	<p>үшін бізге қандай мүшелер көмектеседі? (Балалардың жауаптары тыңдалады). Иә, тіл, ауыз керек, онсыз түсінісу өте қиын. Педагог бір баланы тақтаға шығарып, картоп қазып жатқан, алма теріп жатқан, қияр, қызанақ жинап жатқан адамдардың қимыл-қозғалысын келтіреді. Қалған балалар табады. Бірақ балаларға сөзсіз қимылмен түсіну қиындау болады, сөздің маңыздылығын түсінеді. Міне, қимылмен келтіргенмен толық, еңбек қозғалыстарын аша алмаймыз. Сондықтан да сөйлеу тілі өте маңызды. Әңгіме айту үшін сөз керек екен. Сөз дыбыстан құралады. Әңгімелесу арқылы бір-бірімізбен қарым-қатынас жасаймыз. Ойын: «Сөйлемей көрейікші» (үндемес ойыны ойналады). Педагог: «Орындарыңнан тұрындар», – деп ымдайды. Міне, көрдіңдер ме, сөзсіз өмір сүру өте қиын. Сондықтан да сөйлеу тілі өте маңызды. Сергіту сәті: (жаттығуды қимыл-қозғалыс арқылы орындау). Шөп үстімен жүреміз,</p>	<p>Мысықтың әрекетін ретімен әңгімеле. Жұбыңмен бірге кейіпкерлер диалогін ойнап көрсетіңдер. Сен Мақтақыздың орнында болсаң не істер едің? Сергіту сәті: Біз балдырған баламыз, Дос құшағын елге ашқан. Тілегіміз тыныштық, Ашық болсын көк аспан. Мықты болсын іргеміз, Бәріміз де біргеміз.</p>
--	---	--	---	---	--

	<p>дейді. Ал бұл кезде зытып орманға келген Қоян: «Басыма мұндай қауіп төнбес! Төрт бірдей аңшы соңыма түсті, бәрінің де Иті бар, зорға қашып құтылып кеттім-ау!» – деп еңтігіп отырды. «Қорыққанға қос көрінеді» деген осы. Ертегі сендерге ұнады ма? Сөздік жұмысы: немере – внук, әже – бабушка, тауық – петух – шелек – ведро. Оймақтай – кішкентай мағынада екенін айтып өтеді. Ертегі кейіпкерлерін атап беріңдерші? Олар күнде не тасиды? Суды немен тасиды? Суды олар қайдан тасиды? Сушылар қайтарда қай жолмен жүреді? Бақта ағаш түбінде не отырады? Бірде қоянның төбесіне не түсті? Қоян қорқып не істейді? Қорыққан сушылар не істеді? Сушыларға қоян қалай елестеді? Ал қоянға ше? Міне, балалар, "қорыққанға қос көрінеді" деген осы екен. Балалар осы ертегінің авторы сендер болсаңдар, ертегіге қандай тақырып қойған болар едіңдер, ойланып көріңдерші?</p> <p>Дидактикалық ойын: «Белгілі дыбысқа сөз таңда». Ойын шарты: Ертегідегі кейіпкерлердің бас әрпіне сөз ойлап айтады. Мысалы: «Әже» сөзіндегі «Ә»</p>			<p>сырт-сырт. Тас үстімен жүреміз, тырс-тырс. Шалшық сумен жүреміз, шолп-шолп, Жолдарменен жүреміз, топ-топ.</p>	
--	--	--	--	--	--

	дыбысына; «Қыз» дегендегі «Қ» дыбысына; «Тауық» және «тышқан» деген сөздегі «Т» дыбысына сөз ойлайды.			
--	---	--	--	--

2 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекетіне дағдыландыру ойындары

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

Аз қимылды, жүгіруге арналған ойын: «Таудан тауға»

Басты міндет: Балалардың қозғалмалы ойынына қызығушылығын арттыру, қозғалмалы ойындар технологиясын терең меңгерту; ептілік, икемділік қабілеттерін дамыту. Денсаулықтарын шынықтыру.

Аз қимылды, жүгіруге арналған ойын: «Таудан тауға»

Міндет: Балалардың қозғалмалы ойынына қызығушылығын арттыру, қозғалмалы ойындар технологиясын терең меңгерту; ептілік, икемділік қабілеттерін дамыту; бәсекеге қабілетті болуға, ұйымшылдыққа, өзара көмектестікке тәрбиелеу.

Дағды: Балаларды алғырлыққа, қырағылыққа, татулыққа бейім дағдыларын қалыптастыру.

Ойын шарты:

Әдістемелік нұсқаулар:

Ойыншылар жанындағы көршісінің басына қолы жететіндей болып, шеңбер құрып отырады. Барлығы баскиімсіз отырады, тек жүргізушінің басында ғана тақия бар. Жүргізуші келесі сөздерді айтады: «Таудан тауға! Таудан тауға!». Осыдан кейін басынан тақияны алып, оны оң жағындағы көршісінің басына кигізеді. Ал тақия кигізілген ойыншы дәл сол сөздермен солай келесі көршіге кигізеді. Тақия жүргізуші басын жауып «Таудың басына! Таудың басына!» сөздерін айтқанша шеңбер бойымен жүре береді. Сол кезде тақия басында қалған ойыншы қандай да бір тапсырманы орындайды.

Ұсыныс: Ойынның басқа нұсқасы болуы мүмкін...

3-ші ұйымдастырылған іс-әрекеті

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)	3. Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Көгөністер. ҮІӨ міндеттері: тақпақты жаттау, көгөністердің	3. Құрастыру- шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ұшақ. ҮІӨ міндеттері: құрылыс	3. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Дауыссыз дыбыстар.	3. Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Жемістер. ҮІӨ міндеттері: жаңылтпашты жылдам әрі	3. Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Біздің өлкемізде қандай
--	---	--	--	---	---

	<p>қазақша атауларын дұрыс айтып, диалог құруға үйрету, қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету. сөздік қорларындағы сөздерді белсенді қолдана білуге жаттықтыру, қарапайым сұрақтарға жай сөйлеммен жауап беру, сөздік қорларындамыту.</p> <p>Дағды: 2-3 сөйлеммен затты сипаттай білу дағдыларын дамыту.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: көгөністердің қазақша атауларын атайды, диалог құрайды, тапқыты жаттайды.</p> <p>Түсінеді: көгөністер бақшада өседі.</p> <p>Қолданады: тыңдайды, сұрақтарға жауап береді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Өткен «Алтын күз» тақырыпты қайталау. Аз қимылды ойын: «Кім жылдам?». Педагогсебеттегі жапырақтарды шашады, балалар жылдам жинап алады.</p> <p>Педагог сұрақтар қояды: -Қазір жылдың қай мезгілі? -Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады? -Күзде ағаштың жапырақтары сарғаяды, жерге түседі. Жаңбыр жауады. Күн салқындайды.</p> <p>Түсіну деңгейі: Міне, күз сыйлығы (табақта көгөніс-муляждар). -Мынау нелер?</p>	<p>материалдарынан ұшақты құрастыра білуге үйрету; ұшақты құрастыруда оның негізгі бөлігі мен ұсақ бөлшектерін ажырата алу және балалардың ой-қиялыны дамыту; өзінің іс-әрекетін алдын ала жоспарлау дағдыларын қалыптастыру, батылдыққа, ерлікке тәрбиелеу.</p> <p>Дағды: өзінің іс-әрекетін алдын-ала жоспарлай алуға, еркін жұмыстануға дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: көп қабатты және бір қабатты үйлерді;</p> <p>Түсінеді: екі топқа бөлініп жұмыс істеуді;</p> <p>Қолданады: геометриялық пішіндерді қиып жапсыруды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: балалармен өздері тұратын ауыл, қала, көше және өз балабақшалары орналасқан көше туралы қысқаша сұрақ-жауапқа құрылған кіріспе әңгіме өткізеді.</p> <p>– Біз қай Республикада тұрамыз? – Біздің ауылымыз (қаламыз) қалай аталады? – Өздерің тұратын көшені атаңдар? – Ал біздің балабақшамыз орналасқан көше қалай аталады?</p> <p>Түсіну деңгейі: –Балалар, үйлерді кімдер салады? Көше бейнесі бейнеленген екі ақ қағазды көрсетіп,</p>	<p>ҮІӨ міндеттері: сөйлеу тілінің дыбыстық ерекшелігін меңгерту; сөйлеу тілін жетілдіру. Дауысты, дауыссыз дыбыс ерекшелігін түсіндіру.</p> <p>Дағды: Дауысты және дауыссыз дыбыстарды бір-бірінен ажырата білуге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: дауыссыз, дауысты дыбыстарды ажыратады, түсіп қалған дыбыстарды сөз ішінде табады.</p> <p>Түсінеді: дауыссыз дыбыстар көк түспен белгіленетінін.</p> <p>Қолданады: дауыссыз, дауысты дыбыстарды анықтау, сөз ойлайды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Артикуляциялық жаттығу жасау.</p> <p>«Күрекше» – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек.</p> <p>«Ине» – ауызды кең ашып, тілді алға қарай сүйірлей шығарып, 10–15 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Төбешік» – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Түтікше» – тілді ауыздан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен</p>	<p>жатқаайта білуге үйрету; диалогке қатысуға үйрету; сөздерді сөйлемдерде байланыстырып құрауға дағдыландыру, сөздік қорларын байыту; қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру.</p> <p>Дағды: жемістердің атауларын айтып, сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: жаңа сөздердегі қазақ тіліне тән дыбыстарды айтады, сөздерді сөйлемдерде байланыстырып құрайды, жаңылтпашты қайталайды. Диалогке қатысады.</p> <p>Түсінеді: сөздер мен сөйлемдерді түсінеді.</p> <p>Қолданады: жемістердің атауларын қолданады, сұрақтарға жауап береді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Қайырлы таң, балалар! Бүгін сендермен ойын ойнаймыз.</p> <p>Дидактикалық ойын: «Көгөністер мен жемістер». Қоржындағы көгөністерді бөліп алады, қайталап, сипаттайды (көлемін, түсін). Білетін жемістерді атайды. Балалар әр дұрыс жауап үшін фишкадан алады, ойын соңында фишкалар саналып, жеңімпаз анықталады.</p> <p>Дидактикалық ойын: «Ғажайып қоржын».</p>	<p>жануарлар тіршілік етеді?(еңбек, танымдық іс-әрекеті)</p> <p>ҮІӨ міндеттері: жабайы жануарлардың тіршілігі жайлы түсініктерін кеңейту; жануарлардың сырт келбетіндегі ерекшеліктері мен жылдың әртүрлі мезгіліндегі тіршілігі жайлы сипаттама жасау қабілеттерін қалыптастыру; себеп-салдар байланысын анықтау қабілеттерін дамыту.</p> <p>Дағды: жабайы жануарлардың бірнеше түрін ажырата білу дағдыларын дамыту.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: жануарлардың бірнеше түрін, олардың өзіне тән ерекшеліктерін атап береді.</p> <p>Түсінеді: жабайы жануарлар мен үй жануарларының арасындағы айырмашылықты түсінеді.</p> <p>Қолданады: кесте бойынша сипаттамалық әңгіме құрастыра алады</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: балалардың жұмыс істеуіне қолайлы эмоционалдық көңіл күй қалыптастыру мақсатында жұмбақ жасырады. Сылдырдан қорқады, Шошынып жортады. (Қоян) Сұрғылт тартқан түсі бар. Ақсиган көп тісі бар Тыным таппай жүгіріп,</p>
--	---	--	---	---	--

	<p>-Мынау – көгөністер. Өткен жылдан таныс көгөніс атауларын естеріне түсіруге көмектесіп, жаңа сөздерментаныстырады.</p> <p>-Мынау – қияр.</p> <p>-Мынау – қызанақ.</p> <p>-Мынау – пияз.</p> <p>-Мынау – сәбіз.</p> <p>-Мынау – қызылша, қы-зыл-ша.</p> <p>-Мынау не?</p> <p>-Мынау – қызылша.</p> <p>-Қызылша күзде піседі.</p> <p>-Қызылша қай жыл мезгілінде піседі?</p> <p>-Қызылша күзде піседі.</p> <p>-Қызылша қызыл.</p> <p>-Қызылшаның түсі қандай?</p> <p>-Қызылша қызыл.</p> <p>-Қызылша дәмді, өте пайдалы.</p> <p>-Қызылша қандай?</p> <p>-Қызылша дәмді, өте пайдалы.</p> <p>-Мынау – орамжапырақ.</p> <p>-Мынау не?</p> <p>-Мынау – орамжапырақ.</p> <p>-Орамжапырақ күзде піседі.</p> <p>-Қызылша қай жыл мезгілінде піседі?</p> <p>-Орамжапырақ күзде піседі.</p> <p>-Орамжапырақ жасыл. Өте пайдалы.</p> <p>-Орамжапырақ қандай?</p> <p>-Орамжапырақ жасыл. Өте пайдалы.</p> <p>-Көгөністер бақшада өседі.</p> <p>-Көгөністер қайда өседі?</p> <p>-Көгөністер бақшада өседі.</p> <p>Балалар жаңа сөздерді және сөйлемдерді қайталайды.</p> <p><i>Орамжапырақ, қияр, қызылша, қызанақ</i></p> <p>сөздеріндегі «қ» дыбысына</p>	<p>көшелерге ат қойдырады. Балаларды екі топқа бөліп отырғызады.</p> <p>– Қазір біз құрылысшы болып әдемі үйлер тұрғызамыз. Келісесіңдер ме?</p> <p>Қолдану деңгейі:</p> <p>I топ көп қабатты үйлер бойынша, ал II топ бір қабатты үйлер бойынша жұмыс жасаулары тиіс.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Үлкен тіктөртбұрышты қиямыз (үйдің қабырғасы). 2. Үшбұрышты қиямыз (үйдің шатыры). 3. Шаршыларды қиямыз (үйдің терезесі). <p>Педагог жұмыс барысында көмек қажет болған балаларға көңіл бөледі. Үйлердің қиып алған бөліктерін үлестірмелі материалдың 2-бетіндегі үлгіге жапсырамыз. Жұмыс толық аяқталғанда «Ұшқыштар» және «Батырлар» көшесі бойына өз үйлерін жапсыру тапсырылады.</p> <p>Сергіту сәті:</p> <p>Балақан-ау, балақан, Кәне, қайсы алақан? Саусақтарың әйбат, Былай-былай ойнат!</p>	<p>үрлегендей үрлеу.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Мұқият бол» дидактикалық жаттығуы</p> <p>Педагог жуан, жіңішке дауысты дыбыстарды араластырып айтады, балалар жуан дауысты дыбысты айтқанда, қызыл түсті шаршыны, жіңішке дауысты дыбыстарды айтқанда, қызыл түсті тіктөртбұрышты көтереді. «Дауысты дыбыстан басталатын сөз қос» дидактикалық ойыны – Мен сендерге суретті көрсетіп, сол суреттегі заттың атын айтамын. Сендер сол сөзге мағынасына сәйкестендіріп, дауысты дыбыстан басталатын сөзді айтып жалғастырасыңдар.</p> <p>Мысалы: <i>үлкен (алма), тәтті (алмұрт), дәмді (айран), домалақ (өрік), сопақ (асқабақ), қоңыр (етік), жасыл (айва), сары (апельсин), қалың (орман), мамық (орамал), ақылды (әже), үлкен (ата), жүйрік (ат), ұзын (ожау), бұзық (әтеш), үлкен (ақула), кең (алқан), дәмді (ас), мықты (ит), батыр (адам), ақымақ (Омар) т.б.</i></p> <p>«Қайтала»(доппен) дидактикалық ойыны Балалар, мен сендерге допты лақтырып, бірінші дыбысты айқынырақ</p>	<p>Қоржынның екінші жағын ашады.</p> <p><i>Педагог жемістерді бір-бірлеп алады, жаңа сөздермен таныстырады.</i></p> <p>Күз мезгілінде жемістер піседі.</p> <p>Мынау – өрік.</p> <p>Ік-ік – міне, өрік.</p> <p>Мынау не?</p> <p>Мынау – өрік.</p> <p>Өрік – жеміс.</p> <p>Өрік не?</p> <p>Өрік – жеміс.</p> <p>Өрік дәмді.</p> <p>Өрік қандай?</p> <p>Өрік дәмді.</p> <p>Мынау – анар.</p> <p>Мынау не?</p> <p>Мынау – анар.</p> <p>Анар – жеміс.</p> <p>Анар не?</p> <p>Анар – жеміс.</p> <p>Анар дәмді, пайдалы.</p> <p>Анар қандай?</p> <p>Анар дәмді, пайдалы.</p> <p>Мынау – құрма.</p> <p>Мынау не?</p> <p>Мынау – құрма.</p> <p>Құрма дәмді, пайдалы.</p> <p>Құрма қандай?</p> <p>Құрма дәмді, пайдалы.</p> <p>Мынау – шабдалы. Мынау не?</p> <p>Мынау – шабдалы.</p> <p>Шабдалы – жеміс.</p> <p>Шабдалы не?</p> <p>Шабдалы – жеміс.</p> <p>Шабдалы дәмді, пайдалы.</p> <p>Шабдалы қандай?</p> <p>Шабдалы дәмді, пайдалы.</p> <p>Бұлар – жемістер.</p> <p>Түсіну деңгейі:</p> <p>Дыбыстық жаттығу.(айнамен</p>	<p>Сілекейі шұбырған, Қыстау маңын ториды, Ауылдың өш бар иті. (Қасқыр)</p> <p>Үстінен тоны түспеген, Сонда да араз қыспенен. (Аю)</p> <p>Түсіну деңгейі: Өзекті мәселе: жабайы жануарлар немен қоректенеді? Қандай жануарды жыртқыш дейміз? Қай аң шөппен қоректенеді?</p> <p>Педагог балаларды жарнама агенттігіне жұмыс істеугешақырады және кез келген жабайы аң туралы жарнама жасауға шақырады. Балалар өз қалауы бойынша жабайы жануарды жарнамалайды. Жарнама мынадай жоспарға сай жасалуы тиіс: Жануардың атауы қандай (оның сырт келбеті, дене мүшелері, терісі)? Қай жерде тіршілік етеді (апан, ін, үңгір, ағаш қуысы)? Немен қоректенеді? Төлі қалай аталады?</p> <p>«Объективті деректер бойынша бөлу» техникасының көмегімен балаларды топтарға бөледі. Бір топқа жеке басына қатысты ерекшеліктеріне қарай топтасады (ақ құба, қараторы, сары балалар; қой көзділер, көк көздер, көзінің түсі жасылдар; бойына қарай; белгілі бір жұмысқа – сурет салуға, құрылысқа, балықтарға күтім жасауға, биге және</p>
--	---	---	--	--	---

	<p>көңіл бөлу. Қолдану деңгейі: Тақпақ жаттау. Көгөністі көп ектік, «Өссін, піссін», – деп ектік. Көктемде еккен көгөніс, Күзде берді көп өнім. Педагог тақпақты оқиды, мазмұнын түсіндіреді, балалармен жаттайды. Сергіту сәті. Ойын: «Кім жылдам?» себетке көгөністерді жинайды, атайды, сипаттайды. «Жеміс-көгөніс дүкені» демонстрациялық материалдармен жұмыс. Балалар суретке карап, дүкенде қандай көгөніс сатылатынын атайды. Педагог алдымен өзі айтады: Дүкенде қияр бар. Дүкенде қызанақ бар. «Дүкен» ойыны. Қима материалдармен жұмыс. Көгөністердің қазақша атауын қайталау, есте сақтау. Санамақпен сатушыны тандайды. Балалар дүкенге келеді. Диалог: Сәлеметсіз бе! Сәлеметсіз бе! Маған қияр беріңізші. Алыңыз. Рақмет. Сау болыңыз. Ойынды күрделендіруге болады. Балалар көгөністі сипаттайды. Сатушы оның қандай көгөніс екенін табады. Жаңылтпашты жаттап ал. <i>Бақшада көп көгөніс, Бақтарда да көп жеміс. Өседі, піседі, Көп жеміс пен көгөніс.</i></p>		<p>айтып, сөздер айтамын, ал сендер сол айқынырақ айтқан дыбысты дәл мен сияқты бәрімізге естілетіндей етіп қайталап, допты кері лақтырасыңдар. Мысалы: <i>тттиін(т), қққасқыр(қ), бббаққа(б), вввагон(в), ггарыш(г), дддоп(д), жжжалбыз(ж), зззәкір(з), ккккітап(к), лллақ(л), мммақта(м), нннан(н), сссағыз(с), пппарта(п), ррррадио(р), һһһаһ(һ), фффабрика(ф), чччуна-чччунс(ч), цциркуль(ц), шшшахмат(ш), щщщетка(щ), хххат(х), уууылдырық(у) т.б.</i> Қолдану деңгейі: «Тиісті түсті көрсет» дидактикалық ойыны Педагог а, б, у, о, и, с, п, р, л, д, ф, ж дыбыстарын айтады. Балалар тиісті түсті көтереді, егер дыбыс дауысты болса – қызыл, ал дыбыс дауыссыз болса, көк фишканы көтеру керек. «Түсіп қалған дыбысты тап» дидактикалық ойыны Педагог заттың суреттерін көрсетеді. – Балалар, мен сендерге сурет көрсетіп, сөздердің бір дыбысын түсіріп айтамын, сендер түсіп қалған дыбысты қосып, толық сөзді айтуларың керек. <i>(Балалар суретке қарап, педагогтің</i></p>	<p>орындалады) Ө-ө-өр-өр - өрік. І-і-і-іс-әс – жеміс. Қ -қ-қ - құрма. «Дүкен» ойыны. Балалармен қима материалдарды қолданып, сұрақ-жауап әдісі арқылы диалог құру. Жемістердің қазақша атауын қайталау, есте сақтау. Санамақпен сатушыны тандайды. Бала дүкенге келеді. Сәлеметсіз бе! Сәлеметсіз бе! Маған өрік беріңізші. Алыңыз. Рақмет. Сау болыңыз. Ойынды күрделендіруге болады. Бала жемісті сипаттайды. Сатушы оның қандай жеміс екенін табады. Қолдану деңгейі: Сөздік ойын: «Мен қай жемісті көрсеттім». Педагог себеттен жемістерді алып көрсетеді, балалар атын атайды. Жаңылтпашты жаттап ал. Алма базарда Алма алма алар ма? Ақ алма алар ма? Әлде алары анар ма? Сергіту сәті. Ауладағы бағымда Самсаған көп алмалар, Жете алмаймын санына. Бір ағашта қанша бар Бұтақтан үзілген? Жарылса анарым, Моншақтай тізілген, Дәндерін аламын.</p>	<p>өлең айтуға қызығушылықтарына қарай). «ВЕНН ДИАГРАММАСЫ»техникасының көмегімен орындауды ұсынады: «Сен жануарлар туралы не білесің?» дидактикалық ойыны. Тапсырманы түсіндіреді: Сиыр мен қасқырдың арасында айырмашылықтар да, ұқсастықтар да бар. Қызыл бұрышқа қасқырдың тіршілігіне қатысы бар карточкаларды қойып, сөздерді жазыңдар (орман, тырнақтар, қасқырдың аузы, азу тіс, жыртқыш). Ал жасыл бұрышқа – сиырдың тіршілігіне қатысы барларын жазыңдар (пішен, шөп, сүт, ет, мүйіз, құйрық, бұзау, му- му...). Сары секторға жануарларға тән ортақ белгілерді жазыңдар (мәселен, жүн қаптаған). 5 минут уақыт беріледі. Қолдану деңгейі: Балаларды «Ойлан, тап» атты ойын ойнауға шақырады: Педагог қоршаған ортадағы заттарды атайды. Балалар сол нысандардың тіршілік ететін ортасын немесе тұрған жерін атап көрсетеді. П: Қасқыр қай жерде жүреді? Б: Орманда, далада, хайуанаттар бағында. П: Тағы қай жерден кездестіруге болады?</p>
--	--	--	---	---	---

			<p>қатесін түзеп, түсіп қалған дыбысты айқынырақ айтады. Мысалы: ұша...(қ), қызына...(қ), бана...(н), тор...(т), апельси...(н), қоя...(н), автоб...(с), шәйне...(к), қо...(й), теки...(е), до...(н), күші...(к), сытырғы...(ш), қами...(ы), телефо...(н), қылы...(ш), қайы...(қ), балапа...(н), тырн...(а), тара...(қ), бақ...(а), балмұзда...(қ), қан...(т), қия...(р).</p>		<p>Б: Ертегіден, мультфильмнен, егер ойыншық болса, сөреден... «Кім адасты?» ойынын ойнайды. Педагог бірнеше нысанды атап көрсетеді. Оның біреуі қалғандарымен бір топқа жіктеуге келмейді. Ойынға кірісіп, кімнің адасып кеткенін табады. П: Сиыр, маймыл, ит, тасбақа, кенгуру. Б: Тасбақа. Қалған жануарлардың бәрі – сүтқоректілер, ал, тасбақа олай емес. Немесе кенгуру. Оның қалтасы бар, басқаларда қалта жоқ. Сергіту сәті Көңілді орманда қояндар ерте тұрды (бір орында тұрып секіру) Ытқып-ытқып секірді (бір орында тұрып жүреді) Түлкі келеді қылмындап (қолын алға созып алға қарай тартылу), Мыршайы жүр жылмаңдап (бір орында тұрып секіру). Көжектер де жүгірді (бір орында тұрып жүгіру), Аш түлкіден қаш-қаш (қолын алға созып алға қарай тартылу), Құтыларсың болсаң сақ (терең дем алады, демін сыртқа шығарады). Қояндар тынығады (отырып, тынығамыз).</p>
--	--	--	--	--	---

3 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Іс – әрекет арқылы балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру, еңбекті құрметтеуге дағдыландыру, өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу.

Аз қимылды ойын: «Үйрек үйрек, қаз»

Басты міндет: Бір-бірімен кездескенде амандасу мәдениетіне тәрбиелеу, жылдамдыққа баулу.

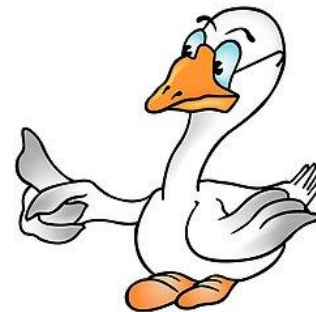
Аз қимылды ойын: «Үйрек үйрек, қаз»

Міндет: Бір-бірімен кездескенде амандасу мәдениетіне тәрбиелеу, жылдамдыққа баулу.

Дағды: Балалардың позитивті және топта игілік қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру.

Барысы: Қатысушылар дөңгелене шеңбер жасап тұрады. Жүргізуші шеңбердің ішінде айналып жүріп, қолымен көрсетіп "үйрек, үйрек, үйрек, қаз" дейді. Қаз жүргізушіге қарай, қарама-қарсы жүгіреді. Бұл екеуінің орындайтын тапсырмасы тезірек босаған орынға барып тұру.

Ойынның қиындығы : олар ортада кездескенде бір-бірінің қолын алып, реферанс (қимылмен ілтипат) жасау керек, бір-біріне күліп қарап: "Қайырлы таң, қайырлы күн, қайырлы кеш" деп сәлемдеседі де, бос орынға қайтадан жүгіреді. Осылай ойын жалғаса береді. Ескерту: Жүргізуші барлық балалар "Қаз" рөлінде ойнап шығуын қадағалап тұрады. Сәлемдесу және реферанс нақты көтеріңкі дауыс ырғағымен орындалу қажет.

4-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ(ұйымдастырылған іс-әрекет)

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Менің сүйікті жануарларым.
ҮІӨ міндеттері: Әртүрлі бағыт және қарқынмен қолды қадамдарымен үйлестіре қозғап жүгірулерін жетілдіру; экологиялық мәдениетке, ұйымшылдыққа, психологиялық жайсыздық тудыратын мінез-құлықтарын тәрбиелеу.
Дағды: Гимнастикалық орындық үстінде алақан мен табанның көмегімен төрттағандап еңбектеуге жаттықтыруды жалғастыру;

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Біздің аспаптар.
ҮІӨ міндеттері: ұлттық домбырада орныдалатын күй жанрымен таныстыру; әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру; әуеннің би сипатын сезіну, би қимылдарының элементтерін орындау; балалардың музыка аспабына деген қызығушылығын арттыру.

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Дене қабілеттерін дамыту.
ҮІӨ міндеттері: денені дұрыс ұстау дағдыларын бекіту. Допты оң, сол қолымен жерге соғуға жаттықтыру; беті сүргіленген бөрененің үстімен оң-сол жанына қарай қырындап жүріп өтуде тепе-теңдік сақтауға үйрете түсу – дене бітімінің ақауларының алдын алу.
Дағды: Жүгіріп келіп, жерден екі аяқпен бірдей

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Біздің аспаптар.
ҮІӨ міндеттері: ұлттық домбырада орныдалатын күй жанрымен таныстыру; әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру; әуеннің би сипатын сезіну, би қимылдарының элементтерін орындау; балалардың музыка аспабына деген

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Доппен ойнап, көңілді көтер!
ҮІӨ міндеттері: кеңістік пен ондағы заттарды бағдарлай білулерін дамыту. Қолды әртүрлі қалыпта қозғалтып секіруге жаттықтыруды жалғастыру.
Дағды: Қол мен аяқты үйлесімді қозғай білу шеберліктерін (машықтарын) жетілдіру, қол бұлшық еттерін, шыдамдылық пен ептілік дағдыларын қалыптастыруды

	<p>талдап ойлау, қабылдау, үйлесімді қозғалу қабілеттері және жалпы шыдамдылық секілді дене сапаларын дамытуға дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: алақан мен тізеге таянып, гимнастикалық орындық үстінде еңбектеуді, әртүрлібағытта және әртүрлі шапшандықпен жүгіруді, бір орнында тұрып айналып секіруді.</p> <p>Түсінеді: әртүрлі бағыт және қырқынмен қолды адамдарымен үйлестіре қозғап жүгірудің, гимнастикалық орындық үстінде алақан мен табанның көмегімен төрттағандап еңбектеудің маңызын.</p> <p>Қолданады: музыка әуенімен нұсқауларды аса дәлдікпен орындау машықтарын, секіру машықтарын.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: «Ерекше жануар» тренингі Бір-біріміздің қолдарымыздан ұстап, шеңберге тұрайық. Әрқайсысың өздеріңді бір ерекше жануармын деп ойлаңдар. Дем алу – дем шығару жаттығуларын орындаймыз (Зрет). Өте жақсы. Жүрегіміздің қалай соққанын тыңдайық. Түк – бір адым алға, түк – бір адым артқа (3 рет).</p> <p>Түсіну деңгейі: «Қазақстан</p>	<p>Дағды: аспаптың дыбысталу тембрін ажырата білуге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: әннің дыбысталуын тембрі бойынша ажыратады.</p> <p>Түсінеді:регистр деген не екенін.</p> <p>Қолданады: ырғақты, мәнерлі қимылдарды орындайды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Марш» (В. Дешевов). Әуенді тыңдап, ырғақты сезіне жеңіл жүруге дағдыландыру. Марш екпінмен тізені көтере адымдай басу, бірге қимылдауды үйрету.</p> <p><i>1-2 такт.</i> Шеңбер бойымен қозғалмай тұру.</p> <p><i>3-18 такт.</i> Әуенінде шеңбер бойымен адымдай басып, жүру. Әуен екінші рет қайталанғанда 3-16 тактіде шеңбер ішіне бұрылып тұрып, бір орында адымдау.</p> <p>Түсіну деңгейі: <i>Музыка тыңдау:</i> «Балбырауын» (Құрманғазы). Композитор туралы мағлұмат беру, суретін көрсету. Құрманғазының күйлеріне тоқталу. Күйдің шығу тарихын айтып беру.</p> <p>Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Ән айту: «Балдырғандар</p>	<p>итеріліп екпінмен биіктікке секіру дағдыларын бекіту.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: орындайды: құлақ қалқанын уқалау, алаңқайдың бір жағынан екінші жағынақатармен жүру.</p> <p>Түсінеді: залда қауіпсіздік ережелерді сақтау керектігін, бөрененің үстімен жүргенде қауіпсіздік ережелерін сақтауды, өз қимылдарын оң жақ, сол жақ көршілес балалармен үйлестіруді.</p> <p>Қолданады: баяу жүгіру дағдыларын, негізгі қимыл-қозғалыс жаттығуларын, қолды сермеу мен аяқпен итерілу күшін мөлшерлеуді, кеңістікті бағдарлау біліктілігін.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Бір-бірден тізбекке, қатарға тұру. Бір-бірден тізені жоғары көтере отырып, тізбекке тұру. Екі қатарға қайта сап түзеу. Алаңқайдың бір жағынан екінші жағына дейін қатарды бұзбай барып қайту.</p> <p>I.Гантельдермен жалпы дамыту жаттығуларын орындау (№1). Жүгірістен кейін тыныс алуын қалыпқа келтіреді. (1,5минут)(У-шу жаттығулары кешенін</p>	<p>қызығушылығын арттыру.</p> <p>Дағды: аспаптың дыбысталу тембрін ажырата білуге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: әннің дыбысталуын тембрі бойынша ажыратады.</p> <p>Түсінеді:регистр деген не екенін.</p> <p>Қолданады: ырғақты, мәнерлі қимылдарды орындайды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Марш» (В. Дешевов). Әуенді тыңдап, ырғақты сезіне жеңіл жүруге дағдыландыру.</p> <p>Марш екпінмен тізені көтере адымдай басу, бірге қимылдауды үйрету.</p> <p><i>1-2 такт.</i> Шеңбер бойымен қозғалмай тұру.</p> <p><i>3-18 такт.</i> Әуенінде шеңбер бойымен адымдай басып, жүру. Әуен екінші рет қайталанғанда 3-16 тактіде шеңбер ішіне бұрылып тұрып, бір орында адымдау.</p> <p>Түсіну деңгейі: <i>Музыка тыңдау:</i> «Балбырауын» (Құрманғазы). Композитор туралы мағлұмат беру, суретін көрсету. Құрманғазының күйлеріне тоқталу. Күйдің шығу тарихын айтып беру.</p> <p>Ән айтар алдында дауыс</p>	<p>жалғастыру .</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: допты жоғары лақтырып, еденге түсіп, қайтадан ыршыған допты екі қолмен қағып алуды, 5 метр арақашықтыққа допты баспен итеріп, түзу бағытта еңбектеп жүруді.</p> <p>Түсінеді: спорттың пайдасын; ептілік, өз-өзін бақылай алу дағдыларын қалай дамытукеректігін; салауатты өмір сүру үшін не істеу қажеттігін.</p> <p>Қолданады: допты жоғары лақтырып, еденге түсіп, қайтадан ыршыған допты екі қолменқағып алу, жоғарыға лақтырған допты саусақтарды ашып, допты қағып алу машықтарын.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Тізбекке бір-бірден тұрады. Доппен түзету жаттығуларын орындайды: доп ұстап жүру (доп оң қолда), аяқтың ұшымен жүру – допты бастан жоғары көтеріп жүру, өкшемен жүру – допты алдыда ұстау. Тізбекке екі-екіден тұру. Доппен жалпы дамыту жаттығуларын орындау (№2).</p> <p>Арақашықтықтарын сақтау. Бастапқы қалыпты сақтай білу машықтары мен допты жергетүсірмеулерін қадағалау.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Бір орында тұрып секіру» Қолды әртүрлі қалыпта</p>
--	--	---	---	--	---

	<p>жануарлары» ойын-жаттығуы – (музыка әуеніне сай әртүрлі жануарлардың жүрісін салады). Тізбекте бір-бірден тұрып, аңдардың жүрісін, жүгірісін салып жүреді, жүгіреді, түрлітапсырмаларды орындайды. Бір-біріне кедергі келтірмеуге тырысады.</p> <p>Ритмикалық гимнастика – музыка әуенімен нұсқауларды аса дәлдікпен орындату. Кешенбойы дене бітімдерін түзу ұстау.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойын-жаттығуы: «Тұлпар»</p> <p>Әртүрлі бағыт және қарқынмен жүгіру (музыка әуенімен)</p> <p>Бір-біріне кедергі келтірмеуге тырысады. Бірінші сапта тұрған балалар тізелерін сіл бүгіп секіреді, ал екінші саптағылар шапалақ ұрады.</p> <p>«Ор қоян» (4 рет)</p> <p>Бір орнында тұрып айналып секіру. Ырғақпен секіреді, шапалақтың дауысын мұқияттыңдап, бір мезетте ұруға тырысады.</p> <p>Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қасқыр мен лақтар».</p> <p>(4 рет)</p> <p>Шарты: қарама-қарсы жаққа тек белгіден кейін жүгіру қажет. Залдың бір шетінде сап түзеп тұрады. «Қасқыр» зал ортасына орналасады.</p> <p><i>Бөрте, бөрте, бөрте лақ, Бөрте лақ тым ерке-ақ. Кетесің кейде секеңдеп, Байламаса көкем кеп.</i></p>	<p>әні» (Г. Жотаева). Әнді орындап, сипаты мен мазмұнына мән беріп, талдап, әңгімелеу. Әнді орындау кезінде бір-бірін тыңдап, үндесіп айтуға көңіл аудару. Таныс «Мен өнерлі баламын» әнін (М. Омаров) қайталау, әнді үйренуді жалғастыру. Жеке және хормен айту. Қолдану деңгейі: Билер: «Шабандоздар биі» (ұнтаспада «Жұмыр қылыш», «Жұптасу биі» (чех халық әуені). Музыкалық аспапта ойнау: «Еркем-ай» қазақтың халық әні (өңдеген Б. Дәлденбай).</p>	<p>орындайды) Баланың жоғары көтерген қолынан 20 см биіктікте ілулі тұрған затты (қоңырау) жүгіріпкеліп секіріп алу (3 рет) . II. Аяқтың итерілу күші мен қолын айналдырып қозғалтуын түзете білуіне балалардың назарын аудару. Нұсқау – аяқпен қажетті жерден итеріліп секіруге тырысу керек: өте алыстан да емес, тым жақындап, дәл ілулі заттың түбінен де емес. Түсіну деңгейі: Тепе-теңдік сақтау – беті сүргіленген бөрененің үстімен оң-сол жанына қарай қырындап(сүйем қадам жасап) жүріп өту. (4 рет) Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қаршығалар мен қарлығаштар». (4 рет) Ойыншылар екітопқа бөлініп, бір-біріне арқаларын қаратып тұра қалады. Ұлдар командасы – «Қаршығалар», қыздар командасы – «Қарлығаштар». «Қаршығалар!»деп команда берілген кезде ұлдар қыздарды ұстап алуға тырысады. «Қарлығаштар!» деп команда берілген кезде қыздар ұлдарды ұстап алуға тырысады. Ұсталғандары қарсылас командаға өтеді.</p>	<p>жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу. Ән айту: «Балдырғандар әні» (Г. Жотаева). Әнді орындап, сипаты мен мазмұнына мән беріп, талдап, әңгімелеу. Әнді орындау кезінде бір-бірін тыңдап, үндесіп айтуға көңіл аудару. Таныс «Мен өнерлі баламын» әнін (М. Омаров) қайталау, әнді үйренуді жалғастыру. Жеке және хормен айту. Қолдану деңгейі: Билер: «Шабандоздар биі» (ұнтаспада «Жұмыр қылыш», «Жұптасу биі» (чех халық әуені). Музыкалық аспапта ойнау: «Еркем-ай» қазақтың халық әні (өңдеген Б. Дәлденбай).</p>	<p>қозғалтып секіруге жаттықтыру. Қол мен аяқты музыка ырғағымен үйлесімді қозғай білу (20 рет). Музыканы мұқият тыңдайды, тізелерін сәл бүгіп, ырғақпен және жеңіл секіруге тырысады. Қолды иыққа қойып, желкеге қойып секіреді. Қолдану деңгейі: Қимыл-қозғалыс ойыны: «Шенбер» (4 рет) Ойын бойы жұптарын ауыстырмаған ойыншыларды мадақтайды. Ойыншылар екі-екіден құрсау ішіне кіріп, үлкен шеңбер құрып тұрады. Ойыншылардың біреуі осы үлкен шеңбердің ортасында тұрады. Ол белгі бойынша құрсау ішінде тұрған бір баланың орнын тартып алуға тырысады. Орынсыз қалған бала ортаға тұрып, ойын қайтадан жалғасады.</p>
--	---	---	---	---	---

	<p>«Лақтар» залдың қарама-қарсы жағына жүгіреді, «қасқыр» оларды қуып ұстайды.</p>		<p>Қолдану деңгейі: Құлақ қалқанын уқалау (3 рет). Құлақ сырғалықтарын екі қолдың барлық саусақтарымен жылығанын сезінгенше жоғары-төмен, алдынан-артынан сипаудан бастайды. Психикалық күйзелістегі бала осы сәтте терісінің сезімталдығын байқатады. Ал эмоционалды қалыпты бала сол терігеәсер етуді тіпті байқамай да қалуы мүмкін.Енді аздаған шымшыма жаттығуларды орындайды. Құлақ қалқанын 1, 3, 4 - саусақтармен ұстап, ақырындап умаждау. Жаттығуды терісі аздап қызарып, балалар құлағы ысығанша жасай береді. Ойын жаттығуы: «Еркін тыныс ал, көркем ойла! Бейнені көрсетіп қоймай,өз таңдауының дұрыстығын дәлелдейді.Демін сыртқа шығарғанда, ойша бейнелер тудырады. «Мен – мықты арыстанмын!» «Мен – ең шапшаң қабыланмын!» «Мен – жүйрік жолбарыспын!» «Мен – қайсар қасқырмын!»</p>		
Серуен	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету әрі дағдыландыру.				
Балаларды үйге қайтару.					

<p>«Сау бол, мектеп!» Ата-аналар мен әңгімелесу. Балаларды үйге қайтару.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: «Балаңызды тыңдауды үйреніңіз. Шыдамды болыңыз, балаңыздың сөзін бөліп, оның ойын өзіңіз аяқтауға тырыспаңыз»</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Өз құралдарын күтіп ұстау туралы керектігін жиі айтып тұру.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Балалармен өз отбасы туралы әңгімелесу. Балалардың ата-анасымен сөйлесу, жетістіктері мен тәртібі туралы айту.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: - үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет студің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.</p>	<p>Ата –аналарға кеңес: - үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет студің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану,(өз жұмысына)сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт. Ауысымдық аяқ – киім баламен бірге болуы.</p>
---	---	---	--	--	--

Мектепалды 0 «Ә» сыныбының тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: Ақжал негізгі орта мектебі

Сынып/Топ: Мектепалды 0 «Ә»

Балалардың жасы: 5-6 жас

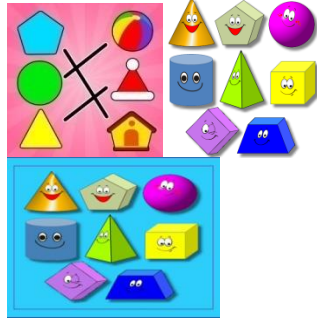
Жоспардың құрылу кезеңі: 1-апта , 02.10-06.10.2023-2024 оқу жылы

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 02.10	Сейсенбі 03.10	Сәрсенбі 04.10	Бейсенбі 05.10	Жұма 06.10
13:30-14:00 Балаларды қабылдау	Балалармен қарым-қатынасы: отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу, қарым-қатынас және көтеріңкі көңіл-күй орнатуға ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату.Балаларға қолайлы жағдай жасау. Баланың бүгінгі көңіл-күйі туралы әңгіме,баланың жеке пікірін білдіруіне қосыла отырып, оны не қызықтыратыны туралы. Денсаулық мәселелері бойынша ата-аналармен әңгімелесу; консультациялар.				
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен, кеңес, әңгімелесу	Ата-аналармен денсаулық мәселелері, балаға үйде күтім жасау, білім алу, даму және жетістіктер туралы әңгімелесу, кеңес беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалар арасында достық қарым-қатынасты тәрбиелеу. Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары (роботехника құралдары, шашка). Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарау, Табиғат бұрышындағы еңбек (бөлме өсімдіктеріне күтім жасау) Заттық-кеңістіктік дамытушы ортамен жеке жұмыс				
	<p>Сөйлеуді дамыту– коммуникативтік, ойын әрекеті(үстел үсті ойындары пазлдар, домино және т.б.); Үстел үсті ойыны : «<i>Гүлді түсіне қарай жинау</i>» Мідеттері: Түстерді ажырата білу, күз туралы білімдерін толықтырып, гүлдердің түрлерімен таныстыру. Гүлдердің атауларын, сырт келбетін, жеке бөлшек атауларын айтуын, оларды баптап, күту ережелерімен таныстыру. Дағды: гүлдің бөліктерін нақтылы құрай білуге және түстерді анықтай алуға дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Үстел үстінен</p>	<p>Сурет салу– шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: «<i>Ғажайып фигуралар</i>» Міндет: геометриялық пішіндер мен заттардың ұқсатығын таба білуге үйрету Ойынды өткізуге арналған әдістемелік нұсқаулар: Ортада 2 үстел қойылып, оның біріншісіне геометриялық пішіндер ал, екіншісіне ұқсас заттар қойылады. Үстелдегі заттар арасынан осы пішінге ұқсас затты табады.Табылған зат жоғары көтеріліп, қол шапалақталады. Ықтимал күрделендіру: Геометриялық фигураларға</p>	<p>Дене шынықтыру - коммуникативтік, ойын әрекеттері, қимыл белсенділігі(іс әрекет арқылы қимылды ойын) Сәйкестендіру жаттығу ойыны:«Спортлото құрастыру» Міндет: балалардың дене тәрбиесі мен спортқа деген қызығушылығын дамыту; балаларды спорт түрлерін тануға және атауға үйрету; зейінін, есте сақтауын дамыту. Дағды:спорт түрлерін атап,сол спорт түрлеріне байланысты дене қимыл жаттығуларын жасауға дағдыларын қалыптастыру. Әдістемелік нұсқаулар: Әр ойыншы</p>	<p>Көркем әдебиет - коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: Ойын жаттығу: «Қайсысы нені жақсы көреді?» Міндет: баланың ойлау қабілетін дамыту, кейіпкерлер бейнесін сомдауға баулу. Ойын шарты: үстел үстінде берілген жануарларды, құстарды жақсы көретін тағамдарымен қосу. Мысалы: мысық – сүт, ит – сүйек, тауық – тары, лақ – шөп. Дағды: бір-бірімен сәйкестендіруге дағдыландыру. Ықтимал күрделендіру: тез жаса, дәптердегі</p>	<p>Қоршаған ортамен таныстыру – еңбек, коммуникативтік әрекет Үстел үсті ойыны: «Бауда әлде бақшада?» Міндет: балаларға берілген суреттердің бөлігін тауып орналастыра білуге үйрету. Тапқырлыққа баулу . Дағды: көкөністер мен жемістерді айыра білуге дағдыландыру. Ойынның шарты: балаларға көкөністер мен жемістердің қайда өсетінін атап айтқызу, ажырата білуге үйрету. Ықтимал күрделендірулер:. Өз ойларын еркін жеткізу.</p>

Жасырын тұрған қай түсті атасам жерде шашылып жатқан гүлдердің ішінен сол түсті тауып көрсетілген түске әкеліп саласындар, біз түстерді ажырата біледі екенбіз балалар.
Ықтимал күрделендіру:
 тез жаса.

байланысты жұмбақтар шешу
Ойынның нұсқаулары:
 Геометриялық фигураларды ажыратқан соң, атауларын жатқа айту. Геометриялық пішіндерден тағы не құрауға болатыны жайлы әңгімелеу.

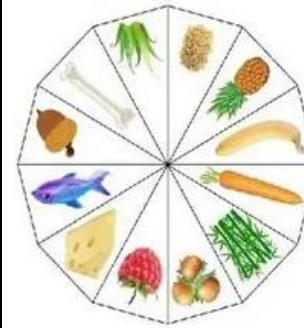

2-3 ойын суреттер беріледі, оларды құрастыру арқылы бір спорт түрлерін жинақтау. Жүргізуші, спорт түрін атайды және оны ойыншыларға көрсетеді. Ойын картасында осындай белгі бар суретті табады.

Ықтимал күрделендіру:
 тез жаса, өз ойынша басқа сурет құрастыр.
Ойынның нұсқаулары:
 дене жаттығуларын не үшін жасалатынын сұрау.

жануарлар мен құстардың дауысын, қимылын келтіріп ойнату.

Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық

Сөйлеуді дамыту – коммуникативтік, ойын, танымдық әрекет

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттері мен уақыты

02.10.23
Дүйсенбі

03.10.23
Сейсенбі

04.10.23
Сәрсенбі

05.10.23
Бейсенбі

06.10.23
Жұма

	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Дене шынықтыру	Сауат ашу негіздері Қоршаған ортамен танысу Жапсыру Сурет салу	Математика негіздері Көркем әдебиет Сауат ашу негіздері Дене шынықтыру	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Музыка	Сауат ашу негіздері Көркем әдебиет Қоршаған ортамен танысу Дене шынықтыру
1-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті					
<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: 10 саны және цифры. ҮІӨ міндеттері: 10 санының жазбасын заттардың санымен сәйкестендіруге үйрету;заттарды санау және ретімен санау, тура және кері санау дағдыларын жетілдіру; 10 санын дұрыс тануға 1 және 0 цифрларымен бейнелеуге үйрету; зейін мен ойлауды дамыту; Дағды: есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Менгереді: 10 санын, ретімен, тура және кері санауды. Логикаға арналған ойын тапсырмаларын орындауды; Түсінеді: заттардың санын және осы санды белгілейтін цифрды қалай сәйкестендіру керектігін; Қолданады: 10 заттан тұратын топтарды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Ойын жағдаяты. Әлия мен Сырым балаларды спорт алаңына шақырады. -Спорт алаңына 9 баладан тұратын команда келді.</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері– тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Біз нені үйрендік,нені білдік? ҮІӨ міндеттері: берілген дыбысқа сөз ойлап айта білу қабілеттерін жетілдіру; тақырып бойынша берілген дидактикалық ойын арқылы сөздік қорларын жана сөздермен толықтыру; білімге деген қызығушылықтарын арттыру арқылы білімпаздыққа тәрбиелеу. Дағды: сөз ішінен берілген дыбыстарды бір-бірінен ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауысты, дауыссыз дыбыстарды айтады. Түсінеді: сөздің дыбыстардан тұратынын. Қолданады:сөз ішінен берілген дыбысты табады, дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Артикуляциялық жаттығу жасау. <i>«Күрекше»</i> – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек. <i>«Ине»</i> – ауызды кең ашып, тілді алға қарай сүйірлей шығарып, 10–15 секунд</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: 10 саны және цифры.(қайталау) ҮІӨ міндеттері: 10 санының жазбасын заттардың санымен сәйкестендіруге үйрету;заттарды санау және ретімен санау, тура және кері санау дағдыларын жетілдіру; 10 санын дұрыс тануға 1 және 0 цифрларымен бейнелеуге үйрету; зейін мен ойлауды дамыту; Дағды: есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Менгереді: 10 санын, ретімен, тура және кері санауды. Логикаға арналған ойын тапсырмаларын орындауды; Түсінеді: заттардың санын және осы санды белгілейтін цифрды қалай сәйкестендіру керектігін; Қолданады: 10 заттан тұратын топтарды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Ойын жағдаяты. Әлия мен Сырым балаларды спорт алаңына шақырады. -Спорт алаңына 9 баладан</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Заттарды өлшемі бойынша салыстыру. ҮІӨ міндеттері: әртүрлі заттар ұзындығы (5 және одан да көп), биіктігі, ені немесе қалыңдығы арасындағы өлшемдік қатынасты дұрыс, заттарды өлшемі бойынша өсу және кему ретімен қоя білуге үйрету; сөйлеу барысында «үлкен - кішкентай», «артық - кем», «өлшемі бірдей», түсі бірдей және әртүрлі, сөздерді қолдана білуге жаттықтыру; логикалық ойлау, талдау, зейін, есте сақтау, сөйлеу, саусақтардың ұсақ моторикасын дамыту. Дағды: есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Менгереді: заттарды салыстырады, заттардың өлшемін сипаттайтын сөздерді айтады: үлкен, кішкентай, орташа, негізгі түстерді атауды; сипаттамаларына сәйкес жіктеуді; Түсінеді: заттарды өлшемі бойынша қалай салыстыруға болатынын; Қолданады: заттарды</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері– тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Қатаң дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: қатаң дауыссыздарды қайталату арқылы естерінде сақтау; суреттер бойынша заттардың атын ататып, сол сөздердегі қатаң дауыссыз дыбыстан басталатын дыбыстарды ажыратып айтуға дағдыландыру; бастаған істі тиянақты аяқтай білуге тәрбиелеу. Дағды: қатаң дауыссыз дыбыстарды ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: қатаң дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады. Түсінеді: қатаң дауыссыздарда мүлде үн болмайтынын түсінеді. Қолданады: қатаң дауыссыз дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Артикуляциялық жаттығу жасау. <i>«Күрекше»</i> – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек. <i>«Ине»</i> – ауызды кең ашып,</p>

<p>Бірақ балалар өз орындарын таба алмады.</p> <p>Терме полотнода (тақта) балалар нөмірлері бойынша орналастырады.</p> <p>Түсіну деңгейі: Сабағымызға тағы бір спортшы келді.</p> <p>Оған қандай нөмір береміз? Балалар оны оныншы деп айтады, бірақ, кейбіреуі бұл санды қалай жазуды білмейді.</p> <p>Біз оны оқып және жазып үйренеміз. Бірақ бұл сан үшін бізге екі цифра қажет: 1 және 0.</p> <p>Ешкім (ештеңе) болмаған кезде олар: жоқ, немесе НӨЛ деп айтады.</p> <p>Біз 0 рет секіре аламыз ба? 0 рет қол соға аламыз ба? Неліктен? Аспандағы Ай, Цифрға ұқсас қай? Толған кезде ол, Аумай қалған «Нөл» «0» дегенде өздерің, Көріп тұр ғой көздерің.</p> <p>Үйлеспесе айналмас, 0-сіз 1-ің 10 болмас.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойын жаттығуы: «Дұрыс көрсет».</p> <p>Сан мен цифрдың арақатынасы туралы 15-кестедегі сандық суреттермен жұмыс жасайды.</p> <p>Балалар 21-кестедегі демонстрациялық материалдан саны бар карточканы көрсетеді.</p> <p>- Адамның қолында неше саусақ бар? (10 саусақ).</p> <p>Топтағы практикалық жұмыс. 10 санын үшбұрыш</p>	<p>ұстап тұру керек.</p> <p>«Төбешік» – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Түтікше» – тілді ауыздан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен үрлегендей үрлеу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Дыбыстармен жұмыс. «Тиісті түсті көрсет» дидактикалық ойыны</p> <p>Дыбыстарды айтылады: а, б, у, о, и, с, п, р, л, д, ф, ж.</p> <p>Балалар тиісті түсті көтереді, егер дыбыс дауысты болса, қызыл, ал дыбыс дауыссыз болса, көк фишканы көтеру керек. 1-тапсырма. <i>«Берілген дыбысқа сөз ойла» дидактикалық жаттығуы</i></p> <p><i>Дұрыс жауапқа фишка беріледі.</i></p> <p>Балаларға «е» дыбысынан басталатын сөз айтуға тапсырма береді.</p> <p><i>Етік, ешкі, елгезек.</i></p> <p><i>Емізік, ел, есік, есеп, елек, елтілдеп, Елжас, Ернар, Елдана, Ернұр.</i></p> <p>Балаларға «ы» дыбысынан басталатын сөз айтуға тапсырма береді.</p> <p><i>Ыдыс, ырыс, ымырт, Ыбырай, ылғал, ық ықылық, ырым т.б.</i> Ойын соңында фишкаларды санап, жеңімпазды анықтайды.</p> <p>Қолдану деңгейі: 2-тапсырма. «Дыбыстар</p>	<p>тұратын команда келді.</p> <p>Бірақ балалар өз орындарын таба алмады.</p> <p>Терме полотнода (тақта) балалар нөмірлері бойынша орналастырады.</p> <p>Түсіну деңгейі: Сабағымызға тағы бір спортшы келді.</p> <p>Оған қандай нөмір береміз?</p> <p>Балалар оны оныншы деп айтады, бірақ, кейбіреуі бұл санды қалай жазуды білмейді.</p> <p>Біз оны оқып және жазып үйренеміз. Бірақ бұл сан үшін бізге екі цифра қажет: 1 және 0.</p> <p>Ешкім (ештеңе) болмаған кезде олар: жоқ, немесе НӨЛ деп айтады.</p> <p>Біз 0 рет секіре аламыз ба? 0 рет қол соға аламыз ба? Неліктен? Аспандағы Ай,</p> <p>Цифрға ұқсас қай? Толған кезде ол, Аумай қалған «Нөл» «0» дегенде өздерің, Көріп тұр ғой көздерің.</p> <p>Үйлеспесе айналмас, 0-сіз 1-ің 10 болмас.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойын жаттығуы: «Дұрыс көрсет».</p> <p>Сан мен цифрдың арақатынасы туралы 15-кестедегі сандық суреттермен жұмыс жасайды.</p> <p>Балалар 21-кестедегі демонстрациялық материалдан саны бар карточканы көрсетеді.</p>	<p>көзбен көру арқылы салыстыруды, заттардың белгілерін анықтауды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын жағдаяты.</p> <p>1-ден 9-ға дейінгі сандар еденде шашыраңқы болып жатады, бірақ бір-бірінен онша алыс емес.</p> <p>Көрсетілген цифр ретімен, аяқтарын «суламай» «тастардың» үстімен жүреді (цифрды ретін шатастырмайды).</p> <p>Түсіну деңгейі: Тосын сый сәті. «Гномдар бізге қонаққа келді.</p> <p>Проблемалық сұрақ. Барлық гномдар бірдей ме? «Олармен жақынырақ танысайық».</p> <p>Педагог балаларға «үлкен - кішкентай», «түс», «алдында - артында», «алды», «арасында», «жанында» деген сөздерді пайдалана отырып, суретте бейнеленген әр гномды сипаттауға көмектеседі. Балалар ойын жағдаятына қосылады.</p> <p>Гномдар бейнеленген суреттерді қарайды, олардың өлшемін, түсін, кеңістікте орналасуын анықтайды. Біз гномдарды үлкенді - кішілі және киімінің түсімен салыстырдық деп түсіндіреді.</p> <p>Енді оларды биіктігі мен қалыңдығы бойынша салыстыруды үйренейік.</p>	<p>тілді алға қарай сүйірлей шығарып, 10–15 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Төбешік» – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«Түтікше» – тілді ауыздан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен үрлегендей үрлеу.</p> <p>Қатаң дауыссыз дыбыстармен таныстыру. – Үн мен салдырдың дыбысқа қатысуына қарай тілдегі дыбыстар дауысты және дауыссыз болып келеді.</p> <p>Дауыссыз дыбыстар үш топқа бөлінеді.</p> <p>Бүгін біз солардың ішіндегі қатаң дауыссыздардың жасалу жолдарымен танысамыз. Айнамызды қолымызға алып қарайық.</p> <p>Мен айтқан дыбыстарды қайталаңдар: <i>п, к, қ, т, с, ф, ч, ц, ш, щ, һ</i>. Бұл дыбыстарды айтқанда нелер кедергі жасады? Иа дұрыс айтасындар (ерін, тіс, тіл). Бұл дыбыстарды қандай дауыспен айттындар (тез және қысқа)</p> <p>Түсіну деңгейі: «Тиісті түсті көрсет» дидактикалық ойыны.</p> <p>Педагог дыбыстарды айтады: п, а, к, қ, о, т, с, ә, ф, і, ш, щ, һ, ц. Балалар дауысты дыбысқа қызыл, дауыссыз дыбыстарға көк</p>
--	--	---	--	---

<p>пішінінде орналастырылған нүктелер арқылы бейнелеуге болады. Бұл санды үшбұрыш деп атауға болады.</p> <p>10 дөңгелек санап, үшбұрыш құрастырады.</p> <p>Ойын жаттығуы: «Сана» 1-ден 10-ға дейін санауды ұсынады. Бұны тура санау деп атайды. 10-нан 1-ге дейін кері санауды ұсынады. Бұны кері санау деп атайды. Ойыншыларды ретімен: бірінші, екінші, үшінші оныншы, және кері: оныншы, тоғызыншы, сегізінші, санауын сұрайды.</p> <p>Сергіту сәті. Иығынды көтер, Шегірткедей секір. Түрлі түсті етікпен 10 рет секір екі аяқпен. Ал енді оң аяқпен Соқпақ жолмен, Одан кейін сол аяқпен Соқпақ жолмен. Иықтарын көтереді. Екі аяқпен 10 рет секіру. Оң аяқпен 10 рет секіру. Сол аяқпен 10 рет секіру.</p>	<p>тізбегі» дидактикалық ойыны</p> <p>–Балалар мен сендерге допты лақтырып, бір сөз айтамын. Сендер сол сөз қай дыбыспен аяқталса, сол дыбыстан басталатын сөз айтып, допты келесі балаға лақтырасыңдар. Мысалы: <i>ана-арман-нар-рақат-тағам-мандарин-нан-нәтиже-елгезер-рамазан-нәзік т.б.</i>). 3-тапсырма.</p> <p>«Кім тапқыр?»</p> <p>дидактикалық ойыны Берілген дыбыстың сөздің басында, ортасында, соңында келетінін айтады. Балалар зейін қойып тыңдап, егер педагог айтқан дыбыс сөздің басында болса көк жалаушаны, егер сөз соңында болса, жасыл түсті жалаушаны жоғары көтереді, ал ортасында болса, жалауша көтермейді.</p> <p>Дауыссыз дыбыстармен жұмыс:Мысалы: (С) <i>Самат, сағыз, тіс, қасық, сабын, тас;</i> (F) <i>ғалым, ғарыш, аға, таға, жаға, сағыз, тоғыз, Ғазиз, Ғалымжан, Тоғжан, ганибет;</i> (Б) <i>бидон, Бейбіт, бейбітшілік, былғары, жабық, жалбыз, бала, балабақша, бақа, жабық, тобық, білім, табыл, Абыз, қарбыз, қобыз, бақыр;</i> (К) <i>қаша, арық, қорық, қол, қолтық, қоян, бұтақ, сұғанақ, қошақан, құлын, таяқ, ақ, жақ, тақ, бақа, сақал, мақал, Ақиық, ақылды, ақылшы, ақын,</i></p>	<p>- Адамның қолында неше саусақ бар? (<i>10 саусақ</i>).</p> <p>Топтағы практикалық жұмыс. 10 санын үшбұрыш пішінінде орналастырылған нүктелер арқылы бейнелеуге болады. Бұл санды үшбұрыш деп атауға болады. 10 дөңгелек санап, үшбұрыш құрастырады.</p> <p>Ойын жаттығуы: «Сана» 1-ден 10-ға дейін санауды ұсынады. Бұны тура санау деп атайды. 10-нан 1-ге дейін кері санауды ұсынады. Бұны кері санау деп атайды. Ойыншыларды ретімен: бірінші, екінші, үшінші оныншы, және кері: оныншы, тоғызыншы, сегізінші, санауын сұрайды.</p> <p>Сергіту сәті. Иығынды көтер, Шегірткедей секір. Түрлі түсті етікпен 10 рет секір екі аяқпен. Ал енді оң аяқпен Соқпақ жолмен, Одан кейін сол аяқпен Соқпақ жолмен. Иықтарын көтереді. Екі аяқпен 10 рет секіру. Оң аяқпен 10 рет секіру. Сол аяқпен 10 рет секіру.</p>	<p>кесте - гномдар орналасқан фон, 2.1 және 2.2. кесте - сурет кескіндері.</p> <p>Гномдарды өсу ретімен орналастыруды ұсынады: алдымен ең аласасы, содан кейін биігі.</p> <p>Сіз мұны қалай жасайсыз? Шалбар мен кеудешелерді қалың немесе жұқа деп айтайды, оларды ені кең-тар деп айтады.</p> <p>Шалбарды енімен қалай орналастырамыз? Балаларды алдымен көзбен, содан кейін бір- бірінін үстіне қою арқылы таңдауға шақырады. Топтағы балалармен осыған ұқсас жұмыс жүргізіледі.</p> <p>Бірнеше балаға (5 адам) шығып, бір-бірінің артынан тізіліп тұруды ұсынады. Қалған балалар оларды сипаттайды: үлкен-кішкентай, киімінің түсі, бір-бірінің артына орналасуы. Топ балаларының осы қасиеттерін анықтайды. Балалар тапсырманы орындап, 5 және одан да көп заттардың өлшемін анықтайды және олардың қасиеттерін үлкен, кіші, орташа, негізгі түстер сөзін қолдана отырып дауыстап айтады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Дәптермен жұмыс 1-тапсырманы орындауды ұсынады. Суретке қарап, не бейнеленгенін айтады. Барлық заттардың көлемі</p>	<p>фишканы көтереді.</p> <p>«Кім көп сөз ойлайды» дидактикалық ойыны – К дыбысынан басталатын сөздер ойлап айтыңдар. <i>Кітап, кілем, кім, кілт, киіз.</i></p> <p>Т дыбысынан басталатын сөздерге мысал келтіріңдер. <i>Таға, тарақ, тау, тиін, темір, тұлпар, тоқ, тоқылдақ, тотықұс, торсық, теңіз, тіс.</i></p> <p>Қолдану деңгейі: «Дыбысты балға» дидактикалық жаттығуы Мен сендерге дауысты дыбыстар мен қатаң дауыссыз дыбыстарды айтамын, сендер дауысты дыбысты естігенде бір рет шапалақ ұрасыңдар да, ал дауыссыз қатаң дыбыстарды естігенде жұдырықпен партаны ұрасыңдар. Мысалы: <i>сағат, автобус, тарақ, факел, ожау, қайрақ, орындық, күшік, үкі, чупа-чупс, қобыз, шар, шахмат, өшіргіш, щетка, ит, ірімшік, әтеш, ыдыс, тау, киіз, циркуль.</i></p> <p>«Сөзге қатаң дауыссыз дыбысты қос»</p> <p>дидактикалық жаттығуы – Мен қандай да бір сөздің басын айтамын, ал сендер түсіп қалған қатаң дауыссыз дыбысты жалғап, толық сөзді айтуларың керек. Мысалы: <i>қа..., ша..., автобу..., тара..., голь..., үті..., шахма..., пла..., әте..., күші..., пыша..., қаламса..., қайра..., қамы...,</i></p>
--	---	--	---	---

		<p><i>ақылды, аққу, алжапқыш, қыс, қайшы, пышақ т.б.</i></p> <p>Саусақ жаттығуы: Қолды алға созамыз, Алақанды бұрамыз. Алақанның сыртымен Шапалақты ұрамыз.</p>		<p>бірдей ме? Үлкен заттарды - көк, кішкентай заттарды - қызыл түспен қоршап сызады.</p> <p>2-тапсырманы орындайды.</p> <p>Заттарды қарайды, оларды белгілеріне қарай бөледі: түсі мен өлшемі. Осы екі белгіге сәйкес суреттерді жапсырады. Заттардың орналасуын сипаттайды.</p> <p>Педагог жеке жұмыс жүргізеді.</p>	<p><i>қайы... т.б.</i></p> <p>Саусақ жаттығуы Екі үйрек келеді, Бірін-бірі көреді. Бір-біріне қарайды, Сәлемдесіп алады.</p>
--	--	--	--	--	---

I үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (**ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету**) түрінде іске асырылады.

«Еркін қозғалу, өз әрекеттерімен қимылдауға» арналған ойын: «Қарлығаш»

Басты мақсат: балаларды шапшаңдыққа әрі шыдамдыққа, ұйымшылдыққа үйрету.

Артикуляциялық жаттығулар дегеніміз – ол сөйлеу тілі аппаратының бұлшық еттерін шынықтыратын, оның мүшелерінің қимыл-қозғалыстарын қалыптастыратын және нығайтып, жетілдіретін арнайы іріктеліп алынған жаттығулар болып табылады. Артикуляциялық жаттығулардың негізгі мақсаты тіл дыбыстарын дұрыс айтуға керекті сөйлеу мүшелерінің қимыл – қозғалыстарын толық жетілдіру. Артикуляциялық жаттығудың басты талабы – жүйелілік. Әр жаттығудың өзіндік аты бар және сол аттарын балалар есіне сақтап білуі қажет.

Артикуляциялық жаттығу №1. «Сағат»

Жаттығуды сипаттау: жымиямыз, ауызды ашамыз. Жіңішке тілді кезекпен оң және сол езуге жеткізе қозғалтамыз. Тіл өзін сәндеп болған соң, үйге қайтатын уақыт болды ма екен, сағатқа қарады. Кане біздің сағаттарымыз қалай жұмыс істеп тұр екен.

Артикуляциялық жаттығу №2. «Футбол»

1. Тіл далаға шықса балалар футбол ойнап жатыр екен, ол да ойнағысы келіп кетті. Біз де балалармен бірге футбол ойнаық.

Жаттығуды сипаттау: ауыз жабық, тілді қатты ұстап ұрттың іш жағынан тілді біресе оң ұртқа, біресе сол ұртқа тіреп допша жүгірту.

2. Балалар ойнап болған соң, допты кім алысқа ұшырады, деп жарысқа көшті. Жаттығуды сипаттау: ерінді түтікшеге қылып алдыға соз да, мақтаға үреміз. Ауаны мұрын арқылы жұтып, ауыз арқылы шығарамыз. Ұртың томпайып, үріліп кетпесін қадағалап отыр.

“Футбол”

Артикуляциялық жаттығу №3. «Әткеншек»

Тіл футбол ойнап болған соң, әткеншек тепкісі келді: «төмен-жоғары» Тілмен әткеншек тепкен көңілді ме?

Еркін ойын түрі: «Қарлығаш»

Мақсаты: балаларды шапшаңдыққа әрі шыдамдыққа, ұйымшылдыққа үйрету.

Дағды: зейіндерін, байқағыштықтарын, жүгіру дағдыларын дамыту.

Әдістемелік нұсқаулар:

Залда ойыншылар саны бойынша шеңберлер қойылады, олар – қарлығаштардың ұялары. Қарлығаштар болып ойнайтын ойыншылар залды шарлап жүгіріп, қанаттарын қағып жүреді. «Қарлығаш, қарлығаш, қарлығаш – біздің үйге ұшып кел!» пәрмені бойынша олар тез орын алуға тырысуы керек.

II нұсқа

Әдістемелік нұсқаулар:

Бұл ойынды өткізу үшін міндетті түрде дөңгелек қажет. Одан кейін «қарлығашты» және «күзетшіні» тандайды, қарлығаш дөңгелек ортасында отырады, ал күзетші басқа ойыншылардың шабуылынан қорғап жүреді. «Күзетші» шабуылдың біреуін ұстап алуға тырысады. Егер ол тырысып, ойыншының біреуін ұстап алса, ол «күзетші» атанады.

Ұсыныс: ойында әртүрлі ойын іс-әрекеттер пайдалануға болады.

 	<p>Жаттығуды сипаттау: Жымиямыз, ауылды кең ашамыз «бір»-дегенде тілді төменгі тістің артына түсіреміз, «екі»-дегенде тілді жоғарғы тістің артына көтеріміз. 4-5 рет қайталаймыз.</p> 	
--	--	--

2-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Отбасының күзгі еңбегі. ҮІӨ міндеттері: отбасының күзгі бақшадағыеңбектері жайлы әңгімелесу; отбасының еңбегі туралы шығармашылықәңгіме құрауға үйрету; балалардың сөйлеу және ойлау қабілетін дамыту; балаларды еңбек етуге тәрбиелеу. Дағды: күз мезгілінің ерекшеліктерін, сипаттайтын көркем сөздер құрай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: «Отбасының күзгі еңбегі» тақырыбына әңгіме құрайды, көгөністерменжемістерді ажыратады; Түсінеді : сөздің дыбыстан құралатынын; Қолданады:күз мезгілінің ерекшеліктерін, сипаттайтын көркем сөздер қолдана алады.</p>	<p>2.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Біздің өлкемізде қандай жануарлар тіршілік етеді?(ойын,еңбек,танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: жабайы жануарлардың тіршілігі жайлы түсініктерін кеңейту; жануарлардың сырт келбетіндегі ерекшеліктері мен жылдың әртүрлі мезгіліндегі тіршілігі жайлы сипаттама жасау қабілеттерін қалыптастыру; себеп-салдар байланысын анықтау қабілеттерін дамыту. Дағды: жабайы жануарлардың бірнеше түрін ажырата білу дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтиже: Жасайды: жануарлардың бірнеше түрін, олардың өзіне тән ерекшеліктерін атап береді. Түсінеді: жабайы жануарлар</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Мақтақыз бен мысық(қазақ халық ертегісі)танысу.(суреттер арқылы) ҮІӨ міндеттері: ертегі мазмұнын эмоциялық, бейнелі қабылдауға, баяндауда бейнелеуіш сөздерді қолдануға, ертегіні баяндауда сюжеттік бірізділікті сақтау арқылы қисынды мазмұндауға үйрету; ертегі мазмұнында қоршаған орта, табиғат туралы түсініктерін және ойлау орта, қабілеттерін дамыту; адал дос болуға тәрбиелеу. Дағды: Ертегіні мазмұндауда балалардың қабілеттілігін қалыптастыру. Ертегінің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ертегіні</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Күзгі жапырақтар. ҮІӨ міндеттері: балалардың сөйлеу мәдениетін жетілдіру; Қ. Шаңғытбаевтың «Күзгі жапырақтар» өлеңінің мазмұнын түсіндіру арқылы күз мезгілін сипаттап айтуға үйрету. Сұрақтарғажауап бергізу арқылы балалардың сөздік қорларын дамыту; балаларды еңбексүйгіштікке, еңбек етуге тәрбиелеу. Дағды: күз мезгілінің ерекшеліктерін, сипаттайтын көркем сөздер құрай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңнің бір шумағын шумағын жаттайды; Түсінеді: күз мезгілінің</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Мақтақыз бен мысық (қазақ халық ертегісі)саусақ театры арқылы сомдау. ҮІӨ міндеттері: ертегі мазмұнын эмоциялық, бейнелі қабылдауға, баяндауда бейнелеуіш сөздерді қолдануға, ертегіні баяндауда сюжеттік бірізділікті сақтау арқылы қисынды мазмұндауға үйрету; ертегі мазмұнында қоршаған орта, табиғат туралы түсініктерін және ойлау орта, қабілеттерін дамыту; адал дос болуға тәрбиелеу. Дағды: Ертегіні мазмұндауда балалардың қабілеттілігін қалыптастыру. Ертегінің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ертегіні</p>
---	---	---	---	--	--

	<p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: -Қазір жылдың қай мезгілі? -Күз мезгілі екенін қайдан білеміз? -Қандай көгөніс түрлерін білесіңдер? -Күз мезгілі несімен ұнайды? -Күз мезгілінде адамдар, жан-жануарлар қысқа дайындалады. Тиіңдер жаңғақтарынжинаса, кірпілер індеріне саңырауқұлақтар тасып алады. Ал адамдар күзде қалай еңбек етеді? Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалмен жұмыс. Күз мезгілінің суретіне қарап, әңгіме құрайды: «Күз мезгілі, бақшаның іші сары алтындай жарқырап тұр. Ағаштардан түскен жапырақтаржерде саудырап жатыр». Жапырақтардың түстері қандай? Бақшада кімдер жүр? Бақшадағы балаларға ат қойыңдаршы? Бақшада балалар не істеп жүр? Әкесі мен анасы не жинап жүр? Балалар суретке қарап, әңгіме құрайды. Педагог «азық» сөзінің мағынасын түсіндіреді. Азық – тамақ, қысқы қорек. Қолдану деңгейі: Сөйлеу үшін бізге қандай мүшелер көмектеседі? (Балалардың</p>	<p>мен үй жануарларының арасындағы айырмашылықты түсінеді.</p> <p>Қолданады: кесте бойынша сипаттамалық әңгіме құрастыра алады</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: балалардың жұмыс істеуіне қолайлы эмоционалдық көңіл күй қалыптастыру мақсатында жұмбақ жасырады. Сылдырдан қорқады, Шошынып жортады. (Қоян) Сұрғылт тартқан түсі бар. Ақсиган көп тісі бар Тыным таппай жүгіріп, Сілекейі шұбырған, Қыстау маңын ториды, Ауылдың өш бар иті. (Қасқыр) Үстінен тоны түспеген, Сонда да араз қыспенен. (Аю)</p> <p>Түсіну деңгейі: Өзекті мәселе: жабайы жануарлар немен қоректенеді? Қандай жануарды жыртқыш дейміз? Қай аң шөппен қоректенеді?</p> <p>Педагог балаларды жарнама агенттігіне жұмыс істеуге шақырады және кез келген жабайы аң туралы жарнама жасауға шақырады. Балалар өз қалауы бойынша жабайы жануарды жарнамалайды. Жарнама мынадай жоспарға сай жасалуы тиіс: Жануардың атауы қандай (оның сырт келбеті, дене мүшелері, терісі)? Қай жерде тіршілік етеді (апан, ін, үңгір, ағаш қуысы)?</p>	<p>тыңдайды, кейіпкерлерді атайды;</p> <p>Түсінеді: ертегінің мазмұнын түсінеді, сұрақтарға жауап береді;</p> <p>Қолданады: сюжетті сурет бойынша ертегі мазмұнын шығармашылықпен құрастыра алады, жұмбақтың шешімін айта алады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: «Тонын киіп туған, Жалап бетін жуған». (Мысық) – Балалар, бүгін «Мақтақыз бен мысық» ертегісімен танысамыз. Ертегі – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Ертегіні оқып, мазмұнын ашу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Сұрақ-жауап: Ертегі қалай аталады? Мақтақыз не тауып алды? Мысық не істеді? Мақтақыз мысықты қалай жазалады? Мысық қатық іздеп нелерге кездеседі? Мысық құйрығын қалай қайтарып алды? Қолдану деңгейі: Ертегіні қайталап, есімізге түсірейік. Оқылған ертегі сюжеті бойынша мазмұнын шығармашылықпен әңгімелейді. 3-4 балаға айтқызып қайталату.</p> <p>Дәптермен жұмыс:</p>	<p>ерекшеліктерін;</p> <p>Қолданады: ағаштардың жапырақтарын ажыратып орнына қояды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Күз мезгілі екенін қайдан білесіңдер? Күз мезгілінде неше ай бар? Қазір сендерге мен күз мезгілі туралы жұмбақ жасырамын.Жұмбақ жасырамын.Жұмбақ Ағайынды бәрі, Шыкса – жасыл,Түссе – сары. Иә, балалар, күз мезгілінде жапырақтар жерге түсіп, сары алтындай болып жарқырап жатады. Байқап қарасаңдар, жапырақтардың бәрі бірдей сары емес, қызғылт, қоңыр болып көрінеді. Тура бір даланы бояп тастаған тәрізді. Ақын Қ. Шаңғытбаев табиғат туралы көптеген өлеңдер жазған.</p> <p>Түсіну деңгейі: Күзгі жапырақтар Алтын, сары, қызыл, көк, Алуан-алуан жапырық. Күзгі бақта күлімдеп, Көз тартады атырап. Күншуаққа маужырап, Жатыр еді атырап. Ағаштардан жамырап, Ұшты кенет жапырақ. Ой, алақай, тамаша, Шашу шашты жапырақ. Бақтың іші алаша, Аунар ма еді жатып ап.</p>	<p>тыңдайды, кейіпкерлерді атайды;</p> <p>Түсінеді: ертегінің мазмұнын түсінеді, сұрақтарға жауап береді;</p> <p>Қолданады: сюжетті сурет бойынша ертегі мазмұнын шығармашылықпен құрастыра алады, жұмбақтың шешімін айта алады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: «Тонын киіп туған, Жалап бетін жуған». (Мысық) – Балалар, бүгін «Мақтақыз бен мысық» ертегісімен танысамыз. Ертегі – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Ертегіні оқып, мазмұнын ашу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Сұрақ-жауап: Ертегі қалай аталады? Мақтақыз не тауып алды? Мысық не істеді? Мақтақыз мысықты қалай жазалады? Мысық қатық іздеп нелерге кездеседі? Мысық құйрығын қалай қайтарып алды? Қолдану деңгейі: Ертегіні қайталап, есімізге түсірейік. Оқылған ертегі сюжеті бойынша мазмұнын шығармашылықпен әңгімелейді. 3-4 балаға айтқызып қайталату.</p> <p>Дәптермен жұмыс:</p>
--	--	---	---	---	---

	<p>жауаптары тыңдалады). Иә, тіл, ауыз керек, онсыз түсінісу өте қиын. Педагог бір баланы тақтаға шығарып, картоп қазып жатқан, алма теріп жатқан, қияр, қызанақ жинап жатқан адамдардың қимыл-қозғалысын келтіреді. Қалған балалар табады. Бірақ балаларға сөзсіз қимылмен түсіну қиындау болады, сөздің маңыздылығын түсінеді. Міне, қимылмен келтіргенмен толық, еңбек қозғалыстарын аша алмаймыз. Сондықтан да сөйлеу тілі өте маңызды. Әңгіме айту үшін сөз керек екен. Сөз дыбыстан құралады. Әңгімелесу арқылы бір-бірімізбен қарым-қатынас жасаймыз. Ойын: «Сөйлемей көрейікші» (үндемес ойыны ойналады). Педагог: «Орындарыңнан тұрындар», – деп ымдайды. Міне, көрдіңдер ме, сөзсіз өмір сүру өте қиын. Сондықтан да сөйлеу тілі өте маңызды. Сергіту сәті: (жаттығуды қимыл-қозғалыс арқылы орындау). Шөп үстімен жүреміз, сырт-сырт. Тас үстімен жүреміз, тырсыр-тырсыр. Шалшық сумен жүреміз, шолп-шолп, Жолдарменен жүреміз, топ-</p>	<p>Немен қоректенеді? Төлі қалай аталады? «Объективті деректер бойынша бөлу» техникасының көмегімен балаларды топтарға бөледі. Бір топқа жеке басына қатысты ерекшеліктеріне қарай топтасады (ақ құба, қараторы, сары балалар; қой көзділер, көк көздер, көзінің түсі жасылдар; бойына қарай; белгілі бір жұмысқа – сурет салуға, құрылысқа, балықтарға күтім жасауға, биге және өлең айтуға қызығушылықтарына қарай). «ВЕНН ДИАГРАММАСЫ» техникасының көмегімен орындауды ұсынады: «Сен жануарлар туралы не білесің?» дидактикалық ойыны. Тапсырманы түсіндіреді: Сиыр мен қасқырдың арасында айырмашылықтар да, ұқсастықтар да бар. Қызыл бұрышқа қасқырдың тіршілігіне қатысы бар карточкаларды қойып, сөздерді жазындар (орман, тырнақтар, қасқырдың аузы, азу тіс, жыртқыш). Ал жасыл бұрышқа – сиырдың тіршілігіне қатысы барларын жазындар (пішен, шөп, сүт, ет, мүйіз, құйрық, бұзау, му- му...). Сары секторға жануарларға тән ортақ белгілерді жазындар (мәселен, жүн қаптаған). 5 минут уақыт беріледі.</p>	<p>Сурет бойынша ертегі жүйесін сақтап баянда. Мысық не істеді? Мақтақыз неге ашуланды деп ойлайсың? Мысықтың әрекетін ретімен әңгімеле. Жұбыңмен бірге кейіпкерлер диалогін ойнап көрсетіндер. Сен Мақтақыздың орнында болсаң не істер едің? Сергіту сәті: Біз балдырған баламыз, Дос құшағын елге ашқан. Тілегіміз тыныштық, Ашық болсын көк аспан. Мықты болсын іргеміз, Бәріміз де біргеміз.</p>	<p>Өлеңде қай мезгіл бейнеленген? Не жайлы айтылған? Ақын жапырақтарды неге теңеген? Бұл өлеңнен жапырақтардың жерде алаша сияқты жататынын, алтындай жалтырайтынын, желмен түскен жапырақтар шашуға ұқсап шашылатынын, күз мезгілінің дарқан, кең екенін білдік. Күз мезгілі қандай? Күз мезгілінде айнала сары болады. Ағаш жапырақтары жерге судырап түседі. Жер бетін жапырақ жапқан. Бір жер сары, бір жер – қызғылт сары. Керемет көрініс. Сөздік жұмыс: <i>Алаша, жамырап</i> деген сөздердің мағынасын түсіндіреді. <i>Алаша – төсеніш, жамырап түсу – жапырақтардың көп түсуі.</i> Сендерге өлең ұнады ма? Ендеше мен қайталап оқимын, сендер естеріне сақтап алуға тырысындар. Балаларға өлең жолдарын бірнеше рет қайталау арқылы өлеңнің бірінші шумағын жаттатады. Қолдану деңгейі: Қазір есікті қағайық. Не естідіңдер? –Тағы тыңдаңдар (дабыл соғылады).</p>	<p>Сурет бойынша ертегі жүйесін сақтап баянда. Мысық не істеді? Мақтақыз неге ашуланды деп ойлайсың? Мысықтың әрекетін ретімен әңгімеле. Жұбыңмен бірге кейіпкерлер диалогін ойнап көрсетіндер. Сен Мақтақыздың орнында болсаң не істер едің? Сергіту сәті: Біз балдырған баламыз, Дос құшағын елге ашқан. Тілегіміз тыныштық, Ашық болсын көк аспан. Мықты болсын іргеміз, Бәріміз де біргеміз.</p>
--	---	--	---	---	---

	<p>топ.</p>	<p>Қолдану деңгейі: Балаларды «Ойлан, тап» атты ойын ойнауға шақырады: Педагог қоршаған ортадағы заттарды атайды. Балалар сол нысандардың тіршілік ететін ортасын немесе тұрған жерін атап көрсетеді. П: Қасқыр қай жерде жүреді? Б: Орманда, далада, хайуанаттар бағында. П: Тағы қай жерден кездестіруге болады? Б: Ертегіден, мультфильмнен, егер ойыншық болса, сөреден... «Кім адасты?» ойынын ойнайды. Педагог бірнеше нысанды атап көрсетеді. Оның біреуі қалғандарымен бір топқа жіктеуге келмейді. Ойынға кірісіп, кімнің адасып кеткенін табады. П: Сиыр, маймыл, ит, тасбақа, кенгуру. Б: Тасбақа. Қалған жануарлардың бәрі – сүтқоректілер, ал, тасбақа олай емес. Немесе кенгуру. Оның қалтасы бар, басқаларда қалта жоқ. Сергіту сәті Көңілді орманда қояндар ерте тұрды <i>(бір орында тұрып секіру)</i> Ытқып-ытқып секірді <i>(бір орында тұрып жүреді)</i> Түлкі келеді қылмындап <i>(қолын алға созып алға қарай тартылу)</i>, Мыршайы жүр жылмандап <i>(бір орында тұрып секіру)</i>.</p>		<p>Ненің дыбысын естідіндер? Дыбыстар бірдей болып шықты ма? Дыбыстар әртүрлі болады. Кейбір дыбыстар созылып әндетіп айтылады. Кейбіреуі кедергіге ұшырап қысылып айтылады. Мысалы, «А-а-а» деп айтайықшы. Дыбыс ешқандай кедергісіз ұзақ айтылды. Кедергісіз айтылатын дыбыстарды дауысты дыбыстар дейміз. Мысалы: «А», «Ә», – дыбыстары дауысты дыбыстар. Екі дыбысты да әндетіп айтуға болады. Дидактикалық ойын: <i>«Қай ағаштың жапырағы?»</i> Ойын шарты: Әр жапырақтарды өзі өсетін ағаштарына апарып ілу. Мақал-мәтелмен жұмыс: 1. Диқан жерін мақтайды, Балықшы көлін мақтайды, Кәсіпкер кенін мақтайды. 2. Жердің сәні – егін, Ердің сәні – білім. 3. Не ексең соны орасың. 4. Қырман басы – береке, Көп жүрген жер – мереке. Балалар, мақал-мәтелдерде егін жайлы, күз мезгілінің берекесі жайында айтылған. Егін бітік болса, елімізде береке, тоқшылық болады. «Күз мезгілі</p>	
--	-------------	--	--	---	--

		Көжектер де жүгірді (<i>бір орында тұрып жүгіру</i>), Аш түлкіден қаш-қаш (<i>қолын алға созып алға қарай тартылу</i>), Құтыларсың болсаң сақ (<i>терең дем алады, демін сыртқа шығарады</i>). Қояндар тынығады (отырып, тынығамыз).		жомарт» деп бекер айтылмаған.	
--	--	---	--	-------------------------------	--

2 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекетіне дағдыландыру ойындары

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

«Жылдам қозғалу, тез қимылдауға» арналған ойын: «Сиқырлы гажайып орман»

Басты мақсат: белгі бойынша қимыл-қозғалыс жасауға дағдыландыру, зейіндерін, байқағыштықтарын, жүгіру дағдыларын дамыту.

Сиқырлы саусақтар.

- 1 Таң қалу (екі қолдың бас бармағын көтеру)
- 2 Өзінді көрсету (Бір саусақпен)
- 3 Сәлемдесу (қолды жоғары көтеру)
- 4 Қорқыту (сұқ саусақпен)
- 5 Жеңіс! (екі қолды жоғары көтеру)

Жылдам қозғалу, тез қимылдауға арналған ойын:

«Сиқырлы гажайып орман»

Міндет: балаларды ойынның шартын бұзбай ойнауға, белгі бойынша қимыл-қозғалыс жасауға дағдыландыру, зейіндерін, байқағыштықтарын, жүгіру дағдыларын дамыту.

Дағды: Балаларды алғырлыққа, қырағылыққа, татулыққабейім дағдыларын қалыптастыру.

Ойын шарты:

Әдістемелік нұсқаулар:

Қазір біз ғажаптарға толы, жайдарман әрі сиқырлы орманға айналамыз. Екі топқа бөлінеміз: орман-тоғай болып екі қатарға тұрамыз. Біздің қолдарымыз – орманда серуендеп келе жатқан адамды нәзік, абайлап қана сипалайтын ағаштардың бұтақтары болады. Ал енді барлықтарыңызды бір-бірден осы сиқырлы орман ішінен өтуге шақырамыз, ал қалғандарың серуендеуші адамның басынан, қолынан, арқасынан сипалап, сиқырлы ағаштар болуға шақырамыз.

Ұсыныс: Ойынның басқа нұсқасы болуы мүмкін...

3-ші ұйымдастырылған іс-әрекеті

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)	3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Жидектер. ҮІӨ міндеттері: қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және	3.Сурет салу- шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Жаңбырлы күн. (<i>Акварель бояу</i>)	3. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Қатаң дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: қатаң	3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ойнайық та ойлайық. ҮІӨ міндеттері: меңгерген сөздерді ауызекі сөйлеу	3.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Барлық ағаштардың жапырағы түсе ме?
--	--	--	--	--	--

	<p>күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету; 2-3 сөйлеммен затты сипаттай білу дағдыларын дамыту; диалогке қатысуға үйрету; қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру; сұраққа толық жауап бере алу дағдыларын және артикуляциялық аппаратты дамыту. Дағды: Сөздерді байланыстырып, сөйлемдер құрауды дағдыландыру Күтілетін нәтиже: Жасайды: жаңа сөздердегі қазақ тіліне тән дыбыстарды айтады, сөздерді сөйлемдерде байланыстырады, диалогке қатысады. Түсінеді: қарапайым сұрақтарды түсінеді. Қолданады: жаңа сөздерін сөйлем құруда қолданады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Ойын: «Дұрыс па, бұрыс па?». Ойынның міндеті: зейін қойып тыңдауға, сөйлемді дұрыс құруға жаттықтыру. Ойынның шарты: сөйлемді тыңдап, қатесін түзету. Алма, алмұрт, өрік – көгөніс. Дұрыс емес, алма, алмұрт, өрік – жеміс. т.б Түсіну деңгейі: Дидактикалық ойын: «Күз сыйы». Себетте жемістер, көгөністер және жидектер бар. <i>Педагог жемістер мен көгөністерді бір-бірілеп</i></p>	<p>ҮІӨ міндеттері: мазмұнды сурет салудағы сүйкей жағу арқылы қағаз бетіне дақ түсіру тәсілін үйрету; қылқаламмен және бояумен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру; ұқыпты жұмыс істеуге үйрету, тиянақтылыққа тәрбиелеу. Дағды: өзінің іс-әрекетін алдын-ала жоспарлай алуға, еркін жұмыстануға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: жаңбырдың түрлері және оны қағаз бетінде түсіру ерекшеліктерін игере отырып, губкамен немесе қылқаламмен қағаз бетіне жаңбыр тамшыларын салады; Түсінеді: табиғат құбылыстары жайлы түсініктері кеңейіп, жаңбырлы күннің ерекшеліктерін біледі; Қолданады: қағаз бетінде атаулы суретті дұрыс орналастырып қолдана алады, жұмысты орындау барысында қойылған талаптарды дұрыс сақтайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Губкамен жұмыс жасауға, яғни бір бұрышын ақ түсті бояуға батырып алып, бір рет бастыру арқылы тамшы бейнесін түсіреді. Қылқаламмен сүйкей жағып, дақтар түсіру тәсілімен де орындап, қағаз бетіне</p>	<p>дауыссыздарды қайталау арқылы естерінде сақтату; суреттер бойынша заттардың атын ататып, сол сөздердегі қатаң дауыссыз дыбыстан басталатын дыбыстарды ажыратып айтуға дағдыландыру; бастаған істі тиянақты аяқтай білуге тәрбиелеу. Дағды: қатаң дауыссыз дыбыстарды ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: қатаң дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады. Түсінеді: қатаң дауыссыздарда мүлде үн болмайтынын түсінеді. Қолданады: қатаң дауыссыз дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Артикуляциялық жаттығу жасау. «Күрекше» – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек. «Ине» – ауызды кең ашып, тілді алға қарай сүйірлей шығарып, 10–15 секунд ұстап тұру керек. «Төбешік» – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек. «Түтікше» – тілді</p>	<p>тілінде қолдануға талпындыру; қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету; ойлау қабілеттерін дамыту, сұраққа толық жауап беруге машықтандыру; қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру. Дағды: сөздерді сөз тіркестерімен айтуға, сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: берілген тақырыптар бойынша сөздер біледі. Түсінеді: ұжымдық ойында бір-біріне көмектесу керек екенін түсінеді. Қолданады: сөздерді сөз тіркестерімен айтады, сұраққа сөйлеммен жауап береді. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: «Қызық екен» ойыны Балалар екі топқа бөлінеді. Педагог балаларға түрлі түсті суреті бар парақтарды таратады. Олар түсі бірдей парақтарды бір-бірімен біріктіреді. Екі топқа ортақ тапсырма беріледі, топтар кезекпен жауап береді. Әрбір жауап бір ұпай. Тапсырма. Күз тақырыбы бойынша сұрақтар: Күз мезгілінің ерекшеліктерін ата? Күз айларын ата?</p>	<p>(енбек, танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: күзгі табиғаттағы маусымдық өзгерістерді бақылап, бір-бірінен ажырата білуге үйрету; балалардың табиғатқа қатысты қарапайым білімдерін күшейтіп, табиғатпен қатынас жасау мәдениетін қалыптастыру; баланың тұлғалық қасиеттерін дамыту. Дағды: мектеп маңында, үйдің ауласында өсіп тұрған ағаштардың атауларын айтып ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: балабақша маңында, үйдің ауласында өсіп тұрған ағаштардың атауларын атап береді. Түсінеді: күзде жапырақтардың не себептен түсетінін біледі. Қолданады: гербарий жасауға жапырақ жинауды біледі; қарапайым зерттеулер. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Экскурсия кезінде балаларға түсіндіреді: Күзде жапырақты ағаштардың жапырағы түседі. Ал көктемде жапырақтар қайта шығады. Жайпақ жапырақты ағаштарға тал, жөке, үйеңкі, емен, қайың, терек жатады. Қылқанжапырақтыларға майқарағай, шырша, қарағай жатады.</p>
--	--	--	---	---	---

<p><i>алып қайталау, жидектермен таныстырады.</i> Мынау қандай жеміс? Ол – өрік. Өрік дәмді. Мынау қандай көгөніс? Ол – қияр. Қиярда пайдалы дәрумендер көп. т.б Мынау – қарақат. Мынау не? Мынау – қарақат. Қарақат дәмді, пайдалы. Қарақат қандай? Қарақат дәмді, пайдалы. Қарақат кішкентай, түсі қара. Қарақат қандай? Қарақат кішкентай, түсі қара. Мынау – құлпынай, қ-құ-ұ-л-пы-най. Мынау не? Мынау – құлпынай. Құлпынай дәмді, пайдалы. Құлпынай қандай? Құлпынай дәмді, пайдалы. Мынау – таңқурай. Мынау не? Мынау – таңқурай. Таңқурай дәмді, пайдалы. Таңқурай қандай? Таңқурай дәмді, пайдалы. Мыналар – жи-дек-тер. <i>Жидектер дәмді, пайдалы.</i> Қолдану деңгейі: Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады). Қ- қ-қ- қа-ра-қ-қат. Ұ-ұ-ұ- құ-ұ-л-пы-най Ң-ң-ң-таң-ң-ку-рай. «Дүкен» ойыны. Балалармен кима материалдарды қолданып, сұрақ-жауап әдісі арқылы диалог құру. Жидектер, жемістер,</p>	<p>біркелкі шашырата салуларын көрсетеді. Түсіну деңгейі: –Менің жұмбағымның шешуін тауып көріңдер. Тырс-тырс тамады, Тереземді қағады. <i>(Жаңбыр).</i> Бүгін күн қандай? Ашық па? Бұлтты ма? Жаңбыр жауып тұр ма? Тақтадағы суретке мұқият қарандаршы, бұл не? Түсі қандай? – Жанбыр жауғанда қандай дыбыс естіледі? Кәне, тыңдап көрейік. Педагог үстел үстіне саусақтарымен тысырлатып жаңбыр дыбысын бейнелейді. Ой, жаңбыр құйып жауып кетті. Қолдану деңгейі: Жаңбыр жаумас бұрын, алдымен аспанда не пайда болады? – Олай болса қағаз бетіне алдымен бұлтты салып аламыз. Бұлт қоюланғанда түсі сұр болады. Енді жаңбыр тамшыларын қағазға былай түсіреміз (салу тәсілін көрсетеді). Үзік сызықтарды қылқаламның ұшымен сүйкей жағу тәсілімен немесе губканың бір бұрышын ақ түсті бояуға батырып алып, бір рет бастыру арқылы тамшы бейнесін түсіреді. Қылқаламмен сүйкей жағып, дақтар түсіру тәсілімен де орындауға болады. Қағаз бетіне біркелкі шашырата</p>	<p>ауыздан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен үрлегендей үрлеу. Қатаң дауыссыз дыбыстармен таныстыру. – Үн мен салдырдың дыбысқа қатысуына қарай тілдегі дыбыстар дауысты және дауыссыз болып келеді. Дауыссыз дыбыстар үш топқа бөлінеді. Бүгін біз солардың ішіндегі қатаң дауыссыздардың жасалу жолдарымен танысамыз. Айнамызды қолымызға алып қарайық. Мен айтқан дыбыстарды қайталаңдар: <i>п, к, қ, т, с, ф, ч, ы, ш, ы, ң, һ.</i> Бұл дыбыстарды айтқанда нелер кедергі жасады? Иа дұрыс айтасындар (ерін, тіс, тіл). Бұл дыбыстарды қандай дауыспен айттыңдар (тез және қысқа) Түсіну деңгейі: «Туісті түсті көрсет» дидактикалық ойыны. Педагог дыбыстарды айтады: п, а, к, қ, о, т, с, ә, ф, і, ш, ы, һ, ң. Балалар дауысты дыбысқа қызыл, дауыссыз дыбыстарға көк фишканы көтереді. «Кім көп сөз ойлайды» дидактикалық ойыны – <i>К</i> дыбысынан басталатын сөздер ойлап айтыңдар. <i>Кітап, кілем, кім, кілт, киіз.</i></p>	<p>Күз туралы тақпақ оқы? Сурет бойынша сөйлем құра. Көгөністер. Қандай көгөністерді білесің? Артығын тап? (Қызанақ, сәбіз, алма, пияз) <i>қима суреттерден көрсету.</i> Сурет бойынша сөйлем құра Түсіну деңгейі: Жемістер. Қандай жемістерді білесің? Артығын тап? (Алма, өрік, алмұрт, құлпынай). Жемістер туралы жұмбақтар айтыңдар? Сурет бойынша сөйлем құра. Жидектер. Қандай жидектерді білесің? Аудармасын тап? ягоды – ... (жидектер), смородина – ... (қарақат), клубника – ... (құлпынай), малина – ... (таңқурай). Сурет бойынша сөйлем құра. Ойын соңында ұпайларын санап жеңімпазды анықтайды. Қолдану деңгейі: Суреттермен жұмыс. Суретте қай жыл мезгілі бейнеленген? Күз мезгілінің суретін аяқтап сал. Күздің белгілерін ата. Сергіту сәті: Ал, балалар, тұрамыз, Айналаны шоламыз. Біз гүлдерше өсеміз, Жапырағы жайқалған. Сабақтары салалы, Желге ырғалып шайқалған.</p>	<p>Зерттеу жұмысы барысында қылқанжапырақты ағаштардың жалпақ жапырақты ағаштардан айырмашылығын атап көрсетеді (жайпақжапырақты ағаштардың жапырағы жалпақ, үлкен болып келеді. Ал қылқанжапырақтылардың жапырағы үшкір ине тәріздес болады; жалпақжапырақтылар қыста жапырағын тастайды, ал, қылқанжапырақтылардың жапырағы түспейді). Шырша мен қарағайдың жапырақтарын салыстырады. (Қарағайдың қылқандары ұзын, бір жағынан жалпақ, екінші жағынан қарағанда дөңес болып келеді. Түсі – ашық-жасыл, жұптасып орналасқан. Қарағайдың бүрлері (шишка) қысқа, үшбұрыш пішіндес болып келеді. Қабыршағында дөңес жерлері бар. Ал шыршаның қылқандары қысқа, қою жасыл түсті. Бүршіктері ұзын, жылтыр, қабыршағы жұқа болып келеді.) Қыста шырша мен қарағайдың қылқандары неге түспейді? (Қылқандар жіңішке, кішкентай, олар көп суды қажет етпейді. Сондықтан бұл ағаштардың жапырақтары қыста түспейді.) Өзекті мәселе: Неліктен күзде ағаштардың</p>
---	--	--	--	--

	<p>көгөністердің қазақша атауын қайталау, есте сақтау. Санамақпен сатушыны таңдайды. Бала дүкенге келеді. Сәлеметсіз бе! Сәлеметсіз бе! Маған қияр қарақат беріңізші. Алыңыз. Рақмет. Сау болыңыз. Ойынды күрделендіруге болады. Бала көгөністі, жемісті, жидекті сипаттайды. Сатушы оның қандай көгөніс, жеміс, жидек екенін табады. Ойын жаттығуы: «Бір сөзбен айт» Таңқурай, қарақат, құлпынай бір сөзбен қалай аталады? Жидектер. Алма, өрік, құрма бір сөзбен қалай аталады? Жемістер. Қияр, қызанақ, сәбіз, пияз бір сөзбен қалай аталады? Көгөністер. Сергіту сәті: Бұлт қабағын түйіп ап, Бүркеп алды аспанды. Тырс-тырс тырсылдап, Жаңбыр жауа бастады. Күнге қолды созамыз, Күннен жылу аламыз. Бойымызға таратып, Біз көңілді боламыз. Сөздік ойын: «Мен қай жидекті көрсеттім?». <i>Педагог себеттен жидектерді алып көрсетеді, балалар атын атайды.</i></p>	<p>салуларын қадағалайды. Жұмыстарына басшылық жасайды, аяқтаған жұмыстарын ауызша бағалайды. Музыка әуенімен «Жаңбыр тамшыларын тосамыз» деген қимылды ойын ойнатады. Үйретілген жаңа әдістермен сурет салғызып, алған білімдері мен іскерліктерін бекітеді. Мұнда дақтарды біркелкі түсіруге дағдыландыру қажет. Балаларға берілетін қағаздың төменгі бөлігінде сәбіз, қызылша т.б. көгөністер салынған немесе қиып жапсырылған. Көгөністердің шөлін қандыру үшін, нөсер жаңбыр жауғызуымыз керек деген тапсырма беріледі. Көркем сөз оқу. Көптілділік компонент бойынша жауын – дождь – gain, бұлт – туча (облака) – cloud ұғымдарын сурет салу барысында тиімді қолдануға көңіл бөлу керек. Сергіту сәті. Жауын-жауын жауады, Бәрін суға малады. Біз қарындаш аламыз, Тамшыларды саламыз.</p>	<p><i>Т</i> дыбысынан басталатын сөздерге мысал келтіріңдер. <i>Таға, тарақ, тау, тиін, темір, тұлпар, тоқ, тоқылдақ, тотықұс, торсық, теңіз, тіс.</i> Қолдану деңгейі: «Дыбысты балға» дидактикалық жаттығуы Мен сендерге дауысты дыбыстар мен қатаң дауыссыз дыбыстарды айтамын, сендер дауысты дыбысты естігенде бір рет шапалақ ұрасындар да, ал дауыссыз қатаң дыбыстарды естігенде жұдырықпен партаны ұрасындар. Мысалы: <i>сағат, автобус, тарақ, факел, ожау, қайрақ, орындық, күшік, үкі, чупа-чупс, қобыз, шар, шахмат, өшіргіш, щетка, ит, ірімшік, әтеш, ыдыс, тау, киіз, циркуль.</i> «Сөзге қатаң дауыссыз дыбысты қос» дидактикалық жаттығуы – Мен қандай да бір сөздің басын айтамын, ал сендер түсіп қалған қатаң дауыссыз дыбысты жалғап, толық сөзді айтуларың керек. Мысалы: <i>қа..., ша..., автобу..., тара..., голь..., үті..., шахма..., пла..., әте..., күші..., пыша..., қаламса..., қайра..., қамы..., қайы... т.б.</i> Саусақ жаттығуы Екі үйрек келеді,</p>		<p>жапырақтары түседі? Болжамдарын айтады: Күзде күн сәулесі азайып, күн қысқарады. Бұл ағаштарға қысқа дайындалу қажеттігі туралы белгі болып есептеледі. Егер ағаштар түспейтін болса қыста бұтақтар қалың қарды көтере алмай сынып кетуі мүмкін. Ағаштар жапырақтарын тастау арқылы қысқа дайындалады және өзін қорғайды. Сонымен қатар ағаштар жаз бойы діні мен бұтақтарына крахмал жинайды. Ол аязды күндері қантқа айналады. Ағаш қыс бойы сонымен қоректенеді. Түсіну деңгейі: Үлкейткіш әйнектің көмегімен күзгі жапырақты зерттеу. Балалар жапырақтың құрылымымен танысады, сабақ, тамыршаларын байқайды. Қимыл-қозғалыс жаттығуларын орындайды. «Қайсысының жапырағы екенін тап» атты дидактикалық ойын Балаларды ағашты жапырағына қарап тануға үйрету. Ағаштар мен бұталардан түскен жапырақтарды жинау. Жапырақтың қандай ағаштан немесе бұтадан түскенін анықтауды, түспеген жапырақтарға қарап дәлелдеуді (ұқсастығын табуды) ұсынады. Ойын аяқталған кезде</p>
--	--	---	---	--	--

			<p>Бірін-бірі көреді. Бір-біріне қарайды, Сәлемдесіп алады.</p>	<p>педагог мынадай уәде береді: (балалар қайталайды). <i>Ағаштардың бұтақтарын жұлмауға уәде береміз! Ағаштарды сугаруға уәде береміз!</i> <i>Ағаш жапырақтарын жұлмауға уәде береміз! Ағаштың қабығын сындырмауға уәде береміз!</i> <i>Ағаштардың түбін қопсытуға уәде береміз! Ағаш діңдерін әктеуге! Айғайлап құстарды үркітпеуге уәде береміз!</i> Қолдану деңгейі: «Пайдаян» ойынын ойнауға шақырады. Ойынның соңында балаларға: пайдасы көп пе әлде зияны көп пе деген тақырыпта ой түйіндеуді ұсынады. Екі командаға бөлінеді. 1-ші команда аталған нысанның пайдасын іздейді, ал, 2-ші команда – зиянды жақтарын табады. П: Түскен жапырақтар қандай пайда әкеледі, зияны қандай? 1-ші командадағы балалар: Жапырақтар аяқ астында сыбдырлап жатады, жерге түскені әдемі, одан әсем гүлдесте жасап, кептіріп қоюға болады. 2-ші команданың балалары: Жауын жауған кезде аяқкіімге жабысады. Жапырақтардың астында саңырауқұлақтарда көрінбейді. Жердегі төмпешікті байқамай сүрініп кетіп, құлап</p>
--	--	--	---	---

3 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Іс – әрекет арқылы балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру, еңбекті құрметтеуге дағдыландыру, өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу.

Аз қимылды ойын: «Джунглидағы жаңбыр»

Басты міндет: қарым-қатынас дағдыларын дамыту, құрдастарымен ортақ тіл табыса білуге үйрету.

Аз қимылды ойын: «Джунглидағы жаңбыр»

Міндеті: қарым-қатынас дағдыларын дамыту, құрдастарымен ортақ тіл табыса білуге үйрету.

Дағды: Балалардың позитивті және топта игілік қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру.

Нұсқау:

- Бір-біріңіздің соңынан шеңбер жасап тұрыңыздар. Джунглида жүрміз деп елестетіңіздер. Ауа райы өте тамаша, күн жарқырап, ыстық және қапырық болып тұр. Бір уақытта самал жел соқты, (алдыңызда тұрған адамның арқасына жұғысып жеңіл қимылдар жасаңыз).

- Жел көтеріліп желкіді (арқаны қаттырақ басамыз) .

- Қатты дауыл соқты (қимылдарыңыз күшейіп шеңбер бойында жүргізіледі)

- Ұсақ жаңбыр сіркіреді (серіктесіңіздің арқасын саусағыңызбен басасыз)

- Кенет нөсер жауын құйды (алақандарыңызбен жоғарыдан төмен қимылдар жасаңыздар).

- Бұршақ жауды (арқаны қаттырақ соғамыз).

- Тағы да нөсер жауын жауды.

- Ұсақ жаңбыр сіркіреді.

- Дауыл соқты.

- Жел соқты.

- Жел басылып келеді.

Ойынның қиындығы : тез ойнау.

4-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ(ұйымдастырылған іс-әрекет)

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Біз әртүрліміз.
ҮІӨ міндеттері: кедергілер арасымен еңбектеп өту жүрісімен жүруге, бір-бірінің артынан еңбектеп жүруге, шеңбер бойында қол ұстасып, шашырап және тоқтамай жүгіруге жаттықтыру. Биіктігі 20 см кедергілерден секіріп өту
Дағды: Жерде созылып жатқан арқан үстінде бір бүйірмен динамикалық

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Күзгі серуен.
ҮІӨ міндеттері: әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру; музыка сипатына сәйкес ойын әрекеттерін орындау: музыкалық тіркестерге сәйкес қимылдарды өзгерту; қимылдарды музыкаға ілесе

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Зейінді боламыз.
ҮІӨ міндеттері: денені дұрыс ұстай білу дағдысын қалыптастыру. Түрлі тапсырмаларды орындау арқылы жүру және жүгіру жаттығуларын қайталау. Доппен жаттығулар жасау
Дағды: зейін қойып тындай білу және жаттығуды көрсетуін

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Күзгі серуен.
ҮІӨ міндеттері: әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру; музыка сипатына сәйкес ойын әрекеттерін орындау: музыкалық тіркестерге сәйкес қимылдарды өзгерту;

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Бірінші бол!
ҮІӨ міндеттері: бір сызық бойына қойылған заттар арасында оң және сол аяқпен секіру. Сапқа тұрып, допты екі қолмен бастан асыра бір – біріне лақтыру
Дағды: Зал кеңістігін бағдарлап, сапқа және сапқа қайта тұруға жаттықтыруды жалғастыру. Биікзаттың үстінде

	<p>тепе-теңдікті сақтап жүруге үйретуді жалғастыру. Бір қатарға қойылған заттар арасымен доптарды домалатып алып жүру дағдыларын бекіту.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: жерде созылып жатқан арқан үстінде бір бүйірмен жүруді, гимнастикалық орындық үстімен етпетінен жатып еңбектеуді, бір қатарға қойылған заттар арасымен доптарды домалатып алып жүруді.</p> <p>Түсінеді: саусақтарымен допты қалай ширақ домалату және гимнастикалық орындық үстімен етпетінен жатып қалай еңбектеу керектігін.</p> <p>Қолданады: жерде созылып жатқан арқан үстінде бір бүйірмен динамикалық тепе-теңдікті сақтап жүруді, бір қатарға қойылған заттар арасымен доптарды дағдыларын.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: «Сиқырлы шумак» тренинг-ойыны. Қазір біз өзіміз туралы білеміз. Менің қолымда бір шумак жіп бар. Мен саусағымды жіппен бір рет орап, сендердің біреуіңе жіпті лақтырып, сонан соң сұрақ қоямын. Сол бала жіпті қағып алып, бір саусағын орап, келесі балаға шумакты лақтырып, сұрақ қояды.</p>	<p>орындауларын қадағалау.</p> <p>Дағды: Музыка тыңдау арқылы күз көріністерін сезіне білуге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауысын дұрыс келтіріп, ән орындайды.</p> <p>Түсінеді: музыка сипатына сәйкес қимылдарды өзгерту.</p> <p>Қолданады: музыкалық аспаптарда жеке және бүкіл топпен ойнайды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Марш» (Е. Андосов). Марш екпінімен тізені көтере адымдай басуды, бірге қимылдауды үйрету. Педагог балалармен күзгі серуен туралы әңгіме өткізеді.</p> <p>Музыка тыңдау: «Қазан» (П. Чайковский). Балаларға музыканы тыңдатып, күздің қандай құбылыстарын елестете алғанын сұрау.</p> <p>Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Ән айту: «Күзгі әуен» (А. Досмағанбет). Педагог әнді орындайды. Әннің мазмұнына көңіл бөліп, күз көріністерін елестету, шумағын жәй, сабырмен орындау.</p> <p>Үйренген «Балдырғандар әні» әнін (Г. Жотаева) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен</p>	<p>мұқиятқарап, еске сақтап алу қабілеттерін дамыту.</p> <p>Басқа балалармен бірге жаттығуды қалмай жасауға дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: қысқа секіртпемен секіруді, бастан асыра ұстап, екі қолмен бір-біріне допты лақтыруды, екі жаққа тартылған жіптің астымен қолды еденге тигізбей бір бүйірмен өтуді, «Ғажайып кемпірқосақ» жаттығуын.</p> <p>Түсінеді: екі жаққа тартылған жіптің астымен қолды еденге тигізбей бір бүйірмен қалай өту, допты бастан асыра ұстап, екі қолмен бір-біріне қалай лақтыру және допты ашылған саусақтарымен қалай қағып алу керектігін.</p> <p>Қолданады: күнделікті өмірде кеңістікті бағдарлай алу, екі жаққа тартылған жіптің астымен қолды еденге тигізбей бір бүйірмен өту машықтарын.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Саусақ гимнастикасы Халің қалай? Хал мынандай? (Саусақтарды жұмып, бас бармақты жоғары көтеру). Қалай жүзесің? Мынандай! (Қалай жүзетіндерін қимылмен көрсетеді).</p>	<p>қимылдарды музыкаға ілесіп орындауларын қадағалау.</p> <p>Дағды: Музыка тыңдау арқылы күз көріністерін сезіне білуге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауысын дұрыс келтіріп, ән орындайды.</p> <p>Түсінеді: музыка сипатына сәйкес қимылдарды өзгерту.</p> <p>Қолданады: музыкалық аспаптарда жеке және бүкіл топпен ойнайды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Марш» (Е. Андосов). Марш екпінімен тізені көтере адымдай басуды, бірге қимылдауды үйрету. Педагог балалармен күзгі серуен туралы әңгіме өткізеді.</p> <p>Музыка тыңдау: «Қазан» (П. Чайковский). Балаларға музыканы тыңдатып, күздің қандай құбылыстарын елестете алғанын сұрау.</p> <p>Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Ән айту: «Күзгі әуен» (А. Досмағанбет). Педагог әнді орындайды. Әннің мазмұнына көңіл бөліп, күз көріністерін елестету, шумағын жәй, сабырмен орындау.</p>	<p>статикалық тепе-теңдіктерін сақтай білу шеберліктерін (машықтарын) жетілдіру әрі дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: жүргізуші мен бағытты өзгертіп, баяу қарқынмен жүгіруді; қысқа секіртпемен секіруді; гимнастикалық орындық үстінде белгі бойынша көзді жұмып, бір аяқты көтеріп тұруды.</p> <p>Түсінеді: биік заттың үстінде статикалық тепе-теңдіктерін сақтай білу шеберліктерін (машықтарын) жетілдіру және шапшаңдық, ептілік, тәртіптілік, жинақылық секілді денсапаларын дамыту керектігін.</p> <p>Қолданады: қолды еркін қозғап, бағытты өзгертіп, баяу қарқынмен жүгіруді және достық, сыйластық секілді адамгершілік қасиеттерді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Жинақылыққа тәрбиелеу: Тізбекке бір-бірден тұрады. «Шашырап жүру» ойын-жаттығуы: Жүру, зал ішінде аяқтың ұшымен жүгіру, тізбекке, сапқа тұру. Екі-екіден тізбекке тұрады. Гимнастикалық орындық үстінде ЖДЖ орындау (№1). Педагогтің нұсқауын дәлорындауға тырысады. Әр жаттығудың бастапқы</p>
--	---	---	--	---	---

	<p>Енді қолдарыңды жоғары көтеріп, саусақтарыңдағы жіпті шығарыңдар.</p> <p>Түсіну деңгейі: Тізбекке бір-бірден тұрады. Доппен түзету жаттығуларын орындайды: доп ұстап жүру (доп оң қолда), аяқтың ұшымен жүру – допты бастан жоғары көтеріп жүру, өкшемен жүру – допты алдыда ұстау.</p> <p>Тізбекке екі-екіден тұру.</p> <p>Доппен жалпы дамыту жаттығуларын орындау (№2). Арақашықтықтарын сақтау. Бастапқы қалыпты сақтай білу машықтары мен допты жерге түсірмеулерін қадағалау.</p> <p>Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындату (4 рет)</p> <p>Бір қатарға қойылған заттар арасымен доптарды домалатып алып жүру.</p> <p>Саусақтарымен допты ширақ домалатады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Қимыл-қозғалыс ойыны: «Мысық пен торғайлар» (4 рет) .</p> <p>«Торғайлар» орынықта, гимнастикалық қабырғаның тепкішегінде отырады. Балалар торғайлардың қимылын ым- ишарамен көрсетіп отырады. Белгі бойынша «мысық» келіп, «торғайларды» қуады. Олар бағыттарын өзгертіп қашады. Ұсталғандар ойыннан шығады.</p> <p>«Мен осындаймын, біз осындаймыз» ойын-жаттығуы. Шеңбер бойына</p>	<p>орындауға баулу.</p> <p>Билер: «Шабандоздар биі» (үнтаспада «Жұмыр қылыш», «Билеп үйренейік» жинағынан). Би қимылдарын үйренуді жалғастыру, еске сақтауға үйрету.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойындар, хороводтар: Ән-ойын "Етек-етек" (Т. Сарыбаева).</p> <p>Музыкалық аспапта ойнау: «Еркем-ай» қазақтың халық әні (өңдеген Б. Дәлденбай). Балаларды музыкалық ұрмалы аспаптарында әуен ырғағымен еркін ойнауға үйретуді жалғастыру.</p>	<p>Қалай жүгіресің? Мынандай! (Қалай жүгіретіндерін қимылмен көрсетеді).</p> <p>Қалай алысты көресің? Былай! (Қолдарын маңдайға қойып, алысқа қарайды).</p> <p>Түсіну деңгейі: Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қасқырға қақпан» (4 рет).</p> <p>Шеңберде қол ұстасып тұрады. Бұл – аңшылардың қақпанын құруы. Белгі бойынша «аңшылар» қолдарын көтереді, «қасқырлар» әртүрлі бағытта еңбектеп жүреді. «Аңшылар»:</p> <p><i>«Кәне, кәне, халайық, Қасқыр қақпан құрайық, Кәне, қақпан берік бол, Қасқыр, қасқыр, келіп көр!»</i> деген тақпақты хормен айтып, қолдарын түсіреді. Қақпанішінде қалып қойған «қасқырлар» ойыннан шығады.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Ғажайып кемпіркосақ» Көздерін жұмып жатып, терең, бірқалыпты тыныс алады. Ғажайып кемпіркосақты көз алдарына елестетеді. «Бірінші түс – көгілдір. Көгілдір түс су сияқты. Су түскендей сергіп қаласың. Өзімізді су түскендей сезінейік. Келесі түс – сары. Сары түс күн сияқты бізді жылытады, қуаныш</p>	<p>Үйренген «Балдырғандар әні» әнін (Г. Жотаева) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен орындауға баулу.</p> <p>Билер: «Шабандоздар биі» (үнтаспада «Жұмыр қылыш», «Билеп үйренейік» жинағынан). Би қимылдарын үйренуді жалғастыру, еске сақтауға үйрету.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойындар, хороводтар: Ән-ойын "Етек-етек" (Т. Сарыбаева).</p> <p>Музыкалық аспапта ойнау: «Еркем-ай» қазақтың халық әні (өңдеген Б. Дәлденбай). Балаларды музыкалық ұрмалы аспаптарында әуен ырғағымен еркін ойнауға үйретуді жалғастыру.</p>	<p>қалыптарын сақтап орындайды.</p> <p>Түсіну деңгейі: Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындату (Зрет): Зейіндерін дамыту. Тепе-теңдік: орындық үстінде белгі бойынша көзді жұмып, бір аяқпен тұру. Статикалық тепе-теңдікті сақтап, жаттығуды алдыға еңкеймей орындайды. Көшбасшы болуға талпынғыш қасиеттерін дамыту. «Бірінші бол!» ойын-жаттығуы: жүргізушіні ауыстырып отырып, баяу жүгіру. Қолды кеуде тұсына дейін алға әкеліп, сонан соң шынтақтарын артқа жібереді. Педагогтің бұйрығы бойынша есімі аталған бала жүргізуші болып, жүгіру бағытын өзгертеді. Шапшаңдықты дамытамыз. Қысқа секіртпемен секіруге үйретуді жалғастыру, қолдарымен секіртпені шеңбер бойымен және тік айналдыра білу іскерліктерін дамыту. Жаттығуды дұрыс орындауларын қадағалау. Бастапқы қалып: секіртпені артында ұстап тұрады. Сонан кейін алдыға лақтырып, секіруді бастайды. Секіртпемен еркін секіреді. Қол мен аяқты үйлестіріп қозғауға тырысады.</p>
--	---	--	---	--	---

	тұрады. Балалардың біреуі ортағы шығып: «Мен сұлумын!» – деп айтады. Қалған балалар қимылмен «Біз сұлумыз!» – деп хормен айтады. Осыдан кейін келесі бала басқа сөздерді айтады		сыйлайды, ол үлпілдеген балапан сияқты. Егер көңілсіз болсаң, осы түске қараңдар. Көңілдерін көтереді. Жасыл түс көгөрай шалғынның түсі, жаз мезгілінің белгісі. Жасыл тұсадамның көңіл күйін көтереді. Олай болса осы түстерге көбірек қараңдар. Су сияқты салмақты, күн сияқты көңілді, жаз сияқты мейірімді болайық.		Қолдану деңгейі: Қимыл-қозғалыс ойыны: «Тығылмақ» (3 рет). Ойыншылар шеңбер бойына тұрады. Көзі байланған жүргізуші ортада тұрады. Педагогтің белгісі бойынша балаларды тауып ұстауға тырысады, ал балалар зал ішінде әртүрлі бағыттақырын қозғалып жүреді.
Серуен	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету әрі дағдыландыру.				
Балаларды үйге қайтару.					
«Сау бол, мектеп!» Ата-аналар мен әңгімелесу. Балаларды үйге қайтару.	Ата-анаға кеңес: «Балаңызды тыңдауды үйреніңіз. Шыдамды болыңыз, балаңыздың сөзін бөліп, оның ойын өзіңіз аяқтауға тырыспаңыз»	Ата-анаға кеңес: Өз құралдарын күтіп ұстау туралы керектігін жиі айтып тұру.	Ата-анаға кеңес: Балалармен өз отбасы туралы әңгімелесу. Балалардың ата-анасымен сөйлесу, жетістіктері мен тәртібі туралы айту.	Ата-анаға кеңес: - үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.	Ата –аналарға кеңес: - үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану,(өз жұмысына)сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт. Ауысымдық аяқ – киім баламен бірге болуы.

Мектепалды 0 «Ә» сыныбының тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: Ақжал негізгі орта мектебі

Сынып/Топ: Мектепалды 0 «Ә»

Балалардың жасы: 5-6 жас

Жоспардың құрылу кезеңі: 2-апта. 09.10-13.10.2023-2024 оқу жылы

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 09.10	Сейсенбі 10.10	Сәрсенбі 11.10	Бейсенбі 12.10	Жұма 13.10
13:30-14:00 Балаларды қабылдау	Балалармен қарым-қатынасы: отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу, қарым-қатынас және көтеріңкі көңіл-күй орнатуға ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату. Балаларға қолайлы жағдай жасау. Баланың бүгінгі көңіл-күйі туралы әңгіме, баланың жеке пікірін білдіруіне қосыла отырып, оны не қызықтыратыны туралы. Денсаулық мәселелері бойынша ата-аналармен әңгімелесу; консультациялар.				
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен, кеңес, әңгімелесу	Ата-аналармен денсаулық мәселелері, балаға үйде күтім жасау, білім алу, даму және жетістіктер туралы әңгімелесу, кеңес беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалар арасында достық қарым-қатынасты тәрбиелеу. Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары (роботехника құралдары, шашка). Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарау, Табиғат бұрышындағы еңбек (бөлме өсімдіктеріне күтім жасау) Заттық-кеңістіктік дамытушы ортамен жеке жұмыс				
Сөйлеуді дамыту– коммуникативтік, ойын әрекеті (үстел үсті ойындары пазлдар, домино және т.б.); Үстел үсті ойыны: «Керісінше айт» Мідеттері: логикалық ойлауды дамыту, қарама-қарсы мағынасы бойынша айта алуды үйрету. Дағды: қарама-қарсы сөз айтып, анықтай алуға дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Тәрбиеші бір сөзді айтады, ал балалар оған мағынасы бойынша қарама-қарсы сөз айтуы тиіс. Мысалы: «ақ-қара», «жер-аспан», «жарық-қараңғы» және т.б. Ықтимал күрделендіру: тез жаса.	Мүсіндеу– шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: «Жылан» Міндет: Жорғалаған жыланға сипаттама бере отырып таныстыру. Жыланның тіршілігі, қозғалуы туралы ұғым қалыптастыру. Табиғаттағы тіршілік иелеріне деген қызығушылығын оята отырып қамқор болуға тәрбиелеу. Мүсіндеу әдістерін жақсарту. Дағды: Алақанмен илеп бөліктерге бөліп, қоса білеу дағдыландыру. Ермексаздың өзіндік ерекшеліктерімен таныстыру, тегістеу, тарту, әдіс бойынша жаттықтыру ұсақ қол моторикасын	Дене шынықтыру - коммуникативтік, ойын әрекеттері, қимыл белсенділігі (іс әрекет арқылы қимылды ойын) Сәйкестендіру жаттығу ойыны: «Спортлото құрастыру» Міндет: балалардың дене тәрбиесі мен спортқа деген қызығушылығын дамыту; балаларды спорт түрлерін тануға және атауға үйрету; зейінін, есте сақтауын дамыту. Дағды: спорт түрлерін атап, сол спорт түрлеріне байланысты дене қимыл жаттығуларын жасауға дағдыларын қалыптастыру. Әдістемелік нұсқаулар: Әр ойыншы 2-3 ойын суреттер	Көркем әдебиет - коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: Ойын жаттығу: «Бірізді суреттер» ойыны Міндет: қиялды, логикалық ойлауды, сөйлеуді және шығармашылық тілді дамыту. Дағды: бір-бірімен сәйкестендіруге дағдыландыру. Ойын шарты: Ойын материалы ретінде бір сюжетпен өзара байланысқан 3-4 сурет пайданылады. Суреттер бөлшектеліп және араласып беріледі. Тәрбиеші баланың алдында суретті қойып, өзара байланысты әңгіме	Қоршаған ортамен таныстыру – еңбек, коммуникативтік әрекет Үстел үсті ойыны: «Жапырағы бойынша ағашты тап» «Мозайка» Міндет: Балаларды ағаштардың түрлерімен таныстыру. Жапырақтар арқылы ағаштарды тауып ағаш аттарын айта білуге үйрету; балалар көрген суреттерін есте сақтай отырып, әр суретті реті бойынша атайды. Ағаш түрлері туралы өз ойыңызды дәл жеткізуге үйрету. Логикалық ойлауды дамыту. Ой-өрісін, сөздік қорларын дамыту; табиғатты қорғауға, сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Ойынның нұсқаулары:	

Ойынның нұсқаулары:
Өздік жұмыс, мысалдар келтіру.

ТАЗА

ҚАТТЫ

АШЫҚ

ҚҰРҒАҚ

БОС

КӨҢІЛДІ

КІР

ЖҰМСАҚ

ЖАБЫҚ

СУ

ТОЛЫҚ

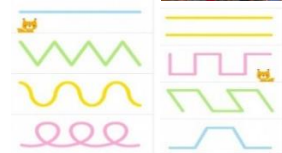

КӨҢІЛСІЗ

дамыту.
Дидактикалық ойынды өткізуге арналған әдістемелік нұсқаулар:
Ойынға балалардың барлығы қатысады. Олар бір-бірінің белдерінен ұстап жылан сияқты ирелендейді, бірде тоқтап орнында қалуы тиіс. Тәрбиешінің қадағалануымен ойналады
Ықтимал күрделендірулер: Жыланға ұқсап жүру. Өз ойларын еркін жеткізу. Жыланның қалай ысқыратынын еске түсіру.

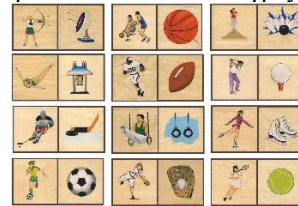
Ойынның нұсқаулары:
Дидактикалық ойындарды мүсіндеу ұйымдастырылған іс-әрекеттің тиімділігін тәжірибе көрсетіп отыр. Сабақты бекіту, сабақта меңгерген материал туралы түсінігін кеңейту, баланың шығарма шылығын дамыту.

беріледі, оларды құрастыру арқылы бір спорт түрлерін жинақтау. Жүргізуші, спорт түрін атайды және оны ойыншыларға көрсетеді. Ойын картасында осындай белгі бар суретті табады.

Ықтимал күрделендіру: тез жаса, өз ойыңша басқа сурет құрастыр.

Ойынның нұсқаулары: дене жаттығуларын не үшін жасалатынын сұрау.

құрастыруға болатынын түсіндіреді. Бала суретті ретімен құрауы тиіс.

Ықтимал күрделендіру: Суретке қарап ертегі құрауды ұсынуға болады.

Ойынның нұсқаулары: Ертегіні, әңгімені сахналап көрсету.

Балаларға ағаштар суреті бар карточкалар таратылады. Суретке қарап ағаштың жапырағына сәйкес жапырақтарды тауып толықтырады және ағаштың атын айтады.
Дағды: Жапырақтар арқылы ағаштарды тауып ағаш аттарын айта білуге дағдыландыру.

Әдістемелік нұсқаулық: Ағаштардың суреттері бар суреттерді салады және олар туралы әңгімелейді, балалардың назарын ағаштың жапырақтарына аударады, олар ұсынылған әр картада да бар. Содан кейін ол балаларға әртүрлі ағаштардың жапырақтары бейнеленген карталарды таратады және жапырақ құлаған ағашты табуды ұсынады. (Қайың, емен, шырша, тал, қаштан, балқарағай, үйеңкі, жөке, балқарағай, көктерек, қарағай, терек)

Ойынның шарты:
1. Тәрбиешінің сигналы бойынша жұмысты бастау
2. Командада тапсырмаларды бірге орындау
3. Парақтың суреті бар картаны тиісті ағашқа лотоға салыңыз.

Ойын барысында болатын қиындықтар:
1. Карточкалар бойынша балалар ұсыныстар жасайды және айтады сөйлейді.

Мысалы: Қайың-береза-

					<p>birch</p> <p>2. Балалар бір-бірден парактың суреті бар картаны алады, ағашты атайды, картаны тиісті ағашқа лотоға салады.</p>
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Сөйлеуді дамыту – коммуникативтік, ойын, танымдық әрекет				
<i>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттері мен уақыты</i>					
	09.10.23 Дүйсенбі	10.10.23 Сейсенбі	11.10.23 Сәрсенбі	12.10.23 Бейсенбі	13.10.23 Жұма
	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Дене шынықтыру	Сауат ашу негіздері Қоршаған ортамен танысу Мүсіндеу Музыка	Математика негіздері Көркем әдебиет Сауат ашу негіздері Дене шынықтыру	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Музыка	Сауат ашу негіздері Көркем әдебиет Қоршаған ортамен танысу Дене шынықтыру
1-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті уақыты: 14.00-14.25					
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Заттарды өлшемі бойынша салыстыру. (ойын, зерттеу іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: әртүрлі заттар ұзындығы (5 және одан да көп), биіктігі, ені немесе қалыңдығы арасындағы өлшемдік қатынасты дұрыс, заттарды өлшемі бойынша өсу және кему ретімен қоя білуге үйрету; сөйлеу барысында «үлкен - кішкентай», «артық</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Қатаң дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: қатаң дауыссыздарды қайталату арқылы естерінде сақтату; суреттер бойынша заттардың атын ататып, сол сөздердегі қатаң дауыссыз дыбыстан басталатын дыбыстарды ажыратып айтуға дағдыландыру; бастаған істі тиянақты аяқтай білуге тәрбиелеу.</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ұзындық. ҮІӨ міндеттері: шартты өлшеуішті ұзындықты өлшейтін құрал ретінде таныстыру; шартты өлшемнің көмегімен заттардың ұзындығын өлшеу мен салыстыруды үйрету, әртүрлі ұзындықтағы, биіктіктегі заттар арасындағы өлшемдік қатынастарды орнату;</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ұзындық. (ойын, зерттеу іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: шартты өлшеуішті ұзындықты өлшейтін құрал ретінде таныстыру; шартты өлшемнің көмегімен заттардың ұзындығын өлшеу мен салыстыруды үйрету, әртүрлі ұзындықтағы, биіктіктегі заттар арасындағы өлшемдік қатынастарды</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ұяң дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: ұяң дауыссыздарды қайталату арқылы естерінде сақтату; Дағды: Суреттер бойынша заттардың атын ататып, сол сөздердегі ұяң дауыссыз дыбыстан басталатын дыбыстарды ажыратып айтуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ұяң дауыссыз</p>

	<p>- кем», «өлшемі бірдей», түсі бірдей және әртүрлі, сөздерді қолдана білуге жаттықтыру;</p> <p>логикалық ойлау, талдау, зейін, есте сақтау, сөйлеу, саусақтардың ұсақ моторикасын дамыту.</p> <p>Дағды: есте сақтау, сөйлеу, назар аудару дағдыларын дамыту.</p> <p>Күтілетін нәтижелер:</p> <p>Меңгереді: заттарды салыстырады, заттардың өлшемін сипаттайтын сөздерді айтады: үлкен, кішкентай, орташа, негізгі түстерді атауды; сипаттамаларына сәйкес жіктеуді;</p> <p>Түсінеді: заттарды өлшемі бойынша қалай салыстыруға болатынын;</p> <p>Қолданады: заттарды көзбен көру арқылы салыстыруды, заттардың белгілерін анықтауды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын жағдаяты.</p> <p>1-ден 9-ға дейінгі сандар еденде шашыраңқы болып жатады, бірақ бір-бірінен онша алыс емес.</p> <p>Көрсетілген цифр ретімен, аяқтарын «суламай» «тастардың» үстімен жүреді (цифрды ретін шатастырмайды).</p> <p>Түсіну деңгейі: Тосын сый сәті. «Гномдар бізге қонаққа келді.</p> <p>Проблемалық сұрақ. Барлық гномдар бірдей ме?</p>	<p>Дағды: қатаң дауыссыз дыбыстарды ажырата білуге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: қатаң дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады.</p> <p>Түсінеді: қатаң дауыссыздарда мүлде үн болмайтынын түсінеді.</p> <p>Қолданады: қатаң дауыссыз дыбыстарды ажыратады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі:</p> <p>Артикуляциялық жаттығу жасау.</p> <p>«<i>Күрекше</i>» – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек.</p> <p>«<i>Ине</i>» – ауызды кең ашып, тілді алға қарай сүйірлей шығарып, 10–15 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«<i>Төбешік</i>» – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек.</p> <p>«<i>Түтікше</i>» – тілді ауыздан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен үрлегендей үрлеу.</p> <p>Қатаң дауыссыз дыбыстармен таныстыру. – Үн мен салдырдың дыбысқа қатысуына қарай тілдегі дыбыстар дауысты және дауыссыз болып келеді.</p> <p>Дауыссыз дыбыстар үш топқа бөлінеді.</p> <p>Бүгін біз солардың ішіндегі</p>	<p>логикалық ойлау, есте сақтау, сөйлеу, назар аудару қабілеттерін дамыту.</p> <p>Дағды: ұзындықты шартты өлшемнің көмегімен қалай өлшеуге болатынына назар аудару дағдыларын дамыту.</p> <p>Күтілетін нәтижелер:</p> <p>Меңгереді: «ұзын - қысқа» сөздерін айтуды, ұзындық бойынша салыстыру тәсілдерін атауды: бір-бірінің үстіне салу, бір-біріне жақындату арқылы өлшеуді; «ұзынырақ қысқарырақ», «ұзындығы бірдей», «жоғары - төмен», «биіктігі бірдей», «тар - кең», ені бірдей; жуан, жіңішке, қалыңдығы бірдей, сөздерін сөйлеу барысында қолдана білуге үйрету;</p> <p>Түсінеді: ұзындықты шартты өлшемнің көмегімен қалай өлшеуге болатынын;</p> <p>Қолданады: заттарды бір-бірінің үстіне қоюды, бір-біріне жақындату арқылы, шартты өлшемнің көмегімен өлшеуді, салыстыруды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын жағдаяты: Әлия мен Сырым ойын ойнауға шақырады.</p> <p>«Керісінше айт» дидактикалық ойыны</p>	<p>орнату;</p> <p>логикалық ойлау, есте сақтау, сөйлеу, назар аудару қабілеттерін дамыту.</p> <p>Дағды: ұзындықты шартты өлшемнің көмегімен қалай өлшеуге болатынына назар аудару дағдыларын дамыту.</p> <p>Күтілетін нәтижелер:</p> <p>Меңгереді: «ұзын - қысқа» сөздерін айтуды, ұзындық бойынша салыстыру тәсілдерін атауды: бір-бірінің үстіне салу, бір-біріне жақындату арқылы өлшеуді; «ұзынырақ қысқарырақ», «ұзындығы бірдей», «жоғары - төмен», «биіктігі бірдей», «тар - кең», ені бірдей; жуан, жіңішке, қалыңдығы бірдей, сөздерін сөйлеу барысында қолдана білуге үйрету;</p> <p>Түсінеді: ұзындықты шартты өлшемнің көмегімен қалай өлшеуге болатынын;</p> <p>Қолданады: заттарды бір-бірінің үстіне қоюды, бір-біріне жақындату арқылы, шартты өлшемнің көмегімен өлшеуді, салыстыруды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын жағдаяты: Әлия мен Сырым ойын ойнауға шақырады.</p> <p>«Керісінше айт» дидактикалық ойыны</p> <p>Бала педагогқа допты қайта</p>	<p>дыбыстардан басталатын сөздерді айтады.</p> <p>Түсінеді: ұяң дауыссыз дыбыстарды көтеруге, созуға, әуенін өзгертуге мүлде болмайтынын түсінеді.</p> <p>Қолданады: ұяң дауыссыз дыбыстарды ажыратады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: «Артығын тап» ойынын ұйымдастыру арқылы бастайды.</p> <p>Қарға, қамыс, қалам, қамшы, тамшы. (<i>тамшы</i>)</p> <p>Орындық, орман, ожау, олақ, шолақ. (<i>шолақ</i>)</p> <p>Дариға, Дархан, Орхан, Дина, Диана. (<i>Орхан</i>)</p> <p>Сандық, сағат, сақал, мақал, сағыз, соғыс. (<i>мақал</i>)</p> <p>Бөтелке, балға, бал, мал, бала, қала. (<i>мал</i>)</p> <p>Балалар сөздердің ішінен артық сөзді шатаспай, жылдам табулары керек.</p> <p>Балалар сөздің бірінші дыбысы бойынша артық сөздерді табады.</p> <p>Артикуляциялық жаттығу жасау.</p> <p>«<i>Сағат</i>» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау.</p> <p>«<i>Саңырауқұлақ</i>» – ауызды кең ашып, тілді тандайға жапсыра ұстап тұру.</p> <p>«<i>Алтыбақан</i>» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Ұяң</p>
--	--	---	---	--	--

	<p>«Олармен жақынырақ танысайық».</p> <p>Педагог балаларға «үлкен - кішкентай», «түс», «алдында - артында», «алды», «арасында», «жанында» деген сөздерді пайдалана отырып, суретте бейнеленген әр гномды сипаттауға көмектеседі. Балалар ойын жағдаятына қосылады. Гномдар бейнеленген суреттерді қарайды, олардың өлшемін, түсін, кеңістікте орналасуын анықтайды. Біз гномдарды үлкенді - кішілі және киімінің түсімен салыстырдық деп түсіндіреді.</p> <p>Енді оларды биіктігі мен қалыңдығы бойынша салыстыруды үйренейік. Кесте - гномдар орналасқан фон, 2.1 және 2.2. кесте - сурет кескіндері.</p> <p>Гномдарды өсу ретімен орналастыруды ұсынады: алдымен ең аласасы, содан кейін биігі.</p> <p>Сіз мұны қалай жасайсыз? Шалбар мен кеудешелерді қалың немесе жұқа деп айтпайды, оларды ені кең-тар деп айтады.</p> <p>Шалбарды енімен қалай орналастырамыз? Балаларды алдымен көзбен, содан кейін бір-бірінің үстіне қою арқылы таңдауға шақырады.</p> <p>Топтағы балалармен осыған ұқсас жұмыс жүргізіледі. Бірнеше балаға (5 адам)</p>	<p>қатаң дауыссыздардың жасалу жолдарымен танысамыз. Айнамызды қолымызға алып қарайық. Мен айтқан дыбыстарды қайталаңдар: <i>п, к, қ, т, с, ф, ч, ц, ш, щ, һ</i>. Бұл дыбыстарды айтқанда нелер кедергі жасады? Иа дұрыс айтасыңдар (ерін, тіс, тіл).</p> <p>Бұл дыбыстарды қандай дауыспен айттыңдар (тез және қысқа)</p> <p>Түсіну деңгейі: «Туісті түсті көрсет» дидактикалық ойыны.</p> <p>Педагог дыбыстарды айтады: <i>п, а, к, қ, о, т, с, ә, ф, і, ш, щ, һ, ц</i>. Балалар дауысты дыбысқа қызыл, дауыссыз дыбыстарға көк фишканы көтереді.</p> <p>«Кім көп сөз ойлайды» дидактикалық ойыны – <i>К</i> дыбысынан басталатын сөздер ойлап айтыңдар. <i>Кітап, кілем, кім, кілт, киіз. Т</i> дыбысынан басталатын сөздерге мысал келтіріңдер. <i>Таға, тарақ, тау, тиін, темір, тұлпар, тоқ, тоқылдақ, тотықұс, торсық, теңіз, тіс.</i></p> <p>Қолдану деңгейі: «Дыбысты балға» дидактикалық жаттығуы</p> <p>Мен сендерге дауысты дыбыстар мен қатаң дауыссыз дыбыстарды айтамын, сендер дауысты дыбысты естігенде бір рет шапалақ ұрасыңдар да, ал дауыссыз қатаң дыбыстарды естігенде жұдырықпен партаны ұрасыңдар.</p>	<p>Бала педагогқа допты қайта лақтырып, антонимін айтады. Ұзын - қысқа, биік - аласа, кең - тар, жуан - жіңішке, ауыр - жеңіл.</p> <p>Ойын жаттығуы: «Ретімен орналастыр» «Түрлі түсті Куйзенер санау таяқшалар» жиынтықтан таяқшалар таратады, оларды ұзындықтарының өсу ретімен орналастыруды ұсынады.</p> <p>Балалар тапсырманы орындайды. Балалардан таяқшаларды қалай орналасқанын сұрайды, қайсысы ұзын, қайсысы қысқа екенін білді.</p> <p>Балалар таяқшаларды бір-біріне жақындату арқылы деп түсіндіреді.</p> <p>Бір-бірінің үстіне салу тәсілі арқылы да заттын қайсысы ұзын немесе қысқа екенін өлшеуге болатындығын қосымша айтады. Көрсетеді.</p> <p>Түсіну деңгейі: Эксперименттік іс-әрекет:</p> <p>Балаларға үстелдің ұзындығын алақанымен өлшеуді ұсынады. Балалар алақанмен өлшейді. Жауаптарын салыстырады.</p> <p>Сонда қалай, үстел біреу, бірақ жауап әртүрлі? (Алақанның көлемі әртүрлі)</p> <p>Үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейміз.</p>	<p>лақтырып, антонимін айтады. Ұзын - қысқа, биік - аласа, кең - тар, жуан - жіңішке, ауыр - жеңіл.</p> <p>Ойын жаттығуы: «Ретімен орналастыр» «Түрлі түсті Куйзенер санау таяқшалар» жиынтықтан таяқшалар таратады, оларды ұзындықтарының өсу ретімен орналастыруды ұсынады.</p> <p>Балалар тапсырманы орындайды. Балалардан таяқшаларды қалай орналасқанын сұрайды, қайсысы ұзын, қайсысы қысқа екенін білді.</p> <p>Балалар таяқшаларды бір-біріне жақындату арқылы деп түсіндіреді.</p> <p>Бір-бірінің үстіне салу тәсілі арқылы да заттын қайсысы ұзын немесе қысқа екенін өлшеуге болатындығын қосымша айтады. Көрсетеді.</p> <p>Түсіну деңгейі: Эксперименттік іс-әрекет:</p> <p>Балаларға үстелдің ұзындығын алақанымен өлшеуді ұсынады. Балалар алақанмен өлшейді. Жауаптарын салыстырады.</p> <p>Сонда қалай, үстел біреу, бірақ жауап әртүрлі? (Алақанның көлемі әртүрлі)</p> <p>Үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейміз.</p> <p>Балалар үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейді. Жауаптарын</p>	<p>дауыссыз дыбыстармен таныстыру.</p> <p>Балалар біз бүгін дауыссыз дыбыстардың ішіндегі ұяң дауыссыз дыбыстармен танысамыз және жасалу жолдарын білетін боламыз. Ұяң дауыссыз дыбыстардан басталатын заттардың суреттерін тақтаға іледі:</p> <p>балға, вагон, гүл, ғарыш, доп, жүзім, зырылдауық. Атайды, сөздің бірінші дыбысын ерекше етіп айтады. Мен айтқан дыбыстарды қайталаңдар: <i>б, в, г, ғ, д, ж, з</i>.</p> <p>Дауыссыз дыбыстарды айтқанда көмейде кедергіге ұшырамаған ауа ауыз қуысына күшті қарқынмен келеді. Ауыз тар ашылғандықтан, көмей арқылы келген қарқында ауа әртүрлі артикулярлық мүшелермен соқтығысады.</p> <p>«Кім көп сөз ойлап айтады» дидактикалық ойыны – <i>Б</i> дыбысынан басталатын сөздер ойлаңдар. <i>Бақа, бақыт, бал, би, Берік, бор, балық, бас, боти, быламық, ботқа.</i></p> <p><i>Г</i> дыбысынан басталатын сөз ойлаңдар. <i>Гүл, гитара, гамаж, галстук, газ, газель, сауһар, газет.</i></p> <p>Кім көп сөз ойласа, соған бір фишкадан беріліп отырады.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Дыбыс бер» дидактикалық</p>
--	--	---	---	--	--

<p>шығып, бір-бірінің артынан тізіліп тұруды ұсынады. Қалған балалар оларды сипаттайды: үлкен-кішкентай, киімінің түсі, бір-бірінің артына орналасуы. Топ балаларының осы қасиеттерін анықтайды. Балалар тапсырманы орындап, 5 және одан да көп заттардың өлшемін анықтайды және олардың қасиеттерін үлкен, кіші, орташа, негізгі түстер сөзін қолдана отырып дауыстап айтады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Дәптермен жұмыс 1-тапсырманы орындауды ұсынады. Суретке қарап, не бейнеленгенін айтады. Барлық заттардың көлемі бірдей ме? Үлкен заттарды - көк, кішкентай заттарды - қызыл түспен қоршап сызады.</p> <p>2-тапсырманы орындайды. Заттарды қарайды, оларды белгілеріне қарай бөледі: түсі мен өлшемі. Осы екі белгіге сәйкес суреттерді жапсырады. Заттардың орналасуын сипаттайды. Педагог жеке жұмыс жүргізеді.</p>	<p>Мысалы: <i>сағат, автобус, тарақ, факел, ожау, қайрақ, орындық, күшік, үкі, чупа-чупс, қобыз, шар, шахмат, өшіргіш, щетка, ит, ірімшік, әтеш, ыдыс, тау, киіз, циркуль.</i></p> <p>«Сөзге қатаң дауыссыз дыбысты қос» дидактикалық жаттығуы – Мен қандай да бір сөздің басын айтамын, ал сендер түсіп қалған қатаң дауыссыз дыбысты жалғап, толық сөзді айтуларың керек.</p> <p>Мысалы: <i>қа..., ша..., автобу..., тара..., голь..., үті..., шахма..., пла..., әте..., күші..., пыша..., қаламса..., қайра..., қамы..., қайы... т.б.</i></p> <p>Саусақ жаттығуы Екі үйрек келеді, Бірін-бірі көреді. Бір-біріне қарайды, Сәлемдесіп алады.</p>	<p>Балалар үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Жауаптың әртүрлі болуы шынтақтың ұзындығына байланысты деп, қорытынды жасайды. Екі баланы шақырады ойын бұрышындағы кілемнің ұзындығын қадамдармен өлшеуді сұрайды. Екі бала кілемді өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Балалардың қадам өлшемдері әр түрлі, сондықтан өлшеу нәтижелері әр түрлі деген педагогпен бірге қорытынды жасайды. Проблемалық сұрақ: заттардың ұзындығын қалай анықтауға болады? Балаларға ата-аналар үйдегі заттарды қалай өлшейтінін еске түсіруін сұрайды. Пікірталасан кейін педагог бір ғана өлшеуіш-метрді ойлап тапқанын түсіндіреді. (көрсету).</p> <p>Қолдану деңгейі: Логикаға арналған ойын жаттығулары. Балалардың түсінігін тексеру және білімін түзету үшін мынадай үлгіде логикалық тапсырма ұсынуға болады: Қызыл қарындаш жасыл қарындаштан ұзынырақ, жасыл қарындаш көгілдірден ұзынырақ. Ең қысқа қарындаш қандай? Жасыл таспа көгілдірден жіңішкерек, көгілдір қызылдан жіңішкерек. Ең жалпақ таспа қайсысы? Топтық жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Педагог</p>	<p>салыстырады. Жауаптың әртүрлі болуы шынтақтың ұзындығына байланысты деп, қорытынды жасайды. Екі баланы шақырады ойын бұрышындағы кілемнің ұзындығын қадамдармен өлшеуді сұрайды. Екі бала кілемді өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Балалардың қадам өлшемдері әр түрлі, сондықтан өлшеу нәтижелері әр түрлі деген педагогпен бірге қорытынды жасайды. Проблемалық сұрақ: заттардың ұзындығын қалай анықтауға болады? Балаларға ата-аналар үйдегі заттарды қалай өлшейтінін еске түсіруін сұрайды. Пікірталасан кейін педагог бір ғана өлшеуіш-метрді ойлап тапқанын түсіндіреді. (көрсету).</p> <p>Қолдану деңгейі: Логикаға арналған ойын жаттығулары. Балалардың түсінігін тексеру және білімін түзету үшін мынадай үлгіде логикалық тапсырма ұсынуға болады: Қызыл қарындаш жасыл қарындаштан ұзынырақ, жасыл қарындаш көгілдірден ұзынырақ. Ең қысқа қарындаш қандай? Жасыл таспа көгілдірден жіңішкерек, көгілдір қызылдан жіңішкерек. Ең жалпақ таспа қайсысы? Топтық жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Педагог</p>	<p>жаттығуы. Мен сендерге сөздер айтамын, ұяң дауыстыдан басталған сөзді естісендер, қол шапалақтайсыңдар. Парта, балық, вагон, сәбіз, тарақ, доп, жалау, шырша, таға, домбыра, гүл, бәтәңке. «Сөзге ұяң дауыссыздан басталатын сөзді қос» дидактикалық жаттығуы – Мен сендерге бірінші сөзді айтамын, ал сендер мағынасы бойынша келетін, ұяң дауыссыз дыбыстан басталатын сөзді жалғап айтуларың керек. Мысалы: <i>үстел ... (биік), қоян ... (жүйрік), сағат ... (домалақ), қызыл ... (доп), ала ... (жолбарыс), ақ-қара ... (жолға), әдемі ... (гүл), ұзын ... (вагон), бақылдауық ... (бақа), білімді ... (ғалым), жайылып жүр ... (жылқы), күмбірлеген ... (домбыра), желбірейді ... (жалалу), зымыран ... (ұшты), әдемі ... (зырылдауық) т.б.</i></p> <p>Сергіту сәті: Кәне, енді тұрайық, Бір қатарды құрайық. Белімізден ұстасып, Алға бағыт бұрайық. Паровоз боп ойнайық, Вагондарды жалғайық. Сапар шегіп алысқа, Алға қарай зулайық.</p> <p>Саусақ жаттығуы: Айдын шалқар көлдерде, Балықтар өмір сүреді. Шолпылдатып құйрығын, Әрі-бері жүзеді.</p>
---	---	--	---	--

			<p>қысқа қарындаш қандай? Жасыл таспа көгілдірден жіңішкерек, көгілдір қызылдан жіңішкерек. Ең жалпақ таспа қайсысы? Топтық жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Педагог балаларға ұзындығы әртүрлі санағыш, қарындаш таратады. Өсу және кему ретімен орналастыруды сұрайды. Сергіту сәті: <i>Орман алаңында Көк шалғында Қоңыз жорғалайды, Кесіртке секіреді, Көбелектер қалықтайды, Гүлден-гүлге қонақтайды.</i></p>	<p>балаларға ұзындығы әртүрлі санағыш, қарындаш таратады. Өсу және кему ретімен орналастыруды сұрайды. Сергіту сәті: <i>Орман алаңында Көк шалғында Қоңыз жорғалайды, Кесіртке секіреді, Көбелектер қалықтайды, Гүлден-гүлге қонақтайды.</i></p>	
--	--	--	---	---	--

1 үзіліс -

Балалардың дербес іс-әрекеті

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

«Еркін қозғалу, өз әрекеттерімен қимылдауға» арналған ойын: «Патша»

Басты міндет: балаларды зейін қоюға, мейірімділікке, досына көмектесуге тәрбиелеу.

Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады).

Көру – көзбен көру.

Тыныс алу – мұрынмен дем алу.

Есту – құлақпен есту.

Ұстау – қолмен ұстау.

Қолдану: Дыбыстық жаттығу (айнамен қайталау).

Қ-қ-қ-та-за-лық-ты сүй-е-мі-із - тазалықты сүйеміз.

Ү-ү-ү-ү- сү-үл-гі- сүлгі.

Артикуляциялық тіл жаттығулары

Тілге арналған:

Суретті тіл ұстарту

Ша – ша – ша

Айшаның шанасы тама (ша)

Са – са – са

Қасқыр соқты Мұ (са)

Ол – ол – ол

Ағашта лимон м(ол)

Ра – ра – ра

Дүкеннен нан алды Са (ра)

Еркін ойын түрі: «Патша»

Міндеті: балаларды зейін қоюға, мейірімділікке, досына көмектесуге тәрбиелеу.

Дағды: зейіндерін, байқағыштықтарын, жүгіру дағдыларын дамыту.

Әдістемелік нұсқаулар:

Жүргізуші келесі сөзді айтады: «Барлық балалар, патшадан басқа бөлменің әр жеріне тұра қалады. Патша саусағын ауызына тигізіп, «Ш-ш-ш, ханзада келе жатыр!» деп, бөлмені аралай бастайды. Барлығы «қатып» қалу керек, ал патша әрқайсысын айналып шығады. Кез келген баланың қасына келіп, саусағын баланың мұрнына тигізеді. Сол бала аяқтың ұшымен патшаның артынан жүре бастайды. Келесі балаға жақындаған патша саусағын баланың мұрнына тигізеді, ол бірінші баланың соңына тұрып, аяқтың ұшымен патшаның артынан жүре бастайды. Сол тәртіппен ойын жалғаса береді. Барлық балалар патшаның артына жиналғаннан кейін, патша кез келген артындағы балаға қарап, «Ш-ш-ш» дейді, сонда

<p>Із – із – із Тамаққа қосты сәб(із) Жу – жу – жу Бідысты тазалап (жу)</p>		<p>сол бала өз орнына тыныш, аяқ ұшымен оралады. Барлығы орнына тұрғаннан кейін ойын аяқталады. Ұсыныс: ойында әртүрлі ойын іс-әрекеттер пайдалануға болады.</p>			
2-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті					
<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Күзгі жапырақтар.(тілдік қарым-қатынас,жаттау) ҮІӨ міндеттері: балалардың сөйлеу мәдениетін жетілдіру; Қ. Шаңғытбаевтың «Күзгі жапырақтар» өлеңінің мазмұнын түсіндіру арқылы күз мезгілін сипаттап айтуға үйрету. Сұрақтарға жауап бергізу арқылы балалардың сөздік қорларын дамыту; балаларды еңбексүйгіштікке, еңбек етуге тәрбиелеу. Дағды: күз мезгілінің ерекшеліктерін, сипаттайтын көркем сөздер құрай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңнің бір шумағын шумағын жаттайды; Түсінеді: күз мезгілінің ерекшеліктерін; Қолданады: ағаштардың жапырақтарын ажыратып орнына қояды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Күз мезгілі екенін қайдан білесіңдер?</p>	<p>2.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Барлық ағаштардың жапырағы түсе ме? (ойын, зерттеу іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: күзгі табиғаттағы маусымдық өзгерістерді бақылап, бір-бірінен ажырата білуге үйрету; балалардың табиғатқа қатысты қарапайым білімдерін күшейтіп, табиғатпен қатынас жасау мәдениетін қалыптастыру; баланың тұлғалық қасиеттерін дамыту. Дағды: мектеп маңында, үйдің ауласында өсіп тұрған ағаштардың атауларын айтып ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: балабақша маңында, үйдің ауласында өсіп тұрған ағаштардың атауларын атап береді. Түсінеді: күзде жапырақтардың не себептен түсетінін біледі. Қолданады: гербарий жасауға жапырақ жинауды біледі; қарапайым зерттеулер. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Экскурсия</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Мақтақыз бен мысық (қазақ халық ертегісі)кесте қуыршақ театры арқылы сомдау. ҮІӨ міндеттері: ертегі мазмұнын эмоциялық, бейнелі қабылдауға, баяндауда бейнелеуіш сөздерді қолдануға, ертегіні баяндауда сюжеттік бірізділікті сақтау арқылы қисынды мазмұндауға үйрету; ертегі мазмұнында қоршаған орта, табиғат туралы түсініктерін және ойлау орта, қабілеттерін дамыту; адал дос болуға тәрбиелеу. Дағды: Ертегіні мазмұндауда балалардың қабілеттілігін қалыптастыру. Ертегінің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ертегіні тыңдайды, кейіпкерлерді атайды; Түсінеді: ертегінің мазмұнын түсінеді, сұрақтарға жауап береді; Қолданады: сюжетті сурет бойынша ертегі мазмұнын шығармашылықпен құрастыра алады,</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Шаштараз.(Өлең) ҮІӨ міндеттері: балалардың ойлау қабілетін дамыту; балаларды тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу. Дағды: таза, ұқыпты жүре білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңді жатқа айтады, жұмбақтың шешуінің түбірлес сөздерін табады; Түсінеді: өлең мазмұнын, таза, ұқыпты жүруді; Қолданады: өлең сөздерінің ішінен түбірлес сөздерді табады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Балалар, таза, ұқыпты бала деп қандай баланы айтамыз? Енді «ұқыпты бала» дегенге мағынасы қарама-қарсы сөз айтындаршы? Сендер өздеріңді қандай балаға жатқызар едіңдер? Өздерің таза жүресіңдер ме? Түсіну деңгейі: Түбірлес сөздер деп түбірі бір сөздерді айтамыз. Мысалы: талап – талапты, талапсыз;өсір – өсіру,</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Мақтақыз бен мысық (қазақ халық ертегісі)ермексаз театры арқылы сомдау. ҮІӨ міндеттері: ертегі мазмұнын эмоциялық, бейнелі қабылдауға, баяндауда бейнелеуіш сөздерді қолдануға, ертегіні баяндауда сюжеттік бірізділікті сақтау арқылы қисынды мазмұндауға үйрету; ертегі мазмұнында қоршаған орта, табиғат туралы түсініктерін және ойлау орта, қабілеттерін дамыту; адал дос болуға тәрбиелеу. Дағды: Ертегіні мазмұндауда балалардың қабілеттілігін қалыптастыру. Ертегінің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ертегіні тыңдайды, кейіпкерлерді атайды; Түсінеді: ертегінің мазмұнын түсінеді, сұрақтарға жауап береді; Қолданады: сюжетті сурет бойынша ертегі мазмұнын шығармашылықпен құрастыра алады,</p>

<p>Күз мезгілінде неше ай бар? Қазір сендерге мен күз мезгілі туралы жұмбақ жасырамын. Жұмбақ Ағайынды бәрі, Шықса – жасыл, Түссе – сары. Иә, балалар, күз мезгілінде жапырақтар жерге түсіп, сары алтындай болып жарқырап жатады. Байқап қарасандар, жапырақтардың бәрі бірдей сары емес, қызғылт, қоңыр болып көрінеді. Тура бір даланы бояп тастаған тәрізді. Ақын Қ. Шаңғытбаев табиғат туралы көптеген өлеңдер жазған.</p> <p>Түсіну деңгейі: Күзгі жапырақтар Алтын, сары, қызыл, көк. Алуан-алуан жапырық. Күзгі бақта күлімдеп, Көз тартады атырап. Күншуаққа маужырап, Жатыр еді атырап. Ағаштардан жамырап, Ұшты кенет жапырақ. Ой, алақай, тамаша, Шашу шашты жапырақ. Бақтың іші алаша, Аунар ма еді жатып ап. Өлеңде қай мезгіл бейнеленген? Не жайлы айтылған? Ақын жапырақтарды неге теңеген? Бұл өлеңнен жапырақтардың жерде алаша сияқты жататынын, алтындай жалтырайтынын, желмен түскен жапырақтар шашуға ұқсап шашылатынын, күз мезгілінің дарқан, кең екенін</p>	<p>кезінде балаларға түсіндіреді: Күзде жапырақты ағаштардың жапырағы түседі. Ал көктемде жапырақтар қайта шығады. Жайпақ жапырақты ағаштарға тал, жөке, үйеңкі, емен, қайың, терек жатады. Қылқанжапырақтыларға майқарағай, шырша, қарағай жатады. Зерттеу жұмысы барысында қылқанжапырақты ағаштардың жалпақ жапырақты ағаштардан айырмашылығын атап көрсетеді (жайпақжапырақты ағаштардың жапырағы жалпақ, үлкен болып келеді. Ал қылқан жапырақтылардың жапырағы үшкір ине тәріздес болады; жалпақжапырақтылар қыста жапырағын тастайды, ал, қылқанжапырақтылардың жапырағы түспейді). Шырша мен қарағайдың жапырақтарын салыстырады. (Қарағайдың қылқандары ұзын, бір жағынан жалпақ, екінші жағынан қарағанда дөңес болып келеді. Түсі – ашық-жасыл, жұптасып орналасқан. Қарағайдың бүрлері (шишка) қысқа, үшбұрыш пішіндес болып келеді. Қабыршағында дөңес жерлері бар. Ал шыршаның қылқандары қысқа, қою жасыл түсті. Бүршіктері ұзын, жылтыр,</p>	<p>жұмбақтың шешімін айта алады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: «Тонын киіп туған, Жалап бетін жуған». (Мысық) – Балалар, бүгін «Мақтақыз бен мысық» ертегісімен танысамыз. Ертегі – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Ертегіні оқып, мазмұнын ашу. Түсіну деңгейі: Сұрақ-жауап: Ертегі қалай аталады? Мақтақыз не тауып алды? Мысық не істеді? Мақтақыз мысықты қалай жазалады? Мысық қатық іздеп нелерге кездеседі? Мысық құйрығын қалай қайтарып алды? Қолдану деңгейі: Ертегіні қайталап, есімізге түсірейік. Оқылған ертегі сюжеті бойынша мазмұнын шығармашылықпен әңгімелейді. 3-4 балаға айтқызып қайталату. Дәптермен жұмыс: Сурет бойынша ертегі жүйесін сақтап баянда. Мысық не істеді? Мақтақыз неге ашуланды деп ойлайсың? Мысықтың әрекетін ретімен әңгімеле. Жұбыңмен бірге кейіпкерлер диалогін ойнап</p>	<p>өсірмеу; өнер – өнерлі, өнерпаз; бақыт бақытты, бақытсыз; ар – арлы, арсыз, кітап – кітапхана, кітапша, ойын – ойыншы, ойыншық, ойна, бала – балақай, балалық, балақан, бота – ботақан, ботагөз. Балалар, енді түбірлес сөздер құрастырып көріңдер. Балалар, мен жұмбақ жасырамын, тапқан жауаптарына түбірлес сөздер құрастырып беріңдер. Жұмбақтар шешу: Ертемен күнде сен, Қолыңды сүйкесең, Кетіп кір, ласың, Тап-таза боласың. Бұл не? (Сабын) Шомылған баланы, Аймалап алады. Сүйеді қолын да, Суртеді жанын да. Бұл не? (Сүлгі) Қолдану деңгейі: Демонстрациялық материал. Балалар, мен Әнуарбек Дүйсенбиевтің «Шаштараз» өлеңін оқып беремін. Сендер суретке карап жаттап алуға және өлең ішінен түбірлері бір сөздерді тауып айтуға тырысыңдар. Шаштараз. Ұжымшарға жаңадан, Келген еді шаштараз. Өзі сондай таза адам, Өсіп кеткен шашқа араз. Кім бөлмесе көңілін,</p>	<p>жұмбақтың шешімін айта алады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: «Тонын киіп туған, Жалап бетін жуған». (Мысық) – Балалар, бүгін «Мақтақыз бен мысық» ертегісімен танысамыз. Ертегі – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Ертегіні оқып, мазмұнын ашу. Түсіну деңгейі: Сұрақ-жауап: Ертегі қалай аталады? Мақтақыз не тауып алды? Мысық не істеді? Мақтақыз мысықты қалай жазалады? Мысық қатық іздеп нелерге кездеседі? Мысық құйрығын қалай қайтарып алды? Қолдану деңгейі: Ертегіні қайталап, есімізге түсірейік. Оқылған ертегі сюжеті бойынша мазмұнын шығармашылықпен әңгімелейді. 3-4 балаға айтқызып қайталату. Дәптермен жұмыс: Сурет бойынша ертегі жүйесін сақтап баянда. Мысық не істеді? Мақтақыз неге ашуланды деп ойлайсың? Мысықтың әрекетін ретімен әңгімеле. Жұбыңмен бірге кейіпкерлер диалогін ойнап</p>
---	---	--	--	--

	<p>білдік. Күз мезгілі қандай? Күз мезгілінде айнала сары болады. Ағаш жапырақтары жерге судырап түседі. Жер бетін жапырақ жапқан. Бір жер сары, бір жер – қызғылт сары. Керемет көрініс.</p> <p>Сөздік жұмыс: <i>Алаша, жамырап</i> деген сөздердің мағынасын түсіндіреді. <i>Алаша – төсеніш, жамырап түсу – жапырақтардың көп түсуі.</i> Сендерге өлең ұнады ма ? Ендеше мен қайталап оқимын, сендер естеріңе сақтап алуға тырысындар. Балаларға өлең жолдарын бірнеше рет қайталау арқылы өлеңнің бірінші шумағын жаттатады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Қазір есікті қағайық. Не естідіндер? –Тағы тыңдаңдар (дабыл соғылады). Ненің дыбысын естідіндер? Дыбыстар бірдей болып шықты ма? Дыбыстар әртүрлі болады. Кейбір дыбыстар созылып әндетіп айтылады. Кейбіреуі кедергіге ұшырап қысылып айтылады. Мысалы, «А-а-а» деп айтайықшы. Дыбыс ешқандай кедергісіз ұзақ айтылды. Кедергісіз айтылатын дыбыстарды дауысты дыбыстар дейміз. Мысалы: «А», «Ә», –</p>	<p>қабыршағы жұқа болып келеді.) Қыста шырша мен қарағайдың қылқандары неге түспейді? (Қылқандар жіңішке, кішкентай, олар көп суды қажет етпейді. Сондықтан бұл ағаштардың жапырақтары қыста түспейді.)</p> <p>Өзекті мәселе: Неліктен күзде ағаштардың жапырақтары түседі? Болжамдарын айтады: Күзде күн сәулесі азайып, күн қысқарады. Бұл ағаштарға қысқа дайындалу қажеттігі туралы белгі болып есептеледі. Егер ағаштар түспейтін болса қыста бұтақтар қалың қарды көтере алмай сынып кетуі мүмкін. Ағаштар жапырақтарын тастау арқылы қысқа дайындалады және өзін қорғайды. Сонымен қатар ағаштар жаз бойы діңі мен бұтақтарына крахмал жинайды. Ол аязды күндері қантқа айналады. Ағаш қыс бойы сонымен қоректенеді.</p> <p>Түсіну деңгейі: Үлкейткіш әйнектің көмегімен күзгі жапырақты зерттеу. Балалар жапырақтың құрылымымен танысады, сабақ, тамыршаларын байқайды. Қимыл-қозғалыс жаттығуларын орындайды. «Қайсысының жапырағы екенін тап» атты дидактикалық ойын Балаларды ағашты жапырағына қарап тануға үйрету. Ағаштар мен</p>	<p>көрсетіндер. Сен Мақтақыздың орнында болсаң не істер едің? Сергіту сәті: Біз балдырған баламыз, Дос құшағын елге ашқан. Тілегіміз тыныштық, Ашық болсын көк аспан. Мықты болсын іргеміз, Бәріміз де біргеміз.</p>	<p>Өсті екен деп баста шаш. Салақ болса кімде-кім, Соны ұнатпас шаштараз. Ал ұқыпты баланы Өте жақсы көреді. Шашын сәндеп алады, Жұпар сеуіп береді. Сөздік жұмыс: Араз – қарсы мағынасында; Жұпар – әтір, иіс судың исі. Сергіту сәті: Қанатымды жазамын, Жоғары-төмен қағамын. Биік көкке айналып, Жұлдыздай жылдам ағамын.</p>	<p>көрсетіндер. Сен Мақтақыздың орнында болсаң не істер едің? Сергіту сәті: Біз балдырған баламыз, Дос құшағын елге ашқан. Тілегіміз тыныштық, Ашық болсын көк аспан. Мықты болсын іргеміз, Бәріміз де біргеміз.</p>
--	---	--	---	---	---

	<p>дыбыстары дауысты дыбыстар. Екі дыбысты да әндетіп айтуға болады.</p> <p>Дидактикалық ойын: «Қай ағаштың жапырағы?»</p> <p>Ойын шарты: Әр жапырақтарды өзі өсетін ағаштарына апарып ілу.</p> <p>Мақал-мәтелмен жұмыс:</p> <p>1. Дикан жерін мақтайды, Балықшы көлін мақтайды, Кәсіпкер кенін мақтайды.</p> <p>2. Жердің сәні – егін, Ердің сәні – білім.</p> <p>3. Не ексең соны орасың.</p> <p>4. Қырман басы – береке, Көп жүрген жер – мереке.</p> <p>Балалар, мақал-мәтелдерде егін жайлы, күз мезгілінің берекесі жайында айтылған. Егінбітік болса, елімізде береке, тоқшылық болады. «Күз мезгілі жомарт» деп бекер айтылмаған.</p>	<p>бұталардан түскен жапырақтарды жинау. Жапырақтың қандай ағаштан немесе бұтадан түскенін анықтауды, түспеген жапырақтарға қарап дәлелдеуді (ұқсастығын табуды) ұсынады.</p> <p>Ойын аяқталған кезде педагог мынадай уәде береді: (балалар қайталайды).</p> <p><i>Ағаштардың бұтақтарын жұлмауға уәде береміз!</i></p> <p><i>Ағаштарды сугаруға уәде береміз!</i></p> <p><i>Ағаш жапырақтарын жұлмауға уәде береміз!</i></p> <p><i>Ағаштың қабығын сыдырмауға уәде береміз!</i></p> <p><i>Ағаштардың түбін қопсытуға уәде береміз!</i></p> <p><i>Ағаш діңдерін әктеуге!</i></p> <p><i>Айғайлап құстарды үркітпеуге уәде береміз!</i></p> <p>Қолдану деңгейі: «Пайдаязия» ойынын ойнауға шақырады. Ойынның соңында балаларға: пайдасы көп пе әлде зияны көп пе деген тақырыпта ой түйіндеуді ұсынады.</p> <p>Екі командаға бөлінеді. 1-ші команда аталған нысанның пайдасын іздейді, ал, 2-ші команда – зиянды жақтарын табады.</p> <p>П: Түскен жапырақтар қандай пайда әкеледі, зияны қандай?</p> <p>1-ші командадағы балалар: Жапырақтар аяқ астында сыбдырлап жатады, жерге түскені әдемі, одан әсем</p>			
--	--	---	--	--	--

		гүлдесте жасап, кептіріп қоюға болады. 2-ші команданың балалары: Жауын жауған кезде аяқкіімге жабысады. Жапырақтардың астында саңырауқұлақтарда көрінбейді. Жердегі төмпешікті байқамай сүрініп кетіп, құлап қаласың.			
--	--	--	--	--	--

2 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекетіне дағдыландыру ойындары

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

Қимылды ,еңбек ойын: «Ойын алаңын тазалау»

Басты міндет: белгі бойынша қимыл-қозғалыс жасауға дағдыландыру, балаларды білесіп жұмыс істеуге, тазалыққа үйрету.

Тіл гимнастикасы

«Тізімізді тазалаймыз» - Бала, ерінің күлген секілді жасап, тілімен төменгі тістерінің ішкі жағынан, сосын үстіңгі тістерін тазалағандай қимылдар жасату.

«Чистим, зубки» - улыбнуться, открыть рот. Кончиком языка с внутренней стороны "почистить" поочередно нижние и верхние зубы

«Сағат» – тілді жіңішкертіп ұстап оңға, солға жайлап қозғау керек. Осылай санап отырып 15-20 рет қайталау керек.

«Часики» - улыбнуться, открыть рот, кончик языка (как часовую стрелку) переводить из одного уголка рта в другой.

Қимылды ,еңбек ойын: «Ойын алаңын тазалау»

Міндет: балаларды ойынның шартын бұзбай ойнауға, белгі бойынша қимыл-қозғалыс жасауға дағдыландыру, балаларды білесіп жұмыс істеуге, тазалыққа үйрету.

Дағды: Балаларды алғырлыққа, қырағылыққа, татулықабейім дағдыларын қалыптастыру.

Құралдар: Сыпыртқы, күрек, қап;

Әдістемелік нұсқаулар:

Ойын шарты: Қыздар ойын алаңын сыпырады, ал ұлдар қоқысты күрекпен қапқа салады. Тәрбиешінің басшылығымен қапты қоқысқа төгеді.

Жеке жұмыс Камиллаға қазақша қыс туралы тапқақты

Жаттату:

Қандай қызық күз деген,

Бәрін шебер істеген.

Бақша, бауды, тауды да

Бояған сары түспенен.

Ұсыныс: Ойынның басқа нұсқасы болуы мүмкін...

3-ші ұйымдастырылған іс-әрекеті уақыты:

Білім беру ұйымының	3.Қазақ тілі-	3.Мүсіндеу-	3. Сауат ашу негіздері-	3.Қазақ тілі-	3.Қоршаған ортамен
---------------------	---------------	-------------	-------------------------	---------------	--------------------

<p>кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Неше?Санау. ҮІӨ міндеттері: санамақтар жаттау, тура және кері санау. Қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету; қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру. Дикцияны, яғни сөзді анық, дұрыс айта білу дағдыларын дамыту. Дағды: сөйлемдердегі сөздерді байланыстырып сөйлеуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: онға дейін тура және кері санайды, санға сәйкес суретті көрсетеді. Түсінеді: сұрақтарды түсінеді. Қолданады: санамақтар айтады, сұрақтарға жауап береді. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Дидактикалық ойын: «Кім жылдам?» Жемістер, көгөністер, жидектерді үш себетке бөліп салу, атау, сипаттау. Дидактикалық ойын: «Аудармашы». Педагог сөздерді орыс тілінде айтады, балалар қазақ тіліне аударды. Фрукты – ... (жемістер). Овощи – ... (көгөністер). Ягоды – ... (жидектер). Түсіну деңгейі: Постердің көмегімен ойыншықтарды санау. Бір ит, екі мысық, үш</p>	<p>шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Көгөністер. Саңырауқұлақтар. ҮІӨ міндеттері: геометриялық фигураларды қияр, қызылша, сәбіз, т.б. көгөністер пішініне келтіру арқылы мүсіндеу; қолдың ұсақ моторикасын, ойлау қабілеттерін дамыту; адамгершілік, эстетикалық тәрбие беру. Дағды: өзінің іс-әрекетін алдын-ала жоспарлай алуға, еркін жұмыстануға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: әртүрлі тәсілдерді пайдалана отырып көгөністерді мүсіндейді; әртүрлі тәсілдерді пайдалана отырып саңырауқұлақты мүсіндейді; Түсінеді: заттық мүсіндеу дегеннің не екенін; саңырауқұлақтың әртүрлі болатынын; Қолданады: домалақтау, жалпақтау, есу тәсілдерін; саңырауқұлақтың пішінін келтіруде мүсіндеудің әртүрлі тәсілдерін. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Кім не біледі?» дидактикалық ойынын ұйымдастыру. Кім тез және көп ұпай жинаса, сол бала жеңімпаз атанады. – Қандай көгөністі білесіңдер?</p>	<p>тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ұяң дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: ұяң дауыссыздарды қайталану арқылы естерінде сақтату; Дағды: Суреттер бойынша заттардың атын ататып, сол сөздердегі ұяң дауыссыз дыбыстан басталатын дыбыстарды ажыратып айтуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ұяң дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады. Түсінеді: ұяң дауыссыз дыбыстарды көтеруге, созуға, әуенін өзгертуге мүлде болмайтынын түсінеді. Қолданады: ұяң дауыссыз дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Артығын тап» ойынын ұйымдастыру арқылы бастайды. Қарға, қамыс, қалам, камшы, тамшы. (тамшы) Орындық, орман, ожау, олақ, шолақ. (шолақ) Дариға, Дархан, Орхан, Дина, Диана. (Орхан) Сандық, сағат, сақал, мақал, сағыз, соғыс. (мақал) Бөтелке, балға, бал, мал, бала, қала. (мал) Балалар сөздердің ішінен</p>	<p>коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Апта күндері. ҮІӨ міндеттері: апта күндерінің қазақша атауын дұрыс айту, есте сақтауға үйрету; жаңа сөздердегі қазақ тілінетән дыбыстарды дұрыс айту, сөздік қорларын дамыту. артикуляциялық моторикасын жаттықтыру, сөйлеу кезіндегі тыныс алу және дикцияны дамыту. Дағды: апта күндерінің қазақша атауын дұрыс айтуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: апта күндерінің қазақша айтады. Түсінеді: қойылған сұрақты түсінеді. Қолданады: апта күндерінің ретімен қолданады, сұрақтарға жауап береді. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Дидактикалық ойын: «Көршісін тап?» Шарты: бірден онға дейін сандарды ретсіз қою, балалар сандарды дұрыс қойып тура және кері санайды. Балалар әр дұрыс жауап үшін фишкадан алады, ойын соңында фишкалар саналып, жеңімпаз анықталады. Түсіну деңгейі: Тақпақ «Апта күндері». Апта деген атайдың</p>	<p>танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Жыл құстары. (еңбек, танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: қыста жылы жаққа ұшып кететін жыл құстары мен қыстап қалатын құстардың атын атап, бір-бірінен айыра білуге үйрету; құстардың пайдасы туралы түсініктерін нығайту; табиғатқа қатысты қарапайым ғылыми түсінікті дамыту; заттарды салыстыру арқылы талдау қасиетін дамыту; табиғатқа қамқорлықпен, жанашырлықпен қарауға үйрету. Этикалық және эстетикалық сезімдерін қалыптастыру. Дағды: құстардың атауларын айтып ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: құстардың атауларын біледі. Түсінеді: қыстап қалатын құстар мен жылы жаққа ұшып кететін құстардың арасындағы айырмашылықты түсінеді; құстардың пайдасын жақсы біледі. Қолданады: құстарды бақылау әдістерін меңгерген, құрастырушылық қабілеті бар. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: «Ой қозғау» жұмбақ жасыру. Табиғатта құстардың</p>
---	---	--	---	--	---

	<p>доп, төрт аю, бес ұшақ. Дидактикалық ойын: «Кім тапқыр?». Бірден онға дейін сандарды ретімен қою, санау. 2 3 4 1 5 7 6 10 8 9 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 Ойын: «Баспалдақпен жоғары көтеру». Басбармақ пен сұқ саусақтың көмегімен жоғары турасанау, төмен кері санау (қол моторикасын дамыту). Санамақ жаттау. Бақшада жақсы аға Ойыншық береді. Бір балық, Екі шелек, Үш үйрек, Төрт түлкі, Бес бүркіт. Қолдану деңгейі: Ойын жаттығуы: асықпен орындалады. Педагог қандай бір санды айтады, балалар сонша асықты санап алады да, «неше?» сұрағына жауап береді. Сергіту сәті. Бір, екі, үш, Біз жинаймыз күш. Төрт, бес, Үлкен болып өс! Алты, жеті, Қолымыз еденге жетті. Сегіз, тоғыз, он, Орындарына қон.</p>	<p>Көгөністер қайда өседі? Көгөністің пайдасын айт, т.б. –Балалар,бізге орманнан қоян сиқырлы қап беріп жіберіпті. Кәне,ішінашып көрейікші. Балалар қап ішіндегі көгөністерді алып, оның пішінін, түрін, түсінзерттеп көреді. Балалар, мына суреттен не көріп тұрсындар? Саңырауқұлақтар бір-біріне ұқсай ма? Иә, саңырауқұлақтың бойлары, түстері әртүрлі екен. Осы саңырауқұлақтар туралы не білеміз? Қандай ертегі білесіңдер? Балалар,саңырауқұлақ туралы тақпақ, ертегі біледі екенбіз. Енді осы саңырауқұлақтарды ермексазбен мүсіндеп көрейікші. Түсіну деңгейі: Қызғылт сары түсті ермексазды алып,жұмсартып конус тәріздіпішінге келтіреміз.Жасыл түсті ермексазды жіңішкелеп есу арқылы жапырақтарын жасаймыз. –Енді,қызылшаны мүсіндейміз. Ол үшін алақанға қызыл түсті ермексазды салып жұмсартып, содан соң домалақтаймыз. Ұш жағын пымшып созу арқылы жіңішкертеміз. Жасыл түсті ермексаздан есіпжіңішке сабағын дайындап, біріктіреміз.</p>	<p>артық сөзді шатаспай, жылдам табулары керек. Балалар сөздің бірінші дыбысы бойынша артық сөздерді табады. Артикуляциялық жаттығу жасау. «Сағат» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау. «Саңырауқұлақ» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру. «Алтыбақан»– тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Түсіну деңгейі: Ұяң дауыссыз дыбыстармен таныстыру. Балалар біз бүгін дауыссыз дыбыстардың ішіндегі ұяң дауыссыз дыбыстармен танысамыз және жасалу жолдарын білетін боламыз. Ұяң дауыссыз дыбыстардан басталатын заттардың суреттерін тақтаға іледі: балға, вагон, гүл, ғарыш, доп, жүзім, зырылдауық. Атайды, сөздің бірінші дыбысын ерекше етіп айтады. Мен айтқан дыбыстарды қайталаңдар: б, в, г, ғ, д, ж, з. Дауыссыз дыбыстарды айтқанда көмейде кедергіге ұшырамаған ауа ауыз қуысына күшті қарқынмен келеді. Ауыз</p>	<p>Жеті бірдей ұлы бар. Біріншісі – дүйсенбі, Екіншісі – сейсенбі, Үшіншісі – сәрсенбі, Төртіншісі – бейсенбі, Бесіншісі – жұма, Алтыншысы – сенбі, Жетіншісі – жексенбі. Педагог апта күндерін қайталауды ұсынады. Аптада неше күн? Бүгін аптаның қай күні? Аптаның бірінші күні? Екінші күні? т.б. Қолдану деңгейі: Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады). Ү-ү-ү-ү- дүүй-сенбі Ә-ә-ә- сээр-сенбі Ұ-ұ-ұ- жұұ-ма Сөйлемдерді тыңда. Балалар әр апта күнінде не істеді? Суреттен көрсет. Балалар дүйсенбіде доп ойнады. Сейсенбі күні серуенге шықты. Сәрсенбіде сурет салды. Бейсенбіде би билеп, ән салды. Жұмада жидек терді. Сенбіде кино көрді. Жексенбіде үйлерінде демалды. Балалар осылай бір аптаны өткізді. Педагог сөйлемдерді оқиды, мазмұнын түсіндіреді. Апта күндерін бірнеше рет қайталағып айтызады: <i>дүйсенбі, сейсенбі, сәрсенбі, бейсенбі, жұма, сенбі, жексенбі.</i> Сергіту сәті:</p>	<p>көптеген түрлері бар. Біз қайда қыдырсақ та – қалалық саябақта болсын, теңіз жағалауында болсын, ауылда немесе орманда болсын, құстарды кездестіреміз. Және олардың барлығы дерлік ұша алады. Құстар – қанаты мен қауырсыны бар жануарлар. Қауырсыны олардың денесіндегі жылуды сақтауға көмектеседі және құстарға қайталанбайтын, ешкімдікіне ұқсамайтын әр беріп тұрады. Құстар өз-өзін күтеді. Қауырсындарын жиі-жиі тазартып, оған май жағып тұрады. Сонымен қатар олар ескі қауырсындарды жұлып тастайды. Көп ұзамай орнына жаңасы шығады. Құстар ұяда тіршілік етеді. Әдетте олар ұясын жапырақтардан, шөптен, ағаш бұтақтарынан салады. Бірақ тас үйінділерінің арасында, тауың басында өмір сүретін құстар да бар. Құстың анасы жұмыртқа салады, содан соң оны денесімен жылытып, балапандар жарып шыққанша басып отырады. Күрделі сұрақ: құстар неліктен жылы жаққа күзде ұшып кетеді? Ал күзде құстар топталып, жылы жаққа қыстауға дайындалады. Жәндіктермен қоректенетін құстармен таныстырады. Олар: қараторғай, қарлығаш, көкек, сарыторғай, бұлбұл, қаратамақ торғай. Балалар: «Күн суытқан соң құстарға жейтін азық</p>
--	--	---	---	--	---

		<p>Қолдану деңгейі: Саңырауқұлақты мүсіндеу жолдарын көрсету, түсіндіру: Алдымен бір кесек ермексазды алақанның арасына салып жұмсартамыз. Созу тәсілі арқылы саңырауқұлақтың аяғын жасап, сопақша пішінге келтіреміз. Қызыл түсті ермексазды домалақтап алып, тақтайша үстіне қойып, алақанмен басып жалпақтаймыз. Ақ түсті ермексаздан бірнеше кіші домалақ пішіндер жасаймыз. Саңырауқұлақтың қалпағын аяғына орналастырамыз. Ақ түсті ермексаздармен саңырауқұлақтың қалпағын безендіреміз. Енді қиярды мүсіндеуге кірісейік. Ол үшін жасыл түсті ермексазды алып жұмсартып, есу арқылы сопақша пішінге келтіреміз. Шымшу арқылы бүршіктерін жасаймыз. Тағы бір кішкене бөлігін алып есіп, қиярдың сабағын орналастырамыз. Сергіту сәті: Көгөністер бейнеленген суреттерді балаларға үлестіріп береді. Әуен ырғағымен балалар билейді, айналады, музыка тоқтағанда олар бірігіп, «салат» болады.</p>	<p>тар ашылғандықтан, көмей арқылы келген қарқында ауа әртүрлі артикулярлық мүшелермен соқтығысады. «Кім көп сөз ойлап айтады» дидактикалық ойыны – Б дыбысынан басталатын сөздер ойлаңдар. <i>Бақа, бақыт, бал, би, Берік, бор, балық, бас, боти, быламық, ботқа.</i> Г дыбысынан басталатын сөз ойлаңдар. <i>Гүл, гитара, гамаж, галстук, газ, газель, гауһар, газет.</i> Кім көп сөз ойласа, соған бір фишкадан беріліп отырады. Қолдану деңгейі: «Дыбыс бер» дидактикалық жаттығуы. Мен сендерге сөздер айтамын, ұяң дауыстыдан басталған сөзді естісеңдер, қол шапалақтайсыңдар. Парта, балық, вагон, сәбіз, тарақ, доп, жалау, шырша, таға, домбыра, гүл, бәткенке. «Сөзге ұяң дауыссыздан басталатын сөзді қос» дидактикалық жаттығуы – Мен сендерге бірінші сөзді айтамын, ал сендер мағынасы бойынша келетін, ұяң дауыссыз дыбыстан басталатын сөзді жалғап айтуларың керек. Мысалы: <i>үстел ... (биік), қоян ... (жүйрік),</i></p>	<p>Таңертең тұрамын, Қолымды жуамын. Тісімді тазалап, Бетімді жуамын. Шашымды тараймын, Киімімді киемін, Бақшама барамын.</p>	<p>қалмайды» деген тұжырым жасайды. Себебі, күзде көптеген жәндіктер жоғалып кетеді: біреулері тіршілігін тоқтатса, енді біреулері ұясына жасырынып қалады. Яғни жәндіктермен қоректенетін құстардың жейтін тамағы болмай қалады. Жәндіктермен қоректенетін құстарды қалай ажыратуға болатынын талқылайды. Оларды тік, ұзын немесе ұшты болып келетін тұмсығына қарай тануға болады. Бұл жәндіктерді ұстауға өте қолайлы. Балаларға мынадай мәлімет береді: Сіз көк аспанда қалықтап ұшқан құсты, құстардың топталып ұшып бара жатқанын көрдің бе? Біз олардың жылы жаққа ұшып бара жатқанын көп көре бермейміз. Себебі олар қауіпсіздеу болғандықтан негізінен түнде ұшады екен. Ал сендер қыстау үшін жылы жаққа кететін құстардың белгілі бір тәртіпті сақтап ұшатынын блесің бе? Және құстардың ұшу тәртібі де бөлек, бір-біріне ұқсамайды. Суреттерді ұшып кету тәртібі бойынша қарастырады: тырналар, үйректер, аққулар сыналап ұшады, көкқұтан, тырна, тырнақұтан – қанаттарын бір-біріне қарай жазып, сап түзеп ұшады, үйректер, шалшықшы құстар тік сызық түзеп немесе доға құрап ұшады. Қараторғайлар, барылдақ торғайлар мен өзге де ұсақ құстар ешқандай тәртіп сақтамай, қалай болса</p>
--	--	--	---	---	--

			<p><i>сағат ... (домалақ), қызыл ... (доп), ала ... (жолбарыс), ақ-қара ... (жолақ), әдемі ... (гүл), ұзын ... (вагон), бақылдауық ... (бақа), білімді ... (ғалым), жайылып жүр ... (жылқы), күмбірлеген ... (домбыра), желбірейді ... (жалау), зымыран ... (ұшты), әдемі ... (зырылдауық) т.б.</i></p> <p>Сергіту сәті: Кәне, енді тұрайық, Бір қатарды құрайық. Белімізден ұстасып, Алға бағыт бұрайық. Паровоз боп ойнайық, Вагондарды жалғайық. Сапар шегіп алысқа, Алға қарай зулайық.</p> <p>Саусақ жаттығуы: Айдын шалқар көлдерде, Балықтар өмір сүреді. Шолпылдатып құйрығын, Әрі-бері жүзеді.</p>		<p>солай ұша береді. Ал бүркіт, қаршыға сынды ірі құстар жалғыз ұшқанды жақсы көреді.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Түңғиық гүлі» техникасының көмегімен «Қыстап қалатын құстар» тақырыбымен танысуға шақырады. Балалар еркін талқылау барысында біздің өлкемізде қыстап қалатын 8 құсты тандап алады.</p> <p>Тәжірибеалдық жұмыс: Балалар қауырсынмен жасалатын тәжірибе жұмысына қатысады. Қауырсынға қылқаламның көмегімен май (өсімдікмайы) жағады, содан соң оған тамшуырмен май тамызады. Су қауырсынға сіңбей, жерге тамып түседі. Осылайша, құстар өздерін су мен жаңбырдан қорғайды. «Бәрі де қаз қалпында» деген мақал, міне, осыдан қалған болса керек.</p> <p>Қолдану деңгейі: Тәжірибелік жұмыс: Ұя – құстардың үйі. Өртүрлі құстардың ұялары да бір-біріне ұқсамайды. Ал, сендер торғайлар, қарғалар, көгершіндермен сауыскандардың ұясының қандай болатынын білесіңдер ме? Ондай ұяны көрдіңдер ме? (Үйдің кіре берісінің немесе балконның үстіңгі жағына салады). Мысалы, торғайдың ұясы шағын ғана болады. Балаларға құстарға арнап ұя жасауға шақырады. Сынған бұтақтардан, сабан мен жүннен, қауырсыннан, мақта</p>
--	--	--	---	--	---

					<p>түйіршіктерінен ұя жасау туралы ұсынысын қабыл алады. «Мүлдем ұя салмайтын құстар бола ма?» деген сұрақты талқылап, жауап іздейді. Әлбетте, болады. Ол – көкек! Көкек өз жұмыртқасын басқа құстардың ұясына тастайды.</p> <p>«Үйшік» ойыны: өз қолындағы заттың педагогтің қолындағыдан айырмасын немесе ұқсастығын табуды ұсынады.</p> <p>Б: Түк-түк. Үйшікте қай жануар тұрады?</p> <p>П: Бұл – мен, әтеш. Өзіңше?</p> <p>Б: Мен қарғамын. Кіргізші мені үйіңе.</p> <p>П: Кіргізейін. Бірақ сен ол үшін біз бір-бірімізге ұқсаймыз деуің керек.</p> <p>Б: Біз құстармыз ғой. Сен де сайрай аласың, мен де... сенің де қанатың бар, менің де қанатым бар. Мен астықпен қоректенемін, сен де...</p> <p>П: Ал енді біздің айырмашылықтарымызды айтып бер.</p> <p>Б: Сен әтешсің, үй құсысың. Ал мен дала құсымын. Бір-бірімізге түсіміз де ұқсамайды. Мен жақсы ұшамын, ал сен ұша алмайсың...</p> <p>«Үшіншісі артық» дидактикалық ойын: Міндеттері: балалардың құстардың алуан түрлілігі туралы білімдерін бекіту. Құстардың аттарын араластырып, шатастырып айтады. Қатені байқаған бала қол шапалақтауы тиіс (торғай, қарға, шыбын,</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>суықторғай және т.б.). Өзекті мәселе: Құстар бізге қандай пайда әкеледі? Талқылайды. «Зиянкес жәндіктер мен кеміргіштерді жояды» деген қорытынды жасайды. Сонымен қатар өсімдіктердің тұқымдарын таратып, олардың көбеюіне көмектеседі. Қимыл-қозғалыс жаттығулары,сергіту сәті: Шымшық ұшып-қонады, <i>(Бір орында тұрып қос аяқтап секіреміз).</i> Бір орнында отыра алмас, <i>(бір орында тұрып сол аяқпен секіреміз).</i> Бір-екі, бір-екі, <i>(Бір орында тұрып оң аяқпен секіреміз).</i> Зуылдады тоқтамай. <i>(Бір орында тұрып айналамыз).</i> Міне, бір минутқа отырды, <i>(Отырамыз.)</i> Тұмсығымен кеудесін қасыды, <i>(Орнымыздан тұрып, басымызды оңға-солға иеміз).</i> Ұшты, қонды, <i>(Бір орында тұрып сол аяқпен секіреміз).</i> Шыр-шыр, <i>(Бір орында тұрып оң аяқпен секіреміз).</i> Шыр-шыр! <i>(Бір орында тұрып қос аяқтап секіреміз).</i></p>
--	--	--	--	--	---

3 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Іс – әрекет арқылы балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру,еңбекті құрметтеуге дағдыландыру,өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу.

Секіруге арналған ойын: **«Сызықтан секіру»**

Басты міндет: Қос аяқтап секіру тәсілдерін үйрету.

Секіруге арналған ойын: «Сызықтан секіру»

Міндеті: қос аяқтап секіру тәсілдерін үйрету, қарым-қатынас дағдыларын дамыту, құрдастарымен ортақ тіл табыса білуге үйрету.

Дағды: Балалардың позитивті және топта игілік қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру.

Мазмұны: Ойын алаңының бір шетінен түзу сызық сызылады. Сыныптағы оқушылар санау арқылы төрт командаға бөлініп, олардың біріншілері сол сызықтың үстінде тұрады. Осы сызықтан 4-5 қашықтықта бір-бірінен ара қашықтығы 40-50 см болатындай өзара параллель 8-10 сызық жүргізіледі.

Мұғалімнің белгісі бойынша әр команданың бірінші тұрған ойыншысы бірінші сызыққа дейін жүгіріп келіп, аяқтарын біріктіріп ұстап, параллель сызықтардан қос аяқтап секіріп өтеді де, қайтып келіп, тізбектің артына барып тұрады.

Мұғалім секіріп өткен балалардың секіру әдістерін бағалап, басқа ойыншыларды көмекке шақырады. Бұдан соң келесі қатардағы төрт ойыншы секіріп өтеді.

Ойын осылай барлық ойыншылар секіріп өткенше жалғаса береді. Ойынның соңында әр қатардағы қос аяқтап жақсы секіретін балалардың аты аталады.

Ойынды бірнеше рет қайталап ойнатуға болады.

Ойынның ережесі

1. Ойыншылардың тез секіргені емес, дұрыс секіргені бағаланады.

2. Секіру кезінде балалар арасындағы ара қашықтықтар сақталуы керек.

3. Оқулықта көрсетілген секіру техникасы орындалуға тиіс.

Әдістемелік нұсқаулар.

Ойынды 1-2 рет өткізгеннен кейін, сыныптағы қос аяқтап секіру техникасын жақсы меңгерген екі-үш баланың секіргенін басқа ойыншыларға көрсетіп, басқа ойыншылардан солар сияқты секіруді талап ету керек.

Ойынның педагогикалық маңызы.

Секіру жаттығулары бала аяқтарының бұлшық еттерінің, қарын, арқа, бұлшық еттерінің жетілуіне ықпалын тигізеді. Қимыл-қозғалыс әдістерін көбейтіп, қимыл сапаларының үйлесімі артады. Бала өз күшіне сенуге үйренеді.

Ойынның қиындығы : тез ойнау.

4-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӘ(ұйымдастырылған іс-әрекет)

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӘ тақырыбы: Командалық эстафеталар(таза ауада)
ҮІӘ міндеттері: гимнастикалық орындық үстінде тепе-теңдікті сақтап жүруге үйрету. Допты жоғары лақтырып, екі қолмен қағып алуға жаттықтыру. Доппен жасалатын тепе – теңдік сақтау және секіру

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӘ тақырыбы: Күз – жомарт.Күзгі жаңбыр.
ҮІӘ міндеттері: күйші Тәттімбет шығармашылығымен таныстыру; музыкалық шығармаға өзінің қатынасын білдіру, оның мазмұны мен сипаты туралы пікірін айтуға үйрету; әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӘ тақырыбы: Ерекше сабақтар.
ҮІӘ міндеттері: гимнастикалық орындық үстінде қолды иық пен белге, желке мен басына қойып, жан-жаққа созып, тепе-теңдік сақтап жүруді; кеглиердің арасымен допты басымен итере алға еңбектеуді

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӘ тақырыбы: Күз – жомарт.Күзгі жаңбыр.
ҮІӘ міндеттері: күйші Тәттімбет шығармашылығымен таныстыру; музыкалық шығармаға өзінің қатынасын білдіру, оның мазмұны мен сипаты туралы пікірін айтуға

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӘ тақырыбы: Акробат болғым келеді.
ҮІӘ міндеттері: заттар арасымен аттап өту жаттығуларын қайталау. Гимнастикалық орындықтың астымен өтуді үйрету.
Дағды: Шапшаңдық, ептілік, тәртіптілік, жинақылық секілді дене

	<p>жаттығулары. Дағды: тізбекпен жүруді, жүгіру дағдыларын, командамен жұмыс істеу дағдыларын, секіру кезінде дұрыс итерілуді, кеңістікті бағдарлау дағдыларын қалыптастыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: алыстан көре алмаудың алдын алу. Тізбекпен бірінің іші мен бірінің арқасыныңарасына допты қыстырып жүру. Түсінеді: эстафеталарда қауіпсіздік ережелерін сақтау керектігі, командалармен қимыл кезінде тепе-теңдік сақтай білудің маңызы мен жауапкершілігі, өз әрекеттерін басқа ойыншылардың әрекеттерімен үйлестіру, жолақтан-жолаққа секіре білу. Қолданады: тізбекпен жүруді, жүгіру дағдыларын, командамен жұмыс істеу дағдыларын, секіру кезінде дұрыс итерілуді, кеңістікті бағдарлау дағдыларын. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Алыстан көре алмаудың алдын алу жаттығуларын орындау. «Көз – саяхатшы»: Бастапқы қалып – еркін тұру. Атаған заттарын бастарын қозғалтпай, тек көзбен табу. «Оңға көз тастау, солға көз тастау»: Оң қолмен иектен ұстап,</p>	<p>орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру, әннің кіріспесін, басын, қайырмасын ажыратуға дамыту. Дағды: Әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру, әннің кіріспесін, басын, қайырмасын ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: күйді тыңдайды, ажыратады, әндерді орындайды, музыкалық тіркестерге сәйкес қозғалыстарды өзгертеді. Түсінеді: күй жанрының ерекшеліктерін. Қолданады: музыкаға сәйкес қимылдар және би қимылдарының элементтерін орындайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Жеңіл би» (Т. Ломова). Балалар шеңбер бойында аяқтың ұшымен жүгіреді де, тоқтайды. Орындарында тұрып серіппе жасап, шеңбердің ортасына жиналып, қолдарын шапалақтайды да, артқа шегінгенде аяқты топылдатып қимылдар жасайды. Түсіну деңгейі: <i>Музыка тыңдау:</i> «Саржайлау» (Тәттімбет). Күй өнері туралы түсінік беру. Күй – халық музыкасы. Балаларға жұмбақ жасырып,</p>	<p>үйрету. Дағды: Допты жоғары лақтырып, қолды шапалақтап, допты қағып алу шеберліктерін (машықтарын) қалыптастыруға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: белгіленген жерден шұңқырға секіруді; бағытты өзгертіп, баяу қарқынмен жүгіруді; допты жоғары лақтырып, қолды шапалақтап, допты қағып алуды. Түсінеді: допты жоғары лақтырып, қолды шапалақтап, допты қалай қағып алу керектігін және жаттығуларды педагогтің нұсқауы бойынша орындау қажеттігін. Қолданады: зал кеңістігін бағдарлап, сапқа қайта тұру. Допты жоғары лақтырып, қолды шапалақтап, допты қағып алу, биік заттың үстінде статикалық тепе-теңдіктерін сақтай білу шеберліктерін. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: «Денсаулық сабағы». Орындықтарды өз еріктерімен таңдайды. ЖДЖ-ны гимнастикалық орындық үстінде орындайды, сонымен қатар тепе-теңдікке арналған жаттығуларды да орындайды. Бес-бестен звеноларға бөлініп,</p>	<p>үйрету; әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру, әннің кіріспесін, басын, қайырмасын ажыратуға дамыту. Дағды: Әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру, әннің кіріспесін, басын, қайырмасын ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: күйді тыңдайды, ажыратады, әндерді орындайды, музыкалық тіркестерге сәйкес қозғалыстарды өзгертеді. Түсінеді: күй жанрының ерекшеліктерін. Қолданады: музыкаға сәйкес қимылдар және би қимылдарының элементтерін орындайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Жеңіл би» (Т. Ломова). Балалар шеңбер бойында аяқтың ұшымен жүгіреді де, тоқтайды. Орындарында тұрып серіппе жасап, шеңбердің ортасына жиналып, қолдарын шапалақтайды да, артқа шегінгенде аяқты топылдатып қимылдар жасайды. Түсіну деңгейі: <i>Музыка</i></p>	<p>сапаларын дамыту. Салауаттыөмір сүруге баулу. Өздерінің денсаулықтарына қамқорлықпен қарауға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: жүрудің әртүрлі түрлерін; еденнен 50 см биіктікке көтеріп, көлбеу қойылғансаты тепкішектерімен еңбектеп жүруді; белгіленген жерден шұңқырға секіруді; гимнастикалық орындық үстінде басқа құм салынған қапшық (салмағы – 400 г) қойып жүруді; «Теңіз жағасында» релаксациясын. Түсінеді: әртүрлі жүру түрлерімен қалай жүру керектігін (аяқты айқастырып жүру, отырып және жартылай отырып жүру, артпен жүру – 4 метр), ырғақпен қозғалу шеберліктерін (машықтарын) дамыту керектігін. Қолданады: топтық әдіс және толассыз әдіс түрлерін, еңбектеу және шұңқырға секіруәдістерін, сондай-ақ ойын барысында қарлығаштың ұшуын салған имитацияларын. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Тізбекте бір-бірден жүру, кәдімгі жүріс және аяқты айқастырып жүру. Жартылай отырып, толық отырып жүру. Теріс қарап жүру: қолды</p>
--	--	---	---	---	---

<p>басын «бекіту».</p> <p>Ойыншықты сол көзін жапқанда, оң көзімен көре алмайтындай болуы керек. Сол ойыншыққа 7 секунд қарайды, сосын ендігі 7 секундта алдыға қарап тұрады. Жаттығуды 3 рет қайталайды.</p> <p>Сосын ойыншықты оң қолына алып, керісінше қайталайды.</p> <p>«Айдаһар» (3рет).</p> <p>Балалар бір тізбекке тұра қалады. Бұл – «айдаһар».</p> <p>Балалар арқасымен, кеудесімен допты қысып тұрады.</p> <p>Белгі бойынша «айдаһарлар» мәреге қарай бет алады.</p> <p>Түсіну деңгейі: Жолақтарға аттап секіру» (3 рет).</p> <p>Ені 50 см жолақтардың үстінде секіріп басып жүру. Жерден екі аяқпен бірдей екпіндептерілу керектігіне назар аудару.</p> <p>Белгі бойынша ойыншылар бір-бірден жолақтан-жолаққа секіре бастайды.</p> <p>«Жүрдек пойыз» (6 рет).</p> <p>Ойыншылар санын біртіндеп арттыра отырып жүгіру.</p> <p>Әр команданың алдында 6 метр жерде конустар орналастырылған. Бірінші ойыншы жүгіріпбарып, конусты айналып өтіп, орнына қайтып келеді. Оған екінші ойыншы жармасады. Енді олар конусқа дейін бірге жүгіріп кетеді. Конусты айналып өтіп</p>	<p>тапқырлықтарын сынайды. Ұзын мойын, екі ішек. Қатар-қатар тепкішек. Басып қалсаң бір-бірлеп, Күй шығады күмбірлеп. (<i>Домбыра</i>)</p> <p>Күйді домбыра аспабында орындайды. Күй тыңдауды ұсынады.</p> <p>Музыка тыңдай отырып балалардың көз алдына не елестете алғанын сұрақ-жауап арқылы талдау жасау. Күзгі жайлауды бейнелейтін суреттерін көрсету.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ән айту: «Күзгі әуен» (А. Досмағанбет).</p> <p>Өткен оқу қызметінде үйренген әнді әрі қарай жалғастыру.</p> <p>Күз көріністерін елестете отырып әнді баяу, сазды етіп орындау.</p> <p>Таныс «Балдырғандар әнін» (Г. Жогаева) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен орындауға баулу.</p> <p>Билер: «Шабандоздар биі» (ұнтаспада «Жұмыр қылыш» «Билеп үйренейік» жинағынан).</p> <p>Би элементтерін еске сақтауға, мәнерлеп орындауға дағдыландыру.</p> <p>Ойындар, хороводтар: «Қандай ырғақ» (К. Куатбаев).</p> <p>Педагог ойын шартын түсіндіреді. Балалар шеңбер бойымен жүріп, ән мәтініне сай қимылдар жасайды. Ойынға белсене қатысуға, әуен ырғақтырын</p>	<p>орындық жанынакеліп тұрады. Кешенді орындау барысында бастапқы қалыпты дұрыс ұстап, педагогтің нұсқауларын дұрыс орындайды.</p> <p>Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындату: Тепе-теңдік: гимнастикалық орындық үстінде бір аяқпен тұру; педагогтің белгісі бойынша көздерін жұму.</p> <p>Статикалық тепе-теңдіктерін сақтап, денелерін алға еңкейтпеуге тырысады.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Геометрия сабағы»</p> <p>Белгіленген жерден шұңқырға секіруге үйрету (таспадан жасалған геометриялық фигуралар). Табандарын белсенді түрде июге үйрету, көзімен мөлшерлей білу қабілеттерін дамыту және жерге түскенде тепе-теңдіктерін сақтай білуге үйрету. Таспадан жерге геометриялық фигураларды қалай жасау керектігін көрсету. Фигураның дәл ортасына секіріп түсуге тырысады.</p> <p>«Бағдарлау сабағы» (2 минут)</p> <p>Екпіндерін өзгертпей, бірақ бағыттарын өзгертіп жүгірту. Қол мен аяқты үйлесімді қозғауларына назар аударту: қолдарын алдыға, жоғары кеуде тұсына дейін көтереді,</p>	<p>тыңдау: «Саржайлау» (Тәттімбет). Күй өнері туралы түсінік беру.</p> <p>Күй – халық музыкасы.</p> <p>Балаларға жұмбақ жасырып, тапқырлықтарын сынайды.</p> <p>Ұзын мойын, екі ішек. Қатар-қатар тепкішек. Басып қалсаң бір-бірлеп, Күй шығады күмбірлеп. (<i>Домбыра</i>)</p> <p>Күйді домбыра аспабында орындайды. Күй тыңдауды ұсынады.</p> <p>Музыка тыңдай отырып балалардың көз алдына не елестете алғанын сұрақ-жауап арқылы талдау жасау. Күзгі жайлауды бейнелейтін суреттерін көрсету.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ән айту: «Күзгі әуен» (А. Досмағанбет).</p> <p>Өткен оқу қызметінде үйренген әнді әрі қарай жалғастыру.</p> <p>Күз көріністерін елестете отырып әнді баяу, сазды етіп орындау.</p> <p>Таныс «Балдырғандар әнін» (Г. Жогаева) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен орындауға баулу.</p> <p>Билер: «Шабандоздар биі» (ұнтаспада «Жұмыр қылыш» «Билеп үйренейік» жинағынан).</p> <p>Би элементтерін еске сақтауға, мәнерлеп орындауға дағдыландыру.</p> <p>Ойындар, хороводтар: «Қандай ырғақ» (К.</p>	<p>сәйкес амплитудада ұстап, 4 метр жерге дейін жүру.</p> <p>Төрт тізбеке тұру.</p> <p>Таспамен орындалатын жалпы дамыту жаттығулары (№1)</p> <p>Сұлу дене бітімі де денсаулыққа байланысты екенін түсіндіру.</p> <p>Кешенді орындау барысында бастапқы қалыпты дұрыс ұстап, педагогтің нұсқауларын дұрыс орындайды.</p> <p>Арқаларын бүкпей, төмен иіледі, алдыға тура қарайды.</p> <p>Түсіну деңгейі: Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындату (1-2 – топтық әдіс, 3 – толассыз әдіс):</p> <p>Белгіленген жерге орындық үстінен секіреді (таспадан аса): табандарын белсенді қозғап, жерге түскенде тепе-теңдіктерін қалай сақтау керектігін түсіндіру.</p> <p>Топтарға бөлініп, негізгі қимыл-қозғалыстарды орындайды. 1-топ (1-2-тізбек) шұңқырғасекіреді, 2-топ (3-4-тізбек) көлбеу қойылған сатының тепкішектері арқылы төрттағандапектейді. Тепе-теңдік: (4 рет).</p> <p>Гимнастикалық орындық үстінде басқа құм салынған қапшық (салмағы – 400 г) қойып жүру шеберліктерін (машықтарын) бекіту. Егер бастарын төмен түсірсе, қапшық жерге құлап кетеді, сондықтан тепе-теңдік сақтап, табандарын сырық</p>
--	---	---	---	--

	<p>орындарына қайтып келгенде оларға үшінші ойыншы жабысады ... Жүгіріс кезінде шашырап кетпей, бірінші болып бітірген команда жеңіске жетеді.</p> <p>«Өткел» Әр командаға құрсау «қайық» беріледі. Командалар бір «жағадан» екіншісіне «қайықпен» өтуі керек.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Құрсаудан өту» (3рет). Бір-бірінен 3 м, 5 м арақашақтықта құрсаулар орналастырылған. Бірінші құрсауды жоғары көтеріп, өзіне кигізіп, жерге қою, ал екінші құрсаудың ішінетұрып, оны жерден жоғары көтеріп, басынан асырып, шығарып, жерге қою.</p> <p>Әр команданың алғашқы ойыншылары бірінші құрсауға жүгіріп келеді. Оны жоғары көтеріп, өзіне кигізеді. Аяғын бүгіп, отырыңқырап барып жерге қояды да, екінші құрсауға қарай барады. Ал екінші құрсауға өздері ішіне тұрып, оны жерден жоғары көтеріп, басынанасырып, шығарып, жерге қояды да, конусты айналып жүгіріп келіп, өз орнына тұра қалады. Сол сәтте екінші ойыншы жүгіріп, тапсырманы орындауға кіріседі. Ойынды бірінші аяқтаған команда жеңіске жетеді.</p> <p>Қимыл-қозғалыс ойыны:</p>	<p>ажырата білуге үйрету.</p>	<p>сонансоң шынтақтарын артқа жібереді; жерге аяқтарының басымен басып, қысқа адымдайды.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Әртүрлі білімдер сабағы»</p> <p>Қимыл-қозғалыс ойыны: «Мен білемін» Допты жоғары лақтырып, қолды шапалақтап, допты қағып алу шеберліктерін (машықтарын) дамыту. Допты «Мен бес қаланың атын білемін» деген сөздермен қағыпалады. Допты жоғары лақтыруға тырысады, допты қағып алар кезде саусақтарын еркінұстайды. Жандарындағы балаларға кедергі келтірмейтіндей сөздерді ақырын айтады. Саусақ гимнастикасы: «Сәлем! Сәлем! Сәлем! Сәлеметсің бе!» деген сөздерді әндетіп, бас бармақтарының ұштарын барлық саусақтарының ұштарына тигізіп шығады. Алдымен оң қол саусақтарын, сонан соң сол қол саусақтарымен орындайды.</p>	<p>Қуатбаев). Педагог ойын шартын түсіндіреді. Балалар шеңбер бойымен жүріп, ән мәтініне сай қимылдар жасайды. Ойынға белсене қатысуға, әуен ырғақтырын ажырата білуге үйрету.</p>	<p>үстіне қояды. Сырықтарды залға периметр бойынша орналастырады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қарлығаш» (5 рет). Зал ішіне ойыншылардың санына қарай құрсауларды – «ұяларды» орналастырады. Ойыншылар – «қарлығаштар». Олар зал ішінде қолдарын сермеп жүгіріп жүреді. «Қарлығаш, қарлығаш, қарлығаш – біздің үйге ұшып кел!» деген бұйрық бойынша «ұяларына келіп қонады». «Теңіз жағасында» релаксациясы. Өздерін теңіз жағасында жатырмыз деп ойлап, кілем үстіне жатады. Үш рет терең демалады, дем шығарады, сонан соң тып-тыныш жатады.</p>
--	--	-------------------------------	---	--	---

	<p>«Мүсін». Балалар залда шашырап жүреді. «Тоқта!» деп белгі берілгенде, олар бір мүсінге ұқсап, «қатып қалады». Ең әдемі, қызықты «мүсіндерді» атап өту керек.</p>				
Серуен	Балалардың киімдерін ретімен шешінуге дағдыландыру.				
Балаларды үйге қайтару.					
<p>«Сау бол, мектеп!» Ата-аналар мен әңгімелесу. Балаларды үйге қайтару.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: «Балаңызды тыңдауды үйреніңіз. Шыдамды болыңыз, балаңыздың сөзін бөліп, оның ойын өзіңіз аяқтауға тырыспаңыз»</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Өз құралдарын күтіп ұстау туралы керектігін жиі айтып тұру.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Балалармен өз отбасы туралы әңгімелесу. Балалардың ата-анасымен сөйлесу, жетістіктері мен тәртібі туралы айту.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.</p>	<p>Ата –аналарға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, (өз жұмысына)сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт. Ауысымдық аяқ – киім баламен бірге болуы.</p>

Мектепалды 0 «Ә» сыныбының тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: Ақжал негізгі орта мектебі

Сынып/Топ: Мектепалды 0 «Ә»

Балалардың жасы: 5-6 жас

Жоспардың құрылу кезеңі: 3-апта, 16.10-20.10.2023-2024 оқу жылы

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 16.10	Сейсенбі 17.10	Сәрсенбі 18.10	Бейсенбі 19.10	Жұма 20.10
13:30-14:00 Балаларды қабылдау	Балалармен қарым-қатынасы: отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу, қарым-қатынас және көтеріңкі көңіл-күй орнатуға ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату. Балаларға қолайлы жағдай жасау. Баланың бүгінгі көңіл-күйі туралы әңгіме, баланың жеке пікірін білдіруіне қосыла отырып, оны не қызықтыратыны туралы. Денсаулық мәселелері бойынша ата-аналармен әңгімелесу; консультациялар.				
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен, кеңес, әңгімелесу	Ата-аналармен денсаулық мәселелері, балаға үйде күтім жасау, білім алу, даму және жетістіктер туралы әңгімелесу, кеңес беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалар арасында достық қарым-қатынасты тәрбиелеу. Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары (роботехника құралдары, шашка). Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарау, Табиғат бұрышындағы еңбек (бөлме өсімдіктеріне күтім жасау) Заттық-кеңістіктік дамытушы ортамен жеке жұмыс				
Сөйлеуді дамыту – коммуникативтік, ойын әрекеті (үстел үсті ойындары пазлдар, домино және т.б.); Сәйкестендіру ойыны: Ойын жаттығу: «Біздің көңіл күйіміз» Міндеттері: Балаларды сурет бойынша бет әлбетімен мимикаға байланысты көңіл күйді ажырата білуге үйрету; көңіл-күйді бейнелейтін сөздерді дұрыс айта білу. Дағды: әр түрлі мимикадағы балалардың суреттерін ажыратып, анықтай алуға дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Бет-әлбеттің мимикасына қарап, сөйлем ойланады, оның ішінен бет-	Жапсыру – шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: «Сиқырлы көбелек» Міндет: Геометриялық пішіндерден жасалған бөліктерді ажырату, балалардың желімдеу кезегін дұрыс қолдана отырып «Сиқырлы көбелек» құрастыруы. Дағды: әр түрлі Геометриялық пішіндер бөліктеріне бөліп, қоса білуе дағдыландыру; ұсақ қол моторикасын дамыту. Дидактикалық ойынды өткізуге арналған әдістемелік нұсқаулар: Тәрбиеші балаларға түрлі түсті қағаздан қиылған, геометриялық пішіндерден	Дене шынықтыру - коммуникативтік, ойын әрекеттері, қимыл белсенділігі (іс әрекет арқылы қимылды ойын) Белсенділік жаттығу ойыны: «Мұнара құрастыр» Міндет: Балаларда ойын барысында бірнеше әрекеттерді логикалық бірізділікте байланыстыру, ойын жағдайына кіру, сәйкес әрекет ету біліктерін қалыптастыру. Дағды: Балалардың позитивті және топта игілік қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру. Әдістемелік нұсқаулар: Шашылған дөңгелектерді бір-бірінің үстіне қойып	Көркем әдебиет - коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: Ойын жаттығу: «Сәйкес келмейтін суреттерді тап» ойыны Міндет: Қиялды, логикалық ойлауды, сөйлеуді және шығармашылық тілді дамыту. Дағды: сәкес емес суреттерді табуға дағдыландыру. Ойын шарты: Ойын материалы ретінде бір сюжетпен өзара байланысқан және сәйкес келмейтін суреттерді сызып тастау. 3-4 сурет пайданылады. Суреттер бөлшектеліп және араласып беріледі.	Қоршаған ортамен таныстыру – еңбек, коммуникативтік әрекет Үстел үсті ойыны: Сипаттау ойыны: «Ойыншықты сипатта». Міндет: Есте сақтау қабілеті дамыту. Дағды: Үстелдегі ойыншықтарды қандай пішінге ұқсас және суреттей білуге дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Ойын үстел үстінде тұрған ойыншықты мұқият қарап алуға ұсынады (1 минут). Алынатын ойыншықтар түрлі-түсті және бөліктері бірнешеу болуы шарт. Ойыншықты жасырып, балалардан сол ойыншықты көргендегі түр-түсі, көлемі, пішіні, дене бөліктерін	

әлбеттің мимикасын білдіретін сөздерді бөліп айтады. Әр түрлі көңіл-күйді білдіретін сәттерді салу.

Күліп тұрған бала.

Ренжіп тұрған бала.

Аузын ашып тұрған т.б.

Ықтимал күрделендіру: тез жаса.

көбелекті жинауын сұрайды.

Ережесі:

1. Тәрбиешінің белгісі бойынша жұмысты бастау.

2. Топтық тапсырманы ұйымшылдықпен бірге орындау.

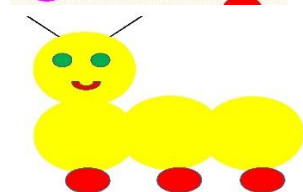
Ықтимал күрделендірулер: Жылдамдық.

Ойынның нұсқаулары:

1. Түстерді және пішіндерді ажырату.

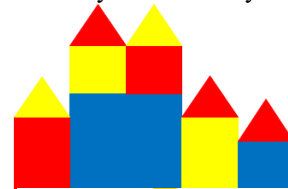
2. Түрлі түсті қағаздан қиылған пішіндерді ажырату.

3. Көбелекті жинау барысында желімдеу ретін дұрыс пайдалану.

жинастыру қажет. Әр бала бір дөңгелектен салып отыру керек.

Орнымызға отырып көзімізге арналған жаттығу жасап жасау.

Тәрбиеші баланың алдында суретті қойып, өзара байланысты әңгіме құрастыруға болатынын түсіндіреді. Бала суреттер ішінен сәйкес келмейтін суреттерді сызып тастау ретімен құрауы тиіс.

Ықтимал күрделендіру: Суретке қарап ертегі құрауды ұсынуға болады.

Ойынның нұсқаулары: Ертегіні, әңгімені сахналап көрсету.

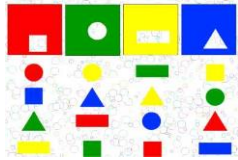
есінде сақтағанын сипаттап тауып беруді талап етеді. Ойыншықты дәл, нақты сипаттап берген бала ойынды әрі қарай жалғастырады.

Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Сөйлеуді дамыту – коммуникативтік, ойын, танымдық әрекет				
<i>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттері мен уақыты</i>					
	16.10.23 Дүйсенбі	17.10.23 Сейсенбі	18.10.23 Сәрсенбі	19.10.23 Бейсенбі	20.10.23 Жұма
	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Дене шынықтыру	Сауат ашу негіздері Қоршаған ортамен танысу Жапсыру Музыка	Математика негіздері Көркем әдебиет Сауат ашу негіздері Дене шынықтыру	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Музыка	Сауат ашу негіздері Көркем әдебиет Қоршаған ортамен танысу Дене шынықтыру
1-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті					
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Шартты өлшеуішті пайдаланып заттарды ұзындығы бойынша салыстыру. ҮІӨ міндеттері: шартты өлшеуішті ұзындықты өлшейтін құрал ретінде таныстыру; шартты өлшемнің көмегімен заттардың ұзындығын өлшеу мен салыстыруды үйрету, әртүрлі ұзындықтағы, биіктіктегі заттар арасындағы өлшемдік қатынастарды орнату; -логикалық ойлау, есте сақтау, сөйлеу, назар аудару қабілеттерін дамыту. Дағды: заттарды бір-бірінің үстіне қоюды, бір-біріне жақындату арқылы, шартты өлшемнің көмегімен өлшеуді, салыстыру дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: «ұзын - қысқа» сөздерін айтуды, ұзындық бойынша салыстыру тәсілдерін атауды: бір-</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ұяң дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: ұяң дауыссыздарды қайталату арқылы естерінде сақтату; Дағды: Суреттер бойынша заттардың атын ататып, сол сөздердегі ұяң дауыссыз дыбыстан басталатын дыбыстарды ажыратып айтуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: ұяң дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады. Түсінеді: ұяң дауыссыз дыбыстарды көтеруге, созуға, әуенін өзгертуге мүлде болмайтынын түсінеді. Қолданады: ұяң дауыссыз дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Артығын тап» ойынын ұйымдастыру арқылы бастайды. Қарға, қамыс, қалам, қамшы,</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Шартты өлшеуішті пайдаланып заттарды ұзындығы бойынша салыстыру. ҮІӨ міндеттері: шартты өлшеуішті ұзындықты өлшейтін құрал ретінде таныстыру; шартты өлшемнің көмегімен заттардың ұзындығын өлшеу мен салыстыруды үйрету, әртүрлі ұзындықтағы, биіктіктегі заттар арасындағы өлшемдік қатынастарды орнату; -логикалық ойлау, есте сақтау, сөйлеу, назар аудару қабілеттерін дамыту. Дағды: заттарды бір-бірінің үстіне қоюды, бір-біріне жақындату арқылы, шартты өлшемнің көмегімен өлшеуді, салыстыру дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: «ұзын -</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Дөңгелек.Шаршы. (ойын, зерттеу іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: геометриялық фигура - тіктөртбұрышпен таныстыру; геометриялық фигураларды тануға және атауға: дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, ұқсастығы мен айырмашылығын табуға үйрету; -логикалық байланыстар мен заңдылықтарды орнату, санау дағдыларын дамыту; санау білігін бекіту, қоршаған ортадан геометриялық пішіндегі заттарды табуға үйрету; -зейін, есте сақтау, сөйлеу, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Дағды: қоршаған ортадан дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш пішінді заттарды табуды, пішіндерді ажырата білу дағдыларын дамыту.</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Үнді дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажыратуға үйрету; -үнді дауыссыздарды қайталату арқылы естерінде сақтау. -бастаған істі тиянақты аяқтай білуге үйрету. Дағды: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады. Түсінеді: үнді дыбыстарда бәсең үн болатынын түсінеді. Қолданады: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Сұрақ-</p>

	<p>бірінің үстіне салу, бір-біріне жақындату арқылы өлшеуді; «ұзынырақ қысқарырақ», «ұзындығы бірдей», «жоғары - төмен», «биіктігі бірдей», «тар - кең», ені бірдей; жуан, жіңішке, қалыңдығы бірдей, сөздерін сөйлеу барысында қолдана білуге үйрету;</p> <p>Түсінеді: ұзындықты шартты өлшемнің көмегімен қалай өлшеуге болатынын;</p> <p>Қолданады: заттарды бір-бірінің үстіне қоюды, бір-біріне жақындату арқылы, шартты өлшемнің көмегімен өлшеуді, салыстыруды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын жаттығуы: «Ретімен орналастыр» «Түрлі түсті Куйзенер санау таяқшалар» жиынтықтан таяқшалар таратады, оларды ұзындықтарының өсу ретімен орналастыруды ұсынады.</p> <p>Балалар тапсырманы орындайды.</p> <p>Балалардан таяқшаларды қалай орналасқанын сұрайды, қайсысы ұзын, қайсысы қысқа екенін білді.</p> <p>Балалар таяқшаларды бір-біріне жақындату арқылы деп түсіндіреді.</p> <p>Педагог бір-бірінің үстіне салу тәсілі арқылы да заттын қайсысы ұзын немесе қысқа екенін өлшеуге болатындығын қосымша айтады. Көрсетеді.</p> <p>Түсіну деңгейі:</p>	<p>тамшы. (<i>тамшы</i>)</p> <p>Орындық, орман, ожау, олақ, шолақ. (<i>шолақ</i>)</p> <p>Дариға, Дархан, Орхан, Дина, Диана. (<i>Орхан</i>)</p> <p>Сандық, сағат, сақал, мақал, сағыз, соғыс. (<i>мақал</i>)</p> <p>Бөтелке, балға, бал, мал, бала, қала. (<i>мал</i>)</p> <p>Балалар сөздердің ішінен артық сөзді шағаспай, жылдам табулары керек.</p> <p>Балалар сөздің бірінші дыбысы бойынша артық сөздерді табады.</p> <p>Артикуляциялық жаттығу жасау.</p> <p>«Сағат» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау.</p> <p>«Саңырауқұлақ» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру.</p> <p>«Алтыбақан» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу.</p> <p>Түсіну деңгейі: Ұяң дауыссыз дыбыстармен таныстыру.</p> <p>Балалар біз бүгін дауыссыз дыбыстардың ішіндегі ұяң дауыссыз дыбыстармен танысамыз және жасалу жолдарын білетін боламыз. Ұяң дауыссыз дыбыстардан басталатын заттардың суреттерін тақтаға іледі:</p> <p>балға, вагон, гүл, ғарыш, доп, жүзім, зырылдауық.</p> <p>Атайды, сөздің бірінші дыбысын ерекше етіп айтады. Мен айтқан</p>	<p>қысқа» сөздерін айтуды, ұзындық бойынша салыстыру тәсілдерін атауды: бір-бірінің үстіне салу, бір-біріне жақындату арқылы өлшеуді; «ұзынырақ қысқарырақ», «ұзындығы бірдей», «жоғары - төмен», «биіктігі бірдей», «тар - кең», ені бірдей; жуан, жіңішке, қалыңдығы бірдей, сөздерін сөйлеу барысында қолдана білуге үйрету;</p> <p>Түсінеді: ұзындықты шартты өлшемнің көмегімен қалай өлшеуге болатынын;</p> <p>Қолданады: заттарды бір-бірінің үстіне қоюды, бір-біріне жақындату арқылы, шартты өлшемнің көмегімен өлшеуді, салыстыруды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын жаттығуы: «Ретімен орналастыр» «Түрлі түсті Куйзенер санау таяқшалар» жиынтықтан таяқшалар таратады, оларды ұзындықтарының өсу ретімен орналастыруды ұсынады.</p> <p>Балалар тапсырманы орындайды.</p> <p>Балалардан таяқшаларды қалай орналасқанын сұрайды, қайсысы ұзын, қайсысы қысқа екенін білді.</p>	<p>Күтілетін нәтижелер:</p> <p>Менгереді: пішіндерді атауды, сандықты безендіруді;</p> <p>Түсінеді: шаршы мен тіктөртбұрыштың айырмашылығы, пішіні, өлшемі және түсі әртүрлі болуы мүмкіндігін;</p> <p>Қолданады: қоршаған ортадан дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш пішінді заттарды табуды, пішіндерді ажыратуды және олардың түсі мен өлшемін анықтауды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын сәті.</p> <p>Осы пішіндердің қалай аталатынын білесіңдер ме? Балалар суретті талқылап, өздеріне таныс пішіндерді атайды: дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш. Бұл не? (Шаршы.) Оның жиектерін саусағыңмен жүргіз. Саусағыңды дайында. Саусағыңмен солдан оңға қарай жүргізесің, бұрышқа жетіп бұрыласың, саусақпен жоғарыдан төменге түссесің, бұрыласың, саусағың оңнан солға қарай жүреді, бұрышқа жетіп төменнен жоғарыға саусағыңды жүргізесің. (Әр баланың үстелінде</p>	<p>жауап» әдісі арқылы қайталау.</p> <p>Дауыссыз дыбыстар деген не?</p> <p>Дауыссыз дыбыстар қалай белгіленеді?</p> <p>Қатаң дауыссыз дыбыстар қалай жасалады?</p> <p>Ұяң дауыссыз дыбыстар ше?</p> <p>Артикуляциялық жаттығу жасау.</p> <p>«Сағат» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау.</p> <p>«Саңырауқұлақ» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру.</p> <p>«Алтыбақан» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Осылай 10–15 рет қайталау.</p> <p>Үнді дауыссыз дыбыстармен, олардың жасалу жолдарымен таныстыру.</p> <p>Дауыссыз дыбыстардың ішіндегі үнді дауыссыз дыбыстармен танысамыз және жасалу жолдарын білетін боламыз.</p> <p>Мен айтқан дыбыстарды айнаға қарап қайталаңдар: л, м, н, н, р, у, й. Балалар бұл дауыссыздарды айтқанда не байқадыңдар? Бұл дыбыстарды айтқанда көтеруге, созуға, әуенді өзгертуге болады.</p> <p>Қатаң, ұяң дауыссыз дыбыстарға қарағанда үнді дауыссыз дыбыстар дауыс</p>
--	--	--	---	--	--

	<p>Эксперименттік іс-әрекет: Педагог балаларға үстелдің ұзындығын алақанымен өлшеуді ұсынады. Балалар алақанмен өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Сонда қалай, үстел біреу, бірақ жауап әртүрлі? (Алақанның көлемі әртүрлі) Үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейміз. Балалар үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Жауаптың әртүрлі болуы шынтақтың ұзындығына байланысты деп, қорытынды жасайды. Педагог екі баланы шақырады ойын бұрышындағы кілемнің ұзындығын қадамдармен өлшеуді сұрайды. Екі бала кілемді өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Балалардың қадам өлшемдері әр түрлі, сондықтан өлшеу нәтижелері әр түрлі деген педагогпен бірге қорытынды жасайды. Проблемалық сұрақ: заттардың ұзындығын қалай анықтауға болады? Балаларға ата-аналар үйдегі заттарды қалай өлшейтінін еске түсіруін сұрайды. Пікірталастан кейін педагог бір ғана өлшеуіш-метрді ойлап тапқанын түсіндіреді. (көрсету).</p> <p>Қолдану деңгейі: Логикаға арналған ойын жаттығулары. Балалардың түсінігін тексеру және</p>	<p>дыбыстарды қайталаңдар: б, в, г, ғ, д, ж, з. Дауыссыз дыбыстарды айтқанда көмейде кедергіге ұшырамаған ауа ауыз қуысына күшті қарқынмен келеді. Ауыз тар ашылғандықтан, көмей арқылы келген қарқынды ауа әртүрлі артикулярлық мүшелермен соқтығысады.</p> <p>«Кім көп сөз ойлап айтады» дидактикалық ойыны – Б дыбысынан басталатын сөздер ойлаңдар. <i>Бақа, бақыт, бал, би, Берік, бор, балық, бас, боти, быламық, ботқа.</i></p> <p><i>Г</i> дыбысынан басталатын сөз ойлаңдар. <i>Гүл, гитара, гамаж, галстук, газ, газель, гауһар, газет.</i></p> <p>Кім көп сөз ойласа, соған бір фишкадан беріліп отырады.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Дыбыс бер» дидактикалық жаттығуы. Мен сендерге сөздер айтамын, ұяң дауыстыдан басталған сөзді естісеңдер, қол шапалақтайсыңдар. Порта, балық, вагон, сәбіз, тарақ, доп, жалау, шырша, таға, домбыра, гүл, бәтәңке. «Сөзге ұяң дауыссыздан басталатын сөзді қос» дидактикалық жаттығуы – Мен сендерге бірінші сөзді айтамын, ал сендер мағынасы бойынша келетін, ұяң дауыссыз дыбыстан басталатын сөзді жалғап айтуларың керек. Мысалы:</p>	<p>Балалар таяқшаларды бір-біріне жақындату арқылы деп түсіндіреді. Педагог бір-бірінің үстіне салу тәсілі арқылы да заттың қайсысы ұзын немесе қысқа екенін өлшеуге болатындығын қосымша айтады. Көрсетеді.</p> <p>Түсіну деңгейі: Эксперименттік іс-әрекет: Педагог балаларға үстелдің ұзындығын алақанымен өлшеуді ұсынады. Балалар алақанмен өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Сонда қалай, үстел біреу, бірақ жауап әртүрлі? (Алақанның көлемі әртүрлі) Үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейміз. Балалар үстелдің ұзындығын шынтақпен өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Жауаптың әртүрлі болуы шынтақтың ұзындығына байланысты деп, қорытынды жасайды. Педагог екі баланы шақырады ойын бұрышындағы кілемнің ұзындығын қадамдармен өлшеуді сұрайды. Екі бала кілемді өлшейді. Жауаптарын салыстырады. Балалардың қадам өлшемдері әр түрлі, сондықтан өлшеу нәтижелері әр түрлі деген</p>	<p>белгілі бір түрдегі фигуралар жиынтығы бар.) Біз саусағымызбен нені қоршап жүргіздік? (Шаршы.) - Тіктөртбұрышты көрсетеді, атайды, бұл геометриялық фигура - тіктөртбұрыш. Оның жиектерін саусағыңмен жүргіз. Саусағыңды дайында... Тіктөртбұрыш пен шаршының не айырмашылығы бар? Шаршыны тіктөртбұрышпен беттестіреді. Қараңдар, бір қабырғалары бірдей, ал басқа екі қабырғалары әртүрлі. Тіктөртбұрыштың қабырғалары шаршыға қарағанда ұзынырақ. Балалар, тәселкедегі шаршы мен тіктөртбұрышты алып, алдарына қойыңдар. - Тіктөртбұрыш пен шаршыны салыстырыңдар. Шаршыны тіктөртбұрышпен беттестіріндер. Тіктөртбұрыш пен шаршының қабырғалары туралы не айтуға болады? (бір қабырғалары бірдей, ал тіктөртбұрыштың екі қабырғалары шаршыға қарағанда ұзынырақ).</p> <p>Түсіну деңгейі: Топпен жұмыс Санамақ арқылы балалар 4 топқа бөлінеді. Педагог балаларға белгілі бір түрдегі фигуралар</p>	<p>шымылдығының қатысуымен жасалады, салдырға қарағанда үн басым шығады. Сондықтан да үнді дауыссыз дыбыстар деп аталады. Үнді дауыссыз дыбыстарды айтқанда сөйлеу мүшелерінің (тіл, ерін, жақ) бір-біріне жуықтауы, түрленуі, көлемін өзгертуі көмей арқылы келген ауаға пәлендей кедергі бола алмайды. Дауыссыз қатаңдарда мүлде үн болмаса, ұяңда үннің қатысы жартылай болатынын біз білеміз, ал үнді дыбыстарда бәсең үн болады. Дауыссыздардың үн сапасында жаңғырық болмайды.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Кім көп сөз айтады» дидактикалық ойыны – Балалар, үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөз айтуларың керек. Кім көп сөз ойлап айтады, соған фишка беріліп отырады. Ойын соңында жеңімпаз анықталады. Үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын бір суреттермен жұмыс. Мысалы, <i>лақ, мысық, нан, радио, уық, аң, үй.</i> ң дыбысынан сөздер басталмайтынын ескертеді. Мысалы: «л»– <i>Ләззат, лақ, лаула, люк, лақтыр, лағыл, Ләйлә;</i> «м» – <i>мақта, малта, маймыл, малақай;</i> «н»– <i>нар, Нариман,</i></p>
--	---	--	---	--	--

<p>білімін түзету үшін мынадай үлгіде логикалық тапсырма ұсынуға болады: Қызыл қарындаш жасыл қарындаштан ұзынырақ, жасыл қарындаш көгілдірден ұзынырақ. Ең қысқа қарындаш қандай? Жасыл таспа көгілдірден жіңішкерек, көгілдір қызылдан жіңішкерек. Ең жалпақ таспа қайсысы? Топтық жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Педагог балаларға ұзындығы әртүрлі санағыш, қарындаш таратады. Өсу және кему ретімен орналастыруды сұрайды.</p>	<p><i>үстел ... (биік), қоян ... (жүйрік), сағат ... (домалақ), қызыл ... (доп), ала ... (жолбарыс), ақ-қара ... (жолоқ), әдемі ... (гүл), ұзын ... (вагон), бақылдауық ... (бақа), білімді ... (ғалым), жайылып жүр ... (жылқы), күмбірлеген ... (домбыра), желбіреді ... (жалау), зымыран ... (ұшты), әдемі ... (зырылдауық) т.б.</i> Сергіту сәті: Кәне, енді тұрайық, Бір қатарды құрайық. Белімізден ұстасып, Алға бағыт бұрайық. Паровоз боп ойнайық, Вагондарды жалғайық. Сапар шегіп алысқа, Алға қарай зулайық. Саусақ жаттығуы: Айдын шалқар көлдерде, Балықтар өмір сүреді. Шолпылдатып құйрығын, Өрі-бері жүзеді.</p>	<p>педагогпен бірге қорытынды жасайды. Проблемалық сұрақ: заттардың ұзындығын қалай анықтауға болады? Балаларға ата-аналар үйдегі заттарды қалай өлшейтінін еске түсіруін сұрайды. Пікірталастан кейін педагог бір ғана өлшеуіш-метрді ойлап тапқанын түсіндіреді. (көрсету). Қолдану деңгейі: Логикаға арналған ойын жаттығулары. Балалардың түсінігін тексеру және білімін түзету үшін мынадай үлгіде логикалық тапсырма ұсынуға болады: Қызыл қарындаш жасыл қарындаштан ұзынырақ, жасыл қарындаш көгілдірден ұзынырақ. Ең қысқа қарындаш қандай? Жасыл таспа көгілдірден жіңішкерек, көгілдір қызылдан жіңішкерек. Ең жалпақ таспа қайсысы? Топтық жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Педагог балаларға ұзындығы әртүрлі санағыш, қарындаш таратады. Өсу және кему ретімен орналастыруды сұрайды.</p>	<p>жиынтығын(әртүрлі өлшем мен пішіндегі кесілген дөңгелектер, шаршылар, тіктөртбұрыштар, үшбұрыштар) таратады. Әрбір топқа бір пішіндегі фигуралар беріледі. Балалар пішіндер қандай да бір белгі - үлкен - кіші, сондай-ақ түс бойынша бөлуі және бөлудің өз нұсқаларын ұсынуы тиіс. Дөңгелектер, шаршылар, тіктөртбұрыштар, үшбұрыштарды топтан бөледі. Әр топта әртүрлі нұсқалар болуы мүмкін. Біреулер түстер бойынша орналастыруы мүмкін (мұндай 3 топ болады). Басқалары өлшемі бойынша бөледі (мұндай 2 топ болады). Қолдану деңгейі: «Сәйкес қиықты таңда» дидактикалық ойыны «Сипаттап табу» дидактикалық ойыны Балалар топтағы кез келген затты, оның қандай геометриялық пішінге ұқсайтынын, түсін сипаттайды. Қалған балалар шешуін тауып, затты атайды.</p>	<p><i>Нартай, Назгул, наз, намаз, нақышына келтір; «р» – рауғаш, Рауан, Раушан, риза; «у» – уылдырық, уақ.</i> Қолдану деңгейі: «Дыбыс бер» дидактикалық ойыны . Мен сендерге сөздер айтамын, сол сөздердің ішінде үнді дауыссыз дыбыстар кездессе, алақандарыңды соғып шапалақтаңдар. Үй, алма, анар, тат, оқ, ру, бау, сағат, арқан, тарақ, жаңғақ, нан, доп, тор, ми, сый, тый, аң, оң, шаш, тас, ата, әже, тәте, пысық, тышқан, ат т.б. «Сөзге үнді дыбыстан басталатын сөз қос» дидактикалық жаттығуы –Мен сендерге бірінші сөзді айтамын, ал сендер сол сөзге мазмұны сәйкес келетін, үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөз жалғауларың керек. Мысалы: <i>сүйкімді ... (мысық), жүйрік ... (лақ), дәмді ... (нан), әдемі ... (раушан), дәмді ... (рауғаш), қағаз ... (умаждалған), атам ... (риза), бала ... (малтыды), ақылды ... (мұғалім), үлкен ... (үй), әкем ... (риза), киіз үйдің (уығы), ... жайылды (мал) т.б.</i></p>
--	---	---	--	--

1 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

«Еркін қозғалу, өз әрекеттерімен қимылдауға» арналған ойын: «Жер, су, ауа»

Басты міндет: балаларға берілген тапсырманы тез шешуге; жылдам жауап беруге, жерде, ауада, суда не болатынны дұрыс айтуға төселдіру; қоршаған ортаға қамқорлық сезімен тәрбиелеу.

Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады).

Көру – көзбен көру.

Тыныс алу – мұрынмен дем алу.

Есту – құлақпен есту.

Ұстау – қолмен ұстау.

Қолдану: Дыбыстық жаттығу (айнамен қайталау).

Қ-қ-қ-та-за-лық-ты сүй-е-мі-із - тазалықты сүйеміз.

Ү-ү-ү-ү- сү-үл-гі- сүлгі.

Артикуляциялық тіл жаттығулары

Тілге арналған:

Суретті тіл ұстарту

Ша – ша – ша

Айшаның шанасы тама (ша)

Са – са – са

Қасқыр соқты Мұ (са)

Ол – ол – ол

Ағашта лимон м(ол)

Ра – ра – ра

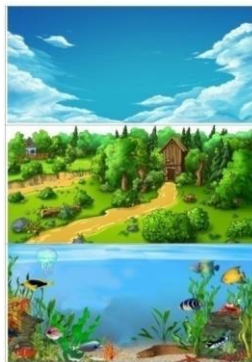
Дүкеннен нан алды Са (ра)

Із – із – із

Тамаққа қосты сәб(із)

Жу – жу – жу

Ыдысты тазалап (жу)

Еркін ойын түрі: «Жер, су, ауа»

Ойын міндеттері: балаларға берілген тапсырманы тез шешуге;

жылдам жауап беруге, жерде, ауада, суда не болатынны дұрыс айтуға төселдіру;

қоршаған ортаға қамқорлық сезімен тәрбиелеу.

Дағды: Балалардың ойлау қабілеттерін дамытып, тез жауап беруге дағдыландыру.

Әдістемелік нұсқаулар:

Ойын шарты: Балалар шебер құрып тұрады, допты бір балаға лақтырып «Жер» деген кезде жердегі өсімдіктер, заттар, адам, үй, жануарларды атап айтады, «су» дегенде суда тіршілік ететін балық аттарын, су көліктерін атайды, «ауа» дегенде ұшақ түрлерін, құстардың аттарын, аспан, бұлт, ай, жұлдыздың аттарын атайды.

Бұл ойынды екінші бағытпен ойнатуға болады.

«Ауа» дегенде кезде балалар қолдарын жоғары көтереді, «Су» дегенде қолдарын алға созып жүзеді, «от» дегенде қолдарын былғайды, «Жер» дегенде қолдарын төмен түсіреді.

2-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

Білім беру ұйымының кестесі бойынша
ҮІӨ
(ұйымдастырылған іс-әрекет)

2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті.
ҮІӨ тақырыбы: Ең тәтті дүние. (Ертегі) (Қ.Мырза Әли.)
ҮІӨ міндеттері: әңгіме мазмұнын толық айту арқылы сөздік қорларын дамыту;
-дауыссыз дыбыстарды ажырата білу дағдыларын дамыту;
-хайуанаттарды жақсы көруге тәрбиелеу.
Дағды: дыбыстарды дауысты, дауыссыз деп екіге бөле алуға дағдыландыру.

2.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу.
ҮІӨ тақырыбы: Жыл құстары. (ойын, зерттеу іс-әрекеті)
ҮІӨ міндеттері: қыста жылы жаққа ұшып кететін жыл құстары мен қыстап қалатын құстардың атын атап, бір-бірінен айыра білуге үйрету; құстардың пайдасы туралы түсініктерін нығайту;
табиғатқа қатысты қарапайым ғылыми түсінікті дамыту; заттарды

2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті.
ҮІӨ тақырыбы: Әдептілік әлемі(өлең оқу)Ермек Өтетілеуұлы танысу.
ҮІӨ міндеттері: өлеңді дауыс ырғағымен мәнерлей оқу, өлең мазмұнын түсіндіре отырып, оған қатынасын, тілдік бейнелілігін сезінуге үйрету;
-сурет бойынша әңгіме құрастыртуда сюжеттің бірізділігін сақтау, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті.
ҮІӨ тақырыбы: Ең тәтті дүние. (Ертегі)сахналау.
ҮІӨ міндеттері: әңгіме мазмұнын толық айтуарқылы сөздік қорларын дамыту;
-дауыссыз дыбыстарды ажырата білу дағдыларын дамыту;
-хайуанаттарды жақсы көруге тәрбиелеу.
Дағды: дыбыстарды дауысты, дауыссыз деп екіге бөле алуға дағдыландыру.

2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті.
ҮІӨ тақырыбы: Әдептілік әлемі(өлең оқу)Ермек Өтетілеуұлы жаттау.
ҮІӨ міндеттері: өлеңді дауыс ырғағымен мәнерлей оқу, өлең мазмұнын түсіндіре отырып, оған қатынасын, тілдік бейнелілігін сезінуге үйрету;
-сурет бойынша әңгіме құрастыртуда сюжеттің бірізділігін сақтау, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

	<p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: әңгіме мазмұнын айта алады, жаңылтпашты жылдам айтуға жаттығады; Түсінеді: хайуанаттарға қамқорлық көрсету керек екенін; Қолданады: дыбыстарды дауысты, дауыссыз деп екіге бөле алады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Балалар, дыбыстар – дауысты дыбыс және дауыссыз дыбыс болып екіге бөлінеді. Әліпбиде 42 дыбыс болса, соның 27-сі – дауыссыз дыбыстар. Дауыссыз дыбыстарды атапайтайық. Дауыссыз дыбыстар кеудемізден сығылып, кедергіге ұшырап шығып жатыр. Дауыссыз дыбыстар қатаң, ұяң, үнді болып үшке бөлінеді. Мысалы: Қ, К, П дыбыстары – қатаң дауыссыз дыбыстар. Айтылған кезде қатты естіледі. В, Г дыбыстары – ұяң дауыссыз дыбыстар, жай естіледі. М, Л дыбыстары – үнді дауыссыз дыбыстар, созылып естіледі. Түсіну деңгейі: Қ.Мырза Әлидің «Ең тәтті дүние» әңгімесін мәнерлеп оқиды. Ең тәтті дүние. Хайуанаттар бағының хайуандары түскі асқа жиналды. Дастарқан басында Қоян, Ешкі, Борсық және оларға қонаққа келген Аю отырды. Дәмді тағамдар</p>	<p>салыстыру арқылы талдау қасиетін дамыту; табиғатқа қамқорлықпен, жанашырлықпен қарауға үйрету. Дағды: құстардың атауларын айтып ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: құстардың атауларын біледі. Түсінеді: қыстап қалатын құстар мен жылы жаққа ұшып кететін құстардың арасындағы айырмашылықты түсінеді; құстардың пайдасын жақсы біледі. Қолданады: құстарды бақылау әдістерін меңгерген, құрастырушылық қабілеті бар. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: «Ой қозғау» жұмбақ жасыру. Табиғатта құстардың көптеген түрлері бар. Біз қайда қыдырсақ та – қалалық саябақта болсын, теңіз жағалауында болсын, ауылда немесе орманда болсын, құстарды кездестіреміз. Және олардың барлығы дерлік ұша алады. Құстар – қанаты мен қауырсыны бар жануарлар. Қауырсыны олардың денесіндегі жылуды сақтауға көмектеседі және құстарға қайталанбайтын, ешкімдікіне ұқсамайтын әр беріп тұрады. Құстар өз-өзін күтеді. Қауырсындарын жиі-жиі тазартып, оған май жағып тұрады. Сонымен қатар олар ескі қауырсындарды жұлып тастайды. Көп ұзамай орнына</p>	<p>Дағды: Өлең мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңнің авторын, атын, мазмұнын айтады, өлеңді жаттайды; Түсінеді: өлеңнің мазмұнына сәйкес сұрақтарға жауап береді, өлең жанрын ажыратады; Қолданады: өлең мазмұнының жүйесін сақтай отырып, қайталап айтып береді. Қарым-қатынас жасауда өзі туралы қысқа мәлімет береді. Әдептілік туралы сөздерді есіне сақтайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Әдептілік деп үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу, тазалықты сүю, достарын ренжітпей ойнау, қиын кезде көмектесуді айтамыз. Түсіну деңгейі: Ермек Өтетілеуұлының «Әдептілік әлемі» өлеңімен таныстыру. Өлең – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Айырықша сезімдерді ұйқас сөздермен суреттейді. Қарсы ал ерте күн көзін, Төсегінді жина өзің. Асықпай іш тамақты, Жина аяқ-табақты. Сөздік жұмыс: <i>Аяқ-табақ</i> – тамақ ішетін ыдыстар. <i>Асықпай іш</i> – тамақты асықпай ішу.</p>	<p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: әңгіме мазмұнын айта алады, жаңылтпашты жылдам айтуға жаттығады; Түсінеді: хайуанаттарға қамқорлық көрсету керек екенін; Қолданады: дыбыстарды дауысты, дауыссыз деп екіге бөле алады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Балалар, дыбыстар – дауысты дыбыс және дауыссыз дыбыс болып екіге бөлінеді. Әліпбиде 42 дыбыс болса, соның 27-сі – дауыссыз дыбыстар. Дауыссыз дыбыстарды атапайтайық. Дауыссыз дыбыстар кеудемізден сығылып, кедергіге ұшырап шығып жатыр. Дауыссыз дыбыстар қатаң, ұяң, үнді болып үшке бөлінеді. Мысалы: Қ, К, П дыбыстары – қатаң дауыссыз дыбыстар. Айтылған кезде қатты естіледі. В, Г дыбыстары – ұяң дауыссыз дыбыстар, жай естіледі. М, Л дыбыстары – үнді дауыссыз дыбыстар, созылып естіледі. Түсіну деңгейі: Қ.Мырза Әлидің «Ең тәтті дүние» әңгімесін мәнерлеп оқиды. Ең тәтті дүние. Хайуанаттар бағының хайуандары түскі асқа жиналды. Дастарқан</p>	<p>Дағды: Өлең мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңнің авторын, атын, мазмұнын айтады, өлеңді жаттайды; Түсінеді: өлеңнің мазмұнына сәйкес сұрақтарға жауап береді, өлең жанрын ажыратады; Қолданады: өлең мазмұнының жүйесін сақтай отырып, қайталап айтып береді. Қарым-қатынас жасауда өзі туралы қысқа мәлімет береді. Әдептілік туралы сөздерді есіне сақтайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Әдептілік деп үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу, тазалықты сүю, достарын ренжітпей ойнау, қиын кезде көмектесуді айтамыз. Түсіну деңгейі: Ермек Өтетілеуұлының «Әдептілік әлемі» өлеңімен таныстыру. Өлең – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Айырықша сезімдерді ұйқас сөздермен суреттейді. Қарсы ал ерте күн көзін, Төсегінді жина өзің. Асықпай іш тамақты, Жина аяқ-табақты. Сөздік жұмыс: <i>Аяқ-табақ</i> – тамақ ішетін ыдыстар. <i>Асықпай іш</i> – тамақты асықпай ішу. Қолдану деңгейі:</p>
--	---	--	--	---	---

	<p>туралы әңгіме басталды. Ең дәмді тағам сәбіз ғой, шіркін! – деді Қоян. Мә-ә, мә-ә, – деді Ешкі. – Сәбіз, әрине, жақсы, бірақ, орамжапыраққа жетпейді. Тапқан екенсіңдер тәттіні! – деп Аю гүр ете түсті. – Сәбіз бен орамжапырақ та сөз болыппа! Дүниедегі ең дәмді нәрсе – бал! Үндемей қалған Борсық қана болатын. Ол бір есінеп алдыда: Дүниедегі ең тәтті нәрсе – ұйқы! – деді. Әңгіме де нелер жайлы айтылған? Тілдік бейнелілігімен жұмыс: Хайуанаттар – животные, ешкі – коза, қоян – заяц, аю – медведь. Бірге қайталайық. Педагог борсық деген жыртқыш жануар екенін айтып өтеді. Хайуанаттар қайда кездесті? Олар не жайлы әңгіме айтты? Қоян үшін не тәтті екен? Ешкі үшін не тәтті екен? Аю үшін не тәтті екен? Ал борсық үшін не тәтті екен? Балалар әңгімеде жанурлар нені ұнатса, сол тәтті екен. Әңгіме мазмұны сендерге ұнадыма? Қолдану деңгейі: Дидактикалық ойын: «Таңдап ал да, атын айт». Ойын шарты: Аңдар мен жануарлардың қиынды</p>	<p>жаңасы шығады. Құстар ұяда тіршілік етеді. Әдетте олар ұясын жапырақтардан, шөптен, ағаш бұтақтарынан салады. Бірақ тас үйінділерінің арасында, тауың басында өмір сүретін құстар да бар. Құстың анасы жұмыртқа салады, содан соң оны денесімен жылытып, балапандар жарып шыққанша басып отырады. Күрделі сұрақ: құстар неліктен жылы жаққа күзде ұшып кетеді? Ал күзде құстар топталып, жылы жаққа қыстауға дайындалады. Жәндіктермен қоректенетін құстармен таныстырады. Олар: қараторғай, қарлығаш, көкек, сарыторғай, бұлбұл, қаратамақ торғай. Балалар: «Күн суытқан соң құстарға жейтін азық қалмайды» деген тұжырым жасайды. Себебі, күзде көптеген жәндіктер жоғалып кетеді: біреулері тіршілігін тоқтатса, енді біреулері ұясына жасырынып қалады. Яғни жәндіктермен қоректенетін құстардың жейтін тамағы болмай қалады. Жәндіктермен қоректенетін құстарды қалай ажыратуға болатынын талқылайды. Оларды тік, ұзын немесе ұшты болып келетін тұмсығына қарай тануға болады. Бұл жәндіктерді ұстауға өте қолайлы. Балаларға мынадай мәлімет береді: Сіз көк аспанда қалықтап ұшқан құсты, құстардың топталып ұшып</p>	<p>Қолдану деңгейі: Сұрақ-жауап: Өлең қалай аталады? Өлең сендерге ұнады ма? Өлеңде не туралы айтылған? Асты қалай ішу керек? (<i>Асықпай ішкен ас сіңімді болады</i>). Ас ішкен соң не істеу керек? (<i>Бідис-аяқты жинаймыз</i>). Әдепті бала деп қандай баланы айтамыз? Есіңе сақта: «Адам әдебімен көрікті». Сергіту сәті Көшелерден біз өткен, Ата көрсем, жақын кеп, Сәлем берем ізетпен. Алдан әже жолықса, Бөгелем де әдейілеп, Сәлемдесем сол тұста: «Есенсіз бе, әжей?» – деп.</p>	<p>басында Қоян, Ешкі, Борсық және оларға қонаққа келген Аю отырды. Дәмді тағамдар туралы әңгіме басталды. Ең дәмді тағам сәбіз ғой, шіркін! – деді Қоян. Мә-ә, мә-ә, – деді Ешкі. – Сәбіз, әрине, жақсы, бірақ, орамжапыраққа жетпейді. Тапқан екенсіңдер тәттіні! – деп Аю гүр ете түсті. – Сәбіз бен орамжапырақ та сөз болыппа! Дүниедегі ең дәмді нәрсе – бал! Үндемей қалған Борсық қана болатын. Ол бір есінеп алдыда: Дүниедегі ең тәтті нәрсе – ұйқы! – деді. Әңгіме де нелер жайлы айтылған? Тілдік бейнелілігімен жұмыс: Хайуанаттар – животные, ешкі – коза, қоян – заяц, аю – медведь. Бірге қайталайық. Педагог борсық деген жыртқыш жануар екенін айтып өтеді. Хайуанаттар қайда кездесті? Олар не жайлы әңгіме айтты? Қоян үшін не тәтті екен? Ешкі үшін не тәтті екен? Аю үшін не тәтті екен? Ал борсық үшін не тәтті екен? Балалар әңгімеде жанурлар нені ұнатса, сол</p>	<p>Сұрақ-жауап: Өлең қалай аталады? Өлең сендерге ұнады ма? Өлеңде не туралы айтылған? Асты қалай ішу керек? (<i>Асықпай ішкен ас сіңімді болады</i>). Ас ішкен соң не істеу керек? (<i>Бідис-аяқты жинаймыз</i>). Әдепті бала деп қандай баланы айтамыз? Есіңе сақта: «Адам әдебімен көрікті». Сергіту сәті Көшелерден біз өткен, Ата көрсем, жақын кеп, Сәлем берем ізетпен. Алдан әже жолықса, Бөгелем де әдейілеп, Сәлемдесем сол тұста: «Есенсіз бе, әжей?» – деп.</p>
--	---	--	--	--	--

	<p>суреттері ішінен біреуін таңдап алып,атын айтады және оның жүрісін салып береді.</p> <p>Жаңылтпаш жаттау: Міндеті:Жаңылтпашты қайталау арқылы балалардың тілін жаттықтырады. Қай тай лақтай? Қай лақ бармақтай? Сергіту сәті: (Сергіту жаттығуларын А.Меңжанованың «Қайда екен?» өлеңімен жасатуға болады). Қайда екен? Қайда екен қолымыз, Оңымыз бен солымыз. Білеміз бе оны біз? Міне, оң мен солымыз, Міне, алақай, қолымыз.Қол соғайық: бір, екі. Ал санайық: бір, екі. Топылдатып билейтін, Аяғымыз қайда екен?</p>	<p>бара жатқанын көрдің бе? Біз олардың жылы жаққа ұшып бара жатқанын көп көре бермейміз. Себебі олар қауіпсіздеу болғандықтан негізінен түнде ұшады екен. Ал сендер қыстау үшін жылы жаққа кететін құстардың белгілі бір тәртіпті сақтап ұшатынын блесің бе? Және құстардың ұшу тәртібі де бөлек, бір-біріне ұқсамайды. Суреттерді ұшып кету тәртібі бойынша қарастырады: тырналар, үйректер, аққулар сыналап ұшады, көкқұтан, тырна, тырнақұтан – қанаттарын бір-біріне қарай жазып, сап түзеп ұшады, үйректер, шалшықшы құстар тік сызық түзеп немесе доға құрап ұшады. Қараторғайлар, барылдақ торғайлар мен өзге де ұсақ құстар ешқандай тәртіп сақтамай, қалай болса солай ұша береді. Ал бүркіт, қаршыға сынды ірі құстар жалғыз ұшқанды жақсы көреді.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Тұңғиық гүлі» техникасының көмегімен «Қыстап қалатын құстар» тақырыбымен танысуға шақырады. Балалар еркін талқылау барысында біздің өлкемізде қыстап қалатын 8 құсты таңдап алады.</p> <p>Тәжірибеалдық жұмыс:Балалар қауырсынмен жасалатын тәжірибе жұмысына қатысады. Қауырсынға қылқаламның көмегімен май (өсімдікмайы) жағады, содан соң оған тамшуырмен май тамызады. Су қауырсынға сіңбей, жерге</p>		<p>тәтті екен. Әңгіме мазмұны сендерге ұнады ма?</p> <p>Қолдану деңгейі: Дидактикалық ойын: «Таңдап ал да, атын айт».</p> <p>Ойын шарты: Аңдар мен жануарлардың қиынды суреттері ішінен біреуін таңдап алып,атын айтады және оның жүрісін салып береді.</p> <p>Жаңылтпаш жаттау: Міндеті:Жаңылтпашты қайталау арқылы балалардың тілін жаттықтырады. Қай тай лақтай? Қай лақ бармақтай? Сергіту сәті: (Сергіту жаттығуларын А.Меңжанованың «Қайда екен?» өлеңімен жасатуға болады). Қайда екен? Қайда екен қолымыз, Оңымыз бен солымыз. Білеміз бе оны біз? Міне, оң мен солымыз, Міне, алақай, қолымыз. Қол соғайық: бір, екі. Ал санайық: бір, екі. Топылдатып билейтін, Аяғымыз қайда екен?</p>	
--	---	--	--	---	--

		<p>тамып түседі. Осылайша, құстар өздерін су мен жаңбырдан қорғайды. «Бәрі де қаз қалпында» деген мақал, міне, осыдан қалған болса керек.</p> <p>Қолдану деңгейі: Тәжірибелік жұмыс: Ұя – құстардың үйі. Өртүрлі құстардың ұялары да бір-біріне ұқсамайды. Ал, сендер торғайлар, қарғалар, көгершіндермен сауысқандардың ұясының қандай болатынын білесіңдер ме? Ондай ұяны көрдіңдер ме? (Үйдің кіре берісінің немесе балконның үстіңгі жағына салады). Мысалы, торғайдың ұясы шағын ғана болады. Балаларға құстарға арнап ұя жасауға шақырады. Сынған бұтақтардан, сабан мен жүннен, қауырсыннан, мақта түйіршіктерінен ұя жасау туралы ұсынысын қабыл алады. «Мүлдем ұя салмайтын құстар бола ма?» деген сұрақты талқылап, жауап іздейді. Әлбетте, болады. Ол – көкек! Көкек өз жұмыртқасын басқа құстардың ұясына тастайды.</p> <p>«Үйшік» ойыны: өз қолындағы заттың педагогтің қолындағыдан айырмасын немесе ұқсастығын табуды ұсынады.</p> <p>Б: Түк-түк. Үйшікте қай жануар тұрады? П: Бұл – мен, әтеш. Өзіңше? Б: Мен қарғамын. Кіргізші мені үйіңе. П: Кіргізейін. Бірақ сен ол үшін біз бір-бірімізге ұқсаймыз деуің керек.</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>Б: Біз құстармыз ғой. Сен де сайрай аласың, мен де... сенің де қанатың бар, менің де қанатым бар. Мен астықпен қоректенемін, сен де...</p> <p>П: Ал енді біздің айырмашылықтарымызды айтып бер.</p> <p>Б: Сен әтешсің, үй құсысың. Ал мен дала құсымын. Бір-бірімізге түсіміз де ұқсамайды. Мен жақсы ұшамын, ал сен ұша алмайсың...</p> <p>«Үшіншісі артық» дидактикалық ойын: Міндеттері: балалардың құстардың алуан түрлілігі туралы білімдерін бекіту. Құстардың аттарын араластырып, шатастырып айтады. Қатені байқаған бала қол шапалақтауы тиіс (торғай, қарға, шыбын, суықторғай және т.б.).</p> <p>Өзекті мәселе: Құстар бізге қандай пайда әкеледі? Талқылайды. «Зиянкес жәндіктер мен кеміргіштерді жояды» деген қорытынды жасайды. Сонымен қатар өсімдіктердің тұқымдарын таратып, олардың көбеюіне көмектеседі.</p> <p>Қимыл-қозғалыс жаттығулары,сергіту сәті: Шымшық ұшып-қонады, <i>(Бір орында тұрып қос аяқтап секіреміз).</i> Бір орнында отыра алмас, <i>(бір орында тұрып сол аяқпен секіреміз).</i> Бір-екі, бір-екі, <i>(Бір орында тұрып оң аяқпен секіреміз).</i> Зуылдады тоқтамай. <i>(Бір орында тұрып айналамыз).</i> Міне, бір минутқа отырды,</p>			
--	--	---	--	--	--

(Отырамыз.)
 Тұмсығымен кеудесін
 қасыды,
 (Орнымыздан тұрып,
 басымызды оңға-солға иеміз).
 Ұшты, қонды, (Бір орында
 тұрып сол аяқпен секіреміз).
 Шыр-шыр, (Бір орында
 тұрып оң аяқпен секіреміз).
 Шыр-шыр! (Бір орында
 тұрып қос аяқтап
 секіреміз).

2 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекетіне дағдыландыру ойындары

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

Ұмыт бола бастаған ұлттық ойындар: «Ақшамшық»

Басты міндет: балаларды тапқырлыққа, шапшаңдыққа, ептілікке баулу.

Сөйлеуді дамытуға арналған логопедиялық жаттығулар.

Артикуляциялық гимнастика - логопедиялық қыздыру - логотип жаттығулары - бұл арнайы жаттығулар артикуляциялық аппараттың қозғалғыштығын жақсартады. Гимнастика сөйлеуді анық айтуға көмектеседі, ал бала өзін мәжбүрлеп жатқанын сезбеуі керек. Әр мүмкіндікте жаттығуларды қайталаңыз. Сондай-ақ тыныс алу жаттығуларын бастау керек. Тыныс алу жаттығуларын ойын стилінде орындауға болады. Міне, сіздің балаңызға ұнайтын және өте пайдалы болатын кейбір танымал жаттығулар:

1. «Сабын көпіршігін үрле». Жуынатын бөлмеде үрлеп ойнауға болады сабын көбіктері алақан арасында, немесе көшеде, сабын ерітіндісін жасау үшін су құмырасына сусабынды сұйылтқаннан кейін.
2. «Бақбақ (Одуванчикті) үрле» (егер бақбақ (одуванчик) маусымы әлі келмесе, дәптер парағынан үлгілік немесе мақтаны үрлеуге болады).
3. «Кімнің қайығы ары қарай жүзеді». Қағаздан қайықтар жасап, оларды су құйылған ыдысқа салыңыз. Қайыққа соқ, жарысып, кімнің қайығы ары қарай жүзеді. Баланың басы айналмауы үшін 7 секундтан артық емес

Ұмыт бола бастаған ұлттық ойындар: «Ақшамшық»

Міндет: балаларды тапқырлыққа, шапшаңдыққа, ептілікке баулу.

Әдістемелік нұсқау: Ойыншылар ойын кезінде арасынан бір кісі өтетіндей етіп дөңгелене отырады. Ал жүргізуші ортаға шығып, екі алақанын беттестіре ұстайды. Қалғандарына да солай істеуді тапсырады. Кейін алақандарының арасындағы сақинаны ойыншылардың біріне тастау үшін айнала жүгіріп, бәріне сақина тастаудың белгісін жасайды. Алайда, ол сақинаны білдірмей біреуіне ғана тастайды.

Ойын шарты: Сақина жасырылған адам да оны басқаларға байқатпауға тырысады. Жүргізуші түгел айналып шыққан соң ортаға келіп, «Ақшамшығымды бер!» деп дауыстайды. Сонда сақинаны алған ойыншы орнынан атып тұруы керек. Әрбір ойыншы оң жағында отырған көршісін аңдиды. Сондықтан сақинаның онда барын білсе орнынан тұрғызбауға тырысады. Ал сақинаны алған ойыншы білдірмей тұрып кетсе, өзі жаза тартады, ол тұра алмай қалса, айыпкер көпшіліктің ұйғаруымен не өлең айтады, не би билейді, не домбыра тартады. Өнерін көрсетіп, жазасын өтеуі тиіс. Содан кейін ойын қайта жалғасады.

II нұсқасы: «Сақина»

Ойынға қатысушылар шеңбер құрып отырады. Шеңбер ортасына жүргізуші шығады. Оның тас жабылған алақандарының ортасында сақина салынған. Жүргізуші

<p>үрлеңіз.</p> <p>4. «Көңілді маймыл». Бетіңізді үрлеп, құлағыңызды ұстаңыз. Тілді көрсету және жасыру. Айна алдында беттерді жасаңыз. Енді байсалды бет жасаңыз, содан кейін маймылды қайтадан көрсетіңіз.</p> <p>5. «Шарларды үрлеу». Дүкеннен түрлі-түсті шарларды сатып алып, балаңызбен бірге үрлеңіз. Шарларды үрлегеннен кейін, оларды үстелдің үстіне жинап, содан кейін оларды үстелден үрлеңіз.</p> <p>6. «Жылан қалай ысқырады». Баланы кішкентай жыланның қалай ысқыратынын көрсетуге шақырыңыз (тыныш ысқырады). Үлкен жылан қалай ысқырады (орташа дыбыс) Үлкен жылан қалай ысқырады (өте қатты дыбыс).</p>		<p>балалардың барлығын аралап, әрқайсысының қолын жабылған алақандарымен ашып, біреуінің қолына сақинаны салып кетеді. Бірақ сол кезде екінші жүргізуші оны қай ойыншыға салғанын байқамау керек. Жалған қимылдарды жасауды жалғастыра отырып, жүргізуші шеңберді толығымен аралап шығады. Содан кейін ортаға тұрып, келесі сөздерді айтады:</p> <p>«1-2-3Сақина маған ұшып кел!»</p> <p>Сақинаны ұстаған ойыншы орнынан тез тұрады. Оның көршісі ойыншыны ұстап үлгеруі керек. Үлгермесе жазаланады. Үлгерсе – көршісінің өзі жазаланады. Жазаланған оқушы жүргізушінің немесе ойыншылардың тілегін орындайды.</p>
--	--	--

3-ші ұйымдастырылған іс-әрекеті

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Менің отбасым. ҮІӨ міндеттері: отбасы мүшелерінің атын қазақша айтуға, сөз тіркестерін дұрыс қолдануға үйрету, тақпақ,мақал-мәтел жаттау. Қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету; -қазақ тіліне тән дыбыстардыдұрыс айтуға жаттықтыру, байланыстырып сөйлеуді дамыту. Тілдік және артикуляциялық аппаратты дамыту. Дағды: отбасы мүшелерін ажыратып, сөйлемдердегі сөздерді байланыстырып сөйлеуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже:</p>	<p>3.Жапсыру- шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Күзгі жапырақтар. ҮІӨ міндеттері: -қол, саусақ қимылдарын арттыру; көркем сөйлеу тілін дамыту; -табиғатты сүюге, еңбекке тәрбиелеу. Дағды: жапырақтарды қатпарлап бүктеу;өзінің іс-әрекетін алдын-ала жоспарлай алуға, еркін жұмыстануға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: жапырақтарды қатпарлап бүктейді; Түсінеді: күзді неге «алтын күз», «жомарт күз» деп атайтынын; Қолданады: жапырақтарды бүктеп кию тәсілін. Ойлау деңгейі: білу, түсіну,</p>	<p>3. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Үнді дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажыратуға үйрету; -үнді дауыссыздарды қайталату арқылы естерінде сақтату. -бастаған істі тиянақты аяқтай білуге үйрету. Дағды: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады. Түсінеді: үнді дыбыстарда бәсең үн болатынын түсінеді.</p>	<p>3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Ғажайып алаң. ҮІӨ міндеттері: отбасы мүшелерінің атын қазақша айтуға, сөз тіркестерін дұрыс қолдануға үйрету, диалогке қатысуға үйрету. Қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету; -қазақ тіліне тән дыбыстардыдұрыс айтуға жаттықтыру, байланыстырып сөйлеуді дамыту. Дағды: қарапайым сұрақтар қоюды және оларға жайсөйлеммен жауап беруді дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: отбасы</p>	<p>3.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Тұрмыстық техника, оның қажеттілігі. (еңбек,танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: тұрмыстық техника, оның қолданылуы туралы білімдерін жетілдіру. Олардың атқаратын қызметімен таныстыру; -қауіпсіздік ережесі туралы алған білімдерін дамыту; -қауіпсіздік ережелерін сақтауға дағдыландыру, тазалыққа, жинақылыққа баулу. Дағды: өмір қауіпсіздігі ережелерін, үлкендердің айтқан ескертпелерін еске сақтай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: тұрмыстық</p>
---	--	---	--	---	--

	<p>Жасайды: отбасы мүшелерін ажыратып, сөз тіркестерін дұрыс қолданып, байланыстырыпсөйлейді, тақпақ жаттайды.</p> <p>Түсінеді: үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсету керектігін түсінеді.</p> <p>Қолданады: таныс сөздерді күнделікті өмірде қолданады, мақал-мәтел айтады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Сөздік ойын: «Мен бастаймын, сен қошта». Апта күндері. Апта деген атайдың Жеті бірдей ұлы бар. Біріншісі – дүйсенбі, Екіншісі – сейсенбі, Үшіншісі – сәрсенбі, Төртіншісі – бейсенбі, Бесіншісі – жұма, Алтыншысы – сенбі, Жетіншісі – жексенбі. Бүгін аптаның қай күні? Біріншісі қай күн? Жетіншісі қай күн?</p> <p>Түсіну деңгейі: «Тосын сый» бізге хат келіпті (ішінде алдын ала салынған отбасы суреті). Қандай керемет, мына суретте кім бар? Бала өз отбасы мүшелері туралы әңгімелейді. Жаңа сөздермен таныстыру. Аға – старший брат. А-а – аға. Мынау кім? Мынау – аға. Әпке – старшая сестра. Ә-ә – әпке. Мынау кім? Мынау – әпке. Іні – младший брат.</p>	<p>қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Жұмбақ Жиын-терін болатын, Қамбаға астық толатын. Қызыл қырман ойнайтын, Қай мезгіл деп ойлайсың? (Күз)</p> <p>Түсіну деңгейі: Балаларға әртүрлі жапырақтарды таратып береді. Күз мезгілінің ерекшелігі мен ағаш жапырақтарының түрлерін әңгімелейді.</p> <p>– Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады?</p> <p>– Күзді неге «жомарт күз», «алтын күз» деп атаймыз?</p> <p>Қолдану деңгейі: Балалардың назарын сюжетті суретке аудару.</p> <p>Жұптық жұмыс барысында емен және тал ағаштарын күзгі жапырақтармен өсемдейміз. Педагог бүктеп кию әдісін көрсетеді. Ол жұмыс барысында жекелеген балаларға көмектеседі, сондай-ақ сақтық шараларын еске салып, бірлесе жұмыс істеуде тату болуды ескертеді.</p> <p>Сергіту сәті: «Балалық» Балалық-ау, балалық! Кел, бір ойнап тарайық! Бірім, бірім, бірім деп, Саусақты да санайық! Көзді тас қып жұмайық, Кім түрткенін табайық! Кел, жарыса шабайық!</p>	<p>Қолданады: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажыратады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: «Сұрақ-жауап» әдісі арқылы қайталау.</p> <p>Дауыссыз дыбыстар деген не?</p> <p>Дауыссыз дыбыстар қалай белгіленеді?</p> <p>Қатаң дауыссыз дыбыстар қалай жасалады?</p> <p>Ұяң дауыссыз дыбыстар ше?</p> <p>Артикуляциялық жаттығу жасау.</p> <p>«Сағат» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау.</p> <p>«Саңырауқұлақ» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру.</p> <p>«Алтыбақан» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Осылай 10–15 рет қайталау.</p> <p>Үнді дауыссыз дыбыстармен, олардың жасалу жолдарымен таныстыру.</p> <p>Дауыссыз дыбыстардың ішіндегі үнді дауыссыз дыбыстармен танысамыз және жасалу жолдарын білетін боламыз.</p> <p>Мен айтқан дыбыстарды айнаға қарап қайталаңдар: л, м, н, ң, р, у, й. Балалар</p>	<p>мүшелерін ажыратып, сөз тіркестерін дұрыс қолданып, байланыстырып сөйлейді.</p> <p>Түсінеді: қарапайым сұрақтар қоюды және оларға жай сөйлеммен жауап беруді.</p> <p>Қолданады: таныс сөздерді күнделікті өмірде қолданады, мақал-мәтел айтады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Бірінші тапсырма: Санамақты еске түсіру, отбасы мүшелерін атау.</p> <p>Атам, әжем, Әкем, шешем. Әпкем, сіңілім, Ағам, інім және мен. Бір үйде біз нешеуіміз? Кел, санайық екеуіміз.</p> <p>Түсіну деңгейі: Екінші тапсырма: Отбасы туралы қандай мақал білесіңдер?</p> <p><i>Балалар мақалдарды естеріне түсіреді.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Отан отбасынан басталады. 2. Баланың бас ұстазы – ата-ана. 3. Інісі бардың – тынысы бар, Ағасы бардың – жағасы бар. 4. Аға әдепті болса, іні әдепті, Апа әдепті болса, сіңлі әдепті. <p>Қолдану деңгейі: Үшінші тапсырма: Отбасымен түскен суреттер, фотоальбоммен жұмыс. Балалар өздеріне таныс сөздерді атайды және</p>	<p>техниканы қолдану ережесін дұрыс сақтайды, үлкендердің көмегінсіз электр тогына қоспайды;</p> <p>Түсінеді: тұрмыста қолданылатын заттарды қалай пайдалану керектігін; олардың атқаратын қызметін;</p> <p>Қолданады: өмір қауіпсіздігі ережелерін, үлкендердің айтқан ескертпелерін.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: <i>Шаңсорғыш» ойыны.</i> Жүргізуші сайланады. Ол – «шаңсорғыш». Қалған балалар – «шаң». «Шаң» айналып, ақырын жерге «қонады» (отырады). «Шаңсорғыш» іске қосылады. «Шаңсорғыш» «шаңдарды» жинай бастайды, оның қолы кімге тиеді, сол бала орнынан тұрып кетеді.</p> <p>– Үйдегі заттарды атаңдар. Сендердің бөлмелеріңде қандай қажетті бұйымдар, заттар бар? Балалар үйлеріндегі жиһаздар мен бұйымдарды атайды.</p> <p>Демонстрациялық материалдармен жұмыс. Суреттердегі заттарды атап, тұрмыстық техниканың қандай қажеттілігі барын айтыңдар. (Газ плитасы, теледидар, кіржуғыш машина, шаңсорғыш, электр шәйнегі, микротолқынды пеш) – Балалар, біз бұл</p>
--	---	--	--	--	--

	<p>Мынау кім? Мынау – іні. Сіңлі – младшая сестра сестры. Мынау кім? Сіңлі, сің-лі. Қарындас – младшая сестра брата. Қарындас, қа-рын-дас. Мынау кім? Мынау – қарындас. Қолдану деңгейі: балаларды менің есімдігімен таныстырады. Өзі айтады: Менің қарындасым. Менің сіңлім. Қарындасың бар ма? Сіңлің бар ма? Менің сіңлім/қарындасым бар. Сенің ағаң бар ма? Менің ағам бар. Сенің әпкең бар ма? Менің әпкем бар. Сенің отбасында неше адам бар? Балалар сөздерді, сөйлемдерді жеке және хормен қайталайды. Дыбыстық жаттығу: (айнамен орындалады). Ә-ә-ә – әже Ә-ә-ә – әке І-і-і- ің-ің – сің-лі. Такпақ жаттау.<i>Отбасы мүшелерін қайталап, тақпақты бірге қимылмен жасап, жаттауды ұсынады.</i> Бір үйде біз нешеуіміз? Кел, санайық екеуіміз, Басбармақ – әкем, Балаң үйрек – анам, Ортан терек – ағам, Шылдыр шүмек – мен,</p>		<p>бұл дауыссыздарды айтқанда не байқадыңдар? Бұл дыбыстарды айтқанда көтеруге, созуға, әуенді өзгертуге болады. Қатаң, ұяң дауыссыз дыбыстарға қарағанда үнді дауыссыз дыбыстар дауыс шымылдығының қатысуымен жасалады, салдырға қарағанда үн басым шығады. Сондықтан да үнді дауыссыз дыбыстар деп аталады. Үнді дауыссыз дыбыстарды айтқанда сөйлеу мүшелерінің (тіл, ерін, жақ) бір-біріне жуықтауы, түрленуі, көлемін өзгертуі көмей арқылы келген ауаға пәлендей кедергі бола алмайды. Дауыссыз қатандарда мүлде үн болмаса, ұяңда үннің қатысы жартылай болатынын біз білеміз, ал үнді дыбыстарда бәсең үн болады. Дауыссыздардың үн сапасында жаңғырық болмайды. Түсіну деңгейі: «Кім көп сөз айтады» дидактикалық ойыны – Балалар, үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөз айтуларың керек. Кім көп сөз ойлап айтады, соған фишка беріліп отырады. Ойын соңында жеңімпаз анықталады. Үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын</p>	<p>сөздерден сөйлем құрайды. Мынау – менің отбасым. Мынау – ата. Атамның аты Атам теледидар көреді. Мынау – менің әжем. Әжемнің аты Әжем ән айтады. Мынау – менің әкем. Әкемнің аты Әкем ойыншық берді. Мынау – менің анам. Анамның аты Анам тамақ пісіреді. Біз тату тұрамыз. Төртінші тапсырма: Диалог құру. Сұрақтарға жауап беру. Балалар бір-біріне сұрақтар қояды. Сенің ағаң бар ма? Ағаңның аты кім? Сенің әпкең бар ма? Әпкеңнің аты кім? т.с.с Бесінші тапсырма. Дидактикалық ойын: «Тыңда, есте сақта, қайтала». Сан тіркесімен отбасы мүшелерін айтады, балалар тыңдап алып, қайталаулары керек. Мысалы: <i>менің 2 әжем, 1 атам, анам, 3 інім бар.</i></p>	<p>заттарды қалай топтастырар едік? Балалар әр затты атап, олардың жалпы атауын табады: <i>электр бұйымдары, тұрмыстық техника.</i> – Тұрмыстық техникаға не жатады? – Тоңазытқыш, кіржуатын мәшине, газ плитасы, компьютер, үтік, теледидар, магнитофон, радио, электронды сағат т.б. Түсіну деңгейі: Мына суретке назар аударындар. – Газ плитасы не үшін қажет? – Тамақ пісіру үшін. – Ол болмаған жағдайда адамдар тамақты қалай пісіреді? – Қазан астына от жағып пісіреді. – Газ плитасы немен жанады? – Газбен. – Қазанды немен қайнатады? – Отынмен. – Қайсысында тамақ пісірген жеңіл әрі тез? – Газ плитасында. – Балалар, көріп отырсындар, адамдар уақытын үнемдеу үшін, еңбекті жеңілдету үшін тұрмыстық техниканы ойлап тапты. – Тұрмыстық техника қалай жұмыс істейді? – Электр тогымен жұмыс істейді. Қолдану деңгейі: Тұрмыстық техникалардың шығу тарихы бар. Бүгінгі</p>
--	---	--	--	---	---

	<p>Кішкентай бөбек – сен Бір үйде біз нешеуіміз? Бір үйде біз бесеуіміз. Мақал-мәтілдерді жаттап ал. Отан отбасынан басталады. Баланың бас ұстазы – ата-ана.</p>		<p>бір суреттермен жұмыс. Мысалы, <i>лақ, мысық, нан, радио, уық, аң, үй.</i> ң дыбысынан сөздер басталмайтынын ескертеді. Мысалы: «л»– <i>Ләззат, лақ, лаула, люк, лақтыр, лағыл, Ләйлә;</i> «м» – <i>мақта, малта, маймыл, малақай;</i> «н»– <i>нар, Нариман, Нартай, Назгүл, наз, намаз, нақышына келтір;</i> «р» – <i>рауғаш, Рауан, Раушан, риза;</i> «у» – <i>уылдырық, уақ.</i> Қолдану деңгейі: «Дыбыс бер» дидактикалық ойыны . Мен сендерге сөздер айтамын, сол сөздердің ішінде үнді дауыссыз дыбыстар кездесе, алақандарыңды соғып шапалақтаңдар. Үй, алма, анар, тат, оқ, ру, бау, сағат, арқан, тарақ, жаңғақ, нан, доп, тор, ми, сый, тый, аң, оң, шаш, тас, ата, әже, тәте, пысық, тышқан, ат т.б. «Сөзге үнді дыбыстан басталатын сөз қос» дидактикалық жаттығуы –Мен сендерге бірінші сөзді айтамын, ал сендер сол сөзге мазмұны сәйкес келетін, үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөз жалғауларың керек. Мысалы: <i>сүйкімді ... (мысық), жүйрік ... (лақ), дәмді ... (нан), әдемі ... (раушан), дәмді ...</i></p>		<p>күні адамзаттың техникаға арқа сүйегені сондай, онсыз өмір сүруді ұмытып қалғандай. Сыпырғыш орнын ауыстырған шаң сорғыш үй тазалауды жеңілдетсе, кір жуатын, ыдыс жуатын мәшинелер адамдардың уақытын үнемдейді. Мұздатқыш, үтік, қысқа толқынды пештің де көмегі аз емес, сондықтан да олар әркімнің-ақ үйінде кездеседі. «Көп ойла, сөз ойла» ойыны. Балалар екі топқа бөлінеді. <i>Бірінші топ:</i> үй жиһаздарын атайды. <i>Екінші топ:</i> тұрмыстық техника заттарын атайды. Қай топ көп сөз айтса, сол топ жеңімпаз атанады.</p>
--	---	--	--	--	--

(рауғаш), қағаз ...
(умаждалған), атам ...
(риза), бала ... (малтыды),
ақылды ... (мұғалім),
үлкен ... (үй), әкем ...
(риза), киіз үйдің (уығы),
... жайылды (мал) т.б.

3 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Іс – әрекет арқылы балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру, еңбекті құрметтеуге дағдыландыру, өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу.

Жүгіруге арналған ойын: **«Қасқырлар мен лақтар»**

Басты міндет: Қозғалмалы ойындарды ойнату арқылы төзімділік, жинақтылық, ептілік, шапшаңдылық сынды қимыл сапаларын дамыту.

Жүгіруге арналған ойын: **«Қасқырлар мен лақтар»**

Ойын міндеттері: Қозғалмалы ойындарды ойнату арқылы төзімділік, жинақтылық, ептілік, шапшаңдылық сынды қимыл сапаларын дамыту.

Дағды: Балалардың жүгіру қабілеттерін дамытып, тез қозғалу беруге дағдыландыру.

Ойын шарты: Алдымен ұзындығы 50 м және ені 20 м болатындай ойын алаңы белгіленеді. Ойын алдында алаңда «лақтар» мен «қожайын» орналасатын «ауыл» белгіленеді. Алаңның басқа жағында дәл солай «жайылым» тағайындалады. Өрістің ортасында «қасқырдың апаны» болады. Содан кейін үш «қасқыр» мен «қожайын» таңдалады. Барлық басқа балалар – лақтар. Қожайын лақтарды ауылға апарды, ал қасқырлар өз апанына барады.

Қожайын айтады:

«Бөрте, бөрте, бөрте лақ,
Бөрте лақ тым ерке лақ
Кетесің кейде секеңдеп,
Байламаса көкем кеп»

Осы сөздерден кейін лақтардың барлығы жайылымға қарай жүгіреді. Жолда оларды қасқырлар апанында күтіп тұрады. Лақтар апанның шетіне жетерге жарты жолда қасқырлар оларға тап бере алады және жайылымды бөліп тұрған сызыққа дейін қуалай алады. Лақтардың Мақсаты – жайылымға қасқырлардың қолына тимей, аман-есен жету. Лақтарды қасқырлардан қожайын ғана алып алады. Ұсталған лақтар ойын соңына дейін апанда болады. Неғұрлым көп лақ ұстаған қасқыр көп атаққа ие болады. Ойынды қайталау үшін жаңа қасқырларды апанға түспей, аман қалған лақтар ішінен таңдалады.

Ойынның қиындығы : тез ойнау.

4-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Ақылдылар.
ҮІӨ міндеттері: допты алып жүру (қашықтық 5 м) жаттығумен таныстыру. Құрсаудың жоғарғы жиегіне жанаспай, қолдағы допшен

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Сабантойды тойлаймыз.
ҮІӨ міндеттері: -қолымен бағытын (жоғары-төмен) көрсете білу, дауыстардың биіктіктерін

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Бізбен бірге және бізден артық орында.
ҮІӨ міндеттері: балаларға үздіксіз баяу

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Сабантойды тойлаймыз.
ҮІӨ міндеттері: -қолымен бағытын (жоғары-төмен) көрсете

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Бізбен бірге және бізден артық орында.
ҮІӨ міндеттері: балаларға үздіксіз баяу жүгіру, сапта

	<p>күрсау ішіне кіруге жаттықтыру; -гимнастикалық орындық үстінде аяқтың ұшымен жүріп өту жаттығуын жасауға бейімдеу. Дағды: Кішкене допты бір және екі қолымен алысқа лақтыруды, көлбеу қойылған тақтай үстімен қолды жан-жаққа соза тура жүруді үйрету. Күтілетін нәтиже: Жасайды: жүрудің әртүрлі түрлерін алмастырып жүруді; еденнен 50 см биіктікке көтеріп,көлбеу қойылған саты тепкішектерімен еңбектеуді; бір-бірінен 5 м арақашықтықта тұрған заттардың арасынан фитболды домалатып жүруді; екі аяқпен заттар арасымен секіруді. Түсінеді: ұлдар мен қыздар арасындағы гендерлік айырмашылықты; көлбеу қойылған саты тепкішектерімен қалай еңбектеп жүру; қол мен аяқ қозғалыстарының үйлесімділігін қалай жетілдіру; заттардың арасымен фитболды саусақпен қалай жеңіл қозғалту керектігін. Қолданады:сапқа, тізбекке, шеңберге (оң-сол, алды-арты) қайта тұру; заттардың арасыменфитболды саусақпен жеңіл қозғалту шеберліктерін (машықтарын) күнделікті өмірде.</p>	<p>ажыратып, жоғары-төменгі қозғалысын ажырату; -музыка сипатына сәйкес қимылдар орындау; -ұлттық ойындардың көңілді сипатын бере білу. Дағды: пластикалық, ырғақты, мәнерлі қимылдарды нақтылы орындай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауыстардың биіктіктерін ажыратып, жоғары-төменгі қозғалысын ажыратады, ән орындайды. Түсінеді: қарапайым музыкалық терминдерді. Қолданады: пластикалық, ырғақты, мәнерлі қимылдарды орындайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Марш» (Е. Андосов). Шығарманың 1-бөлімінде балалар зал ішінде шеңбер бойымен екеуден қол ұстасып, жай жүреді. Әуеннің 2-бөлімі орындалғанда зал ішінде біреуден жеңіл секіре басып шашырап жүреді. Әуен рет 2-3 рет қайталанады. Балалармен сабантой туралы әңгіме өткізіп, ол мерекенің қандай кезде болатынын, не үшін тойланатыны туралы мәлімет беру. Түсіну деңгейі: Музыка тыңдау: «Тойбастар» күйі (Д. Нұрпейісова). Күйді тыңдай отырып алған</p>	<p>жүгіру, сапта тұрып, допты асыра лақтыру жаттығулары дұрыс жасауды үйрету. Секіру және жүгіру жаттығулары қайталату. Дағды: Малдас құрып отырып, бір-біріне допты бастан асыра лақтыруға және допты саусақтарын ашқан күйде қағып алу (машықтарын) қалыптастыруға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: әртүрлі жүру түрлерін алмастырып жүруді; допты бір-біріне бастан асыралақтырып беруді; арқаннан бір бүйірмен екі аяқпен секіруді. Түсінеді: малдас құрып отырып, бір-біріне допты бастан асыра лақтыруға және доптысаусақтарын ашқан күйде қалай қағып алуды; бір бүйірмен арқаннан екі аяқпен қалай секіру керектігін. Қолданады: күш, ептілік секілді дене сапаларын және коммуникативтік құзыреттіліктерін;ұжым болып бірлесіп тапсырмаларды орындау дағдыларын және мейірімділік пен тәртіптілік нормаларын. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Тізбекке бір-бірден тұрғызып, кәдімгі жүріс түрін орындатады.</p>	<p>білу, дауыстардың биіктіктерін ажыратып, жоғары-төменгі қозғалысын ажырату; -музыка сипатына сәйкес қимылдар орындау; -ұлттық ойындардың көңілді сипатын бере білу. Дағды: пластикалық, ырғақты, мәнерлі қимылдарды нақтылы орындай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауыстардың биіктіктерін ажыратып, жоғары-төменгі қозғалысын ажыратады, ән орындайды. Түсінеді: қарапайым музыкалық терминдерді. Қолданады: пластикалық, ырғақты, мәнерлі қимылдарды орындайды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Марш» (Е. Андосов). Шығарманың 1-бөлімінде балалар зал ішінде шеңбер бойымен екеуден қол ұстасып, жай жүреді. Әуеннің 2-бөлімі орындалғанда зал ішінде біреуден жеңіл секіре басып шашырап жүреді. Әуен рет 2-3 рет қайталанады. Балалармен сабантой туралы әңгіме өткізіп, ол мерекенің қандай кезде болатынын, не үшін тойланатыны туралы мәлімет беру.</p>	<p>тұрып, допты асыра лақтыру жаттығулары дұрыс жасауды үйрету. Секіру және жүгіру жаттығулары қайталату. Дағды: Малдас құрып отырып, бір-біріне допты бастан асыра лақтыруға және допты саусақтарын ашқан күйде қағып алу (машықтарын) қалыптастыруға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: әртүрлі жүру түрлерін алмастырып жүруді; допты бір-біріне бастан асыралақтырып беруді; арқаннан бір бүйірмен екі аяқпен секіруді. Түсінеді: малдас құрып отырып, бір-біріне допты бастан асыра лақтыруға және доптысаусақтарын ашқан күйде қалай қағып алуды; бір бүйірмен арқаннан екі аяқпен қалай секіру керектігін. Қолданады: күш, ептілік секілді дене сапаларын және коммуникативтік құзыреттіліктерін;ұжым болып бірлесіп тапсырмаларды орындау дағдыларын және мейірімділік пен тәртіптілік нормаларын. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Тізбекке бір-бірден тұрғызып, кәдімгі жүріс түрін орындатады. Орташа қарқынмен тізелерін жоғары көтертіп</p>
--	--	---	--	---	---

	<p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: «Мен өте жақсымын» ойын-жаттығуы.</p> <p>Алдымен «Мен» дегенді сыбырлап, одан кейін «өте» дегенді, одан кейін «жақсымын» дегенді сыбырлап айту қажет. Соңында «Мен өте жақсымын!» сөйлемді толық айтады.</p> <p>Түсіну деңгейі: «Кім зейінді?» ойын-жаттығуы. Педагогтің бұйрығы бойынша тізбек және сапқа тұрады. Сапқа тұруды қыздар мен ұлдар бөлек орындайды. Педагогтің сол жағына қыздар, оң жағына ұлдар сап түзеп тұрады. Педагогтің бұйрықтарын жылдам орындап, сапты бұзбауғатырысады. Сызық алдына екі тізбекке тұрады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Саусақ гимнастикасы. Біздің топтың қыздары мен ұлдары бір-бірімен тату – саусақтарын бір-бірімен айқастырады. Шынашақтар дос болады – шынашақтарын әрі-бері қозғайды.</p> <p>1, 2, 3, 4, 5 – қайтадан бастап сана. (Шынашақтан бастап әрбір саусақты бір-біріне тигізеді).</p> <p>1, 2, 3, 4, 5 – біз санап болдық (қолдарын төмен түсіріп, білезіктерін сілкілейді).</p>	<p>әсерлерін ортаға салу, күйдің мағынасын түсіндіру.</p> <p>Д. Нұрпейісова туралы мәлімет беру, портретін көрсету.</p> <p>Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Ән айту: «Сабантой» (Е. Хасанғалиев).</p> <p>Балаларға қайталап, қосылып айтуға үйретеді.</p> <p>Әнді бір-бірін тыңдай отырып, айғайламай, дауысқа күш түсірмей, табиғи дауыспен айтуға үйрету.</p> <p>Қолдану деңгейі: Билер: «Көңілді қолшатырлар биі» (педагогтің таңдауымен ұнтаспада).</p> <p>Би элементтерін мәнерлеп орындауға үйрету.</p> <p>Еске сақтауға, ырғақты сезіне орындауға қалыптастыру.</p> <p>Ойындар, хороводтар: «Теңге алу» – қазақтың ұлттық ойыны. (Күй «Адай» Құрманғазы, ұнтаспадан).</p> <p>Педагог ойын шартын түсіндіреді.</p> <p>Балаларды ептілікке, батырлыққа, табандылыққа баулу.</p> <p>Ұлттық ойынға қызығушылықтарын арттыру.</p>	<p>Орташа қарқынмен тізелерін жоғары көтертіп жүгірту. Жеңіл, ырғақпен жүреді. Денебітімдерін, бастарын түзу ұстайды. Теріс қарап жүру: қолды сәйкес амлитудада ұстап, 3 метрге дейін жүру.</p> <p>Түсіну деңгейі: Жүппен ЖДЖ «Жүп фигура» ойын-жаттығуы.</p> <p>Педагогтің нұсқауларын дұрыс және жұбы екеуі қимыл-қозғалыстарын үйлестіріп орындауға тырысады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойын: «Орындарыңды ауыстырыңдар». (6 рет).</p> <p>Зал ортасына арқан төсейді, осылайша зал екіге бөлінеді. Әр команда залдың екі шетінде тұрады. «Қаш!» деген белгі бойынша өз алаңдарынан қарама-қарсы алаңға шашырап жүгіреді. Ойыншылары толық екінші алаңға өткен команда жеңімпаз атанады.</p> <p>«Мейірімділік деген не?» ойын-тренингі</p> <p>Әрқайсысымыздың жүрегіміз мейірімге толы. Бір-бірімізге қарап, жылы сөздер айтайық.</p> <p>Мен бәріңе денсаулық тілеймін!</p> <p>Мен бәріңе мейірім тілеймін!</p> <p>Мен бәріңе шуақты күн тілеймін!</p>	<p>Түсіну деңгейі: Музыка тыңдау: «Тойбастар» күйі (Д. Нұрпейісова).</p> <p>Күйді тыңдай отырып алған әсерлерін ортаға салу, күйдің мағынасын түсіндіру.</p> <p>Д. Нұрпейісова туралы мәлімет беру, портретін көрсету.</p> <p>Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Ән айту: «Сабантой» (Е. Хасанғалиев).</p> <p>Балаларға қайталап, қосылып айтуға үйретеді.</p> <p>Әнді бір-бірін тыңдай отырып, айғайламай, дауысқа күш түсірмей, табиғи дауыспен айтуға үйрету.</p> <p>Қолдану деңгейі: Билер: «Көңілді қолшатырлар биі» (педагогтің таңдауымен ұнтаспада).</p> <p>Би элементтерін мәнерлеп орындауға үйрету.</p> <p>Еске сақтауға, ырғақты сезіне орындауға қалыптастыру.</p> <p>Ойындар, хороводтар: «Теңге алу» – қазақтың ұлттық ойыны. (Күй «Адай» Құрманғазы, ұнтаспадан).</p> <p>Педагог ойын шартын түсіндіреді.</p> <p>Балаларды ептілікке, батырлыққа, табандылыққа баулу.</p> <p>Ұлттық ойынға қызығушылықтарын арттыру.</p>	<p>жүгірту. Жеңіл, ырғақпен жүреді. Денебітімдерін, бастарын түзу ұстайды. Теріс қарап жүру: қолды сәйкес амлитудада ұстап, 3 метрге дейін жүру.</p> <p>Түсіну деңгейі: Жүппен ЖДЖ «Жүп фигура» ойын-жаттығуы.</p> <p>Педагогтің нұсқауларын дұрыс және жұбы екеуі қимыл-қозғалыстарын үйлестіріп орындауға тырысады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойын: «Орындарыңды ауыстырыңдар». (6 рет).</p> <p>Зал ортасына арқан төсейді, осылайша зал екіге бөлінеді. Әр команда залдың екі шетінде тұрады. «Қаш!» деген белгі бойынша өз алаңдарынан қарама-қарсы алаңға шашырап жүгіреді.</p> <p>Ойыншылары толық екінші алаңға өткен команда жеңімпаз атанады.</p> <p>«Мейірімділік деген не?» ойын-тренингі</p> <p>Әрқайсысымыздың жүрегіміз мейірімге толы. Бір-бірімізге қарап, жылы сөздер айтайық.</p> <p>Мен бәріңе денсаулық тілеймін!</p> <p>Мен бәріңе мейірім тілеймін!</p> <p>Мен бәріңе шуақты күн тілеймін!</p>
Серуен	Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету әрі дағдыландыру.				

Балаларды үйге қайтару.

<p>«Сау бол, мектеп!» Ата-аналар мен әңгімелесу. Балаларды үйге қайтару.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: «Балаңызды тыңдауды үйреніңіз. Шыдамды болыңыз, балаңыздың сөзін бөліп, оның ойын өзіңіз аяқтауға тырыспаңыз»</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Өз құралдарын күтіп ұстау туралы керектігін жиі айтып тұру.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Балалармен өз отбасы туралы әңгімелесу. Балалардың ата- анасымен сөйлесу, жетістіктері мен тәртібі туралы айту.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.</p>	<p>Ата –аналарға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану,(өз жұмысына)сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт.Ауысымдық аяқ – киім баламен бірге болуы.</p>
---	--	--	--	---	--

Мектепалды 0 «Ә» сыныбының тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

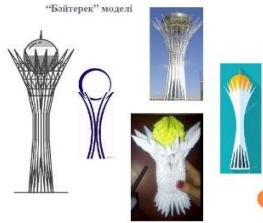
Білім беру ұйымы: Ақжал негізгі орта мектебі

Сынып/Топ: Мектепалды 0 «Ә»

Балалардың жасы: 5-6 жас

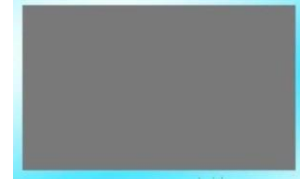
Жоспардың құрылу кезеңі: 4-апта ,23.10-27.10.2023-2024 оқу жылы

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 23.10	Сейсенбі 24.10	Сәрсенбі 25.10	Бейсенбі 26.10	Жұма 27.10
13:30-14:00 Балаларды қабылдау	Балалармен қарым-қатынасы: отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу, қарым-қатынас және көтеріңкі көңіл-күй орнатуға ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату.Балаларға қолайлы жағдай жасау. Баланың бүгінгі көңіл-күйі туралы әңгіме,баланың жеке пікірін білдіруіне қосыла отырып, оны не қызықтыратыны туралы. Денсаулық мәселелері бойынша ата-аналармен әңгімелесу; консультациялар.				
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен, кеңес, әңгімелесу	Ата-аналармен денсаулық мәселелері, балаға үйде күтім жасау, білім алу, даму және жетістіктер туралы әңгімелесу, кеңес беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалар арасында достық қарым-қатынасты тәрбиелеу. Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары (роботехника құралдары, шашка). Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарау, Табиғат бұрышындағы еңбек (бөлме өсімдіктеріне күтім жасау) Заттық-кеңістіктік дамытушы ортамен жеке жұмыс				
	Сөйлеуді дамыту– коммуникативтік, ойын әрекеті (үстел үсті ойындары пазлдар, домино және т.б.); Үстел үсті ойындары: Құрастыру сәйкестік ойыны: Ойын жаттығу: «Бәйтерек» Міндеттері: Балалардың есте сақтау,көру қабілетін дамыту; Тиянақтылыққа және ұқыптылыққа үйрету. Дағды: ажыратып, анықтай алуға дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: балалар берілген суреттерді қарастырады, «Бәйтерек» моделін құрастыру. Ықтимал күрделендіру: тез жаса.	Құрастыру– шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: Сәйкестендіру ойыны: «Суреттер сыр шертеді тереңінен» « Көлеңкесін тап? » Міндет: Балалардың логикалық ойлау қабілетін, ес, зейін, қабылдау процесстерін дамыту. Дағды: әр түрлі Геометриялық пішіндер бөліктеріне бөліп, қоса білуге дағдыландыру;ұсақ қол моторикасын дамыту. Дидактикалық ойынды өткізуге арналған әдістемелік нұсқаулар: Суреттерде бейнеленген басқа заттардың көлеңкелерін ажырату.		Көркем әдебиет - коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: Сәйкестендіру ойыны: Ойын жаттығу: « Кім дұрыс киінеді? » Міндеттері: Есте сақтау қабілетіу дамыту;ұқыптылыққа тәрбиелеу. Дағды: Киімдерін дұрыс кие білуге дағдыландыру. Ойын шарттары: серуенге дайындық ,серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстарын құрастыру,сәйкестік табу арқылы түсіндіру. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Ықтимал күрделендіру: Суретке қарап ауызша	Қоршаған ортамен таныстыру – еңбек, коммуникативтік әрекет Үстел үсті ойыны: «Оюларды құрастыр» Міндеттері: Қазақ халқының қолданбалы сәндік өнері туралы балаларға түсінік беру..Танымдық қабілеттерін арттыру. Балалар өз елін, халқын сүюге қазақ өнерін құрметтеуге тәрбиелеу. Ұлттық мақтаныш сезіміз ояту.Эстетикалық талғамын ұштау. Дағды: Ою-өрнектің түрлерімен таныстыру, ою-өрнектерді құрастыра білуге, түстердің үйлесімділігін білуге дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар:

Дұрыс екенін тексеріп,
беттестіру.

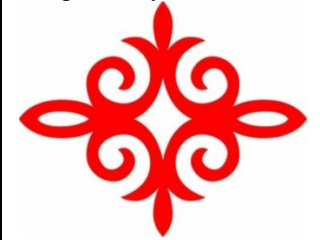
**Ықтимал
күрделендірулер:**
Жылдамдық.

айтып беруді ұсынуға
болады.

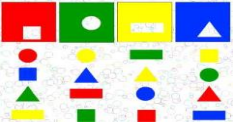
Қазақтың ұлттық әр түрлі
оюлармен сәнді
білу, оюларды құрастырып
аттарын атау.

Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Сөйлеуді дамыту – коммуникативтік, ойын, танымдық әрекет				
<i>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттері мен уақыты</i>					
	23.10.23 Дүйсенбі	24.10.23 Сейсенбі	25.10.23 Сәрсенбі	26.10.23 Бейсенбі	20710.23 Жұма
	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Дене шынықтыру	Сауат ашу негіздері Қоршаған ортамен танысу Құрастыру Музыка		Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Музыка	Сауат ашу негіздері Көркем әдебиет Қоршаған ортамен танысу Дене шынықтыру
1-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті					
<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Тіктөртбұрыш. Үшбұрыш. (танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: геометриялық фигура - тіктөртбұрышпен таныстыру; геометриялық фигураларды тануға және атауға: дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, ұқсастығы мен айырмашылығын табуға үйрету; -логикалық байланыстар мен заңдылықтарды орнату, санау дағдыларын дамыту; санау білігін бекіту, қоршаған ортадан геометриялық пішіндегі заттарды табуға үйрету; -зейін, есте сақтау, сөйлеу, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Дағды: қоршаған ортадан дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш пішінді заттарды табуды, пішіндерді ажырата білу дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: пішіндерді</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері– тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Үнді дауыссыз дыбыстар. ҮІӨ міндеттері: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажыратуға үйрету; -үнді дауыссыздарды қайталану арқылы естерінде сақтату. -бастаған істі тиянақты аяқтай білуге үйрету. Дағды: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажырата білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздерді айтады. Түсінеді: үнді дыбыстарда бәсең үн болатынын түсінеді. Қолданады: үнді дауыссыз дыбыстарды басқа дыбыстардан ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Сұрақ-жауап» әдісі арқылы қайталау. Дауыссыз дыбыстар деген</p>		<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Дөңгелек және сопақша. (танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: -сопақша геометриялық фигураны тануға және атауға үйрету; дөңгелек және сопақша, сопақша және тікбұрыш арасындағы айырмашылық пен ұқсастықты табуға; заттардың пішіндерін анықтауға үйрету; заттарды түсі, пішіні, шамасы бойынша ажырату білігін бекіту; заттарды әртүрлі белгісі бойынша салыстыруға (заттар тобынан 2-3 белгісі бойынша затты ерекшелеу). -есте сақтау, сөйлеу, назар аудару, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Дағды: Геометриялық фигуралардан және олардың бөліктерінен модельдеуді жаттықтыруға дағдыландыру. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: фигуралардың атауларын атайды: дөңгелек, сопақша; геометриялық пішіндерден</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері– тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Біз нені үйрендік, нені білдік? ҮІӨ міндеттері: дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажыратуға жаттығулар жасату, қатаң, ұяң, үнді дауыссыздарды қайталану арқылы естерінде сақтау; -дауыссыз дыбыстардың айтылу барысындағы ерекшелікті ұғындыру арқылы логикалық ойлау қабілеттерін дамыту; -ұжым болып жұмыс істеуге тәрбиелеу. Дағды: дауыссыз дыбыстардың қатаң, ұяң, үнді болатынын білуге, ажыратуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауыссыз қатаң, ұяң, үнді дыбыстарды бір-бірінен ажыратады. Түсінеді: дауыссыз дыбыстардың қатаң, ұяң, үнді болатынын. Қолданады: дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p>

	<p>атауды, сандықты безендіруді; Түсінеді: шаршы мен тіктөртбұрыштың айырмашылығы, пішіні, өлшемі және түсі әртүрлі болуы мүмкіндігін; Қолданады: қоршаған ортадан дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш пішінді заттарды табуды, пішіндерді ажыратуды және олардың түсі мен өлшемін анықтауды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Ойын сәті.</p> <p>Осы пішіндердің қалай аталатынын білесіңдер ме? Балалар суретті талқылап, өздеріне таныс пішіндерді атайды: дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш. Бұл не? (Шаршы.) Оның жиектерін саусағыңмен жүргіз. Саусағыңды дайында. Саусағыңмен солдан оңға қарай жүргізесің, бұрышқа жетіп бұрыласың, саусақпен жоғарыдан төменге түсесің, бұрыласың, саусағың оңнан солға қарай жүреді, бұрышқа жетіп төменнен жоғарыға саусағыңды жүргізесің. (Әр баланың үстелінде белгілі бір түрдегі фигуралар жиынтығы бар.) Біз саусағымызбен нені</p>	<p>не? Дауыссыз дыбыстар қалай белгіленеді? Қатаң дауыссыз дыбыстар қалай жасалады? Ұяң дауыссыз дыбыстар ше? Артикуляциялық жаттығу жасау. «Сағат» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау. «Саңырауқұлақ» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру. «Алтыбақан» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Осылай 10–15 рет қайталау. Үнді дауыссыз дыбыстармен, олардың жасалу жолдарымен таныстыру. Дауыссыз дыбыстардың ішіндегі үнді дауыссыз дыбыстармен танысамыз және жасалу жолдарын білетін боламыз. Мен айтқан дыбыстарды айнаға қарап қайталаңдар: л, м, н, ң, р, у, й. Балалар бұл дауыссыздарды айтқанда не байқадыңдар? Бұл дыбыстарды айтқанда көтеруге, созуға, әуенді өзгертуге болады. Қатаң, ұяң дауыссыз дыбыстарға қарағанда үнді дауыссыз дыбыстар дауыс шымылдығының қатысуымен жасалады, салдырға қарағанда үн басым шығады. Сондықтан да үнді дауыссыз дыбыстар</p>		<p>ою-өрнек құрастыруды; Түсінеді: дөңгелек және сопақша арасындағы айырмашылықты; Қолданады: заттар мен фигураларды үш белгісі бойынша салыстыруды: Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Геометриялық фигура-сопақшамен танысу. Тақтаға қарандар-бұл сопақша. Бәріміз қайталаймыз - сопақша. Педагог өлең оқиды. Мен сопақпын, мен сопақ Ұзартылған домалақ . Соңым жоқ, басым жоқ Енді бірде жапалақ. Мен жұмыртқамын Мен айнамын Мен, міне, осындай пішінмін. Мен қоңыз, мен картоп Аяқпенен топ - топ - топ. Сопақшаның қасиетін білу үшін тәжірибе жүргіземіз. Сопақшаның бұрышы жоқ (саусақпен сопақшаны жүргіз.)Сопақша жазық, егер сопақшаны үстел үстіне немесе тақтаға беттестірсе ол көрінбейді. Қайталайық - жазық. Сопақшаның қасиеттерін зерттеуді жалғастырайық. Тақтада, балалар үстел басында жұмыс істейді (үстел үстінде әр балаға арналған геометриялық фигуралар жиынтығы жатыр). Оны үстелге қоюға тырысайық (сопақшаны</p>	<p>Білу деңгейі: «Артығын тап» ойынын ойнатады. 1. Жол, жаға, жастық, қастық. (<i>қастық</i>) 2. Кәмпит, киік, керует, төрлет. (<i>төрлет</i>) 3. Шана, шаңғы, шалма, қалма. (<i>қалма</i>) 4. Сурет, сәбіз, сағыз, қоңыз. (<i>қоңыз</i>) 5. Домбыра, долана, дорба, арба. (<i>арба</i>) Түсіну деңгейі: «Сұрақ-жауап» әдісі арқылы қайталау. Дауыссыз дыбыстар нешеге бөлінеді? Қанадай-қандай болып? Қатаң дауыссыз дыбыстарға қандай дыбыстар жатады? Олар қалай жасалады? Дауыссыз дыбыстарға ауыз қуысында нелер кедергі жасайды? Ұяң дауыссыз дыбыстарды ата? Үнді дауыссыз дыбыстарды ата? –Балалар біз өткен оқу қызметімізде дауыссыз дыбыстар қатаң, ұяң, үнді болып, бөлінетінін білдік. Сол дауыссыз дыбыстарға жаттығулар жасайық. Артикуляциялық жаттығу жасау. «Сағат» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау. «Саңырауқұлақ» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру.</p>
--	---	---	--	--	--

	<p>қоршап жүргіздік? (Шаршы.) -Тіктөртбұрышты көрсетеді, атайды, бұл геометриялық фигура - тіктөртбұрыш. Онын жиектерін саусағыңмен жүргіз. Саусағыңды дайында... Тіктөртбұрыш пен шаршының не айырмашылығы бар? Шаршыны тіктөртбұрышпен беттестіреді. Қарандар, бір қабырғалары бірдей, ал басқа екі қабырғалары әртүрлі. Тіктөртбұрыштың қабырғалары шаршыға қарағанда ұзынырық. Балалар, тәрелкедегі шаршы мен тіктөртбұрышты алып, алдарыңа қойындар. - Тіктөртбұрыш пен шаршыны салыстырындар. Шаршыны тіктөртбұрышпен беттестіріндер. Тіктөртбұрыш пен шаршының қабырғалары туралы не айтуға болады? (бір қабырғалары бірдей, ал тіктөртбұрыштың екі қабырғалары шаршыға қарағанда ұзынырақ). Түсіну деңгейі: Топпен жұмыс Санамақ арқылы балалар 4 топқа бөлінеді. Педагог балаларға белгілі бір түрдегі фигуралар жиынтығын(әртүрлі өлшем мен пішіндегі кесілген дөңгелектер, шаршылар, тіктөртбұрыштар,</p>	<p>деп аталады. Үнді дауыссыз дыбыстарды айтқанда сөйлеу мүшелерінің (тіл, ерін, жак) бір-біріне жуықтауы, түрленуі, көлемін өзгертуі көмей арқылы келген ауаға пәлендей кедергі бола алмайды. Дауыссыз қатандарда мүлде үн болмаса, ұянда үннің қатысы жартылай болатынын біз білеміз, ал үнді дыбыстарда бәсең үн болады. Дауыссыздардың үн сапасында жаңғырық болмайды. Түсіну деңгейі: «Кім көп сөз айтады» дидактикалық ойыны – Балалар, үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөз айтуларың керек. Кім көп сөз ойлап айтады, соған фишка беріліп отырады. Ойын соңында жеңімпаз анықталады. Үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын бір суреттермен жұмыс. Мысалы, <i>лақ, мысық, нан, радио, уық, аң, үй.</i> ң дыбысынан сөздер басталмайтынын ескертеді. Мысалы: «л»– <i>Ләззат, лақ, лаула, люк, лақтыр, лагыл, Ләйлә;</i> «м» – <i>мақта, малта, маймыл, малақай;</i> «н»– <i>нар, Нариман, Нартай, Назгүл, наз, намаз, нақышына келтір;</i> «р» – <i>рауғаш, Рауан, Раушан, риза;</i> «у» – <i>уылдырық, уақ.</i> Қолдану деңгейі: «Дыбыс</p>		<p>қырымен қоюға тырысамыз). Ол тұрмайды. Біздің тәжірибеміз сопақшаның қандай қасиеттерін көрсетеді? Олар талқылайды, сопақша орнықсыз екенін қорытындылайды. Сопақшаға мұқият қарап, айтыңызшы, сопақша қандай геометриялық пішінге ұқсайды? Түсіну деңгейі: Сопақша несімен шеңберге ұқсайды? Олар талқылайды, сопақша мен шеңбердің бұрыштары жоқ, жазық, орнықсыз деп қорытынды жасайды. Шеңбер мен сопақша дөңгелек пішінді. Онда несімен олар ерекшелінеді? Педагог шеңбер мен сопақшаны беттестіреді. Сопақша қаншалықты созылғанын қараңыздар. Сонымен сопақша қандай? Шеңбердің ұзартылған, созылыңқы түрі. Сіздердің ойларыңызша сопақша дөңгелек сияқты домалайды ма? Тексерейік. Сопақшаны үстелге домалатуға тырысады. Сопақшаның айналуына не кедергі? Сопақша созылған, сондықтан ол домаламайды деп тұжырымдайды. Сопақша тағы қандай геометриялық пішінге ұқсайды? Тақтаға тіктөртбұрышты іліп қояды. Атауын сұрайды. Балалар тіктөртбұрышты атайды.</p>	<p>«Алтыбақан» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Осылай 10–15 рет қайталау. «Дұрыс көрсет» дидактикалық ойыны Балаларға дауыссыз дыбыстардан басталатын сөздер айтады, балалар сөз қатаң дыбыстан басталса, көк төртбұрыш, ұяң дауыссыз дыбыстан басталса, көк түсті дөңгелекті, ал егер сөз үнді дауыссыз дыбыстан басталса, көк түсті үшбұрышты көрсетеді және қандай дауыссыз дыбыс екенін атап береді. «Буыңды өзгерт» дидактикалық жаттығуы – Мен сендерге қатаң дауыссыз дыбыстардан басталатын буындар айтамын, ал сендер қатаң дауыссыз дыбыстарды ұяң немесе үнді дауыссыз дыбыстарға ауыстырып айтасындар. Мысалы: па-ба, фа-ва, ка-га, қо-ғо, то-до, ше-же, са-за, ха-ма, һа-ла, ца-на, чо-ро, ше-уе, хо-йо. Қолдану деңгейі: «Белгі бер» дидактикалық жаттығуы. Балаларға ұяң (б) дыбысын басқа дыбыстармен араластырып айтады, балалар (б) дыбысын естігенде, қол шапалақтап дыбыс берулері керек. Сол сияқты басқа ұяң в, г, ғ, д, ж, з дыбыстарымен</p>
--	---	---	--	---	--

	<p>үшбұрыштар) таратады. Әрбір топқа бір пішіндегі фигуралар беріледі. Балалар пішіндер қандай да бір белгі - үлкен - кіші, сондай-ақ түс бойынша бөлуі және бөлудің өз нұсқаларын ұсынуы тиіс.</p> <p>Дөңгелектер, шаршылар, тіктөртбұрыштар, үшбұрыштарды топтан бөледі. Әр топта әртүрлі нұсқалар болуы мүмкін. Біреулер түстер бойынша орналастыруы мүмкін (мұндай 3 топ болады). Басқалары өлшемі бойынша бөледі (мұндай 2 топ болады).</p> <p>Қолдану деңгейі: «Сәйкес киықты таңда» дидактикалық ойыны</p> <p>«Сипаттап табу» дидактикалық ойыны</p> <p>Балалар топтағы кез келген затты, оның қандай геометриялық пішінге ұқсайтынын, түсін сипаттайды. Қалған балалар шешуін тауып, затты атайды.</p>	<p>бер» дидактикалық ойыны . Мен сендерге сөздер айтамын, сол сөздердің ішінде үнді дауыссыз дыбыстар кездессе, алақандарыңды соғып шапалақтандар. Үй, алма, анар, тат, оқ, ру, бау, сағат, арқан, тарақ, жаңғақ, нан, доп, тор, ми, сый, тый, аң, оң, шаш, тас, ата, әже, тәте, пысық, тышқан, ат т.б.</p> <p>«Сөзге үнді дыбыстан басталатын сөз қос» дидактикалық жаттығуы –Мен сендерге бірінші сөзді айтамын, ал сендер сол сөзге мазмұны сәйкес келетін, үнді дауыссыз дыбыстардан басталатын сөз жалғауларың керек.</p> <p>Мысалы: <i>сүйкімді ... (мысық), жүйрік ... (лақ), дәмді ... (нан), әдемі ... (раушан), дәмді ... (рауған), қағаз ... (умаждалған), атам ... (риза), бала ... (малтыды), ақылды ... (мұғалім), үлкен ... (үй), әкем ... (риза), киіз үйдің (уығы), ... жайылды (мал) т.б.</i></p>		<p>Олардың ұқсастығы қандай? Пішіндерді бір-біріне беттестіруге ұсынады. Қорытындысында, тіктөртбұрыш пен сопақша - созылған жазық фигуралар, домаламайды. Айырмашылықтары неде? Фигуралардың жиегін саусақпен жүргізеді. Олар талқылайды, қорытындылайды, тіктөртбұрыштың бұрыштары бар, бірақ сопақшада бұрыштары болмайды.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Көліктерді гаражға кіргізу» дидактикалық ойыны.</p> <p>Балаларға геометриялық фигуралар таратылады. Балаларға ойын ережелері түсіндіріледі. Өздерінді мәшинемін деп елестетіңдер, ал геометриялық пішіндер - «мәшинелердің нөмірлері», «гараждар» - белгілер - геометриялық фигуралар бейнеленген орындықтар. Белгі бойынша «мәшинелер» топ бойынша жүріп өтіп, гаражға «кіреді». «Мәшинедегі» геометриялық фигура «гараждағы» фигурамен бірдей болуы тиіс. Орындықтардың орындары ауыстырылады. Ойын қайталанады.</p> <p>Ойын-тапсырма: «Бейнеле» Заттарды геометриялық</p>	<p>ойнатылады.</p> <p>Сергіту сәті: Орнымыздан тұрайық, Алақанды ұрайық. Бір отырып, бір тұрып, Біз бір дем алайық.</p> <p>Саусақ жаттығуы: Қолымызды қайшы етіп, Қағаздарды қиямыз. Қиып-қиып аламыз, Біз көңілді баламыз.</p>
--	--	--	--	---	---

				<p>пішінмен қағаз бетінде бейнелеу.</p> <p>Педагог заттарды атайды, балалар оларды қағазға геометриялық пішінімен бейнелеуі керек. Зейін салыңыз: тарелка, есік, шатыр, текшенің қыры, қияр.</p> <p>Қандай геометриялық фигуралар шықты, атаңыз?</p> <p>Балалар: шеңбер, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, шаршы, сопақша деп атайды.</p> <p>«Не өзгерді?»</p> <p>дидактикалық ойыны.</p> <p>Педагог балаларға фигуралардың орналасуын есте сақтауды ұсынады. Олардан көздерін жұмуды сұрап, бір фигураны алып тастайды.</p> <p>Ойын екі рет қайталанады. Балалар ойынға қатысады: көздерін жұмады, көздерін ашып, қандай өзгеріс болғанын айтады.</p> <p>«Домалайды - домаламайды»</p> <p>дидактикалық ойыны</p> <p>Егер аталған зат домаласа, қол шапалақтайды, егер домаламаса, аяғын топылдатады. Мысалы, қарбыз, текше, кітап, дөңгелек, қарындаш, сәбіз, банка, жапырақ, апельсин, үйшік, доп.</p> <p>Балалар заттардың пішінін анықтайды, сәйкес әрекеттерді орындайды.</p> <p>Педагог балалардан іс-әрекеттерін сұрайды.</p>	
--	--	--	--	--	--

1 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

«Еркін қозғалу, өз әрекеттерімен қимылдауға» арналған ойын: «Құстардың ұшып өтуі»

Басты міндет: Қозғалмалы ойындарды ойнату арқылы төзімділік, жинақтылық, ептілік, шапшаңдылық сынды қимыл сапаларын дамыту.

Артикуляциялық жаттығулардың жасалуын үйрету.

«Көңілді тіл туралы ертегі»

Ертеде бір қып-қызыл еріндердің артында аппак тістердің арғы жығында көңілді тіл өмір сүріпті. Күнде таңертең оны сүйікті **САҒАТ** оятыпты.

Сырт-сырт соғады сағат,

Таппайды бір тағат.

Тілді ауыз қуысынан шығарып, оңға, солға қимылдату керек.

Сағат қалай жұмыс істейтінін көрсетейік.

Сағат қалай жүреді. **Тик-Так**

Сағат қалай жұмыс істейтінін көрсетейік.

Тіл оянып, керіліп жуынуға барады.

ТІСІН ЫСАДЫ Күлімсіреу, тістерді көсету. Жалпақ тілмен үстіңгі астыңғы тістердің сыртқы жағынан өту (тіс тазалауға еліктеу арқылы) және астыңғы тістердің де сыртқы жағын тазалау.

Тісімізді қалай ысу керек екенін көрсетейік.

ШАШЫН ТАРАЙДЫ

Тілдің қарны ашып, таңғы асқа **ШЕЛПЕК**

дайындағысы келеді. Ол үшін **ҚАМЫР ИЛЕУ** керек.

Біз оған көмектесейік. **ТА-ТА –ТА** тісімізбен тілімізді тістейміз. Қамырымыз дайын енді **ШЕЛПЕК**

дайындау керек. **ЛЯ-ЛЯ-ЛЯ.** Шелпек дайын. Оны

ТӘТТІ ТОСАПЕН жеу керек. Күлімсіреу, ауызды ашып, шыныаяқ формасындағы тілмен, үстінен астына қарай қимыл жасап, ерінді жалау. Қозғалысты жалғастыруға болады және шыныаяқ формасын бұзбай тілді алуға болады.

Жасайды анам тосап,
жидекке шекер қосып,

Көрсем тілмен жалап,
тәтті екен балдай

Ой тәтті тосап ерінге жағылып қалыпты.

Таңертеңгі асымыз осымен бітті, енді серуенге шыңайын. Сендер ойнағанды жақсы көресіңдер ме?

ТІЛМЕН ОЙНАУ. Ойнап болған соң

МАШИНАСЫНА отырып кетеді. Машина қалай

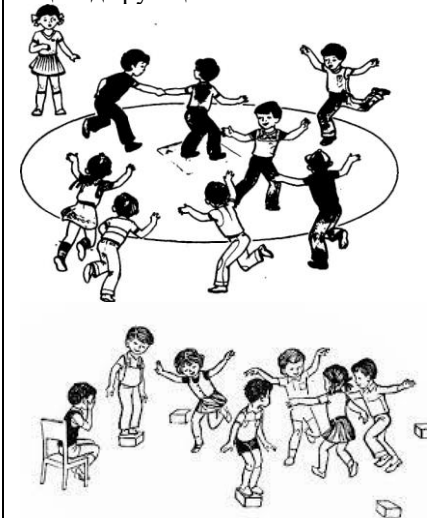
Еркін қозғалмалы ойын: «Құстардың ұшып өтуі»

Ойын міндет: Қозғалмалы ойындарды ойнату арқылы төзімділік, жинақтылық, ептілік, шапшаңдылық сынды қимыл сапаларын дамыту.

Дағды: Балалардың жүгіру қабілеттерін дамытып, тез қозғалу беруге дағдыландыру.

Ойын шарты:

Залдың бір жағында балалар орналасқан, олар – құстар. Залдың басқа жағында «ұшып» шығуға болатын көрнекіліктер орналасқан (гимнастикалық орындықтар, шаршылар және т.б.) олар – тоғайлар. Ұстаздың «Құстар ұшады!» белгісінен кейін – балалар қолдарын қанаттар сияқты қағып, бүкіл залды шарлап, жан-жаққа қарай жүгіреді. Келесі «Боран!» белгісі бойынша тоғайларға қарай қашып, солардың арасында тығылады. «Боран тоқтады!» деген ұстаз сөздерінен кейін балалар жерге түсіп, залды аралап «ұша» бастайды. Ойын барысында ұстаз міндетті түрде балалар шығып-түскенде оларды сақтандыруы қажет.

<p>жүреді көрсетейік. Тіл машинасымен келе жатса жанынан АТ ШАУЫП КЕЛЕДІ Күлімсіреу, ауызды ашып түлдің ұшымен сыртылдату. «ат тұяғыман сыртылдатады»</p>					
2-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті					
<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Әжесін қайсысы жақсы көреді? (Әңгіме) ҮІӨ міндеттері: балаларды әңгімені толық тыңдап, мазмұнын айтуға үйрету; -мақал-мәтел, жаңылтпаш жаттату арқылы сөздік қорларын дамыту; -отбасындағы үлкен кісілерді құрметтеп, сыйлауға тәрбиелеу. Дағды: дәрігердің айтқан ақыл кеңесін, дауысты – дауыссыз дыбыстарды ажырата алуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: әңгіме мазмұнын бірін-бірі жалғастыру арқылы айтады; Түсінеді: әңгіменің мазмұнын, мақал-мәтелдің мағынасын, алғашқы көмектің қажеттілігін; Қолданады: дәрігердің айтқан ақыл кеңесін, дауысты – дауыссыз дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Балалар, кімнің анасы немесе әкесі дәрігер? Егер сен ауырып қалсаң, анаң емдейді ме?</p>	<p>2.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Тұрмыстық техника, оның қажеттілігі. (ойын, зерттеу іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: тұрмыстық техника, оның қолданылуы туралы білімдерін жетілдіру. Олардың атқаратын қызметімен таныстыру; -қауіпсіздік ережесі туралы алған білімдерін дамыту; -қауіпсіздік ережелерін сақтауға дағдыландыру, тазалыққа, жинақылыққа баулу. Дағды: өмір қауіпсіздігі ережелерін, үлкендердің айтқан ескертпелерін еске сақтай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: тұрмыстық техниканы қолдану ережесін дұрыс сақтайды, үлкендердің көмегінсіз электр тоғына қоспайды; Түсінеді: тұрмыста қолданылатын заттарды қалай пайдалану керектігін; олардың атқаратын қызметін; Қолданады: өмір қауіпсіздігі ережелерін, үлкендердің айтқан ескертпелерін. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p>		<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Әжесін қайсысы жақсы көреді? (Әңгіме)қайталау. ҮІӨ міндеттері: балаларды әңгімені толық тыңдап, мазмұнын айтуға үйрету; -мақал-мәтел, жаңылтпаш жаттату арқылы сөздік қорларын дамыту; -отбасындағы үлкен кісілерді құрметтеп, сыйлауға тәрбиелеу. Дағды: дәрігердің айтқан ақыл кеңесін, дауысты – дауыссыз дыбыстарды ажырата алуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: әңгіме мазмұнын бірін-бірі жалғастыру арқылы айтады; Түсінеді: әңгіменің мазмұнын, мақал-мәтелдің мағынасын, алғашқы көмектің қажеттілігін; Қолданады: дәрігердің айтқан ақыл кеңесін, дауысты – дауыссыз дыбыстарды ажыратады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Балалар, кімнің анасы немесе әкесі</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Әдептілік әлемі(өлең оқу)Ермек Өтетілеуұлы мәнгерлеп айту. ҮІӨ міндеттері: өлеңді дауыс ырғағымен мәнгерлей оқу, өлең мазмұнын түсіндіре отырып, оған қатынасын, тілдік бейнелілігін сезінуге үйрету; -сурет бойынша әңгіме құрастыртуда сюжеттің бірізділігін сақтау, шығармашылық қабілеттерін дамыту. Дағды: Өлең мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңнің авторын, атын, мазмұнын айтады, өлеңді жаттайды; Түсінеді: өлеңнің мазмұнына сәйкес сұрақтарға жауап береді, өлең жанрын ажыратады; Қолданады: өлең мазмұнының жүйесін сақтай отырып, қайталап айтып береді. Қарым-қатынас жасауда өзі туралы қысқа мәлімет береді. Әдептілік туралы сөздерді есіне сақтайды. Ойлау деңгейі: білу,</p>

	<p>Балалар, «дәрігерлерді ақ халатты абзал жандар», – деп айтады. Көптеген кісілердің өміріне араша түсетін мамандар. Дәрігерлер туралы М.Төрежанов ағаларың да әңгіме жазған. Ол кісінің балаларға арналған қызықты әңгімелері көп. Атап айтатын болсақ, "Ана алғысы", "Үш дос", "Адал дос", "Біз де ойнаймыз", "Шие тергенде" деген әңгімелері бар. Дәрігер туралы "Әжесі қайсысы жақсы көреді" әңгімесін мәнерлеп оқып беремін:</p> <p>Түсіну деңгейі: Әжесін қайсысы жақсы көреді?</p> <p>Қанат пен Болат әжесінің жанында ойнап отыр. Бір кезде Қанат әжесін құшақтап: Әжем менікі, мен әжемді жақсы көремін, – деді. Болат Қанаттан қалыспай әжесінің екінші жағына шығып: Әже сенікі емес, әжем менікі, мен жақсы көремін. Мен сен сияқты әжемнің басынқатырмаймын, – деп таласты. Әже немерелерінің таласына риза болып отырады. Бір кезде қарттың көзі бұлдырап, қысылып, диванға қисая кетті. Қанаттың зәресі ұшып, бақырып жылап жіберді. Болат абыржымай, үлкен кісіше телефонға барып, жедел жәрдем шақырды. Ақ халатты дәрігеркеліп,</p>	<p>Білу деңгейі: <i>Шаңсорғыш» ойыны.</i> Жүргізуші сайланады. Ол –«шаңсорғыш». Қалған балалар – «шаң». «Шаң» айналып, ақырын жерге «қонады» (отырады). «Шаңсорғыш» іске қосылады. «Шаңсорғыш» «шандарды» жинай бастайды, оның қолы кімге тиеді, сол бала орнынан тұрып кетеді. – Үйдегі заттарды атаңдар. Сендердің бөлмелерінде қандай қажетті бұйымдар, заттар бар? Балалар үйлеріндегі жиһаздар мен бұйымдарды атайды.</p> <p>Демонстрациялық материалдармен жұмыс. Суреттердегі заттарды атап, тұрмыстық техниканың қандай қажеттілігі барын айтыңдар. (Газ плитасы, теледидар, кіржуғыш мәшине, шаңсорғыш, электр шәйнегі, микротолқынды пеш)</p> <p>– Балалар, біз бұл заттарды қалай топтастырар едік? Балалар әр затты атап, олардың жалпы атауын табады: <i>электр бұйымдары, тұрмыстық техника.</i></p> <p>– Тұрмыстық техникаға не жатады?</p> <p>– Тоңазытқыш, кіржуатын мәшине, газ плитасы, компьютер, үтік, теледидар, магнитофон, радио, электронды сағат т.б.</p> <p>Түсіну деңгейі: Мына суретке назар аударыңдар. – Газ плитасы не үшін</p>		<p>дәрігер? Егер сен ауырып қалсаң, анаң емдейді ме? Балалар, «дәрігерлерді ақ халатты абзал жандар», – деп айтады. Көптеген кісілердің өміріне араша түсетін мамандар. Дәрігерлер туралы М.Төрежанов ағаларың да әңгіме жазған. Ол кісінің балаларға арналған қызықты әңгімелері көп. Атап айтатын болсақ, "Анаалғысы", "Үш дос", "Адал дос", "Біз де ойнаймыз", "Шие тергенде" деген әңгімелері бар. Дәрігер туралы "Әжесі қайсысы жақсы көреді" әңгімесін мәнерлеп оқып беремін:</p> <p>Түсіну деңгейі: Әжесін қайсысы жақсы көреді?</p> <p>Қанат пен Болат әжесінің жанында ойнап отыр. Бір кезде Қанат әжесін құшақтап: Әжем менікі, мен әжемді жақсы көремін, – деді. Болат Қанаттан қалыспай әжесінің екінші жағына шығып: Әже сенікі емес, әжем менікі, мен жақсы көремін. Мен сен сияқты әжемнің басын қатырмаймын, – деп таласты. Әже немерелерінің таласына риза болып отырады. Бір кезде қарттың көзі бұлдырап, қысылып, диванға қисая</p>	<p>түсіну, қолдану Білу деңгейі: Әдептілік деп үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу, тазалықты сүю, достарын ренжітпей ойнау, қиын кезде көмектесуді айтамыз. Түсіну деңгейі: Ермек Өтетілеуұлының «Әдептілік әлемі» өлеңімен таныстыру. Өлең – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Айырықша сезімдерді ұйқас сөздермен суреттейді. Қарсы ал ерте күн көзін, Төсегінді жина өзің. Асықпай іш тамақты, Жина аяқ-табақты. Сөздік жұмыс: <i>Аяқ-табақ</i> – тамақ ішетін ыдыстар. <i>Асықпай іш</i> – тамақты асықпай ішу. Қолдану деңгейі: Сұрақ-жауап: Өлең қалай аталады? Өлең сендерге ұнады ма? Өлеңде не туралы айтылған? Асты қалай ішу керек? (<i>Асықпай ішкен ас сіңімді болады</i>). Ас ішкен соң не істеу керек? (<i>Бідыс-аяқты жинаймыз</i>). Әдепті бала деп қандай баланы айтамыз? Есіңе сақта: «Адам әдебімен көрікті». Сергіту сәгі Көшелерден біз өткен, Ата көрсем, жақын кеп, Сәлем берем ізетпен. Алдан әже жолықса,</p>
--	---	--	--	---	---

	<p>әжесіне ине шаншып, дәрі берді. Әжесі басын көтеріп, дәрігерге алғыс айтты. Дәрігер Болат пен Қанаттан: Телефонмен жедел жәрдем шақырған қайсыларың? – деп сұрады. Болат: Менмін, – деді. Ақылды бала екенсің. Әжеңді жақсы көреді екенсің, – деді дәрігер.</p> <p>Қолдану деңгейі: Дидактикалық ойын: «Дауысты дыбыстарды ата».</p> <p>Ойын шарты: Педагог дыбыстарды айтып отырады, балалар дауысты дыбыс кездесе, қолдарын шапалақтайды. Дауыссыз дыбыс кездесе, тыныш отырады.</p> <p>Мақал-мәтелдерді қайталау. 1. Анаға бала алтыннан да қымбат. 2. Жаны саудың – тәні сау. 3. Ата – балаға сыншы. 4. Ата – бәйтерек, Бала – жапырақ.</p> <p>Тіл жаттықтыру жұмыс: жаңылтпашты қайталатады. Шеше, неше кесе сынды кеше?</p>	<p>қажет? – Тамақ пісіру үшін. – Ол болмаған жағдайда адамдар тамақты қалай пісіреді? – Қазан астына от жағып пісіреді. – Газ плитасы немен жанады? – Газбен. – Қазанды немен қайнатады? – Отынмен. – Қайсысында тамақ пісірген жеңіл әрі тез? – Газ плитасында. – Балалар, көріп отырсыңдар, адамдар уақытын үнемдеу үшін, еңбекті жеңілдету үшін тұрмыстық техниканы ойлап тапты. – Тұрмыстық техника қалай жұмыс істейді? – Электр тоғымен жұмыс істейді.</p> <p>Қолдану деңгейі: Тұрмыстық техникалардың шығу тарихы бар. Бүгінгі күні адамзаттың техникаға арқа сүйегені сондай, онсыз өмір сүруді ұмытып қалғандай. Сыпырғыш орнын ауыстырған шаң сорғыш үй тазалауды жеңілдетсе, кір жуатын, ыдыс жуатын мәшинелер адамдардың уақытын үнемдейді. Мұздатқыш, үтік, қысқа толқынды пештің де көмегі аз емес, сондықтан да олар әркімнің ақ үйінде кездеседі.</p> <p>«Көп ойла, сөз ойла» ойыны. Балалар екі топқа</p>		<p>кетті. Қанаттың зәресі ұшып, бақырып жылап жіберді. Болат абыржымай, үлкен кісіше телефонға барып, жедел жәрдем шақырды. Ақ халатты дәрігеркеліп, әжесіне ине шаншып, дәрі берді. Әжесі басын көтеріп, дәрігерге алғыс айтты. Дәрігер Болат пен Қанаттан: Телефонмен жедел жәрдем шақырған қайсыларың? – деп сұрады. Болат: Менмін, – деді. Ақылды бала екенсің. Әжеңді жақсы көреді екенсің, – деді дәрігер.</p> <p>Қолдану деңгейі: Дидактикалық ойын: «Дауысты дыбыстарды ата».</p> <p>Ойын шарты: Педагог дыбыстарды айтып отырады, балалар дауысты дыбыс кездесе, қолдарыншапалақтайды. Дауыссыз дыбыс кездесе, тыныш отырады.</p> <p>Мақал-мәтелдерді қайталау. 1. Анаға бала алтыннан да қымбат. 2. Жаны саудың – тәні сау. 3. Ата – балаға сыншы. 4. Ата – бәйтерек, Бала – жапырақ.</p> <p>Тіл жаттықтыру жұмыс: жаңылтпашты қайталатады.</p>	<p>Бөгелем де әдейілеп, Сәлемдесем сол тұста: «Есенсіз бе, әжей?» – деп.</p>
--	---	--	--	--	--

		бөлінеді. <i>Бірінші топ:</i> үй жиһаздарын атайды. <i>Екінші топ:</i> тұрмыстық техника заттарын атайды. Қай топ көп сөз айтса, сол топ жеңімпаз атанады.		Шеше, неше кесе сынды кеше?	
--	--	---	--	-----------------------------	--

2 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекетіне дағдыландыру ойындары

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

Қимылдық – баланың әртүрлі қимыл белсенділігінің түрлері мен мазмұнын тиімді үйлестіру.

Еркін қимылды ойын: «Толқиды теңіз 1...»

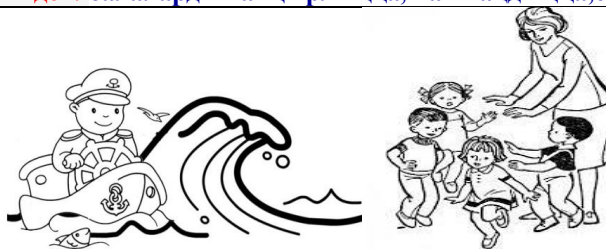
Басты міндет: балаларды тапқырлыққа, шапшаңдыққа, ептілікке баулу.

«Шалқан» ертегісін арналған тілдік жаттығулар.

Тіл ұстарту жаттығуы

-қан, -қан, -қан үп-үлкен шалқан.
-қан, -қан, -қан ата оны тартқан.
-кен, -кен, -кен әже көмектескен.
-кен, -кен, -кен қызы көмектескен.
-кен, -кен, -кен иті көмектескен.
-кен, -кен, -кен мысық көмектескен.

1. -кен, -кен, -кен тышқан қайда? Жоқ екен

Еркін қимылды ойын: «Толқиды теңіз 1...»

Ойын міндеті: балаларды

тапқырлыққа, шапшаңдыққа, ептілікке баулу.

Дағды: балаларды ойынның шартын бұзбай ойнауға, белгі бойынша қимыл-қозғалыс жасауға дағдыландыру,
Әдістемелік нұсқау: Ойыншылар ішінен жүргізуші таңдалады. Қалған ойыншылар бір-бірінен созылған қол қашықтығында шеңбер құрып тұрады және әрқайсысы өзі тұрған орнында шеңбер сызады. Жүргізуші тізбектеліп ойнап жүрген балаларды аралап жүреді, ал «Толқиды теңіз» деген сөздерді естіген балалар оның артынан тізіліп ереді. Кенеттен жүргізуші «Теңіз Тынышталды» – барлық ойыншылар орындарына қайтадан тұруға болады. Шеңберсіз қалған ойыншы жүргізуші болады.

3-ші ұйымдастырылған іс-әрекеті

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Мен және менің достарым. ҮІӨ міндеттері: қазақ тіліндегі сөздері дұрыс айтуға және оларды қолдана білуге үйрету, достық туралы түсініктерін кеңейту. Қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету.</p>	<p>3.Құрастыру- шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Жәндіктер. Жануарлар әлемі. жапырақтар. ҮІӨ міндеттері: табиғи материалдардың түрлерімен таныстыру және олардан жәндіктерді құрастыруды үйрету; -кепкен жапырақтардың пішініне сәйкес әртүрлі ұсақ заттар дайындау, шығармашылық</p>	<p>3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Мамандықтың бәріжақсы. ҮІӨ міндеттері: мамандықтардың ерекшелігін түсіндіріп, байланыстырып сөйлеуге, жаңылтпаштар айтуға үйрету; -қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету. Дағды: қарапайым</p>	<p>3.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Бөлме өсімдіктері және оларды күту. (еңбек, танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: -өсімдіктердің тірі ағза екенін және өсу үшін барлық тіршілік иесі секілді оларға да белгілі бір қолайлы жағдайлар қажеттігі туралы түсінік қалыптастыру;</p>
---	---	--	---	--

	<p>Дағды: сөздерді сөз тіркесімен айтуға, сөйлем құрауға жаттықтыру, сөздегі қазақ тіліне тән дыбыстарды ойын жаттығуларында дұрыс айтуға дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: жаңа сөздерді және сол сөздерде кездесетін қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрысайтады. Сөйлемдер құрастырады.</p> <p>Түсінеді: дос, тату, достар сөздерін түсінеді.</p> <p>Қолданады: өзі және достары туралы айтады, қарапайым сұраққа жауап береді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: «Менің отбасым» тақырыпты қайталау.</p> <p>Сөздік ойын: «Мен бастаймын, сен қолта».</p> <p>Балалар әр дұрыс жауап үшін фишкадан алады, ойын соңында фишкалар саналып, жеңімпазанықталады.</p> <p>Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалдармен жұмыс. Балаларға мектептің суретін көрсетіп, сұрақтар қояды. Мынау не? Бұл – мектеп. Балалар қайда келді? Балалар мектепке келді. Балалар не істеп жүр? Мектеп ауласында ойнап жүр. Саған мектепте көңілді ме? Иә, балабақшада</p>	<p>кабілеттерін дамыту; -киндер қауашақтарынан аңдардың бейнесін жасай білуге үйрету;</p> <p>Дағды:Қалдық заттармен жұмыс жасауда шығармашылық ойлауды дамыту, сөзбен сипаттауға дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: табиғи материалдардың түрлерімен танысады және олардан жәндіктерді құрастыра алады;</p> <p>Түсінеді: кепкен жапырақтардың пішініне сәйкес әртүрлі ұсақ заттар дайындай білуге үйренеді;</p> <p>Қолданады: табиғи материалдармен ұқыпты жұмыс жасайды, еңбек ете білуге дағдыланады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Жапырақтардан жасалған үлгіні көрсетіп талдау жасау және балалармен не жасағысы келетінін таңдау; жапырақтарды өзі жасайтын бейнелерге сәйкес таңдап алады.</p> <p>Орындалу реті: алдымен көбелектің екі қанатын орналастырады; -төменгі қанатын кіші жапырақтардан орналастырамыз; ортасына ұзынша жапырақты қойып денесін және мұрттарын жасаймыз. Жапырақтарды бір-біріне желіммен немес</p>		<p>сұрақтар қоюды және оларға жайсөйлеммен жауап беруді дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: жаңа сөздерді және сол сөздерде кездесетін қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрысайтады, жаңылтпашты қайталайды.</p> <p>Түсінеді: қарапайым сұрақтарды түсінеді.</p> <p>Қолданады: мамандық атауларын қазақша атайды, жауап береді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: «Мамандықтар».</p> <p>Мамандықтарды суреттермен таныстырады.</p> <p>Жаңа сөздермен таныстыру.</p> <p>Мынау – ұшқыш. Мынау кім? Мынау – ұшқыш. Мынау – ғарышкер. Мынау кім? Мынау – ғарышкер. Мынау – дәрігер. Мынау кім? Мынау – дәрігер. Мынау – құрылысшы. Мынау кім? Мынау – құрылысшы. Мынау – сатушы. Мынау кім? Мынау – сатушы. Балалар сөздерді қайталайды.</p> <p>Түсіну деңгейі: Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады).</p> <p>Ұ-ұ-ұш- ұш-қыш – ұшқыш. Ә-ә-ә-дә-рі-і-і-гер – дәрігер.</p>	<p>-өсімдіктердің адам өмірі үшін маңыздылығы туралы түсінікті бекіту;</p> <p>-топпен бірге жұмыс істеу, келісімге келу, жанындағы серіктесінің пікірін ескеру сынды әлеуметтік құзіреттіліктерін дамыту.</p> <p>Дағды: өсімдіктерді салыстыра білу, олардың айырмашылығы мен ұқсастығын таба алу; олардың өсуіне қажетті жағдаймен танысып күтуге дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: бөлме өсімдіктеріне дұрыс күтім жасауды; оның өсуіне қажетті жағдайды;</p> <p>Түсінеді: өсімдіктердің ұқсастығы мен айырмашылығын; өсімдік мүшелерін ажырата білуді; өсімдіктердің өсуі үшін ауа, жылу, жарық, судың қажет екендігін;</p> <p>Қолданады: практикалық жұмыс істеу дағдыларын; өсімдіктерді күту туралы білімін.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Біздің топта бөлме өсімдіктері қандай көп. Балалар, осы өсімдіктердің атын атап көрейікші. Балалар педагогтің көмегімен өсімдіктердің атын атайды: бегония, қынагүл, қазтамақ, қырыққұлақ, кактус т.б. – Балалар, өсімдіктердің бәріне ортақ ұқсастықты айтып беріңдерші.</p>
--	---	---	--	---	---

	<p>көңілді. Мектепте балалар көп. Олар бір-бірімен дос. Дос, дос-ы-ң, се-н-і-ң до-сың. Ме-н-і-ң до-сым. Арман, сен кіммен ойнайсың? Арман, Арлан сенің досың ба? Иә. Менің досым – Арлан. Арман, Арлан – достар. Достар қалай ойнайды? Достар тату ойнайды. Біз Арман екеуміз дос-пыз, та-ту ойнаймыз. Біз-дің до-сы-мыз көп (балалар қайталайды). Мақал-мәтелді түсіндіреді. «Адам досымен, ағаш тамырымен мықты». Жаңа сөздерді естерінде сақтату: дос – друг, достар – друзья, тату – дружно, біздің достарымыз – наши друзья</p> <p>Қолдану деңгейі: Дидактикалық ойын: «Өзіңнің досың туралы әңгімеле». Балалар өздері туралы және достары туралы әңгімелеу. <i>Менің атым – Наргиз.</i> <i>Мен бес жастамын. Менің досымның аты – Сәуле.</i> <i>Біз тату ойнаймыз.</i> <i>Менің атым – Арман.</i> <i>Мен бес жастамын.</i> <i>Менің достарымның аттары – Арлан, Нұрым. Біз достарымызбен татумыз.</i></p> <p>Сергіту сәті. Зеңгір көктем, нұрын төккен, Ортақ біздің гүліміз, Жайнап өскен, жайдары өскен, Біз өмірдің гүліміз. Бал достыққа, жолдастыққа</p>	<p>ермексазбен бекіту жолдарын көрсетеді. Осы тәсілмен инеліктің жасалу жолдары түсіндіріледі. Инеліктің қанатын жасауға жұқа, ұзынша жапырақтар таңдалады.</p> <p>Түсіну деңгейі: Педагог аю, қоян, түлкі т.б. аңдар бейнесін жасау ретімен таныстырады, ол үшін әр аңның бет бейнесінің ерекшелігіне назар аударады: түрлі түсті қағаздан бет бейнелерді қиып алудың жолдары көрсетіліп, түсіндіріледі; оларды киндер қораптарына жапсыруда орындарын нақты табуға бағыт беріледі; ермексаз, жұқа түссіз қағаздар, гуашь бояулар т.б. пайдалануға болады; дайын болған аңдармен үстел үсті театрын құрып, ертегі құрастырып айтуға ұсыныс жасалады.</p> <p>Қолдану деңгейі: «Не қалай дауыстайды?» ойынын ұсынады. Педагог қалдық заттардан алуан түрлі ойыншықтарды жасауға болатынын көрсетіп әңгімелейді. Киндерден жасалған «аңдар» бейнесіне талдау жасайды, кім қандай аңды жасайтындықтарын таңдауды сұрайды.</p> <p>Сергіту сәті. Ормандағы аюдың Құлпынайы көп екен. Теріп-теріп алайық</p>		<p>Қ-қ-қ-ү-ү-кү-күр-ыл-ыс-шы – құрылысшы. Ғ-ғ-ғ-ғ-ға-ға-рыш-кер-ғарышкер.</p> <p>Қолдану деңгейі: Ойын: Кім не істейді? Ұшқыш ұшады. Ғарышкер ұшады. Дәрігер емдейді. Құрылысшы үй салады. Сатушы сатады. Балалар сөйлемдерді қайталайды. «Кім болып істейді?» сұрағымен таныстырады. Ата-аналарының кім болып істейтінін сұрайды. Сенің әкең кім болып істейді? Сенің анаң кім болып істейді? <i>Балалар Менің</i> есімдігін жауаптарында қолданады. Ата-аналарының мамандықтарын атайды. Менің әкем құрылысшы болып істейді. Менің анам дәрігер болып істейді. Жаңылтпашпен таныстыру. Ұшқыш меңгергенді Дәрігер меңгере ала ма? Дәрігер меңгергенді Ұшқыш меңгере ала ма? Жаңылтапшты қатты және ақырын әрі жылдам айтқызу.</p> <p>Сергіту сәті: Орнымыздан тұрамыз, Аяқты нық басамыз. Бір отырып, бір тұрып, Біз демалып аламыз. Бала, бала, баламыз Бақшамызға барамыз, Күні бойы қызыққа Батамыз да қаламыз.</p>	<p>– Олардың тамыры, жапырағы, сабағы бар. – Олардың бір-бірінен қандай айырмашылығы бар? – Олардың жапырақтары әртүрлі, бірінің сабағы жуан, бірінің сабағы жіңішке.</p> <p>Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалдармен жұмыс. – Өсімдіктер өседі, қоректенеді, су ішеді, ауамен демалады, өсуін тоқтатады. – Олар аузы жоқ болса, қалай қоректенеді, су ішеді? – Ол тамыры арқылы топырақтан қоректік затты, суды алады. – Ал ауамен қалай демалады? – Жапырағы арқылы демалады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Практикалық жұмыс. – Балалар, енді Қоянға өсімдіктерді қалай күту керек екендігін көрсетейік. Балалар алжапқыштарын киеді, қолдарына таяқшаларын, су сепкішті алады. – Өсімдік жақсы өсу үшін не керек? – Өсімдік жақсы өсу үшін ауа, жарық керек. Олай болса, өсімдіктерді жарық жерге қойып, өсімдіктерге күтім жасайық. Балалар екі-үштен бірігіп, топтағы өсімдіктердің топырағын</p>
--	---	---	--	--	---

	<p>Шақырады әніміз. Тыныштықта, нұр құшақта Бақыттымыз бәріміз.</p>	<p>Қалтамызға салайық.</p>		<p>қопсытып, су құяды. Топырақты таяқшамен қопсытамыз. Жапырақтарының шаңын жұмсақ шүберекпен сүртеміз. Су құямыз. Жапырақтарына су бүркеміз. – Өсімдіктердің жапырағы, тамырына зақым келтірмес үшін, күту жұмысын қалай орындадыңдар? – Мұқият, ұқыпты, баппен, мейіріммен. – Жарайсыңдар, балалар! Сендер Қоянға өсімдіктерді күтуді үйреттіңдер. Енді ол да өсімдіктер өсіретін болады. – Ал енді олар неге бөлме өсімдіктері деп аталады? – Өйткені олар бөлмеде өсіріледі. Сергіту сәті: – Өсімдіктер алғаш өнген кезде қандай болады? (Балалар отырады). – Қалай өседі? – Жайлап көтеріледі. – Жапырағын қалай жаяды? – Қолдарын екі жағына жаяды. – Гүлдері қайда өседі? – Қолдарын жоғары созады. – Жаңбыр жауғанда гүлдер қайтеді? – Қолдарымен бастарын жабады.</p>
--	---	----------------------------	--	---

3 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Іс – әрекет арқылы балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру, еңбекті құрметтеуге дағдыландыру, өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу.

Жүгіруге арналған ойын: «Күн мен түн»

Басты міндет: балаларды ойынның шартын бұзбай ойнауға, белгі бойынша қимыл-қозғалыс жасауға дағдыландыру, зейіндерін, байқағыштықтарын, жүгіру дағдыларын дамыту.

		<p>Жүгіруге арналған ойын: «Күн мен түн» Міндеттері: балаларды ойынның шартын бұзбай ойнауға, белгі бойынша қимыл-қозғалыс жасауға дағдыландыру, зейіндерін, байқағыштықтарын, жүгіру дағдыларын дамыту. Дағды: Балалардың жүгіру қабілеттерін дамытып, тез қозғалуға дағдыландыру. Шарты: “Күн” мен “Түн” деген екі топ алаң ортасындағы сызықтан 1,5-2м арақашықтықта бір-біріне арқасымен қарап тұрады. Жүргізуші біресе бір, біресе екінші топты атайды. Аталған топ сол сәтте өз үйіне жүгіреді. Басқа топ ойыншылары айналып, қашып бара жатқан қатысушыларды ұстап қалуға тырысады. Содан соң топтар орнына қайта оралады. Ұсталған ойыншылар саны есептелінеді. Жүгіріс бірнеше рет қайталаанады. Өзге топтың ойыншыларын көп ұстаған топ жеңіске жетеді. Ереже: 1. Өз үйіне белгі берілмей тұрып жүгіруге тыйым салынады. 2. Тек үйдің сызығына дейін ғана ұстауға болады. 3. Ұсталған ойыншылар есептелген соң қайтадан ойынға кіреді. Ойынның қиындығы : тез ойнау.</p>
		

4-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ(ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі. ҮІӨ тақырыбы: Біз – болашақ әскерміз! ҮІӨ міндеттері: заттар арасында кезектестіріп, оң және сол аяқпен секіру жаттығуларын жасай алуға жаттықтыру; -қапшықты төбеге қойып, гимнастикалық орындық үстімен жүріп өтуге тәрбиелеу. Дағды: екі аяқпен бірдей итерілуді, баяу жүгіріс дағдыларын, кеңістікті бағдарлау дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтиже: Жасайды: кинезиологиялық гимнастика, алысқа доп</p>	<p>4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет. ҮІӨ тақырыбы: Елтаңбасы елімнің.Гүлдене бер, Нұр Сұлтан. ҮІӨ міндеттері: музыкалық шығармаға өзінің қатынасын білдіру; -әуеннің би сипатын сезіну, би қимылдарының элементтерін орындау, халық биін үйрену арқылы көркем мұраның кейбір элементтерімен таныстыру. Дағды: пластикалық, ырғақты, мәнерлі қимылдарды нақтылы орындай білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже:</p>		<p>4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет. ҮІӨ тақырыбы: Елтаңбасы елімнің.Гүлдене бер, Нұр Сұлтан. ҮІӨ міндеттері: музыкалық шығармаға өзінің қатынасын білдіру; -әуеннің би сипатын сезіну, би қимылдарының элементтерін орындау, халық биін үйрену арқылы көркем мұраның кейбір элементтерімен таныстыру. Дағды: пластикалық, ырғақты, мәнерлі қимылдарды нақтылы орындай білуге дағдыландыру.</p>	<p>4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі. ҮІӨ тақырыбы: Біздің стадион. ҮІӨ міндеттері: кедергілер арқылы жүгіруге жаттықтыру.Доппен жасалатын секіру, жүгіру жаттығулары дұрыс жасай алуға дағдыландыру. Дағды: әртүрлі жүру түрлерін алмастырып жүруді; допты бір-біріне бастан асыра лақтырып беруді; 25 см биіктікте ілініп тұрған затқа екпінмен жүгіріп келіп секіріп, қолын жеткізуді дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: әртүрлі жүру</p>
--	--	--	--	--	--

	<p>лақтыру.</p> <p>Түсінеді: жүру түрлеріне сәйкес қол қозғалы амплитудасы, секірулерді ретпен орындау, қолды алдымен төмен, сосын жоғары-артқа жіберу қимылы.</p> <p>Қолданады: екі аяқпен бірдей итерілуді, баяу жүгіріс дағдыларын, кеңістікті бағдарлау дағдыларын.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Бір-бірден тізбекке сап түзеп, жай жүрісті орындайды. Тізесін жоғары көтеріп, сосын арт жағына жіліншегің сілкіп жүгіреді. Артпен жүру, сүйем қадам аттап жүруді орындайды. Жүру мен жүгірудің әр түріне сәйкес қол қимылының амплитудасын сақтауға басты назараудару. Кинезиологиялық гимнастика «Бірінші бол!» (3 рет). Жүргізушіні алмастырып жүгіру. Аты аталған ойыншы ең алдыға тұра қалып, жүргізуші болып, жүгірісті басқа бағытта жалғастырады. Басқа баланың аты аталғанда сол бала жүргізуші болады. Осылайша олар ауысып отырады. Қолдарын кеудесіне дейін жоғары қарай алдыға қозғалтып, ішке тартып, шынтағымен артқа шығару керектігіне</p>	<p>Жасайды: шығарманы тыңдайды, сипаттайды; дауысқа күш түсірмей ән орындайды.</p> <p>Түсінеді: қарапайым музыкалық терминдерді.</p> <p>Қолданады: мәнерлі қимылдарды және би қимылдарының элементтерін орындайды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Шеңберге тұр» (Л. Бетховен). Көңілді әуен ырғағына сәйкес шеңбер бойында би қимылдарын орындау. <i>Музыка тыңдау:</i> «Аққу» (Н. Тілендиев, ұнтаспа). Балалардан музыка тыңдай отырып көз алдарына не елестеткенін сұрау. Күй қалай орындалды, күйдің көңіл күйі қалай? Рәміздер суреттері немесе слайд арқылы көрсету. Рәміздер туралы әңгіме өткізу. Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Түсіну деңгейі: <i>Ән айту:</i> «Елтаңбасы елімнің» (Д. Омаров). Педагог әнді орындап, мазмұны бойынша әңгіме өткізеді. Балаларға қайталап, қосылып айтуға үйретеді. Әнді бір мезгілде бастау және аяқтау, әуенді дұрыс бере білу. Ән орындау кезінде иықты көтермей, денені тік ұстау керектігін еске салу.</p>		<p>Күтілетін нәтиже:</p> <p>Жасайды: шығарманы тыңдайды, сипаттайды; дауысқа күш түсірмей ән орындайды.</p> <p>Түсінеді: қарапайым музыкалық терминдерді.</p> <p>Қолданады: мәнерлі қимылдарды және би қимылдарының элементтерін орындайды.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Шеңберге тұр» (Л. Бетховен). Көңілді әуен ырғағына сәйкес шеңбер бойында би қимылдарын орындау. <i>Музыка тыңдау:</i> «Аққу» (Н. Тілендиев, ұнтаспа). Балалардан музыка тыңдай отырып көз алдарына не елестеткенін сұрау. Күй қалай орындалды, күйдің көңіл күйі қалай? Рәміздер суреттері немесе слайд арқылы көрсету. Рәміздер туралы әңгіме өткізу. Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Түсіну деңгейі: <i>Ән айту:</i> «Елтаңбасы елімнің» (Д. Омаров). Педагог әнді орындап, мазмұны бойынша әңгіме өткізеді. Балаларға қайталап, қосылып айтуға үйретеді. Әнді бір мезгілде бастау және аяқтау, әуенді дұрыс бере білу. Ән орындау кезінде иықты көтермей, денені тік ұстау</p>	<p>түрлерін алмастырып жүруді; допты бір-біріне бастан асыра лақтырып беруді; 25 см биіктікте ілініп тұрған затқа екпінмен жүгіріп келіп секіріп, қолын жеткізуді.</p> <p>Түсінеді: гимнастикалық орындық үстінде алақан мен табанына таянып қалай еңбектеу керектігін.</p> <p>Қолданады: шапшандық секілді дене сапасын және кез келген іс-әрекетті ақылға салып, талдап шеше білу машықтарын.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Жүріп қайта сапка құруды орындайды. Бұйрық бойынша бір іс-әрекеттен кейін екінші іс-әрекетті орындайды. «Жеңіл атлетика» Тізбекте бір-бірден, сонан кейін екі-екіден сап түзеп жүру, қайтадан бір тізбек болып жүру. Аяқты айкастырып жүру, жартылай отырып, толық отырып жүру, көзді жұмып, 4 метр жерге дейін жүру. Тізені қатты бүгіп, артқа жіберіп; тізені жоғары көтеріп жүгіру. Тыныс алу жаттығуы «Спортпен айналыссақ, жылдам өсеміз» – аяқтың ұшымен тұру, қолды жоғары көтеріп, демалады. «Күннен-күнге бойымыз өсіп жатыр» – қолды төмен түсіріп, табанды жерге толық басып, дем шығару.</p> <p>Түсіну деңгейі:</p>
--	--	--	--	--	---

	<p>назар аударту. Нұсқау: қысқа қадамдар жасап, аяқ басымен аттап жүгіру. Түсіну деңгейі: «Кімнің добы алысқа ұшады?» (3 рет). Допты алдыға-жоғары бағытында, бүгілген қолдарын жазып барып, шұғыл лақтыруғатырысады. Допқа қайтадан барып алып келу үшін Белгі берілген кезде оңжақ (сол жаққа) айнала жүгіріп барып, допты сол жолымен алып келіп, қатардың артына, қауіпсіз жерге тұра қалады. Бастапқы қалыпқа дұрыс келу: Үш саусағын доптың артында, шынашақ пен басбармағын доптың екі жағына орналастырады. Лақтыру техникасына басты назар аудару: қолдарын айналмалы қозғалысқа келтіріп, алдымен төмен апарып барып, жоғары-алға серпіп лақтырады. Қауіпсіздік ережелерін естен шығармау. Қолдану деңгейі: «Секіргіштер». Екі тізбекке қайта сап құрады. Бірінші ойыншы бір орыннан ұзындыққа секіреді. Екінші ойыншы сол жерден әрі қарайдәл солай секіреді. Сөйгіп барлық ойыншылар секіріп болған соң, қашықтықтарын салыстырады. Команданың барлық</p>	<p>Үйренген ән «Сабантой» (Е. Хасанғалиев) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен орындауға баулу. Қолдану деңгейі: Ойындар, хороводтар: «Аспаптардың дауысын ажырату». Ойын ойнап көрейік, Көңілденіп жүрейік. Аспаптардың дауысын Ажыратып көрейік. Билер: «Асатаяқ биі» қыздардың қатысуымен. («Билеп үйренейік» жинағынан). <i>Айналма, ашамай, сырға, толқын, ирек, буын би</i> элементтерін мәнерлеп жасауға үйрету. Ойындар, хороводтар: «Мен күйшімін». Педагог ойын шартын түсіндіреді. Ойынға ойыншық домбыра аспабы қолданылады. Балалар шеңбер бойымен отырып, бастаушы «күйші бала» күйге ілесе домбырада «ойнайды». Күй тоқталғанда, шеңберде отырған қай бала бірінші орнынан тұрса, сол бастаушы-«күйші» болады. Ойын шартын сақтап, белсене қатысуларын қадағалау.</p>		<p>керектігін еске салу. Үйренген ән «Сабантой» (Е. Хасанғалиев) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен орындауға баулу. Қолдану деңгейі: Ойындар, хороводтар: «Аспаптардың дауысын ажырату». Ойын ойнап көрейік, Көңілденіп жүрейік. Аспаптардың дауысын Ажыратып көрейік. Билер: «Асатаяқ биі» қыздардың қатысуымен. («Билеп үйренейік» жинағынан). <i>Айналма, ашамай, сырға, толқын, ирек, буын би</i> элементтерін мәнерлеп жасауға үйрету. Ойындар, хороводтар: «Мен күйшімін». Педагог ойын шартын түсіндіреді. Ойынға ойыншық домбыра аспабы қолданылады. Балалар шеңбер бойымен отырып, бастаушы «күйші бала» күйге ілесе домбырада «ойнайды». Күй тоқталғанда, шеңберде отырған қай бала бірінші орнынан тұрса, сол бастаушы-«күйші» болады. Ойын шартын сақтап, белсене қатысуларын қадағалау.</p>	<p>«Волейбол» Жүппен ЖДЖ орындау. Жүп болып зал ішінде еркін тұрады. Бірақ бір-бірінің бойлары мен дене массаларын ескереді. Өзінің қимылын серіктесінің қимылымен үйлестіреді. Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындау: «Волейбол» Допты бір-біріне бастан асыра лақтырып беруді түсіндіру. Бір-бірінен 2.5 метр арақашықтықта жүп болып тұрады. Малдас құрып отырады. Допты бір-бірінің қолына дәл лақтыруға тырысады. Лақтыру бағытын сақтап, қолдарын лақтыру кезінде тұзу ұстауға тырысады. «Баскетбол» 25 см биіктікте ілініп тұрған затқа екпінмен жүгіріп келіп секіріп, қолын жеткізу. Қолдыдұрыс серпу мен аяқпен дұрыс итерілу машықтарын қалыптастыруға назар аудару. Қолдану деңгейі: «Күрес» Гимнастикалық орындық үстінде алақан мен табанына таянып еңбектеу. Қол мен аяқтыүйлестіріп қозғау, қауіпсіздік техниасын сақтау. Аяқты уқалау (Б.к. – малдас құрып отыру). Міндеті: аяқтағы белсенді биологиялық нүктелерді уқалау. Аяқтың</p>
--	---	---	--	---	---

	<p>ойыншылары бір орыннан ұзындыққа секіреді. Барлығы секірген соң жүргізуші әр команданың секіру қашықтықтарын қосып, ұзаққа секірген команданы анықтайды. Сөйтіп, олар жеңіске жетеді. «Кегельдерді жина!» Әр тізбектің алдына әрбір метр сайын кегельдер орналастырылған. Соңғы кегельден соңжалаушалар қойылған. Белгі бойынша бірінші ойыншы бірінші (өзіне жақын) тұрған кегельді жүгіріп барып алыпкеліп, орнына тұра қалады. Келесі ойыншы сол сәтте жүгіре кетеді де, келесі кегельді алыпкеледі. Ойын жалғасқан сайын, қашықтық ұзара береді. Соңғы ойыншы жалаушаны алып келіп, орнына тұра қалып, жалауды көтереді. Бұл ойынды бітірдік деген сөз. Бірінші бітірген команда жеңеді.</p>				<p>энергетикалық каналдарын тазалау. Сол аяқтың табанын алдына тартып, башпайларды уқалайды, башпай араларын сипалайды, башпайлардың арасын ашады. Өкшені қатты қысады, табанды сипалайды, шымшиды. Табандарын айналдырады, табанды алақандарымен шапалақтайды. Осылайша оң табанды уқалайды. Сирақтары мен сандарын қатты уқалайды, шұлық кигендей және шешкендей қимылжасап, сонан соң қолдарын сілкиді.</p> <p>2. Қосымша сабақ ҮІӨ тақырыбы: Менің отбасым. Менің үйім. ҮІӨ міндеттері: еңкіш тақтай үстінде жүруге жаттықтыра тәрбиелеу. Кілем үстінен секіріп өту. Тізерлеп тұрып, допты екі қолмен бастан асыра бір – біріне лақтыру жаттығуларын жасай алуға жаттықтыру. -балаларға жүгіру және секіру жаттығулары алмастыра орындай алуға жаттықтыру. Қар кесегін алысқа лақтыру жаттығулары. Дағды: Басқа балалармен бірге жаттығуды қалмай жасауға дағдыландыру. Бойларындағы қасиеттерін өздері жетілдіруге деген талпыныстарын дамытуға дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: допты сапта</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>тұрып кеуде тұсынан алысқа лақтыруды; орындық үстінде текшелерді аттап жүруді; Түсінеді: биік заттар үстінде заттарды аттап жүру барысында дене бітімін түзу ұстап және тепе-теңдік сақтап жүру шеберліктерін қалыптастыру керектігін. қолданады: жаттығуды орындау барысында шыдамдылық, ерік секілді дене сапаларын; ұйымшылдық пен жинақылық секілді қасиеттерін күнделікті өмірде. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Жүру, шашырап жүгіру. Қысқа адыммен жүгіру. Тізбекке тұру. Тізбекте бір-бірден жүріп, қолдарына жылдам текшелерді алады. Қолдарын әртүрлі қалыпта ұстап жүреді. Жүру барысында бір тізбектен екі тізбек болып сап құрап жүреді. Бұйрық бойынша бір іс-әрекеттен кейін екінші іс-әрекетті орындайды. Қолменаяқты үйлестіріп қозғайды. Қимыл-қозғалыстарын басқа балалармен сәйкестендіріп орындайды. Тізбекте бағытты өзгертпей, басқа балалармен соқтығыспай жүруге тырысады. Тыныс алуды қалпына келтіреді. Қозғалыс бағытын бұзбайды.</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>Түсіну деңгейі: Текшелермен ЖДЖ орындау (№1). Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындау: Допты сапта тұрып кеуде тұсынан алысқа лақтыруға үйрету, күш секілді дене сапасын дамыту. Нұсқау – доптың артынан белгіден кейін және залдың оң не сол жағымен жүгіруқажет. Дене бітімдерін түзу ұстайды. Бір тізбекке тұрады, текшелерді қойып, қолдарына доптарды алады. Екі тізбекке, екі сапқа тұрады. Дұрыс бастапқы қалыпқа тұрып, допты алысқа лақтырады.Лақтыру бағытын сақтайды және допты алысқа лақтыруға тырысады. Педагогтің белгісі бойынша 1-саптағылары залдың оң не сол жағымен доптың артынан жүгіреді. 2-саптағылардың артына келіп тұрады. Допты себетке салады. 1-тізбек жүреді, 2-тізбек секіреді. Сонан соң орындарын ауыстырады. Белгіленген сызықжанына екі тізбекке тұрады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Қимыл-қозғалыс ойыны: «Кім жылдам?» (5 рет). Төрт бағыттаушыны таңдап, оларға әртүрлі түсті орамал үлестіреді. Төрт тізбекке бағыттаушылардың (командирлердің) артында тұрады. Белгі бойынша</p>
--	--	--	--	--	---

					көздерін жұмады. Бағыттаушы педагогтің көрсеткен жеріне барып тұрады да, орамалды көтереді. Ойыншылар өз бағыттаушыларын іздеп табады да оның артына тізбекке тұрады.
--	--	--	--	--	---

Серуен **Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету әрі дағдыландыру.**

<p>Танымдық-қимылды ойын: «Сәйкес қиықты таңда» дидактикалық ойыны Міндет:Тез шешім қабылдай алуға, жылдамдыққа, ептілікке, сыйластыққа үйрету. Дағды: Балалар топтағы кез келген затты, оның қандай геометриялық пішінге ұқсайтынын, түсін сипаттайды. Қалған балалар шешуін тауып, затты атауға дағдыландыру. Ойынның шарты: Балалар тапсырманы орындайды, суреттен дөңгелек, тіктөртбұрыш, үшбұрыш пішінді заттарды табады. Сәйкес пішіндермен сызып қосады.</p>		<p>Қимыл-қозғалыс ойыны: «Кілттер» Міндет:Кеңістікті бағдарлап жылдам әрекет жасауға үйрету. Дағды:үйлесімді қозғалу қабілеттері және жалпы шыдамдылық секілді дене сапаларын дамытуға дағдыландыру. Ойынның шарты: Бастаушы шеңбер бойымен жүріп, кілт кімде деп сұрайды. Балалар жауап беріп орындарын ауыстырады. Бастаушы бос шеңберді жылдам алып қою керек. Шеңберсіз бос қалған бала бастаушы орнына болады. Балалардың ойынға деген қызығушылығын арттыру.</p>	<p>Дидактикалық ойын: «Дауысты дыбыстарды ата» Міндеті: сөздік қорларын дамыту; Дағды:Дауысты, дауыссыз дыбыстарды ойын барысында бекіту. Ойынның шарты: Педагог дыбыстарды айтып отырады, балалар дауысты дыбыс кездесе, қолдарын шапалақтайды. Дауыссыз дыбыс кездесе, тыныш отырады.</p>	
--	--	---	--	--

Балаларды үйге қайтару.

<p>«Сау бол, мектеп!» Ата-аналар мен әңгімелесу. Балаларды үйге қайтару.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: «Балаңызды тындауды үйреніңіз. Шыдамды болыңыз, балаңыздың сөзін бөліп, оның ойын өзіңіз аяқтауға тырыспаңыз»</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Өз құралдарын күтіп ұстау туралы керектігін жиі айтып тұру.</p>		<p>Ата-анаға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.</p>	<p>Ата –аналарға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану,(өз жұмысына)сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт. Ауысымдық аяқ – киім баламен бірге болуы.</p>
---	---	---	--	--	--

Мектепалды 0 «Ә» сыныбының тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: Ақжал негізгі орта мектебі

Сынып/Топ: Мектепалды 0 «Ә»

Балалардың жасы: 5-6 жас

Жоспардың құрылу кезеңі: 1-апта, 06.11-10.11.2023-2024 оқу жылы

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі 06.11	Сейсенбі 07.11	Сәрсенбі 08.11	Бейсенбі 09.11	Жұма 10.11
13:30-14:00 Балаларды қабылдау	Балалармен қарым-қатынасы: отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу, қарым-қатынас және көтеріңкі көңіл-күй орнатуға ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату. Балаларға қолайлы жағдай жасау. Баланың бүгінгі көңіл-күйі туралы әңгіме, баланың жеке пікірін білдіруіне қосыла отырып, оны не қызықтыратыны туралы. Денсаулық мәселелері бойынша ата-аналармен әңгімелесу; консультациялар.				
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен, кеңес, әңгімелесу	Ата-аналармен денсаулық мәселелері, балаға үйде күтім жасау, білім алу, даму және жетістіктер туралы әңгімелесу, кеңес беру.				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Топта балалар арасында достық қарым-қатынасты тәрбиелеу. Топта балалармен шағын ойын орталықтарында еркін ойындарды ұйымдастыру, үстел үсті ойындары (роботехника құралдары, шашка). Өнер орталығында сурет салу, суретті кітапшаларды бояу, Құрастыру материалдарымен құрастыру ойындары, кітаптарды қарау, Табиғат бұрышындағы еңбек (бөлме өсімдіктеріне күтім жасау) Заттық-кеңістіктік дамытушы ортамен жеке жұмыс				
Сөйлеуді дамыту– коммуникативтік, ойын әрекеті (үстел үсті ойындары пазлдар, домино және т.б.); Сәйкестендіру ойыны: Ойын жаттығу: «Алтын бала» Міндеттері: Тәртіп жайлы балалардың білімдерін қалыптастыру . Тәртіпсіздік қандай жағдайға әкелетінің түсіндіру. Дағды: жақсы мен жаман іс-әрекеттерді суреттерін ажыратып, анықтай алуға дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Тәртіпті бала ағаш егеді. Тәртіпсіз бала ағашты сындырады. Ойын осылайша өз жалғасын табады. Ойынның нұсқаулары:	Сурет салу– шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: «Кемпірқосақ» Міндет: Түстерді ажырата білуге үйрету. Дағды: Бейнені түсіне қарай таңдап алу іскерліктеріне дағдыландыру; ұсақ қол моторикасын дамыту. Әдістемелік нұсқаулар: Бұл ойынды балалар мұғаліммен бірге орындайды. Қағаз бетінде жеті түсті кемпірқосақ бейнеленген сурет салынады. Кімнің карточкасы түсі бойынша сәйкес келсе, сол бала заттық суретті алады. Ойынның нұсқаулары: Қағаз бетінде жеті түсті	Дене шынықтыру - коммуникативтік, ойын әрекеттері, қимыл белсенділігі (іс әрекет арқылы қимылды ойын) Белсенділік жаттығу ойыны: «Табиғат құбылыстарын ажыратып олардың қасиеттеріне іс-қимыл арқылы көрсету» Міндеті: Қасиетіне қарай: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, ериді, бұға айналады. Дағды: Балалардың позитивті және топта игілік қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру. Әдістемелік нұсқаулар:	Қазақ тілі - коммуникативтік, ойын әрекеті Үстел үсті ойындары: Ойын жаттығу: «Жақсы мен жаман» Міндет: Әдептілік туралы түсініктерін кеңейту. Үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсету, жай сөйлеммен жауап беру. Дағды: Жағымды қарым – қатынас дағдыларын дамыту. Әдістемелік нұсқаулар: Тәрбиеші осы суреттер арқылы, әдепті және әдепсіз екенің айырмашылығын тауып алып, сурет арқылы белгілейді. Балалар жақсы мен жаман әдептерді ажыратып, жақсылыққа аударып, өзінің	Қоршаған ортамен таныстыру – еңбек, коммуникативтік әрекет Үстел үсті ойыны: «Менің мекенім, менің отбасым» Міндеті: Балалардың үй және дала жануарлары туралы білімдерін бекіту. Жануарлар мен олардың төлдері туралы, олар мекендейтін жерлері туралы білімдерін нығайту. Дағды: Жабайы және үй жануарларын ажыратқан соң, олардың пайдасы мен зиянды жақтарын айтуға дағдыландыру. Әдістемелік нұсқаулар: Ойынның ережелері. Жануарлар отбасын біріктіріп, олардың «үйін» атау. Ойын барысы: Балаларға	

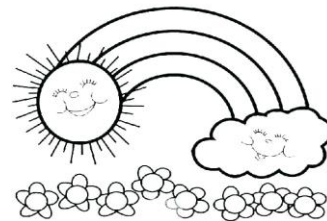
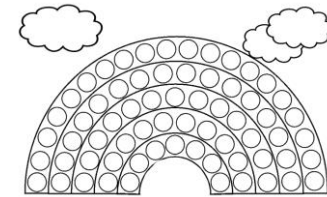
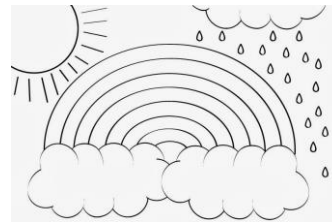
Балаларға тәртіпсіздік қандай жағдайға әкелетін туралы суреттер таратылып беріледі.

Ықтимал күрделендіру: тез жаса.

кемпіркосақ бейнеленген сурет салынады. Балалар жеті түсті кемпіркосақтың барлық түсінің реті бойынша және оған өз суреттерін сәйкестендіре отырып орналастырады.

Ықтимал күрделендірулер: Жылдамдық. Тақпақтарды айтқызып, жұмбақтар шешеді.

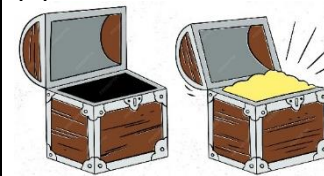
Ойын барысы: Балаларға қармен жаңбырдың суреттерін көрсетіп, олардың бір-бірінен ажыратып айту тапсырылады. Білімдерін анықтау барысында табиғат құбылыстардың қасиеттерін айтып, іс-қимыл арқылы көрсетіп берулері керек.

ақылдығың таныта білу керек.

Ойынның нұсқаулары: Әдепті болуға үйрету. Үстелдің үстінде ойын орталығында жақсы мен жаманды құрастыру. Осы қартачкаларды тауып алып, әр сурет арқылы «Ақыл сөз» мозайка құмыраға суреттерін жинаймыз. «Сиқырлы сандық» жаман қасиеттерді салып, сандықтың ауызын жабамыз. Бойымызда жаман қасиеттері аулақ болсын деп тілейміз.

Ықтимал күрделендіру: Балалардың болашағында жаман қасиеттері болғызбауға, жақсы қасиетерге жасап үйретеміз.

жануарлардың суреті бар үлкен карточкалар және олардың кішкентай төлдері бейнеленген шағын карточкалар беріледі. Барлық үлкен карточкалар араластырылады да, «Анның балаларына» өзінің отбасын тауып, «ата-анасының» не екенін және «үйі» қайда екенін айту тапсырылады.

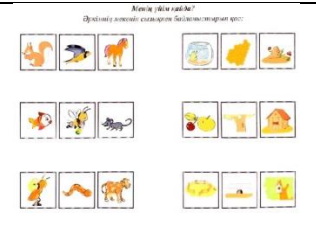
Қоян-көжек; қасқыр-шулан-бөлтірік; түлкі-түлкішек-жаутан; кірпі-ұрғашы кірпі-кірпінің баласы; аю-кірекей-қонжық; тиін-ұрғашы тиін-тиіннің баласы; тышқан мен балалары.

Ат-байтал-құлын; қой-саулық қой-қозы; ешкі-теке-лақ; бұқа-сиыр-бұзау; шошқа –торай; қораз-тауық-балапан; ит-кәндек-күшік.

Ықтимал күрделендіру: Жабайы және үй жануарларын аты мен төлдерінің аттарымен атап айту ұсынылады берілген сызбаны арқылы сәйкестендіреді.

Менің үйім қандай?
Әрбір суретті сәйкестендіретін қос:

					
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Сөйлеуді дамыту – коммуникативтік, ойын, танымдық әрекет				
<i>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекеттері мен уақыты</i>					
	06.11.23 Дүйсенбі	07.11.23 Сейсенбі	08.11.23 Сәрсенбі	09.11.23 Бейсенбі	10.11.23 Жұма
	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Дене шынықтыру	Сауат ашу негіздері Қоршаған ортамен танысу Сурет салу Музыка	Математика негіздері Көркем әдебиет Сауат ашу негіздері Дене шынықтыру	Математика негіздері Сөйлеуді дамыту Қазақ тілі Музыка	Сауат ашу негіздері Көркем әдебиет Қоршаған ортамен танысу Дене шынықтыру
1-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті уақыты: 09.00-09.25					
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Шар, текше, цилиндр (танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: текше, шар, цилиндрді тануды, атауды үйрету; санау білігін бекіту, қоршаған ортадан геометриялық пішіндегі заттарды табуға үйрету; зейін, есте сақтау, сөйлеу, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Дағды: логикалық байланыстар мен заңдылықтарды орнату, санау дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: текше, шар, цилиндр атауларын айтуды; Түсінеді: осы пішіндердің ерекше қасиеттерін; Қолданады: қоршаған ортадан геометриялық</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Дыбыстар әлемі. ҮІӨ міндеттері: Дауысты, дауыссыз дыбыстарды ажыратуды үйретуді жалғастыру; достық қарым-қатынасқа тәрбиелеу. Дағды: Тапсырмалар арқылы сұраққа толық, тиянақты, нақты жауап беруге дағдыландыру; Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауысты, дауыссыз дыбыстарды атайды, сөздерді айтылған дыбыспен айтады. Түсінеді: дауысты, дауыссыз дыбыстардың жасалу жолдарын. Қолданады: дауысты, дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажыратады. Тыйым</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Шар, текше, цилиндр (тілдік қарым-қатынас) ҮІӨ міндеттері: текше, шар, цилиндрді тануды, атауды үйрету; санау білігін бекіту, қоршаған ортадан геометриялық пішіндегі заттарды табуға үйрету; зейін, есте сақтау, сөйлеу, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Дағды: логикалық байланыстар мен заңдылықтарды орнату, санау дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: текше, шар, цилиндр атауларын айтуды; Түсінеді: осы пішіндердің ерекше қасиеттерін;</p>	<p>1.Математика негіздері– ойын, зерттеу іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Шар, текше, цилиндр (ойын, зерттеу іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: текше, шар, цилиндрді тануды, атауды үйрету; санау білігін бекіту, қоршаған ортадан геометриялық пішіндегі заттарды табуға үйрету; зейін, есте сақтау, сөйлеу, қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Дағды: логикалық байланыстар мен заңдылықтарды орнату, санау дағдыларын дамыту. Күтілетін нәтижелер: Меңгереді: текше, шар, цилиндр атауларын айтуды; Түсінеді: осы пішіндердің ерекше қасиеттерін; Қолданады: қоршаған</p>	<p>1. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Дыбыстар әлемі. ҮІӨ міндеттері: Дауысты, дауыссыз дыбыстарды ажыратуды үйретуді жалғастыру; достық қарым-қатынасқа тәрбиелеу. Дағды: Тапсырмалар арқылы сұраққа толық, тиянақты, нақты жауап беруге дағдыландыру; Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауысты, дауыссыз дыбыстарды атайды, сөздерді айтылған дыбыспен айтады. Түсінеді: дауысты, дауыссыз дыбыстардың жасалу жолдарын. Қолданады: дауысты, дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажыратады.</p>

	<p>денелердің пішіні бар заттарды табуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Ойын жағдаяты. Әлия мен Сырым балаларды «Сиқырлы пішіндер» әлеміне шақырады. Бұл елде барлығы осы пішіндерден құрастырылған. Барлық пішіндерді қарап, бірдейін табуды және атауларымен танысуды ұсынады.</p> <p>Геометриялық денелердің атауларымен таныстырады. Текшені көрсетеді. Бұл текше. Шарды көрсетеді. Бұл шар. Цилиндрді көрсетеді. Бұл цилиндр. Жалпылау, куб, доп, цилиндр - бұл геометриялық денелер. Балалар атауларын қайталайды. Түсіну деңгейі: Топпен жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Ол әр топқа фигуралар береді. Мүмкіндігінше балаларға көлемді пішіндерді қолмен ұстап көруге беріп, топтарға пішіндерден өз сарайларын салуды және олардың оны қандай пішіндерден жасағанын айтып беруді ұсыну қажет. Ойын жаттығуы:</p>	<p>сөздерді сөз барысында қолданады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Не қалай дыбыстайды?» ойыны арқылы бастайды. Балаларға сұрақтар қойылады, балалар жауап беріп, әр құстың даусын салады. Әтеш қалай дыбыстайды? Қарға қалай дыбыстайды? Бұлбұл қалай дыбыстайды? Аққу қалай дыбыстайды? 5. Торғай қалай дыбыстайды? Сұрақтарға дұрыс әрі жылдам жауап берген балаларға фишка беріледі. Артикуляциялық жаттығу жасау. «<i>Сағат</i>» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау. «<i>Саңырауқұлақ</i>» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру. «<i>Алтыбақан</i>» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Осылай 10–15 рет қайталау. Түсіну деңгейі: Құстардың суреттерін <i>тақтаға іледі</i>. Балалар, қандай құстарды білесіңдер? Қарға, тоқылдақ т.б. Мен сендерге құстарға байланысты тақпақ үзінділерін оқимын. Ал сендер не туралы айтылғанын және қандай дыбыстан басталып, қай</p>	<p>Қолданады: қоршаған ортадан геометриялық денелердің пішіні бар заттарды табуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Ойын жағдаяты. Әлия мен Сырым балаларды «Сиқырлы пішіндер» әлеміне шақырады. Бұл елде барлығы осы пішіндерден құрастырылған. Барлық пішіндерді қарап, бірдейін табуды және атауларымен танысуды ұсынады.</p> <p>Геометриялық денелердің атауларымен таныстырады. Текшені көрсетеді. Бұл текше. Шарды көрсетеді. Бұл шар. Цилиндрді көрсетеді. Бұл цилиндр. Жалпылау, куб, доп, цилиндр - бұл геометриялық денелер. Балалар атауларын қайталайды. Түсіну деңгейі: Топпен жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Ол әр топқа фигуралар береді. Мүмкіндігінше балаларға көлемді пішіндерді қолмен ұстап көруге беріп, топтарға</p>	<p>ортадан геометриялық денелердің пішіні бар заттарды табуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Ойын жағдаяты. Әлия мен Сырым балаларды «Сиқырлы пішіндер» әлеміне шақырады. Бұл елде барлығы осы пішіндерден құрастырылған. Барлық пішіндерді қарап, бірдейін табуды және атауларымен танысуды ұсынады.</p> <p>Геометриялық денелердің атауларымен таныстырады. Текшені көрсетеді. Бұл текше. Шарды көрсетеді. Бұл шар. Цилиндрді көрсетеді. Бұл цилиндр. Жалпылау, куб, доп, цилиндр - бұл геометриялық денелер. Балалар атауларын қайталайды. Түсіну деңгейі: Топпен жұмыс. Балалар санамақ арқылы топқа бөлінеді. Ол әр топқа фигуралар береді. Мүмкіндігінше балаларға көлемді пішіндерді қолмен ұстап көруге беріп, топтарға пішіндерден өз сарайларын салуды және олардың оны қандай пішіндерден жасағанын айтып беруді</p>	<p>Тыйым сөздерді сөз барысында қолданады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: «Не қалай дыбыстайды?» ойыны арқылы бастайды. Балаларға сұрақтар қойылады, балалар жауап беріп, әр құстың даусын салады. Әтеш қалай дыбыстайды? Қарға қалай дыбыстайды? Бұлбұл қалай дыбыстайды? Аққу қалай дыбыстайды? 5. Торғай қалай дыбыстайды? Сұрақтарға дұрыс әрі жылдам жауап берген балаларға фишка беріледі. Артикуляциялық жаттығу жасау. «<i>Сағат</i>» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау. «<i>Саңырауқұлақ</i>» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру. «<i>Алтыбақан</i>» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Осылай 10–15 рет қайталау. Түсіну деңгейі: Құстардың суреттерін <i>тақтаға іледі</i>. Балалар, қандай құстарды білесіңдер? Қарға, тоқылдақ т.б. Мен сендерге құстарға байланысты тақпақ үзінділерін оқимын. Ал сендер не туралы айтылғанын және қандай</p>
--	--	---	--	---	--

<p>«Пішіндер неге ұқсайды?» Суреттен шар, текше, цилиндрге ұқсас бейнеленген заттарды қарауға ұсынады. Шар неге ұқсайды? (қарбыз, доп, глобус) Цилиндр неге ұқсайды? (кружка, стаканға) -Текше неге ұқсайды? (текшелер, сыйлық қорапшасына). Қолдану деңгейі: Кеңістіктік ұғымдарды дамытуға арналған ойын: «Фигураны атап көрсет» үш сөреге ойыншықтар қойылады, педагог сөренің жоғарғы оң жақ бұрышында орналасқан пішін бейнеленген карточканы көтеруді сұрайды. Екінші сөренің ортасында. Төменгі сөренің сол жағында және т.б. Балалар карточканы көтергеннен кейін пішіннің қалай аталатынын дауыстап айтуы қажет. «Пішінді табындар» дидактикалық ойыны. Дорбада (мөлдір емес) әртүрлі геометриялық пішіндегі заттар бар. Тапсырманы күрделендіру үшін жүргізуші дорбадан нақты пішінді табуға тапсырма береді. Бұл ретте бала қажетті пішінді тапқанға дейін бірнеше пішінді кезек-кезек ұстап көреді. Балалардың әрқайсысында «Сиқырлы» дорбаның болуы орынды. Пішіндерді өзара салыстырып: «Шардың</p>	<p>дыбыстың қайталанып тұрғанын табуларың керек. Қайталанып тұрған дыбыстың жуан дауысты ма, жіңішке дауысты ма, ұян, үнді, қатаң дауыссыз дыбыстардың қайсысына жататынын анықтау. Аққу – құстың төресі, Ақ мамықтай денесі. Өлең не туралы және қай дыбыс көп қайталанып тұр? Дұрыс, [а] дыбысы. [А] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жуан дауысты дыбыс). Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Өтеш әнге басады, Өтеш ұйқы ашады. [Ә] дыбысының қандай дыбысқа жататынын анықта? Жіңішке дауысты дыбыс. Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Га-га-га қыста тоңбайды, Га-га-га талға қонбайды. [Г] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Ұян дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен. Қарға-қарға қарғалар, Қар үстінде жорғалар. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [Қ] дыбысының қай дыбысқа жататынын</p>	<p>пішіндерден өз сарайларын салуды және олардың оны қандай пішіндерден жасағанын айтып беруді ұсыну қажет. Ойын жаттығуы: «Пішіндер неге ұқсайды?» Суреттен шар, текше, цилиндрге ұқсас бейнеленген заттарды қарауға ұсынады. Шар неге ұқсайды? (қарбыз, доп, глобус) Цилиндр неге ұқсайды? (кружка, стаканға) -Текше неге ұқсайды? (текшелер, сыйлық қорапшасына). Қолдану деңгейі: Кеңістіктік ұғымдарды дамытуға арналған ойын: «Фигураны атап көрсет» үш сөреге ойыншықтар қойылады, педагог сөренің жоғарғы оң жақ бұрышында орналасқан пішін бейнеленген карточканы көтеруді сұрайды. Екінші сөренің ортасында. Төменгі сөренің сол жағында және т.б. Балалар карточканы көтергеннен кейін пішіннің қалай аталатынын дауыстап айтуы қажет. «Пішінді табындар» дидактикалық ойыны. Дорбада (мөлдір емес) әртүрлі геометриялық пішіндегі заттар бар. Тапсырманы</p>	<p>ұсыну қажет. Ойын жаттығуы: «Пішіндер неге ұқсайды?» Суреттен шар, текше, цилиндрге ұқсас бейнеленген заттарды қарауға ұсынады. Шар неге ұқсайды? (қарбыз, доп, глобус) Цилиндр неге ұқсайды? (кружка, стаканға) -Текше неге ұқсайды? (текшелер, сыйлық қорапшасына). Қолдану деңгейі: Кеңістіктік ұғымдарды дамытуға арналған ойын: «Фигураны атап көрсет» үш сөреге ойыншықтар қойылады, педагог сөренің ортасында. Төменгі сөренің сол жағында және т.б. Балалар карточканы көтергеннен кейін пішіннің қалай аталатынын дауыстап айтуы қажет. «Пішінді табындар» дидактикалық ойыны. Дорбада (мөлдір емес) әртүрлі геометриялық пішіндегі заттар бар. Тапсырманы</p>	<p>ұсыну қажет. Ойын жаттығуы: «Пішіндер неге ұқсайды?» Суреттен шар, текше, цилиндрге ұқсас бейнеленген заттарды қарауға ұсынады. Шар неге ұқсайды? (қарбыз, доп, глобус) Цилиндр неге ұқсайды? (кружка, стаканға) -Текше неге ұқсайды? (текшелер, сыйлық қорапшасына). Қолдану деңгейі: Кеңістіктік ұғымдарды дамытуға арналған ойын: «Фигураны атап көрсет» үш сөреге ойыншықтар қойылады, педагог сөренің жоғарғы оң жақ бұрышында орналасқан пішін бейнеленген карточканы көтеруді сұрайды. Екінші сөренің ортасында. Төменгі сөренің сол жағында және т.б. Балалар карточканы көтергеннен кейін пішіннің қалай аталатынын дауыстап айтуы қажет. «Пішінді табындар» дидактикалық ойыны. Дорбада (мөлдір емес) әртүрлі геометриялық пішіндегі заттар бар. Тапсырманы күрделендіру үшін жүргізуші дорбадан нақты пішінді табуға тапсырма береді. Бұл ретте бала қажетті пішінді тапқанға дейін бірнеше пішінді кезек-кезек ұстап көреді. Балалардың әрқайсысында «Сиқырлы»</p>	<p>дыбыстан басталып, қай дыбыстың қайталанып тұрғанын табуларың керек. Қайталанып тұрған дыбыстың жуан дауысты ма, жіңішке дауысты ма, ұян, үнді, қатаң дауыссыз дыбыстардың қайсысына жататынын анықтау. Аққу – құстың төресі, Ақ мамықтай денесі. Өлең не туралы және қай дыбыс көп қайталанып тұр? Дұрыс, [а] дыбысы. [А] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жуан дауысты дыбыс). Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Өтеш әнге басады, Өтеш ұйқы ашады. [Ә] дыбысының қандай дыбысқа жататынын анықта? Жіңішке дауысты дыбыс. Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Га-га-га қыста тоңбайды, Га-га-га талға қонбайды. [Г] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Ұян дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен. Қарға-қарға қарғалар, Қар үстінде жорғалар. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [Қ] дыбысының қай</p>
--	--	--	--	---	---

	<p>қабырғалары бар ма? Шар, текше домалайды ма?» - деген сұрақтарға жауап береді. Ойын ойнайды. Бала пішіндерді қолымен ұстап, сипалап, атауын атайды. Пішіндерді өзара салыстырады. Оларды қоршаған ортадағы заттармен салыстырады. Заттардың неге ұқсайтыны туралы қорытынды жасайды. Қызығушылық танытады, педагогті мұқият тыңдайды, ойын ережелерін орындайды.</p> <p>Сергіту сәті: <i>Кәне, қанат жазайық, Қарлығашқа ұқсайық. Ұшып-ұшып алайық. Орнымызға қонайық. Білімде алда болайық.</i></p>	<p>анықта? Жасалу жолына мән бер. –Қатаң дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен.</p> <p>Кекілік-ау, кекілік, Кетіп қалма секіріп. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [К] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер.Қатаң дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен. Ителгі алмас күшті аңды, Ителгі аулар тышқанды. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр? [И] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Жіңішке дауысты дыбыс. Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Сауысқан-ау, сауысқан, Сақтанасың дауыстан. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [С] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Қатаң дауыссыз дыбыс. Тырау, тырау, тырналар, Тамаша әнін тыңдап ал. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр? [Т] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын</p>	<p>күрделендіру үшін жүргізуші дорбадан нақты пішінді табуға тапсырма береді. Бұл ретте бала қажетті пішінді тапқанға дейін бірнеше пішінді кезек-кезек ұстап көреді. Балалардың әрқайсысында «Сикырлы» дорбаның болуы орынды. Пішіндерді өзара салыстырып: «Шардың қабырғалары бар ма? Шар, текше домалайды ма?» - деген сұрақтарға жауап береді. Ойын ойнайды. Бала пішіндерді қолымен ұстап, сипалап, атауын атайды. Пішіндерді өзара салыстырады. Оларды қоршаған ортадағы заттармен салыстырады. Заттардың неге ұқсайтыны туралы қорытынды жасайды. Қызығушылық танытады, педагогті мұқият тыңдайды, ойын ережелерін орындайды.</p> <p>Сергіту сәті: <i>Кәне, қанат жазайық, Қарлығашқа ұқсайық. Ұшып-ұшып алайық. Орнымызға қонайық. Білімде алда болайық.</i></p>	<p>дорбаның болуы орынды. Пішіндерді өзара салыстырып: «Шардың қабырғалары бар ма? Шар, текше домалайды ма?» - деген сұрақтарға жауап береді. Ойын ойнайды. Бала пішіндерді қолымен ұстап, сипалап, атауын атайды. Пішіндерді өзара салыстырады. Оларды қоршаған ортадағы заттармен салыстырады. Заттардың неге ұқсайтыны туралы қорытынды жасайды. Қызығушылық танытады, педагогті мұқият тыңдайды, ойын ережелерін орындайды.</p> <p>Сергіту сәті: <i>Кәне, қанат жазайық, Қарлығашқа ұқсайық. Ұшып-ұшып алайық. Орнымызға қонайық. Білімде алда болайық.</i></p>	<p>дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. –Қатаң дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен.</p> <p>Кекілік-ау, кекілік, Кетіп қалма секіріп. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [К] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер.Қатаң дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен. Ителгі алмас күшті аңды, Ителгі аулар тышқанды. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр? [И] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Жіңішке дауысты дыбыс. Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Сауысқан-ау, сауысқан, Сақтанасың дауыстан. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [С] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Қатаң дауыссыз дыбыс. Тырау, тырау, тырналар, Тамаша әнін тыңдап ал. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр?</p>
--	---	--	--	---	---

		<p>анықта? Жасалу жолына мән бер.</p> <p>Қатаң дауыссыз дыбыс. Шаңқ, шаңқ етіп шағала, Шабак ілер жағада. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр?</p> <p>[Ш] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. (Қатаң дауыссыз дыбыс).</p> <p>Лашын көкте самғайды, Лашын көкті шарлайды. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр?</p> <p>[Л] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер.</p> <p>(үнді дауыссыз дыбыс)</p> <p>Қолдану деңгейі: құстарға байланысты тыйым сөздермен таныстырады.</p> <p>1. Құстың ұясын бұзба, Ағашты сындырма. Құстардың жұмыртқасын сындырма. Құсқа тас лақтырма</p> <p>Дәптермен жұмыс Суреттердегі заттарды ата. Дауысты дыбыстан басталатын заттың суретін -қа, дауыссыз дыбыстан басталатын заттың суретін -қа сал.</p> <p>Құстардың атын дыбыстық сызбаға қарай сәйкестендір. Сызықпен қос.</p> <p>Педагог балалармен бірге тапсырмаларды талқылайды. Дыбыстарды анықтайды, сандықтармен қосады.</p>			<p>[Т] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер.</p> <p>Қатаң дауыссыз дыбыс. Шаңқ, шаңқ етіп шағала, Шабак ілер жағада. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр?</p> <p>[Ш] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. (Қатаң дауыссыз дыбыс).</p> <p>Лашын көкте самғайды, Лашын көкті шарлайды. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр?</p> <p>[Л] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер.</p> <p>(үнді дауыссыз дыбыс)</p> <p>Қолдану деңгейі: құстарға байланысты тыйым сөздермен таныстырады.</p> <p>1. Құстың ұясын бұзба, Ағашты сындырма. Құстардың жұмыртқасын сындырма. Құсқа тас лақтырма</p> <p>Дәптермен жұмыс Суреттердегі заттарды ата. Дауысты дыбыстан басталатын заттың суретін -қа, дауыссыз дыбыстан басталатын заттың суретін -қа сал.</p> <p>Құстардың атын дыбыстық сызбаға қарай сәйкестендір. Сызықпен қос.</p> <p>Педагог балалармен бірге тапсырмаларды талқылайды. Дыбыстарды</p>
--	--	---	--	--	---

		<p>Екінші тапсырмада сөздердегі дыбыс санын анықтап, тиісті сызбамен сәйкестендіреді. Мысалы, <i>қарға</i> сөзінде 5 дыбыс бар, қарғаның суретін 5 дыбысты сызбамен қосады.</p> <p>Саусақ жаттығуы Қолымызды қайшы етіп, Қағаздарды қиямыз. Қиып-қиып аламыз, Біз көңілді баламыз.</p>			<p>анықтайды, сандықтармен қосады.</p> <p>Екінші тапсырмада сөздердегі дыбыс санын анықтап, тиісті сызбамен сәйкестендіреді. Мысалы, <i>қарға</i> сөзінде 5 дыбыс бар, қарғаның суретін 5 дыбысты сызбамен қосады.</p> <p>Саусақ жаттығуы Қолымызды қайшы етіп, Қағаздарды қиямыз. Қиып-қиып аламыз, Біз көңілді баламыз.</p>
--	--	---	--	--	--

1 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

«Еркін қозғалу, өз әрекеттерімен қимылдауға» арналған ойын: «Құпия заттар»

Басты міндет: Өзін - өзі одан әрі ашу, өзін - өзі тану, өзінің және айналасындағылардың психологиялық мінездемесін анықтау және талдау іскерлігін дамыту.

<p>Ойын: «Сыпайы сөздер дүкені» Мақсаты: белгілі бір жағдайда сыпайы сөздерді қолдана білуді қалыптастыру. Шарты: Дүкендегі сөрелерге «сыпайы сөздер» орналастырылған: алғыс айту (рахмет, алғыс білдіремін), өтініштер (өтінемін, мархабат), сәлемдесу (сәлеметсіз бе, қайырлы күн, қайырлы таң), кешірім сұрау (кешіріңіз, ғафу етіңіз, өкінішті), жылы сөздер (құрметті ана, әке, анашым, әжетайым). Педагог жағдаяттарды сипаттайды, ал балалар сөреге кезек-кезек келіп, сатушыдан өзіне қажетті сөздерді «сатып алады» және жағдаяттарды талдай отырып, оларды қолданады. Жағдаят: Анаң дүкеннен дәмді алма әкелді. Сен алмалардың дәмін татып көргің келді, бірақ анаң түскі асқа дейін күтуің керек деді. Сен анаңнан оны қалай сұрайсың?</p>		<p>Еркін қозғалу, өз әрекеттерімен қимылдауға арналған ойын: «Құпия заттар» Ойынның мақсаты: қарым-қатынас дағдыларын дамыту, құрдастарымен ортақ тіл табыса білуге үйрету. Дағды: Ойын жаттығулары арқылы қимыл-қозғалыс тәжірибелерін толықтыру, шыдамдылық, ептілік секілді дене сапаларын, кеңістікті бағдарлай білу қабілеттерін дамыту арқылы орындауға дағдыландыру. Шарты: Жүргізуші барлық қатысушыларға әдемі қобдишадан (түйме, моншақ, сағат) «құпия заттарды» таратады, оны алақандарының арасына салып, ешкімге көрсетпеуін сұрайды. Құпия затты таратып болғаннан кейін ойынға қатысушылар бөлмені аралап жүреді, олар қызығушылық танытып, бір-бірін құпия затын көрсетуге көндірудің жолын табуға тырысады. Тәрбиеші балалардың әрекетін бақылайды, ұялшақ балалардың басқалармен ортақ тіл табысуына көмектеседі.</p>
---	---	---

2-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Қысқа дайындық(Максим Зверев).</p>	<p>2.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Бөлме</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Тәуелсіз Қазақстан.(өлеңмен</p>	<p>2.Сөйлеуді дамыту- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Қысқа дайындық(Максим</p>	<p>2.Көркем әдебиет- қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Тәуелсіз Қазақстан.(мәнерлеп жатқа</p>
---	--	--	--	---	---

	<p>(ертегі) ҮІӨ міндеттері: әңгіме мазмұнын өз сөзімен жеткізе білуге, сюжеттік суреттер бойынша әңгіме құрауға үйрету; -еңбекқорлыққа тәрбиелеу. Дағды: дыбыстарды түріне қарай ажырата алу дағдыларын дамыту; Күтілетін нәтиже: Жасайды: сұрақтарға жауап береді, әңгіме мазмұнын айтады; Түсінеді: әңгіменің мазмұнын, еңбексіз зейнет жоқ екенін; Қолданады: бірінің ойын бірі келген жерінен жалғастырып айтуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Демонстрациялық материал: Балаларға бақта, бақшада адамдар жемістер мен көгөністерді жинап жатқан суреттерді көрсету. Адамдардың қысқа дайындалып жатқаны туралы айту. Адамдар сияқты аңдар да, жәндіктер де қысқа дайындалатынын айтып өту. Түсіну деңгейі: Балалар, біз М.Зверевтің "Су торғайы" әңгімесімен таныспыз. Бұл кісінің балаларға арналған әңгімелері көп. Соның ішінде «Қысқа дайындық» әңгімесімен танысамыз. Әңгімені мәнерлеп оқып береді. Қысқа дайындық. Бал арасы таңның атысы, күннің батысы бір сәт</p>	<p>өсімдіктері және оларды күту. (еңбек, танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: Өсімдіктердің тірі ағза екенін және өсу үшін барлық тіршілік иесі секілді оларға да белгілі бір қолайлы жағдайлар қажеттігі туралы түсінік қалыптастыру; -өсімдіктердің адам өмірі үшін маңыздылығы туралы түсінікті бекіту; топпен бірге жұмыс істеу, келісімге келу, жанындағы серіктесінің пікірін ескеру сынды әлеуметтік құзіреттіліктерін дамыту. Дағды: өсімдіктерді салыстыра білу, олардың айырмашылығы мен ұқсастығын таба алу; олардың өсуіне қажетті жағдаймен танысып күтуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: бөлме өсімдіктеріне дұрыс күтім жасауды; оның өсуіне қажетті жағдайды; Түсінеді: өсімдіктердің ұқсастығы мен айырмашылығын; өсімдік мүшелерін ажырата білуді; өсімдіктердің өсуі үшін ауа, жылу, жарық, судың қажет екендігін; Қолданады: практикалық жұмыс істеу дағдыларын; өсімдіктерді күту туралы білімін. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: Біздің топта</p>	<p>таныстыру) Оразақын Асқар ҮІӨ міндеттері: Өлең мазмұнына деген қатынасын беруге тілдік бейнелілігін сезінуге үйрету; -«Мәңгілік ел» жалпы ұлттық идеясына негізделген рухани-адамгершілік жалпы адамзаттық құндылықтарды, патриоттық тәрбие арқылы туған жерге деген сүйіспеншілік сезімдерін дамыту. Дағды: Өлең мазмұнының жүйесін сақтай отырып айтып беруге, қарым-қатынас жасауда Отаны туралы қысқа мәліметтерді білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңнің авторын, атын, мазмұнын біледі, өлеңді мәнерлеп айтады; Түсінеді: өлең мазмұнын түсінеді; Қолданады: өлең мазмұнының жүйесін сақтай отырып айтып береді, қарым-қатынас жасауда Отаны туралы қысқа мәлімет береді. Мақалдың мағынасын айтады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: – Біз қай Республикада тұрамыз? – Қазақстан Республикасының бас қаласы қай қала?</p>	<p>Зверев). (ертегі) ҮІӨ міндеттері: әңгіме мазмұнын өз сөзімен жеткізе білуге, сюжеттік суреттер бойынша әңгіме құрауға үйрету; -еңбекқорлыққа тәрбиелеу. Дағды: дыбыстарды түріне қарай ажырата алу дағдыларын дамыту; Күтілетін нәтиже: Жасайды: сұрақтарға жауап береді, әңгіме мазмұнын айтады; Түсінеді: әңгіменің мазмұнын, еңбексіз зейнет жоқ екенін; Қолданады: бірінің ойын бірі келген жерінен жалғастырып айтуды. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану. Білу деңгейі: Демонстрациялық материал: Балаларға бақта, бақшада адамдар жемістер мен көгөністерді жинап жатқан суреттерді көрсету. Адамдардың қысқа дайындалып жатқаны туралы айту. Адамдар сияқты аңдар да, жәндіктер де қысқа дайындалатынын айтып өту. Түсіну деңгейі: Балалар, біз М.Зверевтің "Су торғайы" әңгімесімен таныспыз. Бұл кісінің балаларға арналған әңгімелері көп. Соның ішінде «Қысқа дайындық» әңгімесімен</p>	<p>айту) Оразақын Асқар ҮІӨ міндеттері: Өлең мазмұнына деген қатынасын беруге тілдік бейнелілігін сезінуге үйрету; -«Мәңгілік ел» жалпы ұлттық идеясына негізделген рухани-адамгершілік жалпы адамзаттық құндылықтарды, патриоттық тәрбие арқылы туған жерге деген сүйіспеншілік сезімдерін дамыту. Дағды: Өлең мазмұнының жүйесін сақтай отырып айтып беруге, қарым-қатынас жасауда Отаны туралы қысқа мәліметтерді білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: өлеңнің авторын, атын, мазмұнын біледі, өлеңді мәнерлеп айтады; Түсінеді: өлең мазмұнын түсінеді; Қолданады: өлең мазмұнының жүйесін сақтай отырып айтып береді, қарым-қатынас жасауда Отаны туралы қысқа мәлімет береді. Мақалдың мағынасын айтады. Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану Білу деңгейі: – Біз қай Республикада тұрамыз? – Қазақстан Республикасының бас қаласы қай қала?</p>
--	---	---	---	---	--

	<p>тыным таппай, гүлден-гүлге қоныпшырын тасып, өзіне де, өзгеге де жетерлік бал жинады.</p> <p>Егістікке жақындау жерге ертелеу көшіп келіп, мекенжайын алдын ала дайындап алған Сарышұнақ күз бойы масақ теріп, інінің бүйір бөлмелерін астыққа әбден толтырады.</p> <p>Тоғайдағы жирен Тиін де қарап жатқан жоқ. Цирктің ойыншысы сияқты бұтақтан-бұтаққа қарғып жүріп, ұясына жақын жердегі қуыс – тесіктің бәріне балқарағайдың жаңғағын үйіптастады. Қыс алты аймен аяқталмай, түгел бір жылға дейін созылса да, оның мұртын балта шапайды.</p> <p>Ал бұралқы Ит түк ойлаған жоқ. Биыл тіпті қыс түспейтіндей көрінді. Қас қылғандай, қарерте жауды. Енді, міне, құлағы салбырап, қарны қабысып, қаншардай қатып, әркімнің босағасына бір түнеп, өлермен күн кешіп жүр. Әрі бүрсендеп тоңып, әрі қарны ашып, әрең-әрең кірпік іледі. Кірпік ілсе болды, тәтті-тәтті түс көреді. Түсінде өңшең майлы сүйек кеміріп жүреді. Оянып кеткен бойда қатты өкінеді. «Енді осыдан жазға аман-есен жетер болсам, сүйектен үй салам», – деп өзіне-өзі серт берді. Бұл – оның жылдағы әдеті.</p> <p>Әңгіме мазмұны бойынша сұрақтар:</p>	<p>бөлме өсімдіктері қандай көп. Балалар, осы өсімдіктердің атын атап көрейікші. Балалар педагогтің көмегімен өсімдіктердің атын атайды: бегония, қынагүл, қазтамақ, қырыққұлақ, кактус т.б.</p> <p>– Балалар, өсімдіктердің бәріне ортақ ұқсастықты айтып беріңдерші.</p> <p>– Олардың тамыры, жапырағы, сабағы бар.</p> <p>– Олардың бір-бірінен қандай айырмашылығы бар?</p> <p>– Олардың жапырақтары әртүрлі, бірінің сабағы жуан, бірінің сабағы жіңішке.</p> <p>Түсіну деңгейі: Демонстрациялық материалдармен жұмыс.</p> <p>– Өсімдіктер өседі, қоректенеді, су ішеді, ауамен демалады, өсуін тоқтатады.</p> <p>– Олар аузы жоқ болса, қалай қоректенеді, су ішеді?</p> <p>– Ол тамыры арқылы топырақтан қоректік затты, суды алады.</p> <p>– Ал ауамен қалай демалады?</p> <p>– Жапырағы арқылы демалады.</p> <p>Қолдану деңгейі: Практикалық жұмыс.</p> <p>– Балалар, енді Қоянға өсімдіктерді қалай күту керек екендігін көрсетейік. Балалар алжапқыштарын киеді, қолдарына таяқшаларын, су сепкішті алады.</p> <p>– Өсімдік жақсы өсу үшін не керек?</p>	<p>Қазақстан жері үлкен, табиғаты бай, көп ұлтты егемен мемлекет. Еліміздің мақтана алатын мемлекеттік рәміздері бар. Ол – туы, елтаңбасы, гимні. Біз – тәуелсіз елдің бақытты ұландарымыз. Бүгін ақын Оразақын Асқардың «Тәуелсіз Қазақстан» атты өлеңімен танысамыз.</p> <p>Түсіну деңгейі: Өлең – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Өлең сөз адамның жан тебіреністерін әсерлі етіп жеткізеді. Айрықша сезімдерді ұйқас сөздермен суреттейді. Тәуелсіз, еркін елде біз Дүниеге келгенбіз. Көк ту мен елтаңбамыз, Бар біздің өз теңгеміз.</p> <p>Сөздік жұмыс: <i>Тәуелсіздік</i> – еркіндік, теңдік, егемендік деген мағынаны білдіреді. <i>Еркіндік</i> – еліміз ешкімге тәуелді емес, өз туы, гимні, елтаңбасы бар. <i>Теңге</i> – біздің ұлттық төл ақшамыз.</p> <p>Қолдану деңгейі: Сұрақ-жауап: Өлең қалай аталады? Сендерге өлең ұнады ма? Өлеңде не туралы айтылған? Еліміздің қандай рәміздері бар? Сендер «тәуелсіздік» дегенді қалай түсінесіңдер? Мақалдың мағынасын түсініп ал: «Туған жерге туынды тік».</p>	<p>танысамыз. Әңгімені мәнгерлеп оқып береді.</p> <p>Қысқа дайындық. Бал арасы таңның атысы, күннің батысы бір сәт тыным таппай, гүлден-гүлге қоныпшырын тасып, өзіне де, өзгеге де жетерлік бал жинады. Егістікке жақындау жерге ертелеу көшіп келіп, мекенжайын алдын ала дайындап алған Сарышұнақ күз бойы масақ теріп, інінің бүйір бөлмелерін астыққа әбден толтырады.</p> <p>Тоғайдағы жирен Тиін де қарап жатқан жоқ. Цирктің ойыншысы сияқты бұтақтан-бұтаққа қарғып жүріп, ұясына жақын жердегі қуыс – тесіктің бәріне балқарағайдың жаңғағын үйіптастады. Қыс алты аймен аяқталмай, түгел бір жылға дейін созылса да, оның мұртын балта шапайды.</p> <p>Ал бұралқы Ит түк ойлаған жоқ. Биыл тіпті қыс түспейтіндей көрінді. Қас қылғандай, қарерте жауды. Енді, міне, құлағы салбырап, қарны қабысып, қаншардай қатып, әркімнің босағасына бір түнеп, өлермен күн кешіп жүр. Әрі бүрсендеп тоңып, әрі қарны ашып, әрең-әрең кірпік іледі. Кірпік ілсе болды, тәтті-тәтті түс көреді. Түсінде өңшең</p>	<p>Қазақстан жері үлкен, табиғаты бай, көп ұлтты егемен мемлекет. Еліміздің мақтана алатын мемлекеттік рәміздері бар. Ол – туы, елтаңбасы, гимні. Біз – тәуелсіз елдің бақытты ұландарымыз. Бүгін ақын Оразақын Асқардың «Тәуелсіз Қазақстан» атты өлеңімен танысамыз.</p> <p>Түсіну деңгейі: Өлең – әдеби жанрдың бір түрі екенін түсіндіру. Өлең сөз адамның жан тебіреністерін әсерлі етіп жеткізеді. Айрықша сезімдерді ұйқас сөздермен суреттейді. Тәуелсіз, еркін елде біз Дүниеге келгенбіз. Көк ту мен елтаңбамыз, Бар біздің өз теңгеміз.</p> <p>Сөздік жұмыс: <i>Тәуелсіздік</i> – еркіндік, теңдік, егемендік деген мағынаны білдіреді. <i>Еркіндік</i> – еліміз ешкімге тәуелді емес, өз туы, гимні, елтаңбасы бар. <i>Теңге</i> – біздің ұлттық төл ақшамыз.</p> <p>Қолдану деңгейі: Сұрақ-жауап: Өлең қалай аталады? Сендерге өлең ұнады ма? Өлеңде не туралы айтылған? Еліміздің қандай рәміздері бар? Сендер «тәуелсіздік» дегенді қалай түсінесіңдер? Мақалдың мағынасын түсініп ал: «Туған жерге туынды тік».</p>
--	---	---	--	---	--

	<p>Балалар, әңгіме нелер туралы айтылған? Бал арасы не істеді? Балды қанша жинады? Сарышұнақ не жинайды? Ал тоғайдағы жирен Тиін не істеді? Барлық аңдар қысқа азық жинап жатқанда, Ит не істеп жүрді? Ит ойлағандай қыс келмей қалды ма? Қыстағы Иттің жағдайын кім айтады? Жаз келгенде Ит өзіне-өзі берген сертті орындады ма? Балалар, берген сертті орындамаған дұрыс па? Әңгімеде жағымды кейіпкерлерге нелер жатады? Жағымсыз кейіпкерлерді атаңдаршы? Бал арасын, тиінді, Сарышұнақты неге жағымды кейіпкерлерге жатқыздыңдар? Ит неге жағымсыз кейіпкер? Қолдану деңгейі: Сөздік жұмыс: Сарышұнақ кеміргіш жануар екенін түсіндіреді. Мақал-мәтел: Еңбек етсең ерінбей, Тояды қарның тіленбей. 2.Еңбек түбі – береке, Көптің түбі – мереке. Бейнетсіз рақат жоқ. Дидактикалық ойын: «Қандай дыбыс екенін анықта». Ойын шарты: Педагог дыбысты айтады. Ал балалар дыбыстың дауысты, дауыссыз екенін анықтап</p>	<p>– Өсімдік жақсы өсу үшін ауа, жарық керек. Олай болса, өсімдіктерді жарық жерге қойып, өсімдіктерге күтім жасайық. Балалар екі-үштен бірігіп, топтағы өсімдіктердің топырағын қопсытып, су құяды. Топырақты таяқшамен қопсытамыз. Жапырақтарының шаңын жұмсақ шүберекпен сүртеміз. Су құямыз. Жапырақтарына су бүркеміз. – Өсімдіктердің жапырағы, тамырына зақым келтірмес үшін, күту жұмысын қалай орындадыңдар? – Мұқият, ұқыпты, баппен, мейіріммен. – Жарайсындар, балалар! Сендер Қоянға өсімдіктерді күтуді үйреттіңдер. Енді ол да өсімдіктер өсіретін болады. – Ал енді олар неге бөлме өсімдіктері деп аталады? – Өйткені олар бөлмеде өсіріледі. Сергіту сәті: – Өсімдіктер алғаш өнген кезде қандай болады? (Балалар отырады). – Қалай өседі? – Жайлап көтеріледі. – Жапырағын қалай жаяды? – Қолдарын екі жағына жаяды. – Гүлдері қайда өседі? – Қолдарын жоғары созады. – Жаңбыр жауғанда гүлдер қайтеді?</p>	<p>Сергіту сәті: Егемен елдің ұлымын, Ертеңгі күннің нұрымын. Отанын сүйген азамат Болатындардың бірімін. Білімнен жұпар жинаймын, Еліме бақыт сыйлаймын. <i>Балалар қимылмен орындайды.</i></p>	<p>майлы сүйек кеміріп жүреді. Оянып кеткен бойда қатты өкінеді. «Енді осыдан жазға аман-есен жетер болсам, сүйектен үй салам», – деп өзіне-өзі серт берді. Бұл – оның жылдағы әдеті. Әңгіме мазмұны бойынша сұрақтар: Балалар, әңгіме нелер туралы айтылған? Бал арасы не істеді? Балды қанша жинады? Сарышұнақ не жинайды? Ал тоғайдағы жирен Тиін не істеді? Барлық аңдар қысқа азық жинап жатқанда, Ит не істеп жүрді? Ит ойлағандай қыс келмей қалды ма? Қыстағы Иттің жағдайын кім айтады? Жаз келгенде Ит өзіне-өзі берген сертті орындады ма? Балалар, берген сертті орындамаған дұрыс па? Әңгімеде жағымды кейіпкерлерге нелер жатады? Жағымсыз кейіпкерлерді атаңдаршы? Бал арасын, тиінді, Сарышұнақты неге жағымды кейіпкерлерге жатқыздыңдар? Ит неге жағымсыз кейіпкер? Қолдану деңгейі: Сөздік жұмыс: Сарышұнақ кеміргіш жануар екенін</p>	<p>Сергіту сәті: Егемен елдің ұлымын, Ертеңгі күннің нұрымын. Отанын сүйген азамат Болатындардың бірімін. Білімнен жұпар жинаймын, Еліме бақыт сыйлаймын. <i>Балалар қимылмен орындайды.</i></p>
--	---	---	--	--	--

	берулері қажет. Бірінші болып қол көтерген бала жауап беру құқығына ие болып, жауап берген бала келесі балаға басқа дыбысты айтады.	– Қолдарымен бастарын жабады.		түсіндіреді. Мақал-мәтел: Еңбек етсең ерінбей, Тояды қарның тіленбей. 2. Еңбек түбі – береке, Көптің түбі – мереке. Бейнетсіз рақат жоқ. Дидактикалық ойын: «Қандай дыбыс екенін анықта». Ойын шарты: Педагог дыбысты айтады. Ал балалар дыбыстың дауысты, дауыссыз екенін анықтап берулері қажет. Бірінші болып қол көтерген бала жауап беру құқығына ие болып, жауап берген бала келесі балаға басқа дыбысты айтады.	
--	---	-------------------------------	--	--	--

2 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекетіне дағдыландыру ойындары

Балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, балалар әрекеті (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, эксперимент, еңбек, балалардың дербес әрекеті, өзіне-өзі қызмет ету) түрінде іске асырылады.

Жүгіруге арналған ойын: «Қайда жасырылғанын тап»

Басты міндет: Балаларды қырағылыққа, байқампаздыққа үйрету, бірлікке, татулыққа тәрбиелеу

Сөйлеуді дамытуға арналған логопедиялық жаттығулар.

Артикуляциялық гимнастика - логопедиялық қыздыру - логотип жаттығулары - бұл арнайы жаттығулар артикуляциялық аппараттың қозғалғыштығын жақсартады. Гимнастика сөйлеуді анық айтуға көмектеседі, ал бала өзін мәжбүрлеп жатқанын сезбеуі керек. Әр мүмкіндікте жаттығуларды қайталаңыз. Сондай-ақ тыныс алу жаттығуларын бастау керек. Тыныс алу жаттығуларын ойын стилінде орындауға болады. Міне, сіздің балаңызға ұнайтын және өте пайдалы болатын кейбір танымал жаттығулар:

Тіл ұстарту жаттығуы

Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады).

1)Ә- ә - ә - ә – әдеп-ті, әдепті.

Ө -ө-ө-өөті- не-мін, өтінемін.

І-і-і - ке-ші-і-р-і-і-ң-ң-і-і-з, кешіріңіз

Тілді жаттықтыратын жаттығулар...

1. « Айнаға қарап жаттығу жасау»

2. Бағынбайтын тілді жазала.

Міндеті: Тіл еттерін бағынышты етіп, кең түрде жалпийтып ұстауға үйрету;

Бейнелеуі: Ауызды кішкене ашып, тілді астыңғы ерінге салу керек. Ерінді еппен қимылдатып, мынадай дыбысты шығару керек: «пя-пя-пя». Жалпақ тілді қалыпты

Жүгіруге арналған ойын:

«Қайда жасырылғанын тап»

Мақсаты:

Балаларды қырағылыққа, байқампаздыққа үйрету, бірлікке, татулыққа тәрбиелеу

Әдістемелік нұсқау:

Ойынның шарты: Балалар бөлменің бұрышында тұрады. Тәрбиеші жалаушаны тығатынын айтады. Балалар теріс қарап көзін жұмады, тәрбиеші жалаушаны тығып қояды да «болды» деген де балалар жалаушаны іздейді. Тапқан бала жалаушаны тығады. Ойын 2-3 рет қайталанады.

<p>2) Ша-ша-ша Жап жасыл шырша.</p> <p>3) Ар-ар-ар Қандай аппақ қар.</p> <p>4) Ыс-ыс-ыс Келіп қалды қыс.</p> <p>5) Лар-лар-лар Далада ойнайды балалар.</p> <p>6) Ла-ла-ла Соғамыз қардан аққала.</p>	<p>жағдайда ұстай отырып, ауызды ашып, 1-10 дейін санау. Әдістемелік нұсқау : Төменгі ерінді бұрап, астыңғы тістерге тартпау керек; Тіл жалпақ болып , қырлары ауыздың бұрыштарына тимеу керек; Тілді ерінмен бірнеше рет, бір дем шығаруда шапалақтау керек. Бала демді бөгемеу керек. Жаттығудың орындауын былай бақылауға болады: мақтаны баланың аузына қарай әкеліп ұстау. Бала жаттығуды дұрыс істеп отырса, мақта ауытқып кетеді. Бұл жаттығу басқасымен қатар, бағытталған ауа ағынын істеп шығаруына мүмкіндік жасайды.</p>	
--	---	--

3-ші ұйымдастырылған іс-әрекеті

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ (ұйымдастырылған іс-әрекет)</p>	<p>3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Жаксы өнеге. ҮІӨ міндеттері: Қарапайым сұрақтарға жай сөйлем мен жауап беру, артикуляциялық моторикасын жаттықтыру, сөйлеу кезіндегі тыныс алуды және дикцияны дамыту. Қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрысайтуға жаттықтыру. Дағды: Сыпайылықты білдіретін сөздерменсөздік қорларын толықтыру, оларды күнделікті өмірде қолдана білуге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: сыпайы сөздер мен сөйлемдерді айтады.</p>	<p>3.Сурет салу- шығармашылық, коммуникативтік, ойын әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Гүлдене бер, Қазақстан! <i>(Акварель бояу)</i> ҮІӨ міндеттері: Балалардың қоршаған ортадан алған әсерлерін көрсете білуге үйрету,Қазақстанның кең байтақ екенін түсіндіріп, білімдерін кеңейту; Балалардың туған жердің көрінісін қағазға түсіре білудегі шығармашылық ойлауын дамыту. Дағды: мазмұнды сурет салуда бейнелерді бүкіл параққа орналастыра білу дағдыларын қалыптастыру. Күтілетін нәтиже:</p>	<p>3. Сауат ашу негіздері- тілдік қарым-қатынас, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Дыбыстар әлемі. ҮІӨ міндеттері: Дауысты, дауыссыз дыбыстарды ажыратуды үйретуді жалғастыру; достық қарым-қатынасқа тәрбиелеу. Дағды: Тапсырмалар арқылы сұраққа толық, тиянақты, нақты жауап беруге дағдыландыру; Күтілетін нәтиже: Жасайды: дауысты, дауыссыз дыбыстарды атайды, сөздерді айтылған дыбыспен айтады. Түсінеді: дауысты, дауыссыз дыбыстардың</p>	<p>3.Қазақ тілі- коммуникативтік, ойын, танымдық іс-әрекеті. ҮІӨ тақырыбы: Менің пәтерім (үйім) ҮІӨ міндеттері: қазақ тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді түсініп және күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету. Неше? нешінші? сұрақтарына жауап беруге жаттықтыру; -қазақ тіліне тән дыбыстардыдұрыс айтуға жаттықтыру. Артикуляциялық аппараттыдамыту. Дағды: жаңа сөздермен сөйлем құрап,сұрақтарға нақтылы жауап беруге дағдыландыру. Күтілетін нәтиже: Жасайды: жаңа сөздерін</p>	<p>3.Қоршаған ортамен танысу- тілдік қарым-қатынас, танымдық, зерттеу әрекеттері, еңбекке баулу. ҮІӨ тақырыбы: Аңдар қысқа қалай дайындалады? (еңбек,танымдық іс-әрекеті) ҮІӨ міндеттері: Жануарлардың (аңдардың) қоршаған ортадағы өзгерістерге бейімделуі туралы түсінік қалыптастыру; логикалық ойлау, талқылау, салыстыру, пікір білдіру қабілеттерін дамыту; табиғатқа деген сүйіспеншіліктерін арттыру, оның сұлулығын қабылдап, терең түйсінуге, жануарлар мен өсімдікке қамқорлықпен қарай білуге тәрбиелеу. Дағды: Жанды және</p>
---	--	---	---	--	--

	<p>Түсінеді: қарапайым сұрақтарды, сыпайы сөздер мен сөйлемдерді түсінеді.</p> <p>Қолданады: үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетеді, жай сөйлеммен жауап береді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Балалар, қандай сыпайы сөздер білесіңдер? Қазір бәріміз жағдаят шешейік.</p> <p>1-жағдаят: Жанына екі баланы шығарып, екеуінің біреуіне ойыншық береді. – Досыңның ойыншығын сұрау үшін, оған қандай сыпайы сөз айтасың? Балалар жауап береді.</p> <p>2-жағдаят: екі баланың біреуі екіншісіне ренжігені туралы. Егер байқамай досыңды ренжітіп алсаң, оған не айтасың? Мен кешірім сұраймын. «Кешір» деген сөзді айтамын. Дұрыс, сыпайы сөздерді жиі айтатын балаларды әдепті бала деп атайды.</p> <p>Ойын: «Ғажайып сөздер» Сәлеметсіз бе? Өтінемін. Рақмет, рақ-мет. Кешіріңіз. Балалар жаңа сөздерді қайталайды.</p> <p>Түсіну деңгейі: Дыбыстық жаттығу (айнамен орындалады). Ә- ә - ә - ә - ә – әдепті, ө- ө-ө-ө-өті- не-мін,</p>	<p>Жасайды: көз алдына елестету арқылы сурет салады;</p> <p>Түсінеді: туған жердің кең-байтақ екенін, өз елінің әсем жерлері мен ерекшеліктері туралы түсініктері кенейеді;</p> <p>Қолданады: өз ойларын суретте жеткізіп, жұмысты орындауда тиянақтылық мен ептілік танытады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Қазақстан туралы, Қазақстан қалалары туралы мазмұнды сурет тақтаға орналастыру. Психологиялық сәт: Балалар, бір сәт көзімізді жұмып, көз алдымызға туып-өскен жерімізді елестетейік. (Педагог өздері тұрған аймақтың көрікті жерлері туралы қысқаша түсінік береді.) Ал енді көзімізді ашайық. Балалар, енді тақтаға қарандар, не көріп тұрсындар? Қазақстан туралы, Қазақстан қалалары туралы қандай тақпақтар білесіңдер. Қазақстан туралы тағы да не айта аласындар? Біз қай жерде тұрамыз? Біз тұратын жердің көрікті орындарын айтып беріндерші? Балалар, болашақта Қазақстанның қандай болғанын қалайсындар?</p> <p>Түсіну деңгейі: Кәнеки, еліміздің астанасы – әсем қаламызды бейнелеп, сурет салуды бастайық. Көзге бірден түсетін, аса биік</p>	<p>жасалу жолдарын.</p> <p>Қолданады: дауысты, дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажыратады. Тыйым сөздерді сөз барысында қолданады.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: «Не қалай дыбыстайды?» ойыны арқылы бастайды. Балаларға сұрақтар қойылады, балалар жауап беріп, әр құстың даусын салады. Әтеш қалай дыбыстайды? Қарға қалай дыбыстайды? Бұлбұл қалай дыбыстайды? Аққу қалай дыбыстайды? 5. Торғай қалай дыбыстайды? Сұрақтарға дұрыс әрі жылдам жауап берген балаларға фишка беріледі.</p> <p>Артикуляциялық жаттығу жасау. «Сағат» – тілді жіңішкертіп оңға, солға жайлап қозғау. Осылай санап отырып, 15–20 рет қайталау. «Саңырауқұлақ» – ауызды кең ашып, тілді таңдайға жапсыра ұстап тұру. «Алтыбақан» – тілді ауыздан жіңішкертіп шығарып, біресе мұрынға, біресе иекке созу. Осылай 10–15 рет қайталау.</p> <p>Түсіну деңгейі: Құстардың суреттерін тақтаға іледі. Балалар, қандай құстарды</p>	<p>айтады, сөйлем құрастырады.</p> <p>Түсінеді: сұрақтарды түсінеді, дұрыс толық жауап береді.</p> <p>Қолданады: сөздерді дұрыс қолданады, сұрақтарға жауап береді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: Ойын «Сұрақ-жауап» Сен қай Республикада тұрасың? (Қазақстан Республикасында тұрамын.) Қай қалада (ауылда) тұрасың? (Қаласының, ауылының атын айтады) Қай көшеде тұрасың? (Өз көшелерін айтады). Қандай үйде тұрасың? (Үлкен, кішкентай үйде тұрамын). Үйдің нөмірі қандай? Түсіну деңгейі: екі баланы шақырып, ойыншық құрылыс материалы немесе LEGO-ны пайдаланып, бірқабатты немесе көпқабатты үй тұрғызуға тапсырма береді. Мынау қандай үй? Мынау – көпқабатты үй. Мынау бірқабатты үй. Кім көпқабатты үйде тұрады? Сен нешінші қабатта тұрасың? Бірнеше бала жауап береді. Көпқабатты үйде пәтерлер бар. Сурет бойынша жұмыс. Мынау – пәтер. Мынау не? Мынау – пәтер (жеке-жеке</p>	<p>жансыз табиғат нысандарына қатысты дұрыс көзқарас пен мінезқұлық қарауға, үйренген дағдыларын өмірлік тәжірибеде қолдану.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: жәндіктер мен аңдардың түрлерін атап береді. Түсінеді: жәндіктер мен аңдардың табиғаттағы өзгерістерге тәуелді екенін түсінеді. Қолданады: жанды және жансыз табиғат нысандарына қатысты дұрыс көзқарас пен мінезқұлық танытады, үйренген дағдыларын өмірлік тәжірибеде.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: «СӨЗ ҚОСПАЙ АЙТЫП БЕР» ойынының көмегімен балаларды алда өтетін сабаққа дайындайды. Мақсаттары: күз маусымында табиғатта болатын өзгерістер жайлы түсініктерін нығайту; шығармашылық ой-қиялын, аңғарымпаздық қабілеттерін дамыту. Балалар шеңбер құрап тұрады. Педагогтің өтініші бойынша беттерін қимылдату, қолымен, қимылмен көрсетіп ымдау арқылы: күннің суытқанын (балалар бүрісіп тоңады, қолдарын жылытады, бір-біріне үйкелейді, басқим</p>
--	--	--	--	--	--

<p>өтінемін. I-i-i - ке-ші-i-p-i-i-ң-і-i-з, кешіріңіз</p> <p>Дидактикалық ойын: «Не деу керек?» Тақпақтарды тындап, назар аударамыз. Қай жауабы дұрыс? Апаң сенің базардан Алма сатып әкелді. Ең үлкенін, жақсысын Саған тандап әперді. Не деп айтып жеу керек? «Рақмет, апа!» – деу керек. Балалар жүр көшеде, Естілді шу-айғай. Сен де шықтың досыңды, Қағып кеттің байқамай. Мұндайда не деу керек? «Кешір досым», – деу керек. Осы келген бетінде, Допты кудың жарыстың. Көшенің сол шетінде, Кезікті бір апайың, Ұмыттың сен не деу керек? «Сәлеметсіз бе!» – деу керек.</p> <p>Қолдану деңгейі: Мақал-мәтелдерді жаттап ал. Әдептілікті данадан үйрен. «Сіз» деген – әдеп, «Біз» деген – көмек. Жеке жұмыс: Ойын «Сұраққа жауап бер». Сен әдепті баласың ба? Иә. Мен әдепті баламын. Досыңды ренжітсең, кешірім сұрайсың ба? Иә. Досымды ренжітсем, кешірім сұраймын. т.б</p> <p>Сергіту сәті: Біз әдепті баламыз, Ойнап асыр саламыз. Айтқан тілді аламыз,</p>	<p>«Бәйтеректің» суретін салуды неден бастаймыз? Алдымен тік төртбұрыш саламыз, оның орта бөлігі жіңішке, төменгі және жоғарғы бөліктері жуандап кетеді. Енді оның жоғарғы бөлігіне дөңгелек, яғни шар тәрізді «жұмыртқа» саламыз, көрік беру үшін үлгідегідей етіп дөңгелек жаққа қарай күннің шуағындай етіп ұзынша сызықтар жүргіземіз. Бәйтеректің түсін өздерің тандауларыңа болады, өйткені ол түнде алуан түрлі болып өзгереді.</p> <p>Қолдану деңгейі: Балалардың суретті салуына басшылық жасалады, жеке көмек көрсетіледі. Мазмұнды сурет салуда балаларға нақты неден бастауға болатыны айтылады, балалардың қандай сурет салғысы келетіні анықталып, бағыт беріледі.</p> <p>Сергіту сәті: Көңілді балалар Жалқаулықты тастаймыз, Жаттығуды бастаймыз. Қиынсынып қашпаймыз, Шынығамыз жастай біз. Иілеміз оңға бір, Иілеміз солға бір. Қимылдайды әр сәтте, Аяқ та бір, қол да бір. (<i>Е. Өтетілеуұлы</i>)</p>	<p>білесіндер? Қарға, тоқылдақ т.б. Мен сендерге құстарға байланысты тақпақ үзінділерін оқимын. Ал сендер не туралы айтылғанын және қандай дыбыстан басталып, қай дыбыстың қайталанып тұрғанын табуларың керек. Қайталанып тұрған дыбыстың жуан дауысты ма, жіңішке дауысты ма, ұяң, үнді, қатаң дауыссыз дыбыстардың қайсысына жататынын анықтау. Аққу – құстың төресі, Ақ мамықтай денесі. Өлең не туралы және қай дыбыс көп қайталанып тұр? Дұрыс, [а] дыбысы. [А] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жуан дауысты дыбыс). Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Өтеш әнге басады, Өтеш ұйқы ашады. [Ө] дыбысының қандай дыбысқа жататынын анықта? Жіңішке дауысты дыбыс. Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Га-га-га қыста тоңбайды, Га-га-га талға қонбайды. [Г] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер.</p>	<p>жауап береді). Пәтерде (үйде) бөлмелер бар. Мынау – бөлме. Сенің пәтеріңде (үйіңде) неше бөлме бар? Бөлмелерді санайды. Суреттер арқылы әр бөлме (балалар бөлмесі, дәліз, асүй) қалай аталатынын айтады. Ондағытаныс заттарды естеріне түсірту. Мынау – дәліз. Дә-ліз. Дәліз үлкен. Дәлізде шкаф тұр. Шкафта нелер болады? (Киім). Мынау – балалар бөлмесі. Балалар бөлмесінде нелер бар? (Ойыншықтар, кітаптар). Мынау қандай бөлме? Мынау – асүй. Мынау – ... Асүйде нелер бар? (Орындықтар, үстел, ыдыс ...)</p> <p>Қолдану деңгейі: Үлестірмелі суреттермен жұмыс: «Кімде не бар?» суреттегі заттарды атап, көрсетеді. Менде кереует бар. т.с.с Суреттерде қандай үйлер бейнеленген? Сен қай үйде тұрасың? Бөлмелерді ата. Бөлмелерденелер бар? Мысалы: Қонақ бөлме жарық, таза, әдемі. Қонақ бөлмеде әдемі кілем бар. Қандай үйде тұрғың келеді? Суретін сал. Сергіту сәті: Дөңгелене тұрайық, Керегені құрайық. Уық болып иіліп, Шаңыраққа киіліп, Киіз үйді құрайық.</p>	<p>киіп, мойынорағыш салғандай қимылдар жасайды); салқын жаңбыр жауғанын (қолшатырларын ашады, киімдерінің жағасын көтереді) көрсетеді. Күрделі сұрақ: Адамдар қысқа қалай дайындалады? Ал жануарлардың қысқа дайындығы жайлы не білесің? педагог суреттерді қарап шығып, құстардың қысқа қалай дайындалатынын, ненің көмегімен қорғанатынын айтып беруді ұсынады. Мысалы, кірпі күзде інін дайындайды, ішіне мүк пен құрғақ жапырақ төсейді. Жапырағы құрғақ жерді тандап алып, сол жерге ары-бері домалайды. Инесіне жапырақтарды қадап алғаннан кейін, ініне апарып тастайды да, қайтадан жүгіреді. Кірпілер тамағын түнде аулайды. Күзде жақсылап қоректеніп, семіріп алады. Бұл – оның қысқа дайындығы. Енді ініне кіріп, көктемге дейін ұйықтауына болады. Кірпі қыста ұзақ ұйқыға кетеді. Балалар аюдың да жаз бойы және күзде жақсылап қоректенетінін айтады Түсіну деңгейі: Қыста аюдың апанын қалың қар басып тастайды. Оның іші жыпжылы болып тұрады. Аюдың кірпіге ұқсастығы қандай? Ал айырмашылығы</p>
---	--	--	--	--

	<p>Сәлем беріп үлкенге, Жол көрсете аламыз.</p>		<p>Ұяң дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен. Қарға-қарға қарғалар, Қар үстінде жорғалар. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [К] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. –Қатаң дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен. Кекілік-ау, кекілік, Кетіп қалма секіріп. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [К] дыбысының қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер.Қатаң дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбысты қалай белгілейміз? Көк түспен. Ителгі алмас күшті аңды, Ителгі аулар тышқанды. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр? [И] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Жіңішке дауысты дыбыс. Дауысты дыбысты қалай белгілейміз? Қызыл түспен. Сауысқан-ау, сауысқан, Сақтанасың дауыстан. Өлең не туралы, қай дыбыс қайталанып тұр? [С] дауысты ма, дауыссыз</p>		<p>неде? (Екеуі де қыста қалың ұйқыға кетеді, жаз бен күзде жақсылап тамақтанады, содан соң аю апанына, кірпі ініне кіріп ұйықтайды). Аю немен қоректенгенді жақсы көреді? (Таңқурай, бал, ағаш қабығы, балық, құстар мен құмырсқаларды жейді). Кірпі жаз бойы немен қоректенеді? (Бақа, жылан, құмырсқа). Қасқырдың жүні жазда және күзде ұзарып өседі, қалыңдап, жып-жылы «тонға» айналады. Бұл қасқырға ауадай қажет. Өйткені ол тұмсығы мен аяқтарын құйрығымен жауып, қардың үстінде ұйықтайды. Қыста түлкінің аяғына қалың, жылы жүн өседі. Бұл оның аяқтарын жылытып тұрады. Былайша айтқанда, түлкінің байпағы бар деуге болады. Ол тышқан аулағанды жақсы көреді. Түлкі тіпті, қардың астында жатқан тышқандарды тауып алып жейді. Балалар «түлкі мен қасқырға тонының түсін ауыстырудың қажеті жоқ» деген болжам жасайды. Ал қоян тонының түсін өзгертеді. Алдымен құйрығы, кейін артқы аяқтарының түсі ағарады. Балалар қоянның не үшін тонының түсін ауыстыруы қажеттігін, оның кімнен қорқып, жасырынатынын сөз етиседі. Қоян ешқашан ін қазбайды. Күндіз ол</p>
--	---	--	--	--	---

		<p>ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Қатаң дауыссыз дыбыс. Тырау, тырау, тырналар, Тамаша әнін тыңдап ал. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр? [Т] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. Қатаң дауыссыз дыбыс. Шаңқ, шаңқ егіп шағала, Шабәқ ілер жағада. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр? [Ш] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. (Қатаң дауыссыз дыбыс). Лашын көкте самғайды, Лашын көкті шарлайды. Өлең не туралы және қай дыбыс қайталанып тұр? [Л] дауысты ма, дауыссыз ба? Қай дыбысқа жататынын анықта? Жасалу жолына мән бер. (үнді дауыссыз дыбыс) Қолдану деңгейі: құстарға байланысты тыйым сөздермен таныстырады. 1.Құстың ұясын бұзба, Ағашты сындырма. Құстардың жұмыртқасын сындырма. Құсқа тас лақтырма Дәптермен жұмыс Суреттердегі заттарды ата. Дауысты дыбыстан басталатын заттың</p>	<p>бұталардың түбінде ұйықтайды. Ал күн суытқан кезде үйілген қардың арасына кіріп алады. Өйткені ол жер өте жылы болады. Түнде қорек табуға шығады. Тиін де тонын жылы тонға ауыстырады. Ал өзі бұталардың арасынан шұңқыр қазып, соған жанғақ жинайды. Ал үйшігінің ішіне құрғақ жапырақ төсейді; ағаш діңіне салынған қуыстың бір ғана аузы болады. Күн қатты суытқан кезде тиін оны құйрығымен жауып тастайды. Қолдану деңгейі: «Пайдәзиян» ойынын ұйымдастырады: Балаларды екі топқа бөледі және белгілі бір нысанның атын айтады. Ойын соңында «Пайдәзиян көп пе әлде зиян көп пе?» деген сұраққа жауап іздейді. 1-ші команда сол нысанның пайдалы жақтарын іздейді. Ал 2-ші команда зиянын іздейді. П: Қасқыр. Пайдәзиян және зияны. 1-ші командадағы балалар: Қасқыр ормандағы өліп қалған жануарларды жейді; оның терісінен малақай, тон тігуге болады. Егер қасқырлар болмаса, қоян көбейіп кететін еді. Ал олар ағаштарды кеміріп құртар еді. 2-ші командадағы балалар: Қасқыр ормандағы кішкентай аңдарды</p>
--	--	--	---

			<p>суретін -қа, дауыссыз дыбастан басталатын заттың суретін -қа сал.</p> <p>Құстардың атын дыбыстық сызбаға қарай сәйкестендір. Сызықпен қос.</p> <p>Педагог балалармен бірге тапсырмаларды талқылайды. Дыбыстарды анықтайды, сандықтармен қосады.</p> <p>Екінші тапсырмада сөздердегі дыбыс санын анықтап, тиісті сызбамен сәйкестендіреді. Мысалы, <i>қарға</i> сөзінде 5 дыбыс бар, қарғаның суретін 5 дыбысты сызбамен қосады.</p> <p>Саусақ жаттығуы Қолымызды қайшы етіп, Қағаздарды қиямыз. Қиып-қиып аламыз, Біз көңілді баламыз.</p>		<p>құртады. Тіпті адамға да шабуыл жасауы мүмкін. Қасқырлар қойларды, ешкілер мен өзге де үй жануарларын жейді.</p>
--	--	--	--	--	---

3 үзіліс

Балалардың дербес іс-әрекеті

Іс – әрекет арқылы балаларды әр түрлі мамандықпен таныстыру, еңбекті құрметтеуге дағдыландыру, өз еліне пайдалы бола білуге тәрбиелеу.

Жүгіруге арналған ойын: «Мысықтар мен балалар»

Басты міндет: Берілген белгіні дұрыс тыңдай білуге, ойын ойнағанда қауіпсіздік ережелерін сақтай білуге, топпен ойнауды ойнай білуге үйрету.

Психологиялық ойын:**Ойын:** «Сәлемдесу» жаттығуы.**Міндеті:** Бір-бірімен кездескенде амандасу мәдениетіне тәрбиелеу, жылдамдыққа баулу.**Ойын шарты:** Қазір біз сендермен ойын ойнаймыз, қимылды тез жасауларың керек. «Бастаймыз» деген белгі берілгенде, мен қалай амандасу керек екенін айтамын, сонда сендер бір-бірлеріңмен тез-тез амандасасындар. Әр адаммен әртүрлі амандасасындар. Сонымен, көзбен... қолмен... иықпен... құлақпен... тізemen... иекпен... өкшемен... арқамен.**Жүгіруге арналған ойын: «Мысықтар мен балалар»****Міндеттері:** Берілген белгіні дұрыс тындай білуге, ойын ойнағанда қауіпсіздік ережелерін сақтай білуге, топпен ойнауды ойнай білуге үйрету. Ептілікке, алғырлыққа тәрбиелеу.**Дағды:** Балалардың жүгіру қабілеттерін дамытып, тез қозғалу беруге дағдыландыру.**Ойынның шарты:** Балалардың жартысы мысықтар болады, ал жартысы олардың иесі болады. Мысықтар баспалдақта отырады, олардың иелері жүрелерінен алаңның екінші жағында отырады.

Тәрбиеші сүт кімге керек деп сүт құйғандай болады. Балалар «кис-кис», деп шақырады. Мысықтар жақындаған да балалар алаңның екінші жағына қашып шығады. Ойын 2-3 рет қайталанады.

4-ші ұйымдастырылған іс - әрекеті**Білім беру ұйымының кестесі бойынша ҮІӨ(ұйымдастырылған іс-әрекет)**

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Күшті, батыл және үлкен боламын!
ҮІӨ міндеттері: Балаларға ілгері жылжи отырып, аяқтан – аяққа секіруге жаттықтыру. Алақанды соққан соң қағып алған допты екі қолмен жоғары лақтыра алуға тәрбиелеу. Ағаш қадалар арағынан еңбектеп өту жаттығуларын дұрыс орындай алуға жаттықтыру.
Дағды: Оң және сол қолмен алысқа лақтыруға үйрету, қолды айналдырып алдымен төмен түсіріп, сонан соң көтеріп, түзу ұстап артқа жіберіп барып лақтыру шеберліктерін (машықтарын) дамыту. Баяу қарқынмен жүгіруге үйрету,

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Біздің рәміздер.
ҮІӨ міндеттері: Әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру, әннің кіріспесін, басын, қайырмасын ажырату; халық биін үйрену арқылы көркем мұраның кейбір элементтерімен таныстыру; қазақтың ұлттық аспабының дыбысталуымен таныстыру.
Дағды: Ересектердің орындауындағы музыкалық пьесаларды тыңдау, жоғарғы регистр, аспаптың дыбысталу тембрін ажыратуға дағдыландыру.
Күтілетін нәтиже:
Ойлау деңгейі: білу, түсіну,

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Командалық қимыл қозғалыстарды орындау біліктілігін қалыптастыру(таза ауада)
ҮІӨ міндеттері: Қардан тұрғызылған құрылыстар арасынан қатармен жүру, жүгіру жаттығуларын жасауға жаттықтыру. Затқа дейін екі аяқтап секіру, қар кесегін нысанаға дәл лақтыра алуға тәрбиелеу.
Дағды: Командалық қимыл-әрекеттерді орындай отырып есте сақтау мен зейінін жақсартуына жағдай жасау. Лек-легімен келіп, кедергілер алабынан

4. Музыка- шығармашылық ойын әрекет.
ҮІӨ тақырыбы: Біздің рәміздер.
ҮІӨ міндеттері: Әннің сипатын қабылдау, дауысын дұрыс келтіріп орындау, ырғақтық бейнесі мен динамикасын дәл беру, әннің кіріспесін, басын, қайырмасын ажырату; халық биін үйрену арқылы көркем мұраның кейбір элементтерімен таныстыру; қазақтың ұлттық аспабының дыбысталуымен таныстыру.
Дағды: Ересектердің орындауындағы музыкалық пьесаларды тыңдау, жоғарғы регистр, аспаптың дыбысталу тембрін

4. Дене шынықтыру - ойын әрекеті, қимыл белсенділігі.
ҮІӨ тақырыбы: Мерген болғым келеді.
ҮІӨ міндеттері: Сапқа тұрып, төмен ұстаған екі қолмен допты бір – біріне лақтыру жаттығуын жасай алуға жаттықтыру; -қапшықты арқаға қойып, еңбектеп өту. Қапшықты төбеге қойып, гимнастикалық орындық үстімен жүріп өтуге тәрбиелеу.
Дағды: Баяу қарқынмен жүгіруге үйрету, қозғалыс қарқынын сақтап жүгіру және аяқты өкшеденаяқтың ұшына қарай басып жүгіру дағдыларын бекіту.
Күтілетін нәтиже:
Жасайды: оң және сол

	<p>қозғалыс қарқынын сақтап жүгіружәне аяқты өкшеден аяқтың ұшына қарай басып жүгіру дағдыларын бекіту.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: оң және сол қолмен алысқа лақтыруды; шұңқырға секіру: 30 см биік орындықтан секіруді; заттар арасымен алақан мен тізеге таянып еңбектеуді; екі минут баяуқарқынмен жүгіруді.</p> <p>Түсінеді: оң және сол қолмен алысқа қалай лақтыру керектігін; баяу қарқынмен жүгіру кезінде қозғалыс қарқынын қалай сақтап жүгіру және аяқты өкшеден аяқтың ұшына қарайқалай басып жүгіру керектігін.</p> <p>Қолданады: қозғалыс кезінде тапқырлық таныта білу шеберліктерін (машықтарын).</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: Ойын жаттығуы: «Тыңда, орында». Бастаушы 1-2 қимылды көрсетеді, бірақ түсіндірмейді. Ал балалар ол қимылдарды ретімен қайталайды. Қазақстан Республикасының ауыр атлетші спортшылардың суреттерін көрсетіп, олармен таныстырады. Осы спортшылар тәрізді мықты болу үшін, спортпен айналысу қажеттігін айтады. Бастаушы 1-2 қимылды көрсетеді, бірақ</p>	<p>қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Көңілді балалар» литва халық әуені (өңдеген Т. Ломова). Музыка ойналғанда екеуден жұптасқан күйі жеңіл, тізені көтере секіре айналады.</p> <p>Музыка тыңдау: «Қазақстан жалауы» (Д. Омаров). Балалармен еліміздің рәміздері туралы әңгіме өткізу. Елтаңба, Ту суреттерін көрсету. Әннің мәтініне, сипатына назарларын аудару. Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Түсіну деңгейі: <i>Ән айту:</i> «Тәуелсіздік таңы» (А. Шырынбекова). Педагог әнді орындап, мазмұны бойынша әңгіме өткізеді. Балаларға қайталап, қосылып айтуға үйретеді. Әнді бір мезгілде бастау және аяқтау, әуенді дұрыс бере білу. Әнді айту кезінде жігерлі орындауға, бір-бірін тыңдап үндесе айтуға көңіл бөлу. Сөздеріне мән беріп, әуенін таза айту. Үйренген ән «Жомарт елім» (И. Нүсіпбаев) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен орындауға баулу. Жеке және хормен айту.</p> <p>Қолдану деңгейі: <i>Билер:</i> «Қара бала» биі («Билеп</p>	<p>өтуге, өз әрекеттерін командасымен үйлестіруге, қалыптастыруға дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Жасайды: жолақпен жүру, заттардың арасымен тізбектеліп жүруді.</p> <p>Түсінеді: кедергілер алабынан қалай өту керектігін, өз әрекеттерін командасымен үйлестіруді, шектеулі жазық бетімен жүргенде тепе-теңдік сақтауды.</p> <p>Қолданады: екі аяқпен бірдей итерілуді, баяу жүргіріс дағдыларын, кеңістікті бағдарлау дағдыларын, қол ұстасып шеңбермен жүруді.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: «Команда» тренингі. Барлығы қол ұстасып тұрады. Педагогтің нұсқауы бойынша қимылдар жасайды. «Кәне, барлығымыз шеңберге қол ұстасып тұрайық. Біз – бір командамыз. Бір команда – бірағза, бір бүтін деп елестетейікші... Кәне, оның тынысын естийік: барлығымыз бірге деміміздіішке тартып, бірге сыртқа шығарайық... естідік пе? Енді оның жүрегін тыңдап көрелік... түк-түк!» (түк – бәрі бірге артқа бір қадам, түк –</p>	<p>ажыратуға дағдыландыру.</p> <p>Күтілетін нәтиже: Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану.</p> <p>Білу деңгейі: <i>Музыкалық-ырғақтық қимылдар:</i> «Көңілді балалар» литва халық әуені (өңдеген Т. Ломова). Музыка ойналғанда екеуден жұптасқан күйі жеңіл, тізені көтере секіре айналады.</p> <p>Музыка тыңдау: «Қазақстан жалауы» (Д. Омаров). Балалармен еліміздің рәміздері туралы әңгіме өткізу. Елтаңба, Ту суреттерін көрсету. Әннің мәтініне, сипатына назарларын аудару. Ән айтар алдында дауыс жаттығуын жасап алып, әуенді таза айтуға ұмтылу.</p> <p>Түсіну деңгейі: <i>Ән айту:</i> «Тәуелсіздік таңы» (А. Шырынбекова). Педагог әнді орындап, мазмұны бойынша әңгіме өткізеді. Балаларға қайталап, қосылып айтуға үйретеді. Әнді бір мезгілде бастау және аяқтау, әуенді дұрыс бере білу. Әнді айту кезінде жігерлі орындауға, бір-бірін тыңдап үндесе айтуға көңіл бөлу. Сөздеріне мән беріп, әуенін таза айту. Үйренген ән «Жомарт елім» (И. Нүсіпбаев) еске түсіру, сөздерін анық айтуға, ән ырғағымен</p>	<p>қолмен алысқа лақтыруды; 30 см биік орындықтан секіруді; екі минут баяу қарқынмен жүгіруді; еденде иректеліп жатқан жіп үстімен басына құм салынғанқапшықпен қолды екі жаққа созып жүруді.</p> <p>Түсінеді: еденде иректеліп жатқан жіп үстімен басына құм салынған қапшықпен қолды екіжаққа созып, тепе-теңдік сақтап қалай жүру керектігін.</p> <p>Қолданады: күнделікті өмірде: ойын барысында тапқырлық таныта білу шеберліктерін (машықтарын), мейірімді, тез тіл табысқыш қасиеттерін.</p> <p>Ойлау деңгейі: білу, түсіну, қолдану</p> <p>Білу деңгейі: «Көңіл күйінді көрсет» ойын-жаттығуы. Бір сызық бойында тұрып, жүргізушінің сұрағынаим-ишарамен жауап береді. Жүргізуші төмендегідей сұрақты қояды: Көңіл күйлерің қандай? Балаларға көңіл күйді көтеру үшін доппен орындалатын ойын ойнауды ұсынады. Тізбек бойынша жүру және жүгіру. «Жұбыңды тап!» ойын-жаттығуы. Жұп болып шалқадан жатып, қолды желкеге қойып, пресс жасау (5 рет). Шашырап жүреді, педагогтің бұйрығы</p>
--	--	---	---	--	--

	<p>түсіндірмейді. Ал балалар ол қимылдардыретімен қайталайды.</p> <p>«Жаттығуды бастаймыз – бір! Аяғыңды алшақ бас – екі!</p> <p>Тоқтамай жаса – үш! Күлімдейді күн. Тамаша! Мықты, күшті болайық біз!»</p> <p>Бір, екі тізбекпен жүру. Қозғалыс үстінде бір тізбектен екі тізбекке сап түзеп жүреді.</p> <p>Түсіну деңгейі: Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындау:</p> <p>Оң және сол қолмен алысқа лақтыруға үйрету, қолды айналдырып алдымен төмен түсіріп, сонан соң көтеріп, түзу ұстап артқа жіберіп барып лақтыру шеберліктерін (машықтарын) дамыту.</p> <p>Лақтыру барысында қауіпсіздік техникасын сақтайды. Сызылған сызық бойына екі қатарға сап түзеп тұрады. Допты дұрыс ұстау қалпы: үш саусақпен доптың арт жағынан, бас бармақ және шынашақпен доптың екі жағынан ұстайды. Допты алысқа лақтыруға тырысады.</p> <p>Педагогтің бұйрығы бойынша допты жүгіріп барып алып келіп, саптың алдында тұрған баланың артына келіп тұрады. (4 рет)</p> <p>Қолдану деңгейі: Қимыл-қозғалыс ойыны:</p> <p>«Орнынды тап!» (4 рет). «Орнынды тап!» бұйрығы бойынша түрлі бастапқы</p>	<p>үйренейік» жинағынан).</p> <p>Ұлдардың қатысуымен би қимылдарын жасау, би элементтерін біркелкі, мәнерлеп орындауға дағдыландыру.</p> <p>Музыкалық аспапта ойнау: «Илигай» қ.х.э. (өнд. Б. Дәлденбай).</p> <p>Балалар қосылып, бір-бірін тыңдап, үндесе ойнауға талпынады.</p> <p><i>Асатаяқ, тоқылдақ, тұяқтас</i> ұрмалы ұлттық аспаптарын қолдану.</p>	<p>алдыға бір қадам аттайды)</p> <p>Түсіну деңгейі: «Қол ұстасып сауық құру»</p> <p>Ойыншылар бірінің ішінде бірі тұрған екі шеңбер құрады.</p> <p>Педагогтің белгісімен көрсеткен бағытта олар жүру, жүгіру қозғалыстарын бастайды.</p> <p>Секірулер – әртүрлі бастапқы қалыптан қол қимылдарын орындай отырып бір орындасекіру (30 рет). Қалауынша бір бала ортаға шығып, қолдың түрлі қалыптарын көрсете алады (желкесіне қойып, беліне қойып, артына ұстап т.с.с.). Шеңбер бойына тұрып, бір орында секірулерді орындайды.</p> <p>Аяқтарын тізеден бүгіп, біркелкі, жеңіл секіруге тырысады. Жаттығу соңында қай баланың көрсеткен секіру түрі қиын, қызықты болғанын атап өтеді.</p> <p>Қолдану деңгейі:</p> <p>Тізбекпен кедергілер алабынан өту.</p> <p>Тізбек құрып, кедергілер алабының қасына келеді. (Кегельдер, доғалар, құрсаулар, жолақтар).</p> <p>Белгі бойынша кедергілер алабынан өтеді:</p> <p>кегельдерді айналып өтіп, доғалардың астынан өтіп, жолақтың үстімен жүгіріп өтеді. Нұсқау – тізбек шашырап кетпеуі керек.</p> <p>«Бастаушыға доп бер!»</p>	<p>орындауға баулу. Жеке және хормен айту.</p> <p>Қолдану деңгейі: Билер:</p> <p>«Қара бала» биі («Билеп үйренейік» жинағынан).</p> <p>Ұлдардың қатысуымен би қимылдарын жасау, би элементтерін біркелкі, мәнерлеп орындауға дағдыландыру.</p> <p>Музыкалық аспапта ойнау: «Илигай» қ.х.э. (өнд. Б. Дәлденбай).</p> <p>Балалар қосылып, бір-бірін тыңдап, үндесе ойнауға талпынады.</p> <p><i>Асатаяқ, тоқылдақ, тұяқтас</i> ұрмалы ұлттық аспаптарын қолдану.</p>	<p>бойынша «1-2-3 – жұбыңды тап!» жұп болып тұрып, қолдарын көтереді.</p> <p>Түсіну деңгейі: Көзге арналған гимнастика: «Әдемі көбелек»</p> <p>«Әдемі көбелек бізге ұшып келді».</p> <p>«Әдемі көбелек, көзімізді тынықтырайық».</p> <p>Негізгі қимыл-қозғалыстарды орындау:</p> <p>Екі минут баяу жүгіреді: табандарын өкшеден аяққа қарай басып, қолды үйлесімді қозғап жүгіру.</p> <p>Біркелкі қарқынмен, біркелкі тыныс алып, баяу жүгіреді.</p> <p>Оң және сол қолмен алысқа лақтыруға үйрету, қолды айналдырып алдымен төмен түсіріп, сонан соң көтеріп, түзу ұстап артқа жіберіп барып лақтыру шеберліктерін (машықтарын) дамыту.</p> <p>Қолдану деңгейі: Тепе-теңдік</p> <p>«Түсіріп алма» ойын-жаттығуы: еденде иректеліп жатқан жіп үстімен басына құм салынған қапшықпен қолды екі жаққа созып жүру. Тепе-теңдіктерін сақтауға тырысады: дене бітімдерін түзу ұстап, бастарын төмен түсірмей, қолдарын екі жаққа созып, жіп үстімен жүреді.</p> <p>Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қу түлкі»</p> <p>«Көңіл күй»</p> <p>БІМ-ишарамен түрлі көңіл күйлерді көрсету. Шеңберге</p>
--	---	---	---	--	--

	<p>қалыптарға тұра қалады: малдас құрып отырады, өкшемен отырады, тізерлеп тұрады.</p> <p>Зал ішінде модульдерге соқтықпай еңбектеп жүреді. «Орнынды тап!» бұйрығы бойыншатүрлі бастапқы қалыптарға тұра қалады.</p> <p>Көзге арналған гимнастика. Жаттығуларды ретімен орындайды. Көздерді оңға-солға, солдан оңға қарай қозғалту; Көз қарашығын көкке одан төменге қарату; Сағат тілі бойымен көзді айналдыру; Тез арада көзді ашып-жұму; Көздерді сол жақ астыңғы бұрыштан оң жақ үстіңгі бұрышқа қарату. Дәл солай, бірақ ендікерісінше жасау. Әрбір жаттығуды кемінде б рет қайталау қажет.</p>		<p>Ойыншылар мен жүргізушілерге арнап бау қояды. Бірінші ойыншыларға қарама-қарсы 2 м қашықтықта жүргізушілер доп ұстап тұрады. Ойыншылар тізбекте тұрып, қолдарын алдындағы ойыншының иығына қояды. Белгі бойынша жүргізушінің артынан кедергілерден жүгіріп өте бастайды. Өтіп болған соң келесі бала жүргізуші болады да, алдыңғы бала артқа барып тұрады.</p> <p>Белгі бойынша жүргізуші допты ойыншының дәл қолына лақтырып береді. Допты ойыншы екі қолмен екі жағынан ұстап қағып алады да, жүргізушіге қайта қайтарып, жүгіріп барып, тізбектің ең артына барып тұра қалады. Барлық ойыншылар алға, сызыққа жылжып келіп, дайын тұрады. Бірінші ойыншы қайтып, қайтадан бірінші болып тізбектіңбасына келгенде қолын дереу көтереді. Олар жеңді, ойын аяқталды.</p> 		<p>тұрады.</p> <p>Күзгі бұлт сияқты Күн, самал жел сияқты күлімсірейді.</p> <p>Құйын, қарлы боран сияқты ашуға басады.</p> <p>Найзағайды көріп, қорыққан адамның кейпін салады.</p> <p>Боран ішінде шаршап келе жатқан адамды салады.</p> <p>Бұтақта отырған немесе толқынмен тербеліп тұрған кемеіні салады.</p>
Серуен	<p>Киімдерді реттілікті сақтап дұрыс киінуге үйрету әрі дағдыландыру.</p> <p>Балаларды үйге қайтару.</p>				

<p>«Сау бол, мектеп!» Ата-аналар мен әңгімелесу. Балаларды үйге қайтару.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: «Балаңызды тындауды үйреніңіз. Шыдамды болыңыз, балаңыздың сөзін бөліп, оның ойын өзіңіз аяқтауға тырыспаңыз»</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Өз құралдарын күтіп ұстау туралы керектігін жиі айтып тұру.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Балалармен өз отбасы туралы әңгімелесу. Балалардың ата-анасымен сөйлесу, жетістіктері мен тәртібі туралы айту.</p>	<p>Ата-анаға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.</p>	<p>Ата –аналарға кеңес: Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану,(өз жұмысына)сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт. Ауысымдық аяқ – киім баламен бірге болуы.</p>
---	---	---	--	--	--